הארץ
1.10 אג' יום ו' כ"ח באייר תשמ"ו, 6 ביוני 1986. VOL. 68/20399 JUNE 6 1986

מלחמת ששת הימים – מימוש פירות הניצחון

הניצחון בשדה הקרב הוא תנאי הכרחי לעצם הקיום, אך אין בו די להבטחת השקט בגבולות, למניעת המלחמה הבאה ולהבאת השלום. עובדה זו חוזרת ומתבררת היום, יום השנה הי19 לנצחוננו הגדול במלחמת ששת הימים. פירותיו של ניצחון זה מתבזבזים והולכים. מדיניות הסיפוח הזוחל קעקעה בנו פגימה, והרחיקה את הסיכוי לשלום עם שכנינו במזרח. על מנת לממש את הנצחון במלחמת ששת הימים באופן מלא, עלינו להתפכח מחלום ארץ־ישראל השלמה ולהתרכז בעיקר: בטחון ודו־קיום בשלום. עלינו לחזור להרחקת האיום מגבולותינו והבטחתם בהסדרי פירוז תחת פיקוח אמין, כדוגמת הסדרים הפועלים כהלכה בגבול לנו הדרומי.

שינוי מפלגת המרכז

פרס ושמיר ינסו לשכנע את חריש לבטל את התלונה למשטרה בפרשת ראש השב"כ

קראוס וחריש סיכמו כי המשטרה תקפיא מהלכיה עד לימוד החומר על ידי היועץ המשפטי

מאת גדעון אלון וראובן שפירא
סופרי "הארץ"

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, ייפגש בשבוע הבא לפגישות עם ראש הממשלה שמעון פרס ועם מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר. נראה, כי פרס ושמיר ינסו לשכנע את חריש לבטל את התלונה נגד ראש השב"כ, אברהם שלום, שהגיש היועץ היוצא, פרופ' יצחק זמיר למפכ"ל דוד קראוס.

מפכ"ל המשטרה, רב ניצב דוד קראוס, נפגש אתמול עם היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, לשיחה בפרשת ראש השב"כ. גם לאחר הפגישה בין השניים עדיין לא ניתנה למשטרה הנחייה להתחיל בחקירה בפרשה. ולמעשה לא חל שינוי בעמדת ההמתנה של המשטרה. היועץ המשפטי הבהיר למפכ"ל, כי בסוף יומו העמוס נושא ראש השב"כ הוא בעדיפות ראשונה. סוכם, כי חקירת המשטרה תחל לאחר שילמד היועץ המשפטי את הנושא. עד אז, לא תעשה המשטרה כל מהלך. עוד סוכם כי בשל חשיבות העניין, רגישותו והצורך בהחייה מתמדת ורצופה יקויימו פגישות נוספות בין השניים. בהודעה שפרסם אתמול דובר המשטרה נאמר, כי "המשך הדברים (בנושא חקירת ראש השב"כ) מן הדין שיהיו חסויים".

רק אחרי פגישתם של חריש וקראוס קיבל לידיו היועץ המשפטי לממשלה את כל החומר בפרשת ראש השב"כ.

הפגישה בין קראוס לחריש, אתמול בבוקר, התקיימה בעקבות סיכום בין המפכ"ל לבין היועץ המשפטי היוצא, יצחק זמיר. לפיו, עם שובו של המפכ"ל מחו"ל תקויים התייעצות בה יוסכמו הנחיות היועץ המשפטי לגבי הדרך בה תחקר התלונה נגד ראש השב"כ.

התלונה בתוקף

בשלב זה התלונה שנמסרה למפכ"ל על ידי היועץ המשפטי לממשלה הקודם עודה בתוקף, יחד עם חומר החקירה שהועבר למשטרה ביום שלישי השבוע. המפכ"ל ממתין לאור ירוק מהיועץ המשפטי החדש, כדי להתחיל בחקירה מעשית. נראה, כי המפכ"ל התבקש אתמול על ידי היועץ המשפטי להמתין פרק זמן, עד שיחליט חריש אם להחזיר את התלונה נגד ראש השב"כ מהמשטרה ולחקור את הפרשה בדרך אחרת, או לקיים חקירה משטרתית.

הצהרות סודיות לקצינים

אם תעוך החקירה בפרשת ראש השב"כ על ידי המשטרה יעסקו בחקירה מספר מצומצם של קצינים בכירים, שימונו באופן אישי על ידי המפכ"ל. נראה כי החוקרים יתבקשו לחתום על הצהרת סודיות מיוחדת, לפני שתינתן להם גישה למסמכים הסודיים בפרשה ולחקירה עצמה.

בחקירה יעסקו רק קצינים שעברו בדיקות בטחוניות והם בעלי סיווג בטחוני גבוה.

יצויין כי אם ייחקר ראש השב"כ על פי הנהלים המקובלים בחקירה משטרתית רגילה, שמורה לו כמו לכל נחקר אחר זכות השתיקה והוא יכול לסרב לענות על כל שאלה שיציגו בפניו החוקרים. במקרה כזה, יצטרכו החוקרים להסתפק בעדויות של אנשים אחרים, אם יינתנו, ובממצאים אחרים, כמו למשל מסמכים שיועברו אליהם.

היועץ המשפטי לממשלה יצטרך להחליט אם יש בחומר ראיות לכאורה המצדיקות הגשת כתב אישום. בשלב זה לא ברור אם למשטרה תהיה גישה לכל המסמכים שחוקריה ירצו לעיין בהם, מאחר שמדובר במסמכים סודיים ביותר, והמשטרה לא תוכל לתפסם על פי ההליכים הרגילים.

יידחה הדיון בעתירות אנשי השב"כ לבג"ץ

חריש פנה אתמול אל נשיא ביהמ"ש העליון השופט מאיר שמגר בבקשה לדחות את הדיון בעתירה שהגיש רפי מלכה, אחד משלושת אנשי השב"כ שפוטרו מעבודתם בשל התלונה שהגישו נגד ראש השב"כ. מלכה דורש להחזירו לעבודה בשב"כ ולהשעות את שלום מתפקידו. בפנייתו של חריש לנשיא ביהמ"ש העליון, שנעשתה בהסכמת פרקליטו של מלכה, עו"ד מישאל חשין, מבקש היועץ המשפטי לדחות את הדיון בעתירה בכעשרה ימים, על מנת שיהיה סיפק בידיו ללמוד את כל החומר שהצטבר בנושא זה בצורה יסודית. שמגר נענה לבקשה.

חברת אברהם גינדי מנסה להגיע להסדר עם רוכשי דירות בעקבות התאבדות הקבלן

חובות החברה נאמדים ב־12 מיליון דולר ★ אחי גינדי לא יבואו להלוויה ★ מרכז הקבלנים מבקש סיוע לחברת הביטוח קידום שביטחה מחצית מרוכשי הדירות בחברה

מאת אריה לביא
והדר בלומנקרנץ
סופרי "הארץ"

חברתו של הקבלן אברהם גינדי, שהתאבד אתמול לפנות בבוקר בבריכת הפנטהאוז שלו בראשון לציון, מנסה להגיע להסדר עם רוכשי דירות ממנה, על מנת למנוע את הצורך בפירוקה.

בני משפחתו של גינדי המנוח אומרים, כי הם מנסים להגיע להסדר, שיבטיח את המשך הבנייה על מנת לשמור על כבודו של גינדי, ולמנוע פגיעה ברוכשי הדירות.

הלווייתו של גינדי תיערך, כנראה, רק ביום ראשון על מנת לאפשר להוריו לחזור לארץ. ההורים שהו לאחרונה בברזיל אצל בניהם, יגאל ומשה. אין בכוונת שני אחיו להגיע להלוויה.

חובותיה של חברת גינדי מוערכים כיום בכ־12 מיליון דולר, ונכסיה מוערכים על ידי חברת גינדי עצמה בכ־25 מיליון דולר. הערכה זו כוללת גם הכנסות עתידיות. בבורסה לא סוחר אתמול במניות החברה. מניחים, שהבורסה תודיע הבהרות נוספות טרם חידוש המסחר.

בית המשפט דן בהסדר עם הנושים

אתמול אחרי הצהריים ביקשה חברת גינדי מהשופט ד"ר אליהו וינוגרד מבית המשפט המחוזי בתל אביב להציע הסדר, שלפיו יזכו כל נושי החברה, ובראש וראשונה רוכשי הדירות. הבקשה הוכנה והוגשה על ידי עורכי הדין בנימין קריתי וד"ר גדעון קלוגמן. והיא נדונה בנוכחותם ובנוכחות נציגי החברה, עורך הדין עמירם עדיני וסמנכ"ל החברה שלמה פרמון. בית המשפט נעתר לבקשה, ומינה את עורך הדין אברהם שרם כנאמן לביצוע ההסדר. בית המשפט נתן לחברה ארכה של 60 יום להגיע להסדר עם הנושים. כן הורה בית המשפט, כי לא יינקטו ולא יימשכו כל הליכים כלשהם של פירוק, כינוס, עיקול, הוצאה לפועל וכל צעד ומעשה אחר נגד החברה במטרה לשמור על רכוש החברה עד לאישור ההסדר. הנאמן יתחיל בפעולתו ביום שני.

אברהם גינדי

הבקשה להסדר היתה אמורה להיות מוגשת לבית המשפט עוד לפני התאבדותו של גינדי. אך נעשו ניסיונות למצוא הסדרים שלא דרך בית המשפט. מקור, המקורב למשפחה, אמר, כי יש יסוד סביר מאוד להניח, כי רוב 400 רוכשי הדירות יקבלו את ההסדר, וכי ניתן יהיה לחדש את הבנייה.

מרכז הקבלנים תובע סיוע לענף

התאבדותו של גינדי גרמה תדהמה בקהילת העסקים. מרכז הקבלנים ניצל את התאבדותו כדי לתבוע משר הבינוי דוד לוי סיוע לחברת הביטוח שלו, קידום, שביטחה כ־200 מלקוחות גינדי, ולענף הבנייה בכלל. השר לוי קיבל אתמול בלשכתו לפגישת עבודה דחופה את נציגי נשיאות מרכז הקבלנים והבונים בישראל, בראשות נשיאם, דוד שטרן. לוי הבטיח, כי הסיוע לחברת קידום יידון בינו לבין שר האוצר משה נסים תוך התייעצות עם מרכז הקבלנים והבונים.

ניסיון שלישי להתאבד

גינדי הצית עצמו ומת אתמול לפנות בוקר בבריכה הריקה על גג דירת הפנטהאוז שלו. על פי ההסברה, שפך על עצמו חומר דליק. אשתו ושלושת ילדיהם שישנו ניסו להצילו. שכנים הזעיקו את מכבי האש. צוות הניידת לטיפול נמרץ קבע את מותו, וטיפל בבני המשפחה, שלקו בהלם.

הוא לא הניח אחריו מכתב הסבר.

אברהם גינדי מצא מותו בניסיון השלישי שלו להתאבד. לראשונה ניסה לשים קץ לחייו בעת שהובא לבית המשפט לשם הארכת מעצרו, לפני כחמישה חודשים. הוא ניסה לקפוץ מהקומה השביעית של בית המשפט. פרקליטו ואחיו הצליחו לאחוז בו ברגע האחרון.

לפני כחודש ניסה לשים קץ לחייו באמצעות בליעת כדורי שינה ופתיחת ברז הגז במשרדו. אשתו ומזכירתו הצליחו להעבירו במועד לבית החולים.

המשטרה ביקשה אתמול מבית המשפט לנתח את הגופה, אולם המשפחה התנגדה, ועמדתה התקבלה.

מודעי מגנה העיכובים במתן הסיוע לגינדי

(ע.) שר המשפטים יצחק מודעי מתח ביקורת על העיכובים במתן הסיוע לאברהם גינדי, והביע תחושה של אבל כבד על התאבדותו.

בהודעה, שפרסם מודעי, נאמר, כי בישראל נשחקת והולכת נורמה של עשיית משפט ללא אהבת חסד. נורמה הפוגעת באנשים ישרי־לב, שמזלם לא האיר להם פנים.

חדשות הארץ

שיחת היום
עם: מאיר סלע, קצין אבטחת מידע במחשבים
על: השתלת ידיעה כוזבת במחשב "ידיעות אחרונות"
(עמ' 2)

★

חריש בטוח שניתן למצוא נוסח של חוק הגזענות שיתאים לכל
(עמ' 3)

★

פרס עשוי לבקש מהממשלה ביום א' לאשר מינויו של אמוראי לנגיד
(עמ' 3)

★

40 כושים עבריים ממתינים בבתי כלא לגירוש מהארץ
(עמ' 12)

★

נגנב ציור שהוחרם בפשיטות על תחנות שידור פיראטיות
(עמ' 12)

★

שרות הארץ

מזג האוויר

(ע). בהיר, תחול עליה בטמפרטורות. ירושלים 14–26, הגולן 13–27, נהריה 17–28, צפת 14–27, טבריה 18–34, נצרת 16–28, עפולה 16–31, שומרון 16–28, תל אביב 18–28, לוד 17–30, יריחו 18–36, עזה 18–28, באר שבע 14–33, אילת 25 עד 38.

רהיט בבית
VIRO
מזגן רב מפוצל ששקט
טל. 052-451074

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4940	+0.0052
נוסעים	1.7757	+0.0061
שחור	1.6000	–

בגליון זה 28 עמודים
בצירוף 40 עמודי מוסף
העיתון מופיע ב־3 חלקים

ערך את העמוד: אור גרנות

הוגשה תוכנית ההבראה למושבים בעלות של 320 מיליון דולרים

התוכנית כוללת פריסת חובות ב־150 מיליון ד' חיסול 2,000 משקים במושבים והפיכת 20 מושבים למרכזים קהילתיים

מאת עדנה אירידור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

תוכנית הבראה למושבים בתחום הקו הירוק, בעלות של 320 מיליון דולרים, תוגש בשבוע הבא לראש הממשלה ולשר האוצר. התוכנית גובשה על ידי התנועות ההתיישבותיות הסוכנות היהודית והיא כוללת חיסול 2,000 משקים במושבים והפיכת 20 מושבים למרכזים קהילתיים.

הסיוע הנדרש להבראת המושבים כולל 150 מליון דולרים פריסת חובות לממשלה לתקופה של 5 עד 6 שנים, החל מ־1987. 170 מיליון הדולרים הנותרים הם אשראי לטווח קצר (לא כולל אשראי ספקים שוטף). מתוכם, 25 מיליון השתתפות החקלאים על ידי מימוש נכסים, שבירת תוכניות החסכון ופדיון מוקדם של מלוות מדינה. 60 מיליון דולרים יבואו מהקדמת פרעון חוב הסוכנות למושבים בגין תקציב ההתיישבות. 40 מליון דולרים אמורים להינתן כסיוע מהבנקים. הכוונה היא לדון עם הבנקים על פריסת חובות לאור הריבית של 83%, שגבו מהחקלאים בשנה האחרונה. 45 מליון דולרים נוספים יוקצו מתקציב משרד החקלאות ומסכום הסיוע המיוחד לפריסת חובות למגזר החקלאי, שאישרה לאחרונה ועדת הכספים.

התוכנית כוללת גם הפסקת יצור ב־2,000 משקים מתוך 30 אלף הקיימים. בעליהם יידרשו להעביר את אמצעי הייצור שלהם לחברים אחרים במושבים. 20 מושבים שחבריהם אינם עוסקים בחקלאות, יהפכו לישובים קהילתיים.

עוד מציעה התוכנית, כי יבוטלו האגודות החקלאיות ותשונה שיטת מתן אשראי לחקלאים.

ועדת הכספים של הכנסת בקשה אתמול ממשרד האוצר לפעול תוך שבוע ימים לביצוע ההחלטה שאושרה על ידה לסיוע של 100 מליון דולרים למגזר החקלאי, באמצעות פריסת חובות. האוצר העביר עד כה סכום של 60 מליון דולר לסיוע לישובי קו העימות. הסכום הנותר, 40 מיליון מיועד לסיוע לישובים בתחום הקו הירוק.

ראש אגף התקציבים באוצר, אהרון שגל, הסביר לחברי הוועדה כי הקשיים בביצוע פריסת ההלוואות מקורם בבנקים, שהחמירו בדרישותיהם לערבויות.

גל הדלפות בארה"ב על ריגול ישראלי בעבר

הממשל: פרשת פולארד טרם נסגרה; חשש בירושלים: ההדלפות מכוונות

ייתכן כי ליבוי הפרסומים נועד לסייע באישור מכירת הנשק לסעודיה

מאת צבי בראל
וגדעון אלון
סופרי "הארץ"

דובר מחלקת המדינה הבהיר, כי הממשל מצפה להמשך שתוף הפעולה של ישראל בפרשת פולארד "עד שהפרשה תיסגר". הדובר הדגיש, כי ישראל הבטיחה שיתוף פעולה בעבר, והנו כי אין הממשל רואה את הפרשה כסגורה. ברוח זה צוטטו אתמול גם פקידים במשרד המשפטים. בהם התובע הפדראלי הכללי ג'וזף די ג'ינובה, אשר טרחו להבהיר, כי בעקבות המידע שהתקבל מפי פולארד תימשך החקירה והיא עלולה להתפשט לכיוונים ולאנשים נוספים. לפי שעה, נמנעו הפקידים מלומר אם ידרוש הממשל להעמיד לדין או להסגיר לארה"ב את השותפים הישראלים בפרשה, אך איש אינו מוציא זאת מכלל אפשרות.

(סוף בעמוד 2, טור 5)

העסקה הסעודית תצא לפועל: רק קול אחד חסר למתנגדיה בסינאט

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ") הסינאט האמריקאי העניק אתמול ניצחון דחוק לנשיא רייגן, ואיפשר לו להעביר את עסקת הנשק הסעודית. לא נמצא רוב מספיק כדי להפיל את הווטו של הנשיא רייגן על ההחלטה הקודמת של הקונגרס, שמנעה את המכירה.

למעשה, חסר קול אחד בלבד כדי להתגבר על הווטו, ולמנוע את העסקה כולה. רייגן נאבק עד הרגע האחרון לשכנע סינאטורים להצביע עבורו, ואתמול הוסיף את כל שמונה הסינאטורים לארוחת בוקר בבית הלבן.

עסקת הנשק קוצצה בשנה האחרונה באורח משמעותי. תחילה ויתר הממשל על מכירת טילים מסוגים שונים ומטוסים. בשלב השני הוצאו ממנה מערכות אלקטרוניות, ובשלב האחרון קוצצו טילי סטינגר. ערך העסקה שנותרה הוא כ־260 מליון דולר – לעומת מיליארד ומאה דולר, ערכה ההתחלתי.

ישראל והלובי היהודי נקטו עמדה אדישה כלפי העסקה, ולא נאבקו בה. [illegible]

וצים בשלום במזרח התיכון, אזי אין אפשרות להשיג שלום על ידי בידודם של ידידים ערביים חוגגת ערב הסעודית". הסינאטור הרפובליקאי בארי גולדווטר אמר, "כאשר באנו לכאן (לסינאט) נשבענו לשמור על חוקת ארה"ב, ולא על החוקה של ישראל, אריזונה, או קליפורניה". יו"ר ועדת החוץ של הסינאט, ריצ'ארד לוגאר, שהוגן בהתרגשות על העסקה, אמר, כי "אם הסינאט יקצץ את ברכיו של הנשיא בעסקה, ישראל והאיזור מפסידה. באופן ברור היא תצא נפסדת".

חבר מושב משואה נורה במרכז שכם

הפרות סדר בגדה ביום השנה למלחמת ששת הימים

מאת אודי ניר
סופר "הארץ" בשטחים

חיים תנעמי, 38, ממושב משואה, נפצע אתמול מיריות במרכז שכם.

מעט אחרי שעה 2 אחר הצהריים יצא תנעמי מחנות לכלי עבודה במרכז שכם, ובידיו פחיות צבע, שרכש בחנות. הוא פנה לעבר מכוניתו, פתח את הדלת האחורית, וגהן במושב האחורי כדי לפנות מקום לפחיות. לפתע שמע ארבע יריות, וחש כאב חד בבטנו. הוא שלף אקדח שברשותו כדי להשיב אש, אך היורים הספיקו להימלט.

תנעמי, אב לארבעה ילדים, קיבל טיפול ראשוני במרפאה צבאית, והועבר לבית החולים שיבא. משם נמסר, כי שני קליעים פגעו בבטנו. פציעתו הוגדרה קלה.

כוחות הביטחון הטילו מייד עוצר על מרכז שכם. אחר־כך הוטל עוצר גם על יתר חלקי העיר. נערכו סריקות אחר היורים שנמלטו מתוך תקווה לתפסם.

כוח 17 מקבל האחריות

אלמוני, שהתקשר אמש לסוכנות הידיעות הצרפתית בירושלים, הזדהה כאיש "כוח 17" של ארגון פתח, ונטל עליו את האחריות לירי.

העיתונים במזרח ירושלים ציינו את יום השנה למלחמת ששת הימים

ליד בשכם קרמו אתמול מספר אירועים לציון יום השנה הי19 למלחמת ששת הימים. בצהריים הציבו סטודנטים מאוניברסיטת בירזית מחסום על הכביש הראשי, ליד האוניברסיטה. והפגינו נגד הכיבוש. המפגינים יידו אבנים לעבר מכונית ישראלית, שנפגעה קלות. בעקבות דיווח על המקרה יצא למקום כוח של צה"ל, שהותקף אף הוא באבנים. החיילים הזעיקו תגבורות, והמפגינים נהדפו לקמפוס.

ליד קבטיה שבשומרון נזרקו מספר בקבוקי תבערה לעבר שני אוטובוסים, שהסיעו פועלים מקומיים. לא היו נפגעים, ולא נגרם נזק. במקומות אחרים בגדה הונפו דגלי פלשתין וצוירו סיסמאות לאומיות.

עיתוני מזרח־ירושלים, ציינו אתמול בהבלטה במאמרי מערכת ובמודעות במסגרות שחורות את החמשה ביוני.

מחלקת המדינה: ללא הכרה בלתי מותנית ב־242 לא ישותף אש"ף בתהליך המדיני

במסמך לקונגרס קובע הממשל: הצהרת קהיר בלתי מספקת

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ") במסמך מקיף הבהירה מחלקת המדינה לקונגרס, כי אש"ף לא יוכל להיות שותף בתהליך השלום, כל עוד אינו מכיר באופן בלתי מותנה בהחלטה 242 338 ובזכות קיומה של ישראל. הממשל דוחה גם את ההבהרה כדבר קבלת כל החלטות או"ם על ידי אש"ף ומרגיש, כי על אש"ף להצהיר על אימוץ מפורש של שתי ההחלטות ללא כל קשר לשאר החלטות או"ם (בין שאר ההחלטות, אותן מבקש אש"ף, לאשר כלולה גם ההחלטה כי ציונות היא גזענות).

הממשל מבהיר לקונגרס, כי הצהרת קהיר נגד הטרור (על פיה מגנה אש"ף את הטרור מחוץ לשטחים הכבושים אך מגדיר את הטרור בתוכם כמאבק לשחרור) איננה מספיקה ואיננה עונה על הקריטריונים אותם קבע הממשל.

באופן מודגש מבהיר הממשל, כי זכות הגדרה עצמית איננה יכולה להיות קבילה בהיותה "לשון אחר" להקמת מדינה עצמאית. "ארה"ב איננה תומכת בהקמת מדינה עצמאית ולפיכך הביטוי איננו יכול להיות קביל". מחלקת המדינה מוסיפה, כי גם ציון הביטוי "הגדרה עצמית" במסגרת הסכם חוסין ערפאת, המדבר על מסגרת קונפדראטיבית, איננו יכול להיות קביל, שכן קונפדרציה פירושה ברית בין שתי מדינות עצמאיות.

"ערפול מכוון ותורה"

בהתייחסו לביטוי "ערפול מכוון ותורה", בו נקט שר החוץ שולץ, בהתייחסו לדרך בה יש לנהל את תהליך השלום במזרח התיכון, קובע המסמך: "ערפול מכוון ותורה יכול להיות מיושם באופן שמושי בעשיית שלום במזרח התיכון על כל סכסוכיו. מילות הקוד שלו תוקף דימוי ההיסטוריה. אולם, כאן אנו מדברים בהתחייבויות מאד ספציפיות של ארה"ב כלפי ישראל. אלה יכולים להיות ברורים רק באופן שאיננו משתמע לשתי פנים, כאן אין כל מקום לערפול".

המסמך נשלח אתמול לוועדת החוץ של בית הנבחרים, בתשובה על סדרת שאלות ששאלה מחלקת המדינה על ידי ועדת החוץ, הנוגעות לאפשרות צירופו של אש"ף לתהליך ולהצעות אותן העלה אש"ף לפני המלך חוסין בפברואר השנה, אשר נדחו על ידי המלך.

נחמקין: לשקם משק המים ללא הפחתה נוספת במכסה לחקלאות

מאת אברם צהר
ועדנה אירידור

שר החקלאות, אריה נחמקין, יציג בישיבת הממשלה הקרובה תוכנית מקיפה לשיקום משק המים ללא הפחתת מכסות המים לחקלאים ולתעשיה מעבר לעשרה אחוזים, הפחתה עליה כבר הוחלט. במסגרת התוכנית יוארך תוקף קיצוץ מכסות המים הארציות בכ־10% לעשר שנים לפחות. הודות להארכת תוקף קיצוץ מכסות המים של החקלאים בלבד יחסכו בתקופת התוכנית כ־1.3 מיליארד ממ"ק מים, שהם למעלה

(סוף בעמוד 2, טור 7)

ערפאת מאשים את סוריה באחריות למתרחש ביירות

מאת סופר "הארץ"
לעניינים ערביים
והסוכנויות הידיעות

יאסר ערפאת האשים אמש בגלוי את סוריה באחריות למתרחש במערב ביירות וציין, כי ראש המודיעין הסורי בלבנון הקולונל גאזי כנעאן פיקד על פעולות אמל נגד מחנות אש"ף מביתו של השר נביה ברי, במערב ביירות. בראיון לסוכנות הידיעות הכוויתית אמר ערפאת, כי כל ארגוני אש"ף לוחמים בביירות יחדיו נגד אמל, והעלה על נס את החזבאללה המפלגה הסוציאליסטית הפרוגרסיביות בביירות. לדבריו, מתנהלת במערב ביירות מלחמה נגד הסונים, בהשראתה של סוריה. בראיון אחר אמר ערפאת שוב, כי ביהמ"ם הצליחה בחודש שעבר על ידי מעורבותה אצל האמריקאים למנוע שתי מיתקפות ישראליות על מחנות אש"ף בדרום לבנון.

סוכנויות הידיעות מסרו מביירות, כי קרבות ארטילריה כבדים התחוללו אתמול במחנות הפליטים הפלשתינים בביירות. אתה שעה נערכו כוחות צבא ומשטרה בחבלים הסמוכים שנפגעו קשות במהלך הלחימה בין מיליציות לבנוניות יריבות. לפחות שבעה אנשים נהרגו.

סגנו של ערפאת, פארוק קדומי, אמר אתמול ברבת־עמון, כי אנשי אש"ף שבים לביירות במסגרת הסכם עם השלטונות הלבנוניים וכי מקומם הטבעי הוא בלבנון.

מקורות ערביים ברבת־עמון שוב ציינו אמש כי צפוי מפגש ברמה של שרים בין עיראק לסוריה.

שוק ההון / יהודה שרוני

הריבית ירדה, הבורסה עלתה

הורדת ריבית הג'מב בבנקים על פקדונות שקליים הביאה להתעוררות בבורסה.

בשוק המניות נרשמה נטיה בולטת לעליות שערים. קרנות הנאמנות, שגבו במהלך השבוע 50 מיליון דולר, הורידו את עודפי הביקוש למניות, אגרות חוב, ולמניות הסדר. אתמול הורגשו ביקושים גם למלוות קצרי המועד, משום שרמת התשואה לפידיון עליהם, עדיפה להשקעה כיום על פני האפיקים החלופיים.

בנק ישראל גייס אתמול 40 מיליון ש"ח באמצעות הנפקות שתי סדרות של אג"ח. להנפקות אלה נרשם ביקוש של 220 מיליון ש"ח.

חברת כלל פירסמה אתמול תשקיף לגיוס 9 מיליון ש"ח באמצעות מכרז.

קצין שפרש מיחידת חקירות הונאה: טיוח חקירת בלאס – בהנחיית בכירים במשטרה

ראש צוות החקירה רפ"ק משה פרידמן: קיבלתי רמזים מלמעלה לא להתאמץ יותר מדי

מאת ראובן שפירא

החקירה הפנימית במשטרה בקשר להשרות לטיוח החקירה בפרשת בלאס בשלביה הראשונים, ביחידה הארצית לחקירות הונאה, מסתבכת ועשויה להוביל לקצינים בכירים באגף החקירות.

ראש צוות החקירות ביחידה הארצית לחקירות הונאה, רפ"ק משה פרידמן, שפרש השבוע מהמשטרה לאחר שהועלו חשדות נגדו על שטיוח את החקירה הדליף פרטים עליה לגורם המקורב לבלאס, טען בעדות לקצין הבודק, סנ"צ מרדכי תנטור, כי כל שעשה במהלך חקירת בלאס – עשה על דעתם ובהנחייתם של גורמים בכירים ביותר ביחידה לחקירות הונאה ובמשטרה, שהיו בסוד החקירה.

לדבריו גילו גורמים אלה התעניינות מיוחדת בתיק. רמזו לו "לא להתאמץ יותר מדי" והוציאו בו להפסיקה בשלב מוקדם מדי, ולהעביר את התיק לפרקליטות המדינה. זאת, אף שרפ"ק פרידמן טען באוזני הממונים עליו כי החקירה טרם הושלמה ועדיין לא נעשו כל המהלכים הנדרשים למיצויה.

על פי טענותיו של פרידמן, הוא קיבל רמזים "מלמעלה" כי רצים "להיפטר מהתיק". אפילו במחיר "מריחה" של החקירה המסובכת.

הקצין הבודק גבה עדויות מחוקרים וקצינים בכירים ביחידה הארצית לחקירות הונאה ואסף מסמכים, בהם זה שבו מורה קצין בכיר לרפ"ק פרידמן להעביר את התיק לפרקליטות.

רק צוות חקירה נוסף, בראשות רפ"ק בועז גוטמן, שהמשיך בחקירה חודשים רבים אחרי הבזות של פרידמן, ולאחר שהמשטרה קיבלה הנחייה מהיועץ המשפטי לממשלה להמשיך בחקירה, הביא להשגת ראיות לכאורה להגשת כתב אישום נגד דוד בלאס.

המעצר עוכב

משך חודשים אחדים מנעו גורמים בכירים ביותר במשטרה לעצור לחקירה את דוד בלאס, אף שחוקרי היחידה לחקירות הונאה טענו כי טובת החקירה והצלחתה מחייבים את המעצר בשלב מוקדם. לטענת גורמים המקורבים לחקירה, העובדה שמעצרו של בלאס התעכב מנעה באפשרות לאסוף נגדו ראיות בקשר לפרשיות אחרות כמו נושר, מלבד עסקיו עם התע"ש.

הארץ חדשות
מתפרסם היום בעמודים
7א', 8א', 9א',
10א', 11א', 1ג', 2ג',
3ג', 4ג', 5ג',
6ג', 7ג', 8ג'.

סיטרואן BX
המכונית שכבשה את אירופה
עם חידושים שלא היו עד כה בעולם הרכב
הסיטרואן BX החדשה - חלומם של חסידי המכוניות הטובות באמת - אוהבת לנסוע - שונאת מוסכים.

בתמונה: BX16TRS

הBX אוהבת לנסוע עם נתונים מרשימים:
● מנוע בנפח 1580 סמ"ק המפתח 94 כ"ס (DIN) ב־6000 סל"ד.
● זינוק מעמידה עד למהירות 100 קמ"ש - 11.3 שניות.
● הנעה קדמית עם 4 מעצורי דיסק מתוגברים.
● תיבת הילוכים ידנית בת 5 הילוכים קדמיים או אוטומטית בת - 4 הילוכים קדמיים.
● שפע אביזרי נוחות ובטיחות - שמשות כהות, הפעלה חשמלית ל־4 החלונות*, נעילה מרכזית לחמש הדלתות עם בקרה לנעילה מושלמת*, מראה חיצונית מתכווננת מבפנים, וילון באחור, מגב ושוטף חשמלי בשמשה האחורית*, צמיגים רחבים, מד סיבובי מנוע אלקטרוני*.
כאופציה: מיזוג אויר מקורי, הגה כוח וגג נפתח
* בדגמי BX TRS
** המחיר כולל מע"מ ואינו כולל דמי הפקדה.
פרטים בסניפים ובסוכנויות.

הBX שונאת מוסכים כתוצאה מתכנון הנדסי חדיש:
● תקופות לשירות לטיפולים תקופתיים - כל 15,000 ק"מ.
● צריכת דלק נמוכה - 5.5 ליטר ל־100 ק"מ במהירות קבועה של 90 קמ"ש.
● הצתה טרנזיסטורית שאינה דורשת כוונון.
● מוטות בלימה בגלגלים האחוריים.
● תכנון הנדסי מתקדם מאפשר את הסיטרואן BX מחוץ למוסכים לתקופות ארוכות.

המחיר החל מ־30,555 ש"ח**
הנסיעה ב־BX היא חוויה של ממש!
קובע במה שאתה נוסע!

דוד לובינסקי בע"מ
יבואן בלעדי למכוניות: פיג'ו • טלבו • סיטרואן
תל אביב, שוקנין 16, טל' 333214 • ירושלים, המלך דוד 24, טל' 224467

صكنا من الاهل

ראיתי שמעתי

עותק קטלוג ישראלי הועבר לנשיא בורגיבה

בימים אלה הועבר קטלוג של התערוכה על יהדות טוניס, המוצגת בבית התפוצות בתל אביב, לידיו של נשיא טוניס, חביב בורגיבה. הקטלוג הו־עבר לבורגיבה על־ידי קלוד סי־טבון, המשמש כיועץ מדעי של התערוכה, באמצעות שגריר טו־ניס בצרפת, אדי מברוך.

סיטבון נפגש עם מברוך בשגרירות בפאריס וסיפר לו שראש הממשלה, שמעון פרס, השתתף בטקס פתיחת התע־רוכה. השגריר התרגש מה מחווה והתרגשותו גברה כשראה את תמונתו של בורגיבה המבקר בגטו היהודי בטוניס, מופיעה בתוך הקטלוג. השגריר ביקש מסיטבון עותק מיוחד כדי שיוכל לשגר אותו אישית לנשיא טוניס. טרם נתקבלה תגובה מהנשיא.

ג.אדם

נשיא טוניס חביב בורגיבה

יפת ממשיך להיות עסוק בהתפטרויות

היו"ר לשעבר של בנק לאומי, ארנסט יפת, עסוק. בשבוע האחרון הוא מתפטר כמעט מדי יום מאחת מחברות קבוצת בל"ל או שהוא נמנע מלהציג מחדש את מועמדותו. תחילה נמנע מלהציג עצמו לדירקטוריון הח־ברה להשקעות של בל"ל, יום אחרי זה לא הציג מועמדותו, בניגוד לדעתו הוא, לדירקטוריון בנק לאומי. אתמול התפטר משתי חברות נוספות: בנק לאומי לפיתוח התעשיה ולאומי חברה למימון. נראה שכך ינהג לגבי רוב החברות בהן כיהן כדירקטור. לגבי חברה אחת, אוצר התיישבות היהודים, שהיא חברת האם של בנק לאומי, יש עדיין סימני שאלה. אולי משום כך החליט בישיבה רק לאשר את הדוחות הכספיים שלה ולד־חות את הדיון בנושא בחירת הדירקטורים וקבלת הודעות על אי העמדה מחדש לשוד שר־ בעיים.

אריה לביא.

מפקד יוניפי"ל הוא פרופסור

גנרל גוסטאב האגלונד, קצין פיני בדרגת גנרל, החל אתמול בתחילת החודש את תפקידו כמפקד יוניפי"ל. האג־לונד בן ה־47, נחשב לאחד הקצינים המבטיחים ביותר ב־צבא הפיני, הוא בעל השכלה אקדמאית ושימש בשנים 1981־1982 כפרופסור אורח באוניבר־סיטת הרווארד בארה"ב. ל־ראשונה מאז הוחל האו"ם ב־1948 למנות קציני צבא למפקדים במזרח התיכון, מתמנה קצין לפקד על אחד מכוחות או"ם הנושא בנוסף לדרגה "גנרל" גם בתואר אקדמאי של "פרופסור". האגלונד הוא בן למשפחה בעלת מסורת בצבא הפיני, בין היתר זכו למתיכין במלחמה הפינית־רוסית בשנים 1939־1940, 1941־1944.

קופנהגן — אליהו זהבי

בארי חתן פרס איכות הסביבה

עו"ד ידידיה בארי הוא מזה שמונה שנים מגינם של הסבו־לים מרעש ויהום. ביום ראשון יזכה בארי, יו"ר מלר"ן (המועצה הציבורית למניעת רעש וזיהום אויר) בפרס איכות הסביבה לשנת 1985 שיוענק לו במשכן הכנסת על־ידי "השירות לש־מירת איכות הסביבה" במשרד הפנים. בארי לוחם את מלחמתו של "האזרח הקטן" באמצעות הפעלת לחץ קולקטיווי והתנג־דויות המוגשות למועצות ה־תכנון והבניה ולמשרדי ה־ממשלה השונים ובאמצעות מא־בקים משפטיים שמנהלת מלר"ן להגנת האינטרסים של האזרחים.

ע.ר.

העבר זמנו של המרגל?

בעוד אצלנו שקועים, בפרשת "הפקיד הבכיר", מעוררים במקו־מות שונים את השאלה, האם לא הגיע הזמן שהאמצעים הטכנולו־גיים המתקדמים של ימינו יח־ליפו את איש המודיעין ה־מסורתי. ואולי כבר חלף זמנו של המרגל?

ג'ורג' קארבר, לשעבר סגן בכיר של הסי־איי־אי, משיב בש־לילה על שאלות אלה. בראיון בבי־בי־סי, הוא קובע כי הטכנו־לוגיה החדישה בתחום המודיעין מצטיינת במקרים שבהם אין לה מתחרה, בבואה להשיב על ה"מה". כך למשל, מצלמות המותקנות בחלליות מאפשרות לראות היטב טנקים המתרכזים במישור במרכז אירופה והצילום יצביע במדויק על מספרם, סו־גיהם, הנשק שבו הם מצוידים וכו'. אולם הטכנולוגיה עדיין אינה מסוגלת להשיב על ה־שאלה "מדוע". אין היא משיבה, האם ריכוז הטנקים הוא למטרת תרגיל, האם המדובר בכוונות עויינות, או הכנה לפלישה. כדי להשיב על "מדוע" זה, עדיין נזקקים לאנשים המתאימים, המוצבים במקומות המתאימים.

כמו כן, הטכנולוגיה ולוא החדישה ביותר, היא עדיין כמעט חסרת אונים כשהמדובר במאבק בטרוריזם או במצבים של תסיסה חברתית וגם המצלי־מות המתוחכמות ביותר עדיין אינן יכולות לחדור למחשבותיו של אייטוללה.

י.ג.

בעריכת עירית רוזנבלום

שוב התפרעויות במאה שערים

מאת נדב שרגאי

חרדים שוב התפרעו אמש בש־כונת מאה שערים. החרדים ידו אבנים לסירוגין במשך כשלוש שעות על כלי רכב שחלפו בשכונה. כוחות משטרה הגיחו מדי פעם את התוק־פים אל תוך סמטאות השכונה. לא נעצר איש.

האיזור נרגע מעט אחר השעה אחת עשרה. קודם לכן נחסם רחוב מאה שערים לתנועת תחבורה לפרקי זמן קצרים, אך נפתח בכל פעם מחדש.

צה"ל פשט על כפר שיעי

גמול על הריגת 5 מחייליו במקום

מאת מנחם הורוביץ

חיילי צבא דרום לבנון פשטו אתמול על הכפר השיעי זומן, מזרח לאזור הביטחון. הם הרסו 14 בתים ולקחו בשבי חמישה מקומיים.

לפני כשנה ברחו מרבית תושבי הכפר. לפני כשבוע נעשה ניסיון להפגיש נכבדים מהכפר עם קצינים מצה"ל, זאת מתוך מטרה שה־תושבים יוכלו לחזור לבתיהם. במ־קום הפגישה טמנו גורמים עויינים מארב לאנשי צד"ל וחמישה מהם נהרגו. בין ההרוגים — מפקד בכיר בצבא צד"ל.

בצבא הדרום שורה עצבנות רבה וקריאות לנקם.

בגזרה אחרת באזור הביטחון, ליד חצביה, נורו אתמול לעבר מוצב טילי קטיושה לעבר עמדות צבא דרום לבנון. איש לא נפגע, חיילי הדרום השיבו אש.

הדולר ירד

לונדון, (ע"ר). שער הדולר ירד עם נעילת המסחר באירופה, לאחר שנגיד הבנק המרכזי של ארה"ב פול וולקר אמר כי יתכן ששיעורי הריבית בארה"ב ימשיכו לרדת.

הדולר ירד עד 2.2350 מארקים, 4 פניג מתחת לשער של יום רביעי. הוא גם ירד ל־168.70 יאן לעומת 171.40 ביום רביעי.

תלמיד מתנקם או מתחרה מסחרי — משתילי ידיעה כוזבת במחשב "ידיעות אחרונות"

העתון התלונן במשטרה על החדרת ידיעה אודות מעורבות מורה מעפולה ואיש עסקים בהברחת סמים לארה"ב

מאת ירח טל, סופר "הארץ"

חשד שידיעה בדויה שהושתלה שלשום ב"ידיעות אחרונות", על "מורה מעפולה בראש מבריחי סם לארה"ב", היא פרי יזמה של תלמיד שביקש להתנקם במורה, ייחקר, כנראה, בידי המשטרה. מערכת "ידיעות אחרונות" הגישה תלונה בעניין.

על־פי החשד, הצליח גורם זר לחדור למחשב מערכת "ידיעות אחרונות" ולהעביר את הידיעה הכו־זבת. תיחקר גם האפשרות כי גורם מסחרי מתחרה לאחד מהאנשים הנזכרים בידיעה הוא ששתל את המידע הכוזב.

בגוף הידיעה, שאותה מסר לכא־רה כתבו של העתון בניו יורק, יעקב אילון, נכתב כי "דובר משטרת ניו־יורק מסר כי נלכדה רשת להברחת סמים מהמזרח־התיכון לאר־ה"ב, שפעלה דרך ישראל. לדברי שני ישראלים, ירון שוורץ מחברת "ארפי אלקטרוניקה" ודוד זאבי, מורה לאלקטרוניקה מעפולה. הש־ניים עוסקים ביבוא ויצוא מוצרי אלקטרוניקה, והחשודים כי נהגו להחביא את הסמים הקשים בתוך מכשירים חשמליים. הם נעצרו עד פתיחת ההליכים המשפטיים נגדם". עד כאן לשון הידיעה הכוזבת.

הידיעה הפתיעה את שני האנשים שאותם הושידה, ושהתברר כי מעולם לא נעצרו ואף לא ביקרו בארה"ב. אחד מהם הוא דוד זאבי, המתגורר בעפולה ומרכז את מגמת האלקטרוניקה בבית־הספר "אורט" בקרית־טבעון. במסגרת עבודתו הוא רוכש ציוד אלקטרוני מעבתני מחברת "ארפי אלקטרוניקה" בע"מ, ברחוב הרצל 91 חיפה, שבע־ליה הוא ירון אופפר (ולא שוורץ, כפי שפורסם בידיעה).

הכחשה מטעם העתון

משפחות "גיבורי הפרשה" הוצפו בבניית טלפוניות של קרובים ולקו־חות, עם פרסום הידיעה הבדויה. אתמול פורסמה הכחשה ב"ידיעות אחרונות", וצויין כי תוגש תלונה למשטרה.

המורה וסוחר האלקטרוניקה פנו אתמול לעו"ד נחום רבינוביץ מחיפה והנחוהו להכין תביעת פיצויים נגד "ידיעות אחרונות". עורך הדין אמר לסופר "הארץ" כי טרם הוחלט אם להגיש את התביעה וההחלטה תתקבל רק לאחר בדיקת כל החומר המשפטי.

עו"ד רבינוביץ שוחח עם זאב גלילי, רכז הכתבים ב"ידיעות אחרונות" וביקש ממנו הסברים. עו"ד רבינוביץ שאל את גלילי מדוע לא ניתנה הנחיה לכתבים בארץ לב־דוק את אמיתות הידיעה. לדברי עורך הדין, ענה לו גלילי, כי לא נהגים לבדוק כל ידיעה. עו"ד רבינוביץ סיפר כי ב"ידיעות אח־רונות" סיפרו לו, כי הידיעה הגיעה באותה הצורה כשהיא שגויה, ובמחשב לא היו סימני זיהוי של הכתב, החתום עליה כביכול.

לפרות ההכחשה והגשת תלונה במשטרה נגרם לדבריו נזק לשולחיו והם שוקלים הגשת תביעת פיצויים מ"ידיעות אחרונות". עוד אמר, כי ייתכן כי מרשיו יפנו למשטרה ויבקשו לחקור בעניין.

רכז הכתבים של ידיעות אחרונות, זאב גלילי אישר אמש בתגובה כי הוגשה תלונה למשטרה. לדבריו, בשל השעה המאוחרת "לא ניתן לעשות לה 'פולואפ' בארץ והדבר נעשה למחרת.

שיחת היום / ירח טל

עם: מאיר פלג, קצין אבטחת מידע במחשבים
על: השתלת ידיעה כוזבת במחשב "ידיעות אחרונות"

ניתן להגיע לכל חומר, בלי כל מאמץ

זה מסובך "לפרוץ" למחשב עיתון ולהשתיל בו ידיעה מפוברקת?

במצב הקיים כיום בארץ — כלל וכלל לא. כל נער יכול לעשות זאת. מה שנדרש לשם כך זה מחשב אישי, מודם וטל־פון, וידיעת מספר הטלפון של מחשב העיתון, שאני מבין כי לא נעשה כל מאמץ לשמרו בסוד־יות, וכן לעקוב פעם אחת אחרי כתב בעת שהוא מעביר חומר במחשב העיתון שלו. אך מצב זה אינו מיוחד רק לעיתונים. כל שימוש בתקשורת, במיוחד באמצעות קווי טלפון רגילים, פרוץ לחלוטין, ברוב המקרים.

האם אין דרך בדוקה להתגונן מפני פריצה לא חוקית ל־מחשב?

ניתן למנוע 99% מ"הפריצות" הבלתי־חוקיות לקבצי מחשבים וזאת, בין השאר, באמצעות תוכ־נות הצפנה שונות הניתנות לרכישה ושמחירן הממוצע הוא כ־15 אלף דולר התוכנה. הבעיה, אם כן, איננה כספית, אלא חוסר המודעות לנושא בקרב המשתמשים במחשבים ו־המחזיקים במאגרי מידע מסוו־גים. נושא המחשבים בעי־תונים הוא עדיין חדש. המשתמשים בו, עיתונאים ועור־כים מתייחסים אליו עדיין במידה רבה של מיסטיות. מושב להשתומם מהתחושה שכל מה שמועבר במחשב הוא מדוייק ואינו טעון יותר בדיקה.

לא רק מחשב עיתון נפרץ. הנה השבוע נודע על חדירה לקבצי המחשב של הביטוח הלאומי ושיבושם.

להוציא את משרד האוצר (לגבי משרד הביטחון אני מנוע מלדבר), בכלל שאר המשרדים אין כלל מודעות לנושא אבטחת המידע במחשבים. משרד האוצר הוא היחידי, דומני, שנתן דעתו לכך ומינה צוות בדיקה מיוחד בנושא. ראוי להדגיש: היום ניתן להגיע לכל חומר, בכל מקום בלי כל מאמץ ובלי תחכום רב.

איפה הפרצות העיקריות?

למשל, בתכנית הצבויים של מפעל־הפיס. ע"י חיבור תוכנה מתאימה יכול כל מי שיש לו גישה למחשב מפעל הפיס לתת הוראת קנייה רטרו־אקטיווית למספר, לאחר שה־תברר שזכה ואח"כ להשמיד את התוכנה שהיא הראיה הפלילית. פריצה אחרת — במחשב מס ההכנסה. לדרג המנהלים תיקים של נישומים גדולים ניתנת האפשרות לשאול ישירות ש־אילתות את מחשב מס ההכנסה. בלי כל קושי יכולים בעלי פריווילגיה זו ל"טייל" גם לתיקים של נישומים אחרים. הקשר בין מחשבי בנקים ל־בורסה, גם הוא פרוץ וניתן היום בנקל להעלות על קו התקשורת ע"י התחברות בשני חוטים לקופסת החיבורים המותקנת מחוץ לבנק המרכזי ולהשפיע על המסחר בבורסה ועוד.

חבלה במחשב הביטוח הלאומי: חשד שנמחקו בזדון נתוני מקבלי קיצבאות

מנכ"ל המוסד ביקש מהמשטרה לפתוח בחקירה

מאת גדעון אלון, סופר "הארץ"

חבלה מכוונת בוצעה במחשב המרכזי של המוסד לביטוח לאומי בירושלים. מנכ"ל המוסד, נסים ברוך, ביקש מהמשטרה לפתוח בחד־קירה. צוות בכיר של אנשי מחלקת החקירות עומד לזמן לחקירה אחדים מעובדי יחידת המחשב החשודים בביצוע החבלה.

אתמול התגלה, כי נמחקו קבצי נתונים הכוללים שמות וכתובות של מקבלי קיצבאות זיקנה, שאירים וילדים. ברוך הביע את התקווה כי מחיקת קבצי הנתונים של המחשב לא תגרום לעיכוב בתשלומי המוסד לביטוח לאומי למבוטחים, משום שישנם קבצים חלופיים.

מנכ"ל הביטוח הלאומי הורה אתמול לסגור את המחשב המצוי במשרד הראשי של הביטוח הלאומי, בקרית משה בירושלים, למשך זמן מה, על מנת לסייע למשטרה בחד־קירה. מהנהלת הביטוח הלאומי נמסר, כי יחסי העבודה תקינים והפ־עולה שנבקשה לא נועדה אלא להגן על מערכת המחשב. ועד עובדי הביטוח הלאומי הביע את תמיכתו בצעדים שנקטה ההנהלה ומתח ביקורת על הפעולה חסרת האחריות שבוצעה.

הממשל: פרשת פולארד טרם נסגרה;

(סוף מעמוד 1)

מקורות בכירים בירושלים הביעו אמש חשש, כי הדלפות בפרשת פולארד לכלי התקשורת בארה"ב נעשו במתכוון ע"י גורמים מעו־ניינים בממשל הרוצים לעקוץ הנכוני — על מנת לסייע לאישור עסקת הנשק עם ערב הסעודית ולרכך את עמדת המתנגדים לעסקה. המקורות הביעו זעם ומורת רוח על נסיונם של גורמים בארה"ב ליצור את הרושם כי יש פעילות ריגול מתמשכת בארה"ב.

בירושלים סבורים, כי מקור ההדלפות הוא בלשכת התובע הכללי של משרד המשפטים ה־אמריקאי, ג'וזף דיג'נובה. לדעתם, משרד החוץ האמריקאי חולק על עמדת משרד המשפטים האמריקאי ומסתייג מניפוח הפרשה. לעומת זאת, משרד המשפטים האמריקאי אינו מגלה כל התחשבות במערכת היחסים המיוחדת בין ישראל ל־ארה"ב ובנזק שפרסום זה על מעור־בותם של ישראלים, ביניהם רפי איתן לשעבר יועץ ראש הממשלה לטירור, עלול לגרום למערכת היח־סים בין שתי המדינות.

האשמות אמריקאיות

פקידי משרד המשפטים בוואשינגטון טוענים, כי המידע החדש שהגיע מפולארד "מעלה ספקות" אם קיימה ישראל את הבטחתה לשתף פעולה באורח מלא בחקירה, או שניסתה להעלים עובדות מכריעות על היקף פעולת הריגול. אחד מהם אמר, כי הדיווח שמסרו איתן ואחרים לחוקרים האמריקאים "היה שונה באורח משמעותי מן העובדות כפי שנחשפו בכתב האישום" (ככל הנראה מפי פולארד) "היו כמה הבדלים משמעותיים, כמו הבדל בין יום ולילה".

בעוד פקידי משרד המשפטים מאשימים כי ישראל הסתירה מידע מן החוקרים האמריקאים טוענים פקידי מחלקת המדינה, כי הגילויים החדשים אינם עומדים בהכרח בס־תירה לטענת ישראל, כי שיתפה פעולה באורח מלא עם החוקרים. פקידים אלו מודים, כי למשלחת סופר לא נמסר בשעתה על מעור־בות של אבי סלע בפרשה והדבר נתגלה בשלב מאוחר יותר של החקירה. אולם לדבריהם, אין להטיל על ממשלת ישראל את האחריות להסתרת חלקו של סלע, שכן לסופר ניתנה אפשרות לראיין כל אדם שרצה. עוד אמרו, כי "גם אם היתה סתירה בין חלק מן הדברים ששמע סופר לבין מה שסיפר פולארד לחוקריו — אין עדיין בכך כדי לבסס הטענה כי ישראל הסתירה מידע בתכוון".

במקביל המשיכו כלי התקשורת האמריקאיים לדווח על פעילות רי־גול של ישראל בתוך ארה"ב במשך השנים. בראיון לוואשינגטון פוסט אמר ג'ון דאווים, לשעבר ראש מחלקת הביטחון הפנימי במשרד המשפטים, "שרותי המודיעין של ישראל היו פעילים יותר מכל שרות אחר, למעט הק.ג.ב". הוא טען, כי "השירותים הישראלים התמקדו מח־צית הזמן במדינות ערב ומחצית הזמן בארצות הברית". לדבריו, היה עד במשך שלושים שנות שרותו לכמה וכמה מקרים, שבהם התבקשו דיפלומטים ישראלים בשקט לעזוב את ארצות הברית אחרי שנחשדו בריגול.

עוד אומר העתון, כי מסמך של סוכנות הביון המרכזית, שחובר ב־1979, על שרותי המודיעין של ישראל מגלה, כי ארצות הברית מו־פיעה בשתיים מתוך שלוש העדי־פויות הראשונות לטיפול של המו־דיעין הישראלי. העדיפות הראשונה היא למדינות ערב. העדיפות השניה ל"איסוף מידע על מדיניות חשאית של ארצות הברית, או החלטות הנו־געות לישראל". העדיפות השלישית ל"איסוף מידע מדעי בארצות הברית ובמד־ינות מפותחות אחרות". אנשי מו־דיעין אמריקאים סיפרו ל"פוסט" כי הם זוכרים מקרים בהם הודלף מידע מסווג לסוכנים ישראלים על ידי אמריקאים פרו ישראלים, ללא כל תמורה.

איתן וגניבת אורניום

שמו של רפי איתן מועלה כעת גם בהקשר להעלמת אורניום ממפעל אמריקאי בשנות השישים. במסמך של האדמיניסטרציה, שהושג על ידי ה"וואשינגטון פוסט", מועלה החשד כי כמאה קילוגרם אורניום הוברחו לישראל. המסמך מגלה כי אדם בשם "רפאל איתן, כימאי שנולד ב־23 בנובמבר 1926" נמנה עם צוות של ארבעה ישראלים שביקשו לבקר במפעל אורניום באפולו שבפנסילבניה בספטמבר 1968. באותה תקופה, צויין העתון, היה איתן סוכן של ה"מוסד" הישראלי. פקיד ממשל אמריקאי אמר ל"פוסט", כי "נמצאים מקרים אחדים כמה פעמים כאנשי קשר בכמה פרשיות ריגול, שבהן היתה מעורבת ישראל במשך השנים, כמו גם בפרשת פולארד. מקרה ריגול אחר ארע בשנות השבעים וגם בו היה מעורב עובד של הצי האמריקאי אולם האיש לא הועמד לדין".

רביד אינו מעורב

מכתב האשמה נגד פולארד עולה כי אילן רביד שהיה הנציג המדעי בשגרירות ישראל בוושינגטון איננו קשור לפרשה. שמו איננו מוזכר בכתב האשמה. ככל הנראה הוא היה האיש שעמו לשיחות הטלפון בו ביקש פולארד את עזרת מפעילו, אך לא היה לו כל קשר ממשי לפולארד או להפעלתו.

ערך את העמוד: אהד גוגוזי

מנהיג הניאו פאשיסטים בצרפת מבקש לבקר בישראל

פאריס, (מיוחד ל"הארץ") מנהיג מפלגת הימין הקיצוני הניאו־פאשיסטית, ז'אן־מארי לה־פן מבקש לבקר בקרוב בישראל.

בתשובה לשאלה אישית אמש אמר שגריר ישראל בפאריס עובדיה סופר, כי לה־פן אכן העביר אתמול, באמצעות אחד ממקורביו, "בקשה רשמית בעל־פה" לבוא לביקור בארץ. בקשה זו לוותה באיזכור עמדותיו של לה־פן בהקשר המזרח־תיכוני. לפיו "ישראל היתה ועודנה המבצר החשוב ביותר של העולם החופשי במזרח".

סופר הבטיח אמנם לבדוק ולהעביר את בקשתו של לה־פן ל־ידיעת הממשלה בירושלים, אך ציין בפניו, כי ביקור כזה של מנהיג הי־מין הקיצוני עלול להיות "שלא בעיתו".

אמש באופרה / נתן מישורי

רק אתמול נולדה

"האופרה הישראלית החדשה" ב"נשואי פיגארו" מאת מוצארט. הוצגה בתיאטרון הקאמרי בתל־אביב. מנצח — יואב תלמי; במאי — צדיק המילטון; תפאורה ותלבושות — אדריאן וקס; תאורה — אבי צברי; תרגום בתרגית — ישראל אובל.

שתי נברשות בצידי הבמה יוצרות אשליה כשל בית אופרה. צלילי ה"פתיחה" עולים כבועות עדיין את סוד העניינים ובעצם, הצליל הוא שמעומעם כמעט באולם הקאמרי ומצפים לשווא להד שיעשיר את המצלול המוצארטי כראוי לו. נפתח המסך ונוספת תפאורה יפה וסימפאטית. במסו־רת כיאות לבית אופרה הסורה להתמודד תחילה עם המסורת. ועולים קולות יפים של סוזאנה (רובין וייל קפסטו), פיגארו (יהודי גילפרי), ברטולו (מיכאל לייפר), מרסלינה (צביה ליטבסקי), כרובינו (מיכל במית), אלמאביבה (בועז סנאטור), באזיליו (סאמי בכר), ברברינה (לילי כהנה), דינה (ריטה קאלים), אנטוניו (גרישה בורודה) ודון קורציו (סאמי בכר) לשניים, כולם ישראלים. וצומחת איכות אופראית מקצועית לעילה, רצינית, מגוונת ואמינה לא ב"אריות" ובאנסמבלים בלבד, אלא אף ברצ'יטאטיבים. ומתפתח הביצוע המוסיקלי האישי והכללי תגובת עליה במראות ובקולות הסולנים, התזמורת הקאמרית ומקהלת רינת, שסמליה הם ה"פינאלה" של המערכות 2 ו־4.

שמש הבמה ותום תגובת הצופים והביצועים החוזרים, יסיתו בוודאי היוזרון שקיים עדיין פה ושם, יפתחו יותר סוגרי ביטוי ויחיכו טכפי המרפים את המתח. ראוי עם זאת לזכור היטב. אמש ב"נשואי פיגארו" נולדה "האופרה הישראלית החדשה" והעידה על עצמה במעשי סנוקיה זמריה תגביה ומנצחה שמדובר בתינוקת בריאה. נאחל לתינוקת זו חיים ארוכים ומרתקים.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס מס' 23/86 שהתקיימה ביום 5.6.86 זכו הכרטיסים הבאים:

בהגרלה הרגילה ובהגרלת כדור המזל זכה כרטיס מס' 762725 בסך כולל של 430,000.00 ש"חים.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 250,000.00 ש"חים

בסך 10,000.00 ש"ח זכה המספר: 805791.

בסך 4,000.00 ש"ח זכו המספרים: 642242; 717506.

בסך 250.00 ש"ח זכו המספרים: 880338; 017964; 029874; 032733; 075556; 081190; 107215; 149382; 156344; 162692; 169298; 266678; 298899; 300857; 334384; 348166; 376539; 430112; 458391; 461736; 565493; 610896; 670829; 767005; 771024; 800788; 815702; 833210; 852285; 852331; 853776; 864074.

בסך 120.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 3758; 5912.

בסך 20.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 208; 751.

בסך 12.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 180; 235; 966.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיי־מים בספרה 9 זכו בסך של 2.00 ש"ח.

בסך 4.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 017; 019; 041; 254; 268; 318; 353; 354; 411; 437; 479; 643; 663; 668; 671; 683; 705; 733; 763; 780; 804; 835; 882; 959.

בסך 2.00 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 05; 10; 14; 15; 16; 26; 31; 32; 33; 35; 37; 38; 44; 49; 50; 52; 54; 62; 64; 65; 70; 84; 89; 93.

רק הרשימה המלאה של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

נחמקין:

(סוף מעמוד 1)

מ־85% מהגירעון הרב־שנתי ב־מאגרים.

שר החקלאות אמר אתמול בצאתו מישיבת ועדת הכספים של הכנסת, שדנה בסיוע למגזר החקלאי, כי קיצוץ של 130 מליון ממ"ק מים לשנה לא יפגע בצורה דראסטית בגידולי החקלאיים, למעט ענף ההד־רים. תנה, שהוקטן השנה ב־30%. לדברי השר, הקיצוץ יקטין את ההכנסה הבסיסית של החקלאים ב־15%.

בשלב ראשון של תוכנית שיקום משק המים תוקטן השאיבה מ־הכנרת, כך שמפלסה יוחזר לרמתו הרגילה תוך כשנתיים. בשלב מאוחר יותר תוחזר רמת המפלס באקוויפר של מישור החוף (כדי למנוע המשך המלחת הבארות) ואחר כך אף באקוויפר של מרכז הארץ.

"החקלאות תשבוק"

עוזר שר החקלאות צבי אלון אמר אתמול, כי שר החקלאות סבור, כי הצעות לדרישת מחוזי המים ל־קיצוץ המכסות ב־20% "תשיג אולי איזון מהיר יותר במשק המים, אך החקלאות תשבוק חיים לכל חי". לדבריו, משק המים נמצא כיום באותה רמה שבה היה ב־1979.

לדברי עוזר השר, החליט נחמקין, בניגוד לדעת שר האוצר יצחק מו־דעי, להשלים את "המוביל הארצי לביוב", אשר יעביר את מי הביוב מתולדות ראשון לציון לנגב. שם יש־משו להשקייה. במוביל יועברו מן השנה הבאה כ־100 מיליון ממ"ק מים, בשני שליש הקיצוץ במכסות החקלאים. תוך שנתיים יושלמו גם מובילי מי ביוב בירושלים, מודיעין ומערי שפלת החוף. התקציב הכולל הדרוש להשלמת מערכת המובילים הארציים למי ביוב נאמד בכ־15 מי־ליון דולר לשנה, במשך 3 שנים.

האוצר: פיתוח מקורות מים במקום הוזלה

חילוקי דעות בין חברי ועדת המשנה למים של הכנסת לבין משרד האוצר מונעים החלת המחיר הבסיסי של המים ל־חקלאות, מעשרה לתשעה סנט לממ"ק. ההחלה מתחייבת מיר־ידת מחירי הדלקים שהוזלו בת־קופה האחרונה. נציגי האוצר דורשים כי ההפרש במחיר יופנה לפיתוח מקורות מים. יו"ר ועדת המים, ח"כ אפרים שלום אמר ל"הארץ", כי הצעת האוצר תישקל לאחר שיוגשו התח־שיבים לוועדה.

ועדת המשנה למים עומדת לאשר בשבוע הבא העלאת הקנ־סות על חריגות מים במגזר החקלאי. הקנס יועלה מ־24 סנט לדולר לממ"ק. הקנס על חריגות מים לתעשיה ולמשק העירוני יועלה מ־10 ל־70 סנט לממ"ק.

המעלות של אל על

	מעלות מינימום	מעלות מקס		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	8	10	גשם	8	13
אתונה	20	25	מ"ח	18	24
בוקרשט	12	24	מ"ח	12	19
בריסל	8	10	גשם	9	12
וינה	12	15	גשם	11	20
ז'נבה	7	12	גשם	10	15
לונדון	9	13	גשם	9	15
ליסבון	15	29	מ"ח	16	29
מדריד	17	25	מ"ח	14	27
ניו־יורק	14	27	מ"ח	14	27
פאריס	11	14	גשם	8	14
פרנקפורט	6	11	גשם	5	16
ציריך	7	10	גשם	10	15
קהיר	22	36	בהיר	16	36
קופנהאגן	8	12	מ"ח	10	14
רומא	18	19	מ"ח	15	20
שטוקהולם	10	15	גשם	8	12

ELAL אל על

שבת של אחדות־ישראל לקראת חג השבועות

מאחר שימי הספירה מדגישים לנו את החשיבות של אהבת־ישראל, וגם חג־השבועות הקרב ובא מעורר על עניין האחדות, שהרי לפני מתן־תורה חנו כל ישראל נגד ההר "כאיש אחד בלב אחד" באחדות אמיתית —

מציע ומבקש כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש — בקשה נפשית — לערוך

כנס של אחדות ישראל

בשבת־קודש פרשת "במדבר", ערב ראש־חודש סיון, בעלות־המנחה.

לאנשים, נשים וטף

(אנשים לחוד ונשים לחוד, כפשוט)

ולעורר בכנסים אלה אודות אהבת־ישראל ואחדות־ישראל.

כדאי לעשות זאת מתוך סעודה ואמירת "לחיים". שעל זה נאמר: "גדולה לגימה שמקרבת".

(במקומות שבהם קשה לעשות זאת בשבת — לערוך את הכנסים ביומא דחול בראש־חודש סיון וכיוצא־בזה).

ויהי־רצון שהאחדות של כל ישראל תבטל את סיבת הגלות, שהיא שנאת־חינם, ואהבת־חינם ואחדות אמיתית תביא לביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

הציבור הרחב מוזמן להשתתף בכנסים.

פרטים בכל סניפי צעירי חב"ד, בתי חב"ד ומוסדות חב"ד בארץ.

צעירי אגודת חב"ד בארה"ק ת"ו

לצוות הרופאים והאחיות של הפגיה בבית החולים הדסה בהר הצופים

תודה על היותכם אנושיים ויפים כל כך

דניאל ומוקי הראל

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 9301 N. Highway 1, Suite 952, Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

האוניברסיטה העממית תל־אביב

אבלה על מותו של

אבא פניכל ז"ל

מותיקי מורי המוסד

ומשתתף בצער המשפחה

למשפחת גינדי

המומים וכואבים את מותו הטראגי של מייסדנו ומנהלנו

אברהם גינדי

איש ומופת

עובדי אברהם גינדי בע"מ ומשפחותיהם

בלב דואב ובכאב עמוק

הננו מודיעים על מותו הטראגי של אהובנו, יקירנו

אברהם גינדי

הלוויה תצא היום יום ו' כ"ח באייר תשמ"ו (6.6.86) בשעה 14.00 מביתו בראשון־לציון רח' מבצע קדש 11 לבית העלמין הישן

המתאבלים:
אשתו: רינה
ילדיו: שרית, ורד, חן ואיתי
הוריו: אסתר ומנחם
אחיו, גיסותיו וב"ב: עזרא וכוכבה
יעקב ורותי
משה וטובה
יגאל ואלומה

למשפחת טרומר

משתתפים בצערכם במות יקירכם

זיו טרומר ז"ל

מעון ויצ"ו — גני תקוה
ההנהלה העובדות
והורי ילדי המעון

בסיומו של טקס חרישי, בו השתתפו רבים מבני המשפחות של עולי אתיופיה, לזכר הבנים שניספו בדרך, מניח שר הקליטה יעקב צור זר־זיכרון. הטקס התקיים ליד קיבוץ רמת־רחל בירושלים. (צילום: רחמים ישראלי)

ראש אגף המודיעין בצה"ל לרגל יום חיל המודיעין:

סוריה ממשיכה בהכנות לעימות צבאי עם ישראל ומנסה לקבל תחליף לחיל האוויר באמצעות טילי קרקע־קרקע

מאת סופר "הארץ"

סוריה ממשיכה בהכנות לעימות צבאי כולל עם ישראל, והיא משקיעה מאמצים לקבל ציוד לחימה חדיש ולמצוא תחליף לחיל האוויר באמצעות טילי קרקע־קרקע – אמר אתמול אלוף אמנון שחק, ראש אגף המודיעין, בפגישה עם תא הסופרים לענינים ערביים לרגל יום חיל המודיעין.

הוא הוסיף, כי הסורים מנסים זה שנים לבנות חיל אוויר חזק, אולם הם חשים חוסר ביטחון, או חוסר אונים, ביכולתו של חיל האוויר הסורי להתמודד עם חיל האוויר הישראלי. לדבריו, גם התהליך שהם מופשים, תוך השקעת מאמצים גדולים, באמצעות טילי קרקע־קרקע, אינו פשוט להפעלה. הוא הדגיש – בתשובה לשאלה על האפשרות להנחית כוחות סוריים מוטסים – כי קשה לחדור לשטח ישראל.

בתשובה לשאלה אחרת – על זחילת הכוחות הסוריים באיזור אל־בקאע, שממנו נסוגה ישראל – אמר, כי גם בזחילות מגיעים לקיר. וכי נראה כי הסורים אינם מתכוונים להגיע מעבר למה שהגיעו. באמצעות מוצבים ועמדות שנבנו בחודשים האחרונים, ואשר לא היו בשטח לפני חצי שנה. להערכתו, פרשה זו, אין שינוי בהתבצרות, או בפריסה הסורית, ציין.

באשר למעורבותה של סוריה בטרור הבינלאומי, אמר אלוף שחק, כי הוראות הטרור, שיש לישראל, ובבריטניה, גם לארה"ב, בעניין זה עדיין קיימים. יחד עם זאת, הוסיף, כי מאז הפעולה האמריקאית בלוב יש חשיבה מחודשת אצל הסורים וגורמים אחרים בעניין הזה. אך עדיין לא הגיעו לכלל החלטות.

ראש אגף המודיעין אמר עוד, כי אש"ף משקיע מאמצים גדולים להשיב את אנשיו ללבנון, ולהקים את התשתית מחדש. אך אין מדובר במספרים גדולים. לדבריו, זוכים אנשי אש"ף בביירות, במלחמת המחנות נגד אמל לסיוע מהאמונים הדרוזים, שכבם מצויים ארגוני הסירוב. זאת בניגוד לרצונה של סוריה, שמאז 15 בינואר אינה מסוגלת לפעול על פי רצונה בלבנון. עוד ציין, כי לאש"ף יותר קשה עתה לפעול מירדן במגעיו עם תושבי יהודה ושומרון מאז התמוטטות המגעים בין ירדן לאש"ף.

מוסרו הצבאי של "הארץ", מרי סיק: בפגישה עם כתבים צבאיים העריך אלוף שחק, כי אש"ף של ערפאת מצליח במשימת ההגנה על הפלשתינאים באזור ביירות מול ארגון אמל השיעי, וזאת בשיתוף פעולה עם ארגונים פלשתינאים אחרים, כולל ארגוני הסירוב, ולאחרונה גם בשיתוף עם ארגונים סוניים.

חריש בטוח שניתן למצוא נוסח של חוק הגזענות שתתאים לכל

על האישומים נגד חרדים: המניע האידיאולוגי אינו צידוק בשום פנים

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

יוסף חריש, היועץ המשפטי לממשלה, אומר לעיתון "ערב שבת", המופיע היום, כי רצונו להביא בפני רשויות החקיקה נוסח של חוק הגזענות, שיהיה מקובל על הכל.

"אין לי ספק", אומר חריש, שניתן למצוא נוסחה, שתתאים לכל הדרישות, ולא תפגע בציבור הדתי. "הצעת החוק נועדה לשרת מטרה מסוימת. וחלילה לנו מליצור נוסח, שממנו ישתמע, או שיעשו בו שימוש, להצגת היהדות כדת גזענית".

חריש מתייחס גם לאישומים נגד חרדים, העוברים על החוק מתוך אמונה דתית, ואומר, כי "המניע האידיאולוגי אינו צידוק בשום פנים ואופן: אין להתיר לפרוע פרעות בישראל. אבל אם אדם עבר עבירה חד־פעמית מתוך רוח קנאות, והוא מביע חרטה על מעשיו, אין אסור אם מוחלין לו".

עבריינים מתוך אידאל

חריש אומר עוד בעניין החרדים, העוברים על החוק: "ברור, שאלה הם עבריינים מיוחדים במינם, הפועלים מתוך אידיאל. ודאי, שיש להעניש אותם כמו כל עבריין אחר, אבל במתן העונש יש להתחשב במניעים. במקרה זה די בעונש, שיהיה בו משום הרתעה לאנשים אחרים". והוא הוסיף, "באופן אישי, נראה לי, שאין חילול השם גדול מזה, שאנשים דתיים פורעים פרעות ביום השבת ... צריך למצוא את האנשים, שהמסיבות לא העבירה אותם על דעתם, והם מוכנים לשמוע ולהבין, שלא ייתכנו חיים בלי סובלנות הדדית. הבעיה היא למצוא את אותו עמק השווה, בו יוכלו להתקיים חיים משותפים".

היועץ חריש נשאל בסיום הראיון האם אין הוא חושש מ"התגוננות הדתית", שמתנגדיו מנסים להדביק לו. וענה: "אוי לנו אם תכונה כזו יכולה לשמש טיעון נגד אדם. אני נוטה לכבד את עיקרי הדת, ומי שרואה בדבר הזה השמצה – אבוי לו".

חריש ל"במחנה": העיתונות אינה נזהרת בכבוד האדם

"העיתונות לא נזהרת בכבוד האדם"

מאת סופר "הארץ"

"העיתונות אינה נזהרת בכבוד האדם" – אמר היועץ המשפטי לממשלה היוצא, השופט יוסף חריש, בראיון המתפרסם ב"במחנה". באותו ראיון אומר חריש גם את הדברים הבאים על העיתונות: "במידה שחופש העיתונות בא לשרת את זכות הציבור לדעת – זה כמעט ערך עליון. כמעט ערך מוחלט. אבל כדי שהחופש הזה לא יהפוך להפקרות העיתונות, צריכה העיתונות לשים עליה, מיוזמתה, הרבה הרבה מגבלות. הזכות הזו ודאי צריכה להיות מוגבלת מול ביטחון המדינה, ולהתמתן, כשעומד מולה כבוד האדם, וזכותו לשם טוב".

באותו ראיון הביע חריש את דעתו על כותרת ב"מעריב" לפיה הוא יזמן את פרס, שמיר וראש השב"כ. חריש אמר: "איך מעז הכתב להעמיד את חריש – בתור חריש האיש – מול השם פרס? פרס הוא אישיות דגולה, ראש ממשלה. . . כל אחד נעשה עתונאי!"

זמיר: אין צידוק בעובדה שפקודה טיפסה למעלה – אלא רק להחמיר

מאת מרדכי ארציאלי

פרופ' יצחק זמיר – בהופעה פומבית ראשונה לאחר סיום תפקידו – אמר, שאין הוא מרגיש מבודד. ובשבועיים האחרונים הוא זכה לתמיכה ולהוקרה, למרות שהנושא האחרון שבו דן היה שנוי במחלוקת.

לדבריו, לאחר ההתפטרות הוא חש הקלה למרות, שצר לו, שבנושא הזה לא סיים את המלאכה". הוא מקווה, שהנושא אמנם יושלם. "יתכן שיש יותר מדרך אחת לעשות דין וצדק", אמר. הוא איחל ליועץ המשפטי החדש, "שיידע להחליט על פי החוק והמצפון בלבד וללא מורא". ובכל זאת אמר, שהוא עצוב מתוך החשש שמא לא תתקבל ההחלטה הנכונה בפרשה.

פרופ' זמיר נשא דברים ביום עיון באוניברסיטת בן גוריון בנגב. הוא אמר: "רצח של שבויי מלחמה, או טרוריסטים, וכן אישור למתן עדות שקר בבית משפט, אם אמנם היה, מהווים עבירות פליליות. אם המעשה הוא בלתי מוסרי בעליל, הרי שהעובדה שנעשה בצו של מפקד איננה הופכת אותו למעשה מוסרי. אין אדם פטור מאחריות פלילית אם עשה מעשה בלתי חוקי".

בהמשך דבריו אמר, שאין צידוק בכך שפקודה טיפסה והגיעה עד לדרג העליון. להיפך. יש בכך כדי להחמיר. זאת משום שדרג המנהיגות צריך לדעת, שיש לכבד את החוק. לאותו דרג אין שום מעמד וסמכות מעבר למה שהחוק הקנה לו. הדרג, שתובע לציית לחוק, הוא שחייב לשמש דוגמא לאחרים, ואם הוא מאשר פקודה בלתי חוקית, הרי שהוא שומט את הבסיס לחוק ולקיום החברתי".

יותר ממחצית הליקויים שהועלו בדו"ח מבקר המדינה טרם תוקנו

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

למעלה ממחצית מהליקויים שהצביע עליהם דו"ח מבקר המדינה מספר 36 עדיין לא תוקנו – כך מגלה דין וחשבון שהוכן על פעולות משרד הכלכלה והתכנון לשנת 1986. עוד נמסר בדין וחשבון, כי מספר הליקויים ביחידות אותן ביקר מבקר המדינה הגיע ל־2681.

שר הכלכלה והתכנון גד יעקובי מציין בדו"ח כי מספר הליקויים אינו יכול לשמש כשלעצמו קנה מידה בלעדי להערכת תיפקודה של היחידה המבוקרת, והוא מושפע גם מסוג היחידות המבוקרות באותה שנה וגודלן.

גם מכבית באד גם חינם*** (משך ימי החופשה (לא כולל לינ"ם + ביטוח))
גם כרטיס סעודה בשניים חינם: 12 ארוחות זוגיות במסעדות
גם יום שייט חינם על יאכטה מפוארת + ארוחת צהריים חינם

כדאי לבלות חופשת אמצע שבוע באילת, כי "ארקיע" מציעה עכשיו ים של בונוסים לטסים לאילת. כל זוג המזמין חבילת נופש הכוללת טיסות הלוך ושוב מת"א, י־ם ומחיפה ומלון ל־3 ימים (2 לילות) נהנה עכשיו ממחירים מיוחדים ומכל המתנות:

מלון ** כוכבים החל מ־182 ש"ח
מלון *** כוכבים החל מ־200 ש"ח
מלון **** כוכבים החל מ־205 ש"ח
מלון ***** כוכבים החל מ־251 ש"ח
הטיסות נכוני המלון פטורים ממע"מ

להזמנות אנא פנה לסוכני הנסיעות או למשרדי ארקיע

arkia ארקיע
קווי תעופה ישראליים בע"מ

לאילת איזור הסחר החופשי ב־55 דקות ● ארקיע - 35 שנה של אמינות ובטחון

המכון ע"ש אלפרד אדלר
המדרשה ע"ש ר. דרייקוס
מודיעה על פתיחת ההרשמה לשנת הלמודים תשמ"ז 1986—7

לאנשי מקצוע, למורים בשנת שבתון ולציבור הרחב

* מסלול להכשרת מנחים מוסמכים לקבוצות הורים.
* קורס שנתי להנחיית קבוצות.
* שיחות עם מתבגרים.
* סדנא לפתוח כלים, מיומנויות ויצירתיות בחינוך (יום למודים שבועי מרוכז).
* יחסי אנוש למבוגרים.
* יחסי אנוש לנוער (בגיל 15–17).
ומבחר קורסים נוספים.

* בית הספר להורים. 30 פגישות קבוצתיות ו־15 פגישות במרכז הדרכה.

פרטים והרשמה במכון אדלר רח' שינקין 60 תל־אביב 65233 טלפון: 614071, 612007.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים — האוניברסיטה העברית בירושלים
מכון ון־ליר בירושלים — אוניברסיטת תל־אביב

קרן יהושע בר־הלל ז"ל

הודעה מתוקנת

הרצאה השנתית על שם יהושע בר־הלל ז"ל

ההרצאה תנתן השנה ע"י פרופסור שאול קריפקי
מאוניברסיטת פרינסטון בארצות־הברית, בנושא:

Counterfactual Theories of Knowledge: A Logical Note

יו"ר: פרופ' אסא כשר

ההרצאה תיערך ביום רביעי, ד' בסיון תשמ"ו, 11 ביוני 1986 (ולא ב־5 ביוני, כפי שהודענו קודם לכן), בשעה 16.00, בחדר 496 בבניין גילמן, בקמפוס של אוניברסיטת תל־אביב.

הסתיים פסטיוואל בינ"ל ראשון מסוגו:

פולין גרמניה וישראל צויינו לשבח בהפקות סרטי הסטודנטים

מאת רחל דנה

פרס בסך 50 אלף דולר שיינתן כשירותי הפקה הוענק אמש לחוג לקולנוע באוניברסיטת תל אביב "בזכות הרפרטואר המפואר ביותר" בטקס הסיום של הפסטיוואל הבין לאומי הראשון לסרטי סטודנטים, שנערך אמש במוזיאון תל אביב.

הפסטיוואל התקיים בין ה־1 ל־6 לחודש, במהלכו הוקרנו כ־140 סרטים מכ־20 מדינות. בפרסים של 1000 דולר זכו הסרטים הטובים הבאים: סרטו הדוקומנטרי של עידו סלע מאוניברסיטת תל אביב "כאמל גששי", סרט ניסיוני "איירין קיט" של מטיאס קלייזל מגרמניה, סרט אנימציה "קולות" של ג'ואנה פריסטלי מקליפורניה, סרט עלילתי קצר "עם הידיים למעלה", שעסק בנושא השואה של מיטקא פאגוב וסרט עלילתי ארוך "סרט לילה" של בוז הלד מאוניברסיטת תל אביב.

לצד ישראל צוינו לשבח פולין וגרמניה בהפקות של הסטודנטים שלה. ראש חבר השופטים הבין לאומי של הפסטיוואל היה בריין ונהאם מנהל תוכניות של הבי.בי.סי לונדון. השופטים היו ראשי חוגים לקולנוע מרצים בכירים מפיקים ובמאים.

יצויין כי את הפסטיוואל יזמו תלמידי ובוגרי החוג לקולנוע באוניברסיטת תל אביב.

ביקור שר התיירות של מצרים לא יקויים כמתוכנן החודש

גורם תיירותי על ביקור הגומלין הדחוי: המצרים נוקטים סחבת

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ"
לענייני תיירות

פואד סולטן, שר התיירות של מצרים, לא יבקר בישראל, כמתוכנן, באמצע החודש.

לפי התכנון המקורי, אמור היה שר התיירות של מצרים לבוא לביקור גומלין בישראל מייד לאחר תום חודש הרמדאן (לקראת 16 ביוני) עם משלחת של סוכני נסיעות ממצרים, כדי לנסות ולקדם מעשית את תנועת התיירות בין שתי המדינות.

גורם תיירות מוסמך מישראל, שחזר בשבוע שעבר מפגישות בקאהיר, מסר, כי המצרים נוקטים בשלב הזה סחבת בנושא. אין מדובר בביקור גומלין של שר התיירות של מצרים מייד בתום חודש הרמדאן אלא רק לאחר הזה ייקבע מועד לביקור הגומלין.

במקביל, במכתב שהגיע מלשכת סוכני הנסיעות והתיירות של מצרים בשבוע שעבר – בתשובה להזמנה הרשמית של איגוד סוכני התיירות לישראל – דחו המצרים את ההזמנה לחודש מאי כשל חודש הרמדאן, והודיעו, כי רק לאחר החג תחל הלשכה לגבש את משלחת הסוכנים, שתבוא לביקור בישראל.

צמרת התעשיינים תובעת ממשרד העבודה שינוי חוק ביטוח אבטלה

"מהווה תמריץ שלילי לעבודה ומשבש הבראת המשק"

מאת יהודית וינקלר
סופרת "הארץ"

צמרת התעשיינים תבעה אתמול משר העבודה והרווחה משה קצב, לשנות את החוק לביטוח אבטלה, המהווה, לדעתם, תמריץ שלילי לעבודה, ומשבש תכניות להבראת המשק.

השר קצב אמר, שהוא מתייחס בכובד ראש לתופעת הסרבנות בעבודה, והבטיח לזרז את החקיקה, שתחייב צעירים עד גיל 25 לקבל כל עבודה – גם במרחק של 60 ק"מ ממקום מגוריהם.

השר קצב וצמרת משרדו היו אתמול אורחי התאחדות התעשיינים, בשיחות, שנועדו לתאם עמדות בנושאים המרכזיים, המעסיקים את המשק. הצביעו ראשי התאחדות התעשיינים דב לאוטמן ואבי פילוסוף ומנהלי מפעלים על תופעת הסרבנות לעבוד, הדגישו, כי לא מעט מפעלים משוועים לעובדים, בשעה שלשכות שירות התעסוקה כורעות תחת עומס הפניות לדמי אבטלה.

דב לאוטמן, נשיא לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, אמר בפגישה, כי לידי העובד מגיע רק כשליש מעלות העבודה, ובכך יש כדי להסביר את קשיי היצואנים להתחרות בשווקי חוץ.

גורמים כלכליים בירושלים סברו אתמול:

פרס עשוי לבקש מהממשלה ביום א' לאשר מינויו של אמוראי לנגיד

מאת צבי זרחיה

ראש הממשלה ושר האוצר חלוקים עדיין בעניין המינוי של נגיד חדש לבנק ישראל. בפגישה שקיימו השניים אתמול בעניין לא הושגה הסכמה על מועמד לתפקיד, וכל צד התבצר בעמדתו. ראש הממשלה אמר, שהוא מבקש למנות לתפקיד את עדי אמוראי כמינוי מקצועי, ולא כמינוי פוליטי. שר האוצר אמר, כי הוא מתנגד למינוי פוליטי למשרה זו.

יתכן שהשניים ייפגשו שוב בעניין לפני ישיבת הממשלה מחרתיים. הממשלה אמורה לאשר מחרתיים את התפטרות הנגיד, ד"ר משה מנדלבאום. פרס ונסים מבקשים לזרז את מינוי הנגיד החדש לבנק ישראל כדי למנוע מבנק ישראל לפעול ללא נגיד.

גורמים כלכליים סברו אתמול, כי ראש הממשלה עשוי לבקש מהממשלה ביום ראשון לאשר את מינויו של אמוראי לתפקיד נגיד בנק ישראל. לדבריהם, אם יחליט ראש הממשלה לנהוג כך, אפשר שחלק משרי הליכוד, המתנגדים למועמדותו של פרופ' ברונו, יתמכו באמוראי – אם לא תוטל עליהם משמעת סיעתית.

אלוף מנחם עינן – ראש אגף האפסנאות בצה"ל

אלוף מנחם עינן מתמנה היום לראש אגף האפסנאות במטה הכללי במקומו של אלוף חיים ארז, המסיים שרותו הפעיל בצה"ל – על כך מסר דובר צה"ל.

עינן נולד ב־1939 בישראל, התגייס לצה"ל ב־1957 לנח"ל, היה חבר משק תל יוסף. במלחמת ששת הימים לחם באום כתף. בתקופת מלחמת ההתשה היה מג"ד בחטיבת גולני. במלחמת יום הכיפורים שימש כקצין אג"ם של פיקוד הצפון ולאחר מכן חזר לשריון והיה מח"ט טנקים בסיני. אחר־כך נתמנה לתפקיד ראש מחלקת מבצעים במטכ"ל.

במלחמת של"ג היה מפקד כוחות צה"ל בגיזרה המרכזית ואחרי כן במרחב ביירות. שימש כנציג צה"ל בשיחות להסדר עם לבנון. ביוני 1983 נתמנה לראש אגף התכנון במטה הכללי ושימש בתפקיד זה עד יוני 1985. לאחר מכן יצא לארה"ב כעמית מחקר במכון ראנד בקליפורניה וסיים את לימודיו במינהל עסקים באוניברסיטת יו. סי. אל. איי.

"עינן לא הפריע לוולד"

ראובן פדהצור סופר הצבאי של "הארץ" מוסר: שמו של האלוף מנחם עינן נקשר לאחרונה לפרשה שהתעוררה בעקבות עבודתו של אלוף משנה עמנואל ולד. האלוף עינן שימש כראש אגף התכנון בתקופה שאל"מ ולד עסק בהכנת פרקים מעבודתו. לדברי ולד לא איפשר לו עינן לבצע את תפקידו כיאות, כאשר לא איפשר לו לקבל מסמכים שונים ולא שיתף בדיונים שלדעת ולד היה עליו להשתתף בהם.

בתגובה להאשמותיו של ולד מסרו מקורות צבאיים כי האלוף עינן לא הפריע לעבודתו של ולד והעביר לעיונו את כל המסמכים שהיו דרושים לדעתו של ראש אגף התכנון לביצוע העבודה כנדרש.

2 פצועות קל מפיצוץ בשכ' ניות בבירה

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

שתי נשים נפצעו קל סמוך לשעה שש אחר הצהרים אתמול בסופרמרקט של שכונת ניות בירושלים. מטען חבלה התפוצץ בעפולה ללא נפגעים.

המטען בירושלים הוסתר על אחד המדפים בסופרמרקט. מייד לאחר הפיצוץ סרקה המשטרה את האזור לוודא שאין בו מטענים נוספים.

מפקד משטרת ירושלים תנ"ץ חיים אלבלדס קרא לציבור בירושלים לגלות עירנות, ולהזעיק את המשטרה בכל מקרה של חשד למטען חבלה.

מטען התפוצץ בעפולה

(ע). מטען חבלה קטן התפוצץ אתמול בצהרים ליד תחנת הדלק סמוך למשטרת עפולה. איש לא נפגע, ולא נגרם נזק. המשטרה סרקה את האזור, ועצרה עשרות חשודים לחקירה. זה מטען החבלה העשירי, שהתפוצץ השנה בעפולה.

קפה תיאטרון
הבימה

חגיגת הסלטים
נ מ ש פ ת *
ו א ל י ה מ צ ט ר ף
ל י א ו ר י י נ י
בשירי ארץ ישראל
בכל יום שישי
משעה 15:00
* בתוספת מאכלים מבית אמא
טלפון 204113

חוסמי־דרך ובהם ילדים ונשים ממעלה שחרות בערבה אילצו את ראשי המחלקה להתיישבות לדון בעתיד היישוב

במאהל בדואי בערבה מסרו המתיישבים לזווילי ודרובלס מסמך בן שש נקודות הכולל בקשות ותביעות לפיתוח היישוב, התקנת גדרות, בניית מדרכות, קווי החשמל וטלפון ועוד

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

ראשי המחלקה להתיישבות בסוכנות אולצו לדון בעתיד היישוב מעלה שחרות בערבה לאחר שאנשי היישוב חסמו את דרכם שלשום במהלך סיור בערבה.

תקרית זו אירעה במהלך סיור בן יומיים, שעשו שלשום ואתמול ראשי המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית, נסים זווילי ומתתיהו דרובלס, ופקידים ממחלקתם בערבה ובבקעת עזה. קבוצה של אנשים מהיישוב מעלה שחרות בערבה, ובהם ילדים ונשים, חסמו ברכב את מעברם של ראשי הסוכנות אל מאהל בדואי. לאחר דין ודברים, שבו שטחו אנשי היישוב את טענותיהם הסכימו ראשי המחלקה להתיישבות לדון עם המפגינים בעתיד יישובם.

ראשי המחלקה להתיישבות הזמינו את המפגינים למאהל בדואי בערבה, וקיבלו מידיהם מסמך בן שש נקודות, הכולל, בין היתר, בקשות ותביעות לפיתוח היישוב, התקנת גדרות, בניית מדרכות, סידור קווי החשמל, התקנת טלפון קווי במקום אלחוטי, פיתוח סביבתי ולהוסיף מייד מבנים, או להרחיב מבנים ביישוב, על מנת לקלוט מתיישבים נוספים ליישוב.

למרות שראשי המחלקה להתיישבות שוחחו עם המפגינים, הם הביעו את כעסם על הצעד של המתיישבים.

להזיל את אזור הסחר החופשי גם על חבל אילות

בסיום הסיור אמר אתמול נסים זווילי, כי הוא מרוצה מאוד מהקשר עם התנועה הרפורמית, והוא מצפה לראות קיבוץ רפורמי נוסף, שלישי, בערבה. זווילי אמר, כי הוא מסכים עם אנשי חבל אילות, כי בערבה נעשה פחות מדי. אך ציין, כי השנה יועברו 40 אחוז מתקציב המחלקה לטיפול במשבר הכספי של הקיבוצים והמושבים בחבלי הארץ.

זווילי אמר עוד, כי בערבה יש כיווני התפתחות ברורים ומוגדרים, אך אין די תקציב לפיתוח. מתתיהו דרובלס ציין, כי, מבחינת המחלקה להתיישבות, העיר אילת וחבל אילות הם גוף אחד. לפיכך, צריך להזיל את אזור הסחר החופשי גם על יישובי הערבה. "אם לא יקרה כך, יהיה אסון ליישובים בערבה".

האוצר נגד מינוי זמיר – מועמדו של שר האנרגיה ליו"ר בתי הזיקוק

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מחלוקת קשה שוררת בין משרד האנרגיה למשרד האוצר על מינוי יו"ר חדש לבתי הזיקוק במקומו של פנחס ודוד – ממקורביו של השר מודעי – שמונה לציר הכלכלי בארצות הברית.

שר האנרגיה משה שחל מציע למנות לתפקיד את מנכ"ל בתי הזיקוק, צבי זמיר.

ערך את העמוד: חיים טל

חגיגה של מראות, תחושות וטעמים.
ב־35 שקל לאדם בחדר זוגי.

חגיגה זו היא שלך, עוד הלילה.

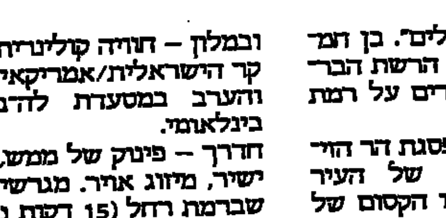

במלון "אינטרקונטיננטל־ירושלים". בן חמשת הכוכבים, המנוהל על ידי הרשת הבריטית הבינלאומית, אנו מקפידים על רמת שירות גבוהה במיוחד.
ה"אינטרקונטיננטל" ניצב על פסגת הר הזיתים. ממולו נשקף המרהיב של העיר העתיקה, מעברו השני – נופו הקסום של מדבר יהודה.

ובמלון – חוויה קולינרית אמיתית בארוחת הבוקר הישראלית/אמריקאית, או ארוחות הצהריים והערב במסעדה להדביסטרו, שהמטבח בה בינלאומי.
החדר – פינוק של ממש, טלביזיה בצבעים, חיוג ישיר, מיזוג אויר. מגרשי הטניס ובריכת השחיה שברמת רחל (15 דקות נסיעה) – לרשותך. ללא תשלום נוסף.

ילדים עד גיל 14 ישלמו תמורת ארוחת בוקר – 7.8 שקלים לסוכן דמי כניסה לבריכה – 4.5 שקלים (כולל מע"מ). מחירים אלה תקפים כל עוד שער הדולר מוקפא וכפוף להוראות התאחדות בתי המלון.
מחלקת ההזמנות שלנו וכמובן סוכן הנסיעות שלך ישמחו לקבל הזמנתך עוד היום ולהבטיח חדרך ב"אינטרקונטיננטל" בעוד מועד.

HOTEL
INTER•CONTINENTAL
Jerusalem

הר הזיתים
ת.ד. 19585, ירושלים, טל: 02-282551. טלקס: 25285.

صورة عن الأصل

صكرا من الاجل

מוסד פיננסי ציבורי

מעונין לקלוט

כלכלנים

בעלי נסיון של ניתוח דו"חות פיננסיים
והכנת תחשיבי כדאיות כלכלית
נא לפנות בצרוף קורות חיים בכתב־יד,
אל ת.ד. 7285 – ירושלים

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

שוב עולים השערים

סיום שבוע מסחר המסכף, עמד בסימן של ביקושים ועליות שערים בכל ענפי המסחר. הביקושים הוזרמו על־ידי מנהלי קרנות הנאמנות, שצברו במהלך השבוע כ־50 מיליון דולר, כתוצאה מהשקעות בקרנות בנק הפועלים שמנעו בתחילת השבוע במבצע להפצת קרנות. המהפך בבורסה מוסבר בקליטה טובה של ההיצעים שהופיעו שלשום במניות. חלק ממנהלי תיקים ושאר מקורבי שוק, שהופיעו בשבוע האחרון להמתין מתוך לתמונת שוק המניות, חזרו כבר אתמול לבורסה. להערכתם, הורדת שערי ריבית הג'מבו אתמול, ועודפי הנזילות הגבוהים בשוק הכסף, יבטיחו גם בשבוע הבא את המשך המגמה החיובית בשוק המניות. המחזור המסחר במניות חד פשיות הסתכם אתמול ב־4.3 אחוזים.

מדד		שינוי יומי ב%
מדד מניות כללי	119.93	+0.07
כללי ללא בנקים	143.80	+0.55
מדד אג"ח כללי	109.05	-0.15
אג"ח צמוד מדד	109.77	-0.15
אג"ח צמוד מט"ח	109.77	-0.25

מניות הבנקים עלו ב־1.56 אחוזים במבצע

מניות הבנקים בהסדר עלו במהלך השבוע ב־1.56 אחוזים בממוצע. עליות שערים אלה הן אחת התוצאות של עודפי הנזילות הגבוהים בקרנות הנאמנות מחד, ומדיניות שערי ריבית הזכות על פיקדונות שקלים מאידך. אתמול נטו שערי מניות ההסדר ברוב־כלל לרדת. ההיצעים נקלטו במחזור של 1.5 מיליון דולר, ודמות התשואה לפדיון עלו ל־11.5 אחוז.

תשואה שנתית דולרית ב%	
בל"ל 0.1	11.50
הפועלים ש	11.46
אי.די.בי. רג	11.55
דיסקונט א	11.18
המזרחי ש	11.36

הפסק המסחר במניות גינדי

התאבדותו של איש העסקים אברהם גינדי, הביאה להפסקת המסחר במניות החברה הנסחרות בבורסה. נציין, כי קודם לתחילת המסחר הופיעו היצעים גדולים למניות החברה. שער השוק של מניות החברה מוערך ביום ב־2 מיליון דולר. ההיצעים למניות מרכז הקבלנים נמשכו אתמול, הם נקלטו בירידה של 5 אחוזים במחזור מסחר גדול. ביקושים גדולים, הופיעו למניות גלי זוהר 5, ולמניות אלה נרשם קונים בלבד בפעם השנייה. הבורסה הודיעה כי ביום א' יונהל המסחר במניה זו תוך הזרת תנודת שער בלתי־מוגבלת להלוטין.

פעילות ערה במניות כלל בילון

הפעילות במניות כלל בילון היתה אתמול, כצפוי, יוצאת־דופן. כמי שנמסר, רכשו קרנות בנק הפועלים מחברות הברוקרים כמותה למטרות השקעה 120 אלף ע.נ. במניות החברה במחירי הבורסה. ביקוש של 139 אלף ע.נ. שהוזרם אתמול למניות אלה, סופק בעליית שער של 3.8 אחוזים ובמחזור של 80 אלף, רוב הביקוש סופק על־ידי קרנות בנק הפועלים. ביקוש גדול מוזרגיל, שסופק בעליית שער של 10 אחוזים, הוזרם גם למניות אלקטרוניות ניקה. הביקוש קשור לידיעה על איחוד אפשרי במניות החברה. פעילות ערה במחזור היתה גם במניות גליל טכנולוגיה, החברה לישראל ובמניות חברות אחרות.

ביקוש של 220 מיליון להנפקת בנק ישראל

הנפקות שתי סדרות של אג"ח על־ידי בנק ישראל בהיקף של 40 מיליון ש"ח, זכו לביקוש של 220 מיליון ש"ח. עקב כך יבצע בנק ישראל הקצאה חלקית למזמיני ההנפקה. חברת כלל הנפקות פירסמה אתמול תשקיף לגיוס 6 מיליון דולר. חברת משאבים של בנק המזרחי פתחה את רשימת ההנפקות של איגרות־החוב שלה ביום א'. ההנפקה תהיה בדרך של מכרז במחיר מינימום של 100. שערי איגרות־החוב נטו אתמול ברוב־כלל לרדת, במחזור נמוך־יחסית של 5.3 מיליון דולר. היקף הפעילות במק"מ עלה לעומת הימים האחרונים, והסתכם ב־8.1 מיליון דולר. הביקושים הורמו בעיקר על־ידי הקרנות בגלל הירידה בריבית על פיקדונות ג'מבו.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
626	5	99.77	1.41
636	12	99.44	1.43
716	26	98.80	1.42
726	33	98.45	1.45
736	40	98.15	1.45
756	54	97.40	1.49
836	75	96.50	1.46

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	4004.77	3947.76	-5.67	-0.14
אבוקה	31832.64	31519.37	9.11	0.03
אביב	30055.10	29788.82	45.45	0.15
אבנ	201.34	197.41	0.01	0.01
איר	1336.82	1310.19	-4.69	-0.36
אדם	1739.92	1706.77	2.03	0.12
אפיר	1554.84	1524.40	-1.21	-0.08
אור	423.57	414.65	-0.99	-0.24
אוריון	161.53	158.25	0.06	0.04
אורליי	21160.61	20903.78	-100.98	-0.48
אורן	603.12	600.30	-0.67	-0.11
איב	3046.77	2983.02	11.91	0.40
איילת	3921.64	3837.58	17.41	0.46
איריס	4069.30	3980.30	1.27	0.03
איתן	582.25	574.37	-0.45	-0.08
אלון	512.44	501.79	0.13	0.03
אלמגן	590.86	583.63	-1.22	-0.21
ארז	680.03	672.14	2.32	0.35
אש	120.75	118.15	0.46	0.39
אשל	168.26	164.97	-0.08	-0.05
אתרת	195.25	193.32	-0.07	-0.04
בדולח	1768.67	1734.82	-0.14	-0.01
ברוש	392.31	384.70	-0.60	-0.16
ברק	390.93	388.97	-0.59	-0.15
ברקת	770.54	766.74	-2.02	-0.26
גביש	1172.94	1150.20	-2.43	-0.21
גבע	859.80	846.97	-2.54	-0.30
גורן	585.86	579.06	-1.11	-0.19
גיא	7832.00	7716.04	-7.48	-0.10
גיל	2281.36	2237.90	3.44	0.15
גלית	514.12	511.98	-0.72	-0.14
דובדבן	293.08	290.24	-0.50	-0.17
דוכיפת	551.09	544.30	-0.12	-0.02
דולב	201.23	197.02	-0.14	-0.07
דורון	1246.97	1223.16	-2.77	-0.23
דותן	222.43	218.21	-0.43	-0.20
דליה	402.88	396.17	1.00	0.25
דרור	3471.65	3407.76	8.48	0.25
דגל	290.12	284.47	-1.30	-0.45
הדס	298.93	296.24	0.80	0.27
הוד	407.50	400.14	-0.12	-0.03
הזמית	2527.32	2472.72	-1.53	-0.06
זוהר	16111.35	15872.51	-7.58	-0.05
זיו	15325.62	15098.30	-12.70	-0.08
זמיר	687.62	679.57	3.57	0.53
חוחית	136.48	134.63	-0.02	-0.01
חליפין	112.06	111.58	-0.16	-0.14
חלמיש	586.86	554.04	-1.00	-0.18
חן	110.72	110.50	-0.18	-0.16
טופז	1221.67	1193.75	-1.14	-0.10
טל	4073.48	4024.45	4.49	0.11
יובל	649.16	641.39	-1.16	-0.18
יהלום	1653.75	1622.21	1.90	0.12
ימית	33087.12	32781.83	-33.43	-0.10
יערה	559.20	551.65	-0.48	-0.09
כוכב	790.57	781.53	3.08	0.40
כחל	123.62	122.10	-0.21	-0.17
כלנית	445.97	438.40	1.32	0.30
כספית	642.42	639.07	-0.96	-0.15
כרמל	120.44	118.00	0.09	0.08
כתר	921.25	903.05	-2.14	-0.24
לוחם	3503.33	3436.01	2.08	0.06
למשקיע	98464.86	96613.14	-53.21	-0.06
לפיד	10744.88	10703.71	15.88	0.15
לקס	1494.45	1464.07	-3.35	-0.33
לשם	783.51	779.25	-1.32	-0.17
מבחר	968.25	963.54	-2.36	-0.24
מגבות	2785.60	2772.70	-18.00	-0.64
מגן	202.81	201.87	-0.33	-0.16
מגוון	2652.70	2641.20	-14.50	-0.55
מגל	622.01	614.51	-0.81	-0.13
מור	1220.10	1215.40	3.70	0.31
מורן	658.39	655.74	0.98	0.15
מטח	25016.38	24377.59	-76.13	-0.31
מיטר	743.72	740.19	-2.64	-0.36
מנוף	3114.00	3100.90	2.70	0.09
מעיין	652.97	649.83	-2.72	-0.42
מקסים	813.98	810.15	-2.55	-0.31
מרגלית	1031.01	1011.21	-1.15	-0.11
מרום	946.39	941.83	-4.48	-0.47
נתנה	21112.01	20798.84	-2.63	-0.01
נטף	637.47	634.92	1.95	0.31
נמר	388.21	380.57	0.10	0.03
נילי	4121.77	4062.32	6.02	0.15
סביון	449.60	441.30	1.62	0.37
סגולה	122.44	120.03	-0.35	-0.29
סלע	814.82	810.76	-1.98	-0.24
סנונית	573.63	566.57	-0.71	-0.13
ספר	618.72	611.49	-0.25	-0.04
סמיר	542.52	539.83	-1.23	-0.23
עדיף	658.72	651.19	0.58	0.09
עידית	1721.44	1713.59	3.75	0.22
עירן	5905.73	5821.81	-10.45	-0.18
עינב	1205.90	1178.99	-0.98	-0.08
ענת	2077.13	2057.93	6.12	0.30
ערמוני	550.88	543.44	-0.11	-0.02
ערמון	150.74	147.79	-0.03	-0.02
פיא	1257.81	1233.53	-1.89	-0.15
צבר	545.08	538.17	-1.23	-0.23
צופית	535.14	528.59	-0.15	-0.08
צמר	857.57	839.12	-0.99	-0.12
צמירות	6402.31	6312.78	-0.09	-0.00
צפרת	1543.28	1512.97	-2.80	-0.18
קלע	1749.61	1740.88	-2.37	-0.14
קרנית	15850.72	15706.77	29.59	0.19
רקפת	523.61	515.05	1.64	0.32
רשף	673.02	663.52	-1.07	-0.16
שביט	641.71	633.82	-0.85	-0.13
שחף	849.00	841.19	-1.13	-0.13
שירה	32410.51	31779.34	-12.92	-0.04
שמיר	69582.39	68217.11	-109.03	-0.16
שרב	574.48	572.02	2.63	0.46
שקד	590.26	575.86	-1.43	-0.25
שקף	165.65	162.36	-0.14	-0.09
תאנה	180.11	178.39	-0.56	-0.31
תבור	763.26	752.82	0.69	0.09
תדהר	379.20	377.31	-1.23	-0.32
תהילה	98.39	96.28	0.16	0.17
תירוש	412.54	410.71	0.12	0.03
תמר	184.44	180.82	-0.15	-0.08
תמנע	180.28	178.95	-0.28	-0.16
תרשיש	1293.62	1269.12	-5.15	-0.40
[illegible]	388.21	382.62	-1.51	-0.39

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי בנק'
3601	33288	+14
3602	30695	+14
3603	28878	-183
3604	25585	-92
3605	23326	+10
3606	22040	-93
3607	20481	-88
3608	19382	-85
3609	18388	+8
3610	16585	+8
3611	16021	+7
3612	15556	+7
3613	14610	+13
3614	14306	+13
3615	13207	+12
3616	12090	+11
3617	11420	-110
3618	10838	-106
3619	9976	-99
3620	9427	+4
3621	8956	+4
3622	8077	+4
3623	7543	+3
3624	7102	+3
3625	6471	-2
3626	6107	-1
3627	5664	-1
3628	5151	-64
3629	4826	-60
3630	4562	-58
3631	4232	-60
3632	3984	-58
3633	3764	-55
3634	3285	-29
3635	3106	-28
3636	2991	-27
3637	2807	+1
3638	2667	+1
3639	2441	+1
3640	2031	
3641	1760	
3642	1572	-1
3643	1565	
3644	1211	-36
3645	1092	-33

4.25% מלווה מדינה

סדרה	שער	שינוי
3701	903.2	+20.7
3702	678.4	-19.2
3703	614.4	+5.8
3704	526	+5
3751	277.9	+3.3
3752	115	+1.1
3753	108.2	+1
3755	92	-0.8
3756	88.8	-0.8
3901	102.9	-1.9
3902	97.9	-1.9
3903	97.2	-1.8
3904	95.6	-1.8

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי
4101	119.1	-0.7
4103	114.3	-0.6
4104	110.6	-0.7
4201	100.7	-0.5
4204	93.5	-0.5
4301	110.4	-1.2
4302	105.2	-1.1
4303	104.4	-1.2
4304	102.8	-1.1
3826	95.9	-0.6
3827	94	-0.6
3828	90.7	-0.6

4% מלווה פיתוח (90% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3108	243800	+1000
3109	241500	+500
3110	239000	+600
3111	234000	+1380
3112	231950	
3113	232900	
3114	225500	
3115	222500	
3116	217500	
3117	225000	
3118	217800	

4%, 6%, 7% פיתוח (80% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3201	188400	-300
3202	189300	
3203	186000	
3204	182000	
3205	181800	+1000

סדרה	שער	שינוי
3206	176000	
3210	171600	+100
3211	168001	
3212	166213	
3213	165600	
3214	157000	
3501	153600	
3502	153000	
3503	136800	
3506	136000	
3505	132000	
3521	131527	+87
3524	119409	+52
3522	126887	+810
3523	120001	+803
3525	117611	+416
3526	117520	+430
3527	115193	+425
3528	112272	+421
3529	116328	+786
3530	113615	+769
3531	113401	+792
3532	110083	+774
3533	109975	+799
3534	103772	+759
3535	102985	+47
3539	96987	+43
3536	102959	-343
3537	102865	-344
3538	96822	-324
3540	96657	-336
3541	93403	-325
3542	93285	-337
3543	88765	-322
3544	88898	-289
3546	86712	-291
3547	86555	-292
3548	86476	-293
3550	81937	-284
3551	81676	-286
3545	86310	+39
3549	81549	+36
3552	74869	+34
3554	74735	+33
3555	74755	+33
3553	74765	-245
3571	67704	-234
3556	71279	+32
3558	71186	+32
3559	68683	+31
3560	65010	+24
3561	67670	+31
3557	71721	+32
3572	68091	+31
3573	67724	+31
3574	62465	+28
3577	63802	+22
3578	57673	+26
3575	62161	-417
3576	62018	-419
3579	57266	-398
3580	53420	-541
3581	48594	-506
3582	44856	-480
3583	41680	-459
3584	39942	+18
3585	37896	+17
3586	34332	+15
3588	34293	+13
3587	34154	-228
3591	31115	-212
3592	31087	-212
3593	31044	-213
3589	31014	-153
3594	29577	-149
3590	31082	-154
3595	29632	-152

5% מלווה פיתוח (בריה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	127580	+57
2002	127291	+56
2003	123114	+566
2004	125650	+477
2005	115890	-457
2006	115749	-478
2007	113547	-471
2008	112880	-606
2012	110509	-627
2015	111160	-630
2009	113873	-811
2010	114009	-497
2011	111799	-489
2013	111740	-515
2014	108939	-504
2016	112895	+161
2018	110050	+162
2021	106579	+161
2017	109591	+48
2019	109384	+48
2020	106184	+47
2022	103186	-1816
2025	100374	+377
2024	94248	+297
2027	90948	+295
2031	84285	+291
2025	94703	+303
2026	94451	+304
2028	90868	-2456
2030	86446	-2417
2029	87052	-603
2033	80242	-594
2035	73715	-564
2032	84002	-2227
2034	79378	-2169
2036	72885	-2056
2037	69059	-1982
2052	59836	-1744
2038	69329	-746
2040	66778	-746
2051	65283	-727
2039	67674	+29
2041	64091	+24
2053	61920	+26
2054	56961	+24
2056	52761	+22
2058	48037	+20
2060	44361	+19
2055	56495	-1569
2057	52311	-1492
2059	47590	-1395
2061	33990	+14
2062	35343	+515
2065	30667	+150

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	241.2	+0.8
7002	233.8	+0.8
7003	229.6	-2.6
7004	211.9	-2.5
7005	214.5	+7
7006	188.9	+0.7
7007	175.7	+0.7
7008	167	+0.6
7009	165	+0.6
7010	151.2	-0.4
7011	142.8	-0.4
7012	137.8	-0.5
7013	130.7	+0.5
7014	115.1	-0.5
7015	96.5	-0.8
7016	95.9	-0.8
7017	95.3	-0.8
7018	95.1	-0.8
7019	96.5	-0.8
7020	95.3	-0.9
7021	94.4	-0.9
7201	98	+0.2

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	12548	+43
6102	7358	-101
6103	6799	+21
6104	6243	+19
6105	5922	+20
6106	5756	-37
6107	5590	-37
6108	4028	-35
6109	3834	-32
6110	3771	-31
6111	3130	+6
6112	3039	+7
6113	2062	+12
6151	800.4	-6.5
6152	766.2	-6
6153	663.5	+2
6154	651.9	+2
6155	428.1	+3.9
6156	345.5	+0.6
6157	287.5	+0.4
6158	244	+0.7
6159	305.7	
6160	193.4	+0.7
6161	188.7	+0.6
6162	172.1	+0.5
6163	159.9	+0.5
6164	153.4	+0.5
6165	145.8	+1.4
6166	155	+0.4
6167	132.1	+0.4
6168	130.1	+0.4
6169	125.7	+2
6170	115.4	-0.5
6171	85.1	-0.3
6172	82.2	-0.4
6801	88.2	+0.6

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2501	154.9	+0.4
2502	152.5	+0.4
2503	147.4	+0.5
2504	146.1	-0.7
2505	140.5	-0.7
2506	136	-0.2
2507	131.5	-0.2
2508	105.4	-3.4

אחרים

סדרה	שער	שינוי
אלמוגן	59.4	
תדיראן	96.6	+0.7
ואר 85	480	
הב היש	179.5	
דיק הש	195.7	
כור הב	174.5	-1.5
כלל הב	473.1	
מלצם ד	388.8	
מלצם ב	827	
מלצם י	482	+2
סול מב	182	
היפים	186.5	-8.1
אלבים	213.2	
אלגא	1248	

להיות במשרד ובמכונית בו־זמנית?

פלא-פון

טלפון מהפכני נייד בחיוג ישיר-מוטורולה תדיראן

קרמניצקי 16 תל־אביב, טל. 03-388307

שערי המניות 5.6.86

שם המניה		השער אתמול	המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע.נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ש		17500	48			-2
הספנות 0.1		1145	2967	-10	-0.9	-2931
הספנות א 0.5		734	1664	+11	+1.5	+1362
הספנות אופ 2		820	3899	+5	+0.6	+1662
כללי לא כמור		26900	57	-100	-0.4	-7
בנק צלאמרי 1.0		—	הפסקת	מסחר		—
בנק צלאמרי 5.0		—	הפסקת	מסחר		—
בנק צלאמרי אופ		—	הפסקת	מסחר		—
בנק בינלאומי 05		3635	3102	+36	+1	+3647
ביב"ג 0.5		4250	4529	+55	+1.5	+4745
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אידיבי רג 100.0		83190	425	-530	-0.6	-404
אידיבי ב 100.0		83600	32	+300	+0.4	+19
אידיבי בכ א		511000		+1000	+0.2	+10
אגוד 0.1		62490	105			
דיסקונט ב		107000	11			-10
דיסקונט א		107050	101			
דיסקונט שה ב		12550	126			+24
המזרחי ש		34370	425	-180	-0.5	-552
המזרחי ב		34550	23			+77
המזרחי שה 9		15700	97	-100	-0.6	-102
הפועלים מכב		115251	24	-1749	-1.5	2
הפועלים ש		56630	1307	-70	-0.1	-215
הפועלים ב		56650	220	-200	-0.4	-121
כללי א 1.0		145200	26	-1000	-0.7	-26
כללי אופ 9		140000	3			-3
כללי שה 5		109934		-200	-0.2	-6
כללי שה 7		6990	85	-240	-3.3	-240
כלל 0.1		35950	1451	-45	-0.1	-881
כלל שה 9		—	הפסקת	מסחר		—
כלל שה 11		13580	108			+438
מימון ומזר 1.0	שב	48150				
מימון ומזר 5.0		24000	2	-700	-2.8	-2
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1		13020	12	+135	+1.1	+51
לאומישכל ש		5050	552			+148
לאומישכל ב		5050	67	-50	-1	-67
כרמל ש	תב	4600	106	-280	-5.7	-210
כרמל שה 1		3000	50	-50	-1	-100
בנין ב' 5.0		8439	6.9	-90	-1.1	-17
פת מכב ש		1440	1234	+40	+2.9	+1987
משכן ב ש		2597	272			-160
עצמאות 0.1		7800	184	+300	+4	+230
טפחות מכב ש		14550	29	-100	-0.7	-29
טפחות רג ש		14380	138	-20	-0.1	-111
טפחות שה 1	שב	7650				
טפחות שה 2		3817	185	+1		+65
יעקר 1.0		1831	414			
יעקר 5.0		750	263	-10	-1.3	-531
מירב 1.0		5020	406	+38	+0.6	+662
מוסדות מימון						
שלמן אש		394	5374	+5	+0.8	+6420
החקלאות מכב א		64000	18	-1000	-1.5	-3.1
החקלאות מכב ג	לב	163000				
לאומי תעש' א ש		5720	290	+120	+2.1	+182
פתוח תעש' מכב	לב	64105				
פת תעש' בכ ג	לב	384000				
פת תעש' בכ גג	לב	234402				
פת תעש' בכ גג	לב	233000				
פת תעש' בכ ד	לב	233550				
פת תעש' בכ דד	לב	64063				
מרכז קבלנים 5.0		552	2583	-28	-5	-2032
תיירות בכ	לב	180000				
כלל ליסנג א0.1		10100	321	+300	+3.1	+319
כלל ליסנג ב0.5		7700	319	+380	+4.1	+787
כלל ליסנג אגחו		10650	2	-250	-2.3	-9
ביטוח						
אדיס 0.1		950	1079	+45	+5	+1347
אדיס א 0.5		444	1333			-1149
בטוח משנה 0.1		960	208	-20	-2	-540
בטוח משנה 0.5		338	1790	+16	+5	+2423
הדר 1.0		380	2539			-284
הדר 5.0		210	7427	+10	+5	+19460
הסנה ש		531	29631			-9953
הפניקס 0.1		765	266			-132
הפניקס 0.5		445	635			+519
המשמר-הראל 1.0		7200	50	-150	-2	-101
המשמר-הראל 5.0		3350	212	-50	-1.5	-212
ירדניה 0.1		—	הפסקת	מסחר		—
ירדניה 0.5		—	הפסקת	מסחר		—
מנורה 1.0		8000	131	-249	+3.2	+167
מנורה 5.0	תב	3610	226	+319	+9.7	+258
סהר ג 1.0		4480	125			-125
סקורטס 0.1		2570	776			-172
צור ש		2360	819	+11	+0.5	+628
ציון החזקות 1.0		15950	20	-87	-0.5	-21
ציון החזקות 5.0		4200	25			-52
מסחר						
אמגור גאגא 1 ש	שב	4650				
אמגור גאגא 5 ש		1430	175			
אמגור כאמ אופ 1		920	1062	+22	+2.5	+632
מאיר עזרא 1.0	תב	4800	140	+400	+9.1	+93
מאיר עזרא אופ 1	תב	4940	99	+440	+9.8	+67
מתה 1.0		—	הפסקת	מסחר		—
מתה 5.0		—	הפסקת	מסחר		—
כלל סחר		998	5285	+33	+3.4	+4018
קריסטל 1.0		6550	141	+151	+2.4	+101
רפק 0.1	תב	31000	5	-2700	-8	-5
רפק 0.5		9860		+341	+3.6	+56
שופרסל א 2.0		5400	578			-457
שופרסל ב 10.0		3475	953			-751
שירותים						
דלק ג ש		6170	1911			
הראל 1.0		2765	128	-40	-1.4	-65
הראל 5.0		1300	56			
סבנות הספקה 0.1		17085	77	-300	-1.7	-86
סבנות הספקה 0.5		5501	390	+71	+1.3	+303
קרור 0.1	תב	3000	311	+150	+5.3	+124
קרור 1.0		422	3243	+10	+2.4	+7927
חברת השמאל 0.1		—	הפסקת	מסחר		—
מחס' ערובה 0.1		5350	100	+130	+2.5	+155
מחס' ערובה 0.5		1900	345	+45	+2.4	+1317
קונגרסים 0.1	תב	1865	244	+89	+5	+498
קונגרסים 0.5		1062	617	+37	+3.6	+2518
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0		—	הפסקת	מסחר		—
קופל אופ 1		—	הפסקת	מסחר		—
גלי זהר 1.0		11900	24	-427	-3.5	-45.4
גלי זהר 5.0	קב	5098		+243	+5	+1099.5
מלונות דן 1.0	תב	3850	215	+200	+5.5	+212
מלונות דן 5.0		2700	125	-1		-125
חוף האלמוג 1.0	תב	5050	200	+300	+6.5	+180
כנס מר 1 ש		3250	200	-147	-4.3	-752.8
מלונות הירדן		3690	315	-100	-2.6	-255
מלונות יהלום 1		—	הפסקת	מסחר		—
מחשבים ושירותי מחשבים						
דטה מימון 1.0		3970	126	+70	+1.8	+11
הי.ל.ג. 1.0	בח	12300	38	-200	-1.6	-25
יעגא 1.0		3710	72	+110	+3.1	+52
יעגא אופ א		3401	62	-199	-5.5	-168
כלל מחשבים 1.0	תב	7916	141	+706	+9.8	+259
מ.ל.ל. 1.0		9650	77			-77
מ.ל.ל. 5.0		4470	172	-110	-2.4	-172
משוב מחשבים 1.0		2755	171	+3	+0.1	+29
ניקוב מחשבים 1		7531	88	+1		+200
ניקוב מחש' 5		5528	254			-254
תים מחשבים 1.0		2000	625	+10	+0.5	+302
תים מחש' אופו		19700	36	+900	+4.8	+44
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אברהם גיבור' 1ש		—	הפסקת	מסחר		—
אברהם גיבור' 5ש		—	הפסקת	מסחר		—
אזורן 1.0	בח	756	544	+36	+5	+1069
אזורן 5.0	תב	380	1130	+19	+5.3	+1890
אזורים 1.0		666	12200	+11	+1.7	+5112
אילון 1.0		585	2748	+10	+2.7	+5604
אילון אופ 1		1400	107			
אל-רוב 1.0		3620	124			
אל-רוב 5.0		3617		-11	-0.3	-300
אבגנים 1.0		2280	458			
אבגנים אופ 1		1951	43			-43
אפריקה 0.1		34450	67	+300	+0.9	+59
אפריקה 1.0		25200	194	+200	+0.8	+124
אזרים		2498	126			-100
אירלדן 0.1		2370	1193	+70	+3	+1297
אירלדן 0.5		1280	2007	+44	+3.6	+1875
בן-יקר נת 1.0		3700	193			-21
בונבייך 1.0		4000	44			
בונבייך 5.0		2610	157	+160	+6.5	+82
דנקנר 1.0		4380	94	+110	+2.6	+427
דוקר 1.0		430	1582			
דוקר 5.0		358	315	+16	+4.7	+386
דוקר אופ 1		279	1901	+16	+6.1	+1827
דרעד 0.1		6336		+200	+3.2	+23
דרעד 0.5	תב	4455	30	+405	+10	+50
תל.ב 0.1		—	הפסקת	מסחר		—
תל.ב 0.5		—	הפסקת	מסחר		—
גבנים הבנין		2829	1602			-505
גבים 0.1		4270	58	+50	+1.2	+382
גבים 0.5		2529	480	-1		-436
הכשרת הישוב ש		50500	135			-86
ישפרו 0.1		2535	537			-272
ישראלום 1.0		1580	150			-150
ישרס 10.0		12301	29	+1		+15
כנף פיתוח 1.0		7690	2			
כלל נדל"ן		381	80328	+14	+3.8	+139044
לומיר 1.0		4900	353	-100	-2	-354
לומיר 5.0		1090	204			-204
מ.ת.ב. 1.0		3250	605	+50	+1.6	+82
מגורי בניה 1.0		569	2730			-2125
מגורי בניה אופו		424	367			
מודל בנין		—	הפסקת	מסחר		—
מישגאל 5.0		285	4702			
מנרב 5.0		640	1200			-566
מ-לנ 1.0		475	1257	-25	-5	-993
לינשטיין 1.0		490	502	+26	+5.2	+523
לינשטיין 5.0		126	8543			-5917
ליפשיץ 1.0		1399	1062	+44	+3.3	+1156
ליפשיץ 5.0		660	1399	+15	+2.4	+966
נאות אביב 0.5		30550	31			-20
נכסי אזורים		765	1787			-1167
סהר החזקות 1.0		11900	20	+550	+4.9	+20
סהר החזקות 5.0		8212	60	+62	+0.8	+90
ספי 1.0		4300				
ספי 5.0	שב	2680				
עמר הלע מר 1 ש		770	270	+20	+2.7	+225
קיסריה 0.1		1770		+16	+0.9	+54
קיסריה 0.5		860	617	-10	-1.2	-617
רומבין 1.0		2960	415	+66	+2.5	+625
רומבין 5.0		1985	363			-95
רסקו מכב		6100	87	-56	-0.9	-33
רסקו רג		5833	278			-321
חקלאות						
מטעי הדר 0.1		2680	310	-140	-5	-717
מטעי הדר 0.5		1595	465	-15	-0.9	-1108
מהדרין 0.1		7100	560			-3
נכסי הדרים 1.0		1185	6507	+85	+5	+5250
פרי אור 0.5		2720	1503	-70	-2.5	-1383
שגיר 5.0		18000	271	+600	+3.5	+110

פק"מ נייד

השקעה כדאית לטווח קצר בריבית משתנה

בנק לאומי

שם המניה		השער אתמול	המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע.נ
מזון וטבק						
אסאס		1450	111	+36	+2.6	+489
גולדפרוסט 1.0		2310	430	+10	+0.4	+220
גולדפרוסט 5.0		1138	466			
גולדפרוסט אופ 1		1200	160	+22	+1.9	+160
דובק מב ש		3950	850	-100	-2.5	-1076
דובק מב ב		3950	402	-100	-2.5	-671
מלכל 1.0		1175	286	-10	-0.8	-677
מלכל 5.0		725	575	-5	-0.7	-157
פרי-הו 1.0		2203	371	+1	+0.1	+26
פרי-הו 5.0		1700	178	+40	+2.4	+154
טמפו בירה 1.0		13890	50	-10	-0.1	-14
טמפו בירה 5.0		8900	36	-280	-3.1	-46
יכבר 1.0		2040	885			-87
יכבר א 5.0		1150	1424			
מן 1.0	תב	10100	44	+500	+5.2	+41
מן 5.0		5230	40	-100	-1.9	-68
מבפרוסט 1.0		8490	100			-15
עלית		14690	71			-34
עסיס ב 0.5		38400	25	-1600	-4	-42
אנגל שקל 1	תב	2070	405	-230	-10	-479
שמן מכב א		7550	253.2	-50	-0.7	-51.6
טכסטיל והלבשה						
אתא מר 1 ש		885	2268	+31	+3.6	+3135
אופיס 1.0		1780	337	+30	+1.7	+263
אופנת בחן 1.0		2550	117			-136
אופנת בחן 5.0		1660	348			-163
אפתן 1.0		—	הפסקת	מסחר		—
אפתן אופ 1		—	הפסקת	מסחר		—
ארגמן רג ש		15000	154	+350	+2.8	+375
דלתא-גליל 1.0		4790	255	-50	-1	-390
דלתא-גליל א 5.0		3480	100			-20
מפעלי מאור 1		1650	20	+50	+3.1	+20
מפעלי מאור 5	תב	880	708	+80	+10	+716
מפעלי מאור אופו		355	300	+10	+1.8	+20
ויטלס 1.0		3570	115			-89
ויטלס 5.0		2730	50			-58
חדרון 1.0		4650	142	-101	-2.1	-662
יקות 1.0	תב	4030	95	-230	-5.4	-131
יקות 5.0		3026	449			-123
כיב-טכ 1.0		—	הפסקת	מסחר		—
כיב-טכ אופ 1		—	הפסקת	מסחר		—
לודזיה 0.1	שב	1751				
לודזיה 0.4		816	1980	+16	+2	+3407
לינת 1.0		1155	2106			-1510
מיס גליק	תב	735	818	+49	+7.1	+3067
מקס 0.1		26267	1	-1		-99
מקס 0.5		11000	60	-500	-4.4	-60
עים 1.0		12850	25			
עים 5.0		6481	236	+151	+2.4	+316
עמק סריגה 1 ש'		1991	780			-28
פולגת א 0.1		9100	202			-95
פולגת ב 0.4		6305	473	+25	+0.4	+155
פולימן א 0.5		7070	163	+70	+1	+287
פרוטר		2100	702	+10	+0.5	+381
שלדיה 1.0		14000	7			
תעש רוגוזין 1.0		4005	945			
מתכת ומוצריה						
אוקסמן 5.0		2064	350	+10	+0.5	+243
אורדן 0.1		11720	196	+120	+1	+245
אורדן 0.5		9120	28	-90	-1	-35
כבלים ש		12102	14	+352	+3	+81
התכוף 1.0		11500	67	-600	-5	-123
התכוף 5.0		7400	150	-70	-0.9	-97
קפסולות פז 1.0		1245	3541			-1703
קפסולות פז 5.0		925	483			-347
מודגן 1.0		779	108	-41	-5	-258
מודגן אופ א		580	111			
מתכת סרום 1.0		2501	236	-19	-0.8	-356
כבלי ציון 1.0		2290	441	+20	+0.9	+33
כבלי ציון 5.0		919	1505	+20	+2.2	+3248
כבלי ציון אופ		720	834	-20	-2.7	-454
קרמני 1.0		905	452	-15	-1.6	-460
קרמני 5.0		465	260	+15	+3.3	+366
נחושתן 0.1		17950	27	-200	-1.1	-29
נחושתן 0.5		7014	85	+334	+5	+313
עיר 3.0		1650	812	+10	+0.6	+193
פקר פלדה 1.0		7450	148			
קינג 1.0		1220	700			-680
קינג 5.0		700	602			-602
קליל 1.0	תב	3900	238	-300	-7.1	-237
קליל 5.0		2199	568			-268
שלדות 5.0	שב	2200				-50
תעשיות לכיש 1.0		1300	1071	+58	+4.7	+1664
תעשיות לכיש 5.0		600	1261	+2	+0.3	+147
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0		457000	31	+1000	+0.2	+31
אליק 0.1		8158	59			-34
אליק 0.25 ש		3705	321	-30	-0.8	-132
אליק 0.25 ב		3801	67	+181	+5	+167
אלקטרה 0.1		13700	68	-300	-2.1	-105
אלקטרה א 0.5		6610	96	+10	+0.2	+14
אלרון 3.0		368500	15	-4000	-1.1	-14
אריית 1.0		29880	100	-120	-0.4	-233
כלל תעש אלק'		2420	1997			
אלקטרוניקס 1.0		—	הפסקת	מסחר		—
אלקטרוניקס 5.0		—	הפסקת	מסחר		—
פיטנגר 1.0		2191	266			-126
פיטנגר 5.0		1220	732	+45	+3.8	+1322
ציקלון 1.0		3070	222	+60	+2	+597
ציקלון 5.0		1371	419			
קבשטין אילד 1.		4901	57	-100	-2	-57
קבשטין אילד 5.		3260	210	-100	-3	-210
ת.א.ת 1.0		4450	176	+160	+3.7	+252
ת.א.ת 5.0		1758	880			
ת.א.ת אופ 1		15190	48			-15
תדאה		5900	74	-227	-3.7	-62
מוצרי בניה						
אי.פ. תעשיות 1.		850	3762	+20	+2.4	+5220
אלקול 5.0		9856	110	+310	+3.3	+153
אקרשטיין 1.0		1440	203	+15	+1.1	+597
אקרשטיין 5.0	תב	1200	825	+100	+9.1	+1005
בטון תעיד 1.0		12450	8	-49	-0.4	-8
בטון תעיד 5.0		—	הפסקת	מסחר		—
בר-כון 1.0	תב	4001	70	-299	-7	-70
בר-כון 5.0		1379	518			-523
הטסלול 1.0		—	הפסקת	מסחר		—
הטסלול 5.0		—	הפסקת	מסחר		—
כרומאכסט 1.0	תב	7533	12	-887	-10	-85
כרומאכסט 5.0		2610	365	+68	+2.7	+197
מ.ל.ב. 1.0		990	290			-45
מ.ל.ב. 5.0		581	70	-27	-4.4	-370
מודל השק בתעש		3899	294	+50	+1.3	+96
מתאיקה ולמנן 1	לב	14200				
מתאיקה ולמנן 5		12250	10	+500	+4.3	+90
כימיה, גומי ופלסטיק						
אבן 5.0		28600	669			-548
אליאנס ב	תב	1620	1876	-144	-8.2	-1788
גל תעשיות 1.0		10580	68			-46
גל תעשיות 5.0		5120	426	+20	+0.4	+300
דקסטר 1.0		4337	37	-2	-0.1	-27
דשנים 0.1		6297	96			-22
דשנים 0.5		1660	2535	+30	+1.8	+2558
חיפה כמי' 10.0		822	4857	+8	+1	+2008
מכע ש		58000	248	+200	+0.4	+285
מכע אופ 4		53200	6	+500	+1	+5
לייבסקי 1.0		1430	1321			-295
ים המלח		15500	394	+100	+0.7	+170
פטרוכימים 10.0		556	17219	+7	+1.5	+10450
מקסימה 1.0	שב	8390				
מקסימה 5.0		2910	50	-30	-1	-417
מקה כימיקל 1.0		3667	80	-193	-5	-244
מנו 1.0		9900	96	+99	+1	+46
מנו 5.0		6290	122	+60	+1	+222
קום כימיקל 1.0		6500	23	-87	-1.3	-8
ת.ג.ל 1.0		2995	565	-25	-0.8	-682
ת.ג.ל 5.0		1890	650	-35	-1.8	-725
תיא 5.0		6850	552	+110	+1.9	+344
פרוטארום 10.0		10400	60	+300	+3	+83
הוד א 5.0		4850	232	+400	+9	+658
עץ, נייר ודפוס						
דפרון 1.0		5844	10			-4
דפרון 5.0		3220				+1
חמ.ב. 1.0		3051	1161			
יואה 1.0		5301	26	-200	-3.6	-97
לבדי אשקלון 1		448	3271			-1358
לבדי אשקלון אופו		750	333			-991
מלט ב 0.5		24700	21	-500	-2	-19
מפעלי נייר 10.0		224000	142	+1000	+0.5	+21
סקמריה 1.0		5108	263	+80	+1	+1334
רים 0.1		6000	140	+20	+0.5	+124
רים 0.4		3060	671			-156
תעל ב 0.2		13950	221	+300	+2.2	+375
תעשיות שונות						
אלומית 1.0		4400	350	-90	-2	-474
אלומית 5.0		3250	155			-155
אוריון 1.0		4571	331			-51
אוריון 5.0		2290	761			-53
המישה יד		8699	21			
דיקה 1.0		6200	54.8	+205	+3.4	+174.2
דיקה 5.0	תב	3322	946.7	+302	+10	+1765.1
הגבולק 1.0		7875	55	+375	+5	+89
הגבולק 5.0		4899	113	+99	+2.1	+115
השקעות בתעשיה						
מרכזית ב 0.1		6960	586	+230	+3.4	+749
כור כב ש		5100000	2	00000	-1.9	.1
כלל תעש' 1.0		1450	11807			-10626
מאגרי טכנולוגיה		441	9847	+21	+5	+2834
מאגרי טכנו אופו	תב	340	5119	-30	-8.1	-8400
חברות השקעה						
אוניקו ש		5915	355	-185	-3	-726
אידיבי פתוח 2.0		4120	916	+70	+1.7	+1354
אינקבה 0.1		1994	562	-1	-0.1	-418
אינקבה 0.5		960	986	-20	-2	-588
אלגר ש		7720	70	+9	+0.1	+6
אלגר ב	תב	7900		+400	+5.3	+16
אלרן ש		3040	1558			-846
אלרן ב		3268	149			
אמישר בכ'		—	הפסקת	מסחר		—
אמפק 1.0		—	הפסקת	מסחר		—
אמפק 5.0		—	הפסקת	מסחר		—
גולת 1.0		—	הפסקת	מסחר		—
חברה לישראל 1.0		9401	867	+200	+2.2	+845
חברה לישראל 5.0	תב	5680	1565	+300	+5.7	+1185
חלמנן 0.1		110500	2	-1000	-0.9	-2.9
חלמנן 1.0 ש		28100	38	+200	+0.7	+7
אמפא א 0.5		11950	51	-350	-2.9	-25
פועלים השק ש		5325	2188	+15	+0.3	+1570
כלל השק		4910	506			
דיסקונט השק ש		2600	5971	+30	+1.2	+3697
מזרחי השק ש		17255	35	+355	+2.1	+18
מזר השקעות124	שב	10050				
חירון 1.0		2250	91			+46
חירון 5.0		715	786	-35	-4.7	-737
יצוא ש		11600	214			-53
ירדן א 0.1	תב	4900	1326	-473	-8.8	-3419
כלל 10.0		845	5489			
כלל 50.0		684	2604	+9	+1.3	+4228
לנדאו 0.1		9653	43			-25
לנדאו 0.1		3000	259	+75	+2.6	+130
מגור 0.1		600	4498	-5	-0.8	-5991
מגור א 0.5		358	1678			-5075
עץ השק ב 0.1		4060	291			-41
עץ השק ג 0.5		1900	618			
פז השק ש		25600	129	+500	+2	+138
פמה א 0.1		9900	41			-5
פמה 0.5		5095	379			-143
פריון ב 2.5	תב	3800	2522	+264	+7.5	+6789
מחקר ופיתוח						
אבגנים מתחל'		—	הפסקת	מסחר		—
גליל טכנולוגיות		450	2235	+20	+4.7	+1836
חיפושי נפט						
דלק חיפושים 1.0	תב	3675	1058	+175	+5	+1080
דלק חיפושים 5.0		1920	1821	+70	+3.8	+1188
דלק חיפ' אופ 2		1845	2925	+50	+5	+3334
פז חיפושי נפט		13900	218	+200	+1.5	+62
מדאויל 1.0		1942	421	+92	+5	+421
מדאויל 5.0	מק	951		+45	+5	+596
יואל 5.0		1595	563			
מ.נ.ג 1.0		2850	439	+90	+3.5	+216
מ.נ.ג 5.0		1215	2250	+35	+3	+2232
סיסמיקה 1.0		—	הפסקת	מסחר		—
סיסמיקה 5.0		—	הפסקת	מסחר		—
פראויל ב 0.3		3328	25	+128	+4	+105
צפאסרינפט 1.0	תב	260	2071	+14	+5.7	+3409
צפאסרינפט 5.0		170	5353			-3121
צפאסנפט אופ 2		463	207	+17	+3.8	+136
נפטא ש		1890000	1			+1
נסחרות במט"ח						
גיוח ב	שב	230				

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 5.6.1986 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

מטבע	שער	
$ ארצות הברית	1.4862/1.4872	ל"ו שטרלינג
מרקים גרמניים	2.2560/2.2570	ל"ש ארה"ב
פלורינים הולנדיים	2.5365/2.5375	"
פרנקים שוויצריים	1.8643/1.8653	"
פרנקים בלגיים	46.05/46.07	"
פרנקים צרפתיים	7.1820/7.1900	"
לירטות איטלקיות	1545.00/1546.00	"
ינים יפאניים	170.65/170.80	"
$ ארצות הברית	1.1515/1.1520	ליש.ד.ר.

שער הזהב $ 341.50 ארה"ב אונקיה לגנון פיקסינג

מסירה באחרית (פורוורד)

	ל"ש/$	פ"ש/$	מ"ג/$
1 ח':	1.4828/1.4839	1.8606/1.8621	2.2510/2.2525
3 ח':	1.4770/1.4783	1.8528/1.8543	2.2413/2.2428
6 ח':	1.4698/1.4713	1.8403/1.8423	2.2263/2.2283

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

התעשיינים: ב־1987 יירדו היתרות ב־1.4 מיליארד ד'

הציגו לראש הממשלה תכנית בת 7 סעיפים לשינוי המצב

מאת יונתן שרמן
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

התעשיינים העמידו את ראש הממשלה על תוכנית מצב יתרות מטבע החוץ של ישראל בפגישתם אתו שלשום.

במסמך של התעשיינים נאמר שבשנת 1987 יוחמר מצב היתרות, ואם לא ישתנה המצב, יתדלדלו היתרות ב־1.4 מיליארד דולר באותה שנה, לעומת 1986. זאת, בגלל גידול בגירעון המסחרי ב־450 מיליון דולר, הפסקת סיוע החירום של ארה"ב שהגיע ל־750 מיליון דולר והקטנת הסיוע השוטף מארה"ב בשיעור 200 מיליון דולר.

התעשיינים מציינים, כי על הממשלה לנקוט צעדים להגדלת היצוא ולשמירה על יציבות המחירים, כדי למנוע את המצב האמור.

הם הציגו לפני ראש הממשלה תוכנית בת 7 סעיפים להשגת מטרות אלו ובהם העלאת ריווחיות היצוא תוך מאמץ מירבי להוזלת עלויות השכר; הגדלת תמורות היצוא בצורת תמריצים שונים כדי להבטיח את העלאת הריווחיות בשיעור מספיק; נקיטת מדיניות של פעולות לעידוד היצוא; מתן עדיפות ליצואנים; הקטנת נטל המיסוי על התעשייה; הוזלת המימון לתעשייה; עידוד השקעות בתעשייה על בסיס גידול היצוא והקטנת נטל ההוצאות הסוציאליות המוטל על המעסיק.

התעשיינים מציינים עוד, כי הצלחת תוכנית כוללת כזו לעידוד היצוא מחייבת גם את צמצום ההוצאה הציבורית על מנת לשמור על יציבות המשק.

"בית הרכב" קיבלה זיכיון להפעלת חניונים בבי"ח שיבא

מנהל ביה"ח: אין לנו הכספים הדרושים להשקעה בחניונים ● המוסד יתבע 50% מההכנסות

מאת ישעה נבו

חברת "בית הרכב" קיבלה את הזיכיון להפעלה בתשלום של החניונים בבית החולים שיבא בתל־השומר. על פי ההסכם, לא תשקיע החברה כספים, ולא תתחייב בתשלומים חודשיים לבית החולים, אלא תצטרך להפריש למוסד חלק מהרווחים שיהיו לה מהפעלת החניונים.

סופרת "הארץ" מעירה כי לפי הסדר דומה בין עיריית תל אביב לחברת נתיבי איילון להפעלת חניונים בעיר התחייבה החברה לפתח חניונים נוספים מרווחים שתפיק מהחניונים הקיימים. על רקע זה, ההסכם בין בית החולים לבית הרכב נראה תמוה, שכן על פיו יוטל הפיתוח העתידי על בית החולים ואילו חברת בית הרכב נהנית רק מהרווחים.

המנהל האדמיניסטרטיבי של שיבא, ישראל הדרי הסביר, כי לבית החולים אין הכספים הדרושים להשקיע בהסדרת החניונים, בסלילת כבישי גישה אליהם ובהצבת השילוט והתמרורים הדרושים. לדבריו, הכספים שייכנסו לקופת בית החולים מדמי החניה יוקדשו כולם לנושא זה. אשר להכנסות עצמן, אמר הדרי, כי הנושא טרם סוכם סופית, אבל בית החולים יתבע לפחות 50% מההכנסות.

מועצת המנהלים של בנק המזרחי: דו"ח ועדת בייסקי מעורר תמיהה

"אלמלא החליט אהרן מאיר להתפטר, ספק רב אם מבחינה מוסרית, או חוקית, יכול היה הדירקטוריון, או נגיד בנק ישראל להעבירו מכהונתו"

מאת אריה לביא
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

מועצת המנהלים של בנק המזרחי קבעה אתמול שדו"ח ועדת בייסקי מעורר תמיהה בכל הקשור להמלצות האישיות. בנק זה הוא הראשון שהגיב עד כה רשמית על הדו"ח (בבנק לאומי ובבנק הפועלים רק מסרו על הקמת ועדות לטיפול בדו"ח). בדיסקונט עדיין שותקים ולא מגיבים על הדו"ח.

דירקטוריון בנק המזרחי אומר שלאחר עיון מעמיק בדו"ח הגיע למסקנה פה אחד שבעקבות יש אומנם לבצע את דו"ח בייסקי אלמלא

אלמלא החליט המנכ"ל אהרן מאיר להתפטר מרצונו, ספק רב אם מבחינה מוסרית או חוקית יכול היה הדירקטוריון או נגיד בנק ישראל להעבירו מכהונתו. לדברי הדירקטוריון, פעילות הויסות בבנק המזרחי נעשתה על פי החלטה מפורשת של הדירקטוריון ותוך התייעצות עם בנק ישראל ועם רשויות מוסמכות אחרות, אשר הוזהרו מפני הסכנה הצפויה לקיומו של הבנק, אם יפסיק את הויסות מבלי שיעשו כך גם הבנקים האחרים.

מועצת המנהלים של המזרחי מתייחסת להודעת הפרקליטות בדבר הגשת כתבי־אישום נגד הבנק ונגד המנכ"ל אהרן מאיר ואומרת: לא רק העובדה נהגה עם הבנק ועם מנהלו איננה זאת, אלא כך גם עשה גם המוסד הממונה על שמירת החוק בישראל שמיהר, שלא כמקובל, ופירסם כי הוא מכין כתב אישום נגד בנק המזרחי על שהוא התנהג כביכול אשראי ברכישת מניות.

בינתיים נמשך המאבק על מינוי מנכ"ל הבנק. בישיבת מועצת המנהלים שנערכה שלשום הועלתה הצעה, שלא התקבלה, למנות זמנית את היו"ר של הדירקטוריון חיים גריינר כבעל הסמכויות בבנק. גריינר ראה עצמו מועמד למלא התפקיד אך מועמדותו מעוררת התנגדות רבה.

יהודה דרורי מזהיר את מנהלי חברות הביטוח:

נשלול רשיונות מהחברות אם יחרגו מהתעריף לביטוח רכב

המפקח על הביטוח במשרד האוצר מזהיר גם, כי יעניש מנהלים במקרי חריגות מהתעריף החדש

מאת אריה לביא
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

המועצה לצרכנות מתנגדת לתעריפי ביטוח הרכב החדשים אותם מבקש להנהיג המפקח על הביטוח במשרד האוצר בשיתוף פעולה עם חברות הביטוח. במכתב לשר האוצר טוענת המועצה שהתעריפים החדשים מייקרים למעשה את תעריפי הביטוח ב־30־50 אחוזים בגלל האיסור לתת הנחות על פי התקנות החדשות העומדות להיכנס לתוקף ב־1 באוגוסט.

המפקח על הביטוח במשרד האוצר, יהודה דרורי, הזהיר את מנהלי חברות הביטוח שישתמש בסמכותו לשלול רשיונות של חברות ביטוח, ואף יעניש מנהלים של חברות, אם אלה יחרגו מהתעריף החדש לביטוח רכב. האזהרה הושמעה בעת מיפגש שנערך בין המפקח לבין מנהלי חברות הביטוח.

דרורי מסר, שהחברות יקבלו מספר שבועות על מנת להתכונן להפעלת תעריף זה. שיהיה נמוך — לטענתו ובניגוד לטענת איגוד הצרכנות — מהתעריף הקיים ב־5 עד 9 אחוזים.

החברות יצטרכו להבין את התעריפים שלהן על בסיס המלצות ועדת רינות. בראשותו של מנכ"ל חברת הביטוח ארדס, אברהם רינות. ועדה זו קבעה את ההנחות המירביות שניתן יהיה לתת לארגונים גדולים. חריגה מכללים אלה תיחשב עבירה חמורה על התקנון החדש.

בעקבות הסדר זה הודיעו סוכני הביטוח שהם יתנגדו בהסכם שהושג, ובכך הם מוותרים כדי מבחנתם להקים מערך צרכנים דוגמת מועדון הסק"ם. הסוכנים אומרים שהם שינו את עמדתם בזכות שני סעיפים בתקנות החדשות:

ביטול ההסכמים הקיימים, עם כניסת התעריף החדש לתוקף ב־1 באוגוסט.

חברות הביטוח יכללו את הנחת הסוכן במסגרת ההנחות המירביות שהן מעניקות, וזאת בניגוד למצב הקיים, בו חברות מעניקות הנחה מירבית, ובנוסף לכך גם הנחת סוכן.

ראשי 13 חברות ומפעלים מבריטניה לביקור בארץ

מאת אברם צחר

משלחת של ראשי 13 חברות ומפעלים בריטיים תגיע בימים אלה לישראל, כדי להגביר את היצוא הבריטי לישראל. את ארגון המשלחת יזמה המועצה הבריטית לסחר חוץ, בשיתוף עם המחלקה לסחר בשגרירות הבריטית בתל אביב.

הבריטים מעוניינים להגביר את היצוא לישראל, כדי לאזן את מאזן הסחר שלהם איתנו, הנוטה לגרעון. בין החברות, שראשיהן יבואו ארצה, כדי לקדם את מכירותיהן, חברת ספנות, מפעלי דפוס ונייר, מפעלים לציוד רפואי וכן מוצרי טקסטיל שונים.

איזקסון חושש מחלוקת כספים "ללא קריטריונים אחידים"

מאת אברם צחר

נשיא התאחדות האכרים, אליהו איזקסון, אמר אתמול, כי הוא חושש שאת הכספים אותם החליט האוצר להקצות כסיוע לחקלאים, יחלקו ללא קריטריונים אחידים. איזקסון, שנפגש אתמול עם שר החקלאות אריק נחמקין, אמר לו כי האכרים תובעים להקצות גם לחקלאים הפרטיים כספי סיוע, למרות שאינם קשורים למסגרות הארגוניות של ההתיישבות העובדת.

כספי הסיוע בהם מדובר מסתכמים בסך 40 מיליון דולר, שוועדת הכספים של הכנסת אישרה את חלוקתם בישיבתה משלשום. כ־65 מיליון דולר נוספים אושרו מכבר כסיוע בלעדי לישובי קו העימות בצפון הארץ.

המלונאים מבקשים להנפיק אג"ח בשיעור 20 מיליון דולר

מאת זוהר בלומנקרנץ

התאחדות המלונאים פנתה לאוצר בבקשה לאשר הנפקה נוספת של אגרות חוב בשיעור 20 מיליון דולר לצורך מתן הלוואות לבתי מלון במצוקה.

האוצר כבר אישר הנפקת אגרות חוב כ־10 מיליון דולר לגיוס כספים לנושא והיא אמורה לבאת לשוק באמצעות הבנק לפיתוח תעשיה בשבוע הבא. פניית ההתאחדות לאוצר, לאישור הנפקות אגרות חוב נוספות, באה לאור הדרישה הגוברת להלוואות של בתי המלון.

צפירירי התמנה ליו"ר דירקטוריון חברת הפחם

(עת"מ). צבי צפירירי, ששימש עד לאחרונה כמנכ"ל רכבת ישראל, התמנה אתמול כיו"ר דירקטוריון חברת הפחם. צפירירי, שהיה מועמדו של שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, נבחר ע"י דירקטוריון חברת הפחם פה אחד — על כך מסר בהודעה לעיתונות דובר משרד האנרגיה.

השר שחל אמר בישיבת הדירקטוריון, כי לא יהיה מנוס מגיוס מים נוספים בנושא הקמת מסוף הפחם בנמל אשדוד, לאחר שהתברר, כי רשות הנמלים נתנה פירושים שונים להחלטת הממשלה בנדון.

לדעתו של השר שחל, אין להשאיר את האחריות על אחזקת המסוף בידי רשות הנמלים וכי הדבר מתפקידה של חברת הפחם לפקח על הקמת המסוף ואספקתו עד לפתח תחנות הכוח.

ערך את המדור: יצחק לאור

המראות ונחיתות

(ע). להלן ההמראות והנחיתות בנמל התעופה בן־גוריון ביום שישי ושבת 6.86־7.6:

יום שישי

המראות

ב־0100 אל־על (001) לניו־יורק, ב־0600 אל־על (5351) לקלן/בון המבורג, ב־0645 פאן אמריקן (115) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0700 אל־על (323) לפאריס, ב־0715 אל־על (357) לפרנקפורט, ב־0725 טי. וו. איי. (803) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0725 טי. וו. איי. (825) לפאריס, בוסטון ושיקאגו, ב־0745 אל־על (541) לאתונה, ב־0750 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0805 אייר פראנס (139) לפאריס, ב־0820 אל־על (347) לציריך, ב־0825 טארום (246) לבוקרשט, ב־0840 בריטיש אייר וייס (577) ללונדון, ב־0845 אל־על (581) לאיסטנבול, ב־0900 אל־על (385) לרומא, ב־0930 אל־על (363) לוינה, ב־0950 אולימפיק (302) לאתונה, ב־1005 אייר סיני (055) לקאהיר, ב־1130 אל־על (315) ללונדון, ב־1630 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט, ב־1655 ק. ל. מ. (522) לאמסטרדאם, ב־1745 אליטליה (747) לרומא, ב־1855 איבריה (889) לברצלונה ומדריד.

נחיתות

ב־0025 אל־על (5356) מפרנקפורט ומינכן, ב־0130 אל־על (572) מבוקרשט, ב־0500 בריטיש אייר וייס (576) מלונדון, ב־0615 אל־על (004) מניו־יורק, ב־0920 אייר סיני (054) מקאהיר, ב־1250 אל־על (542) מאתונה, ב־1405 אל־על (582) מאיסטנבול, ב־1500 ק. ל. מ. (521) מאמסטרדאם, ב־1520 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט, ב־1600 טי. וו. איי. (800) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1600 טי. וו. איי. (812) משיקאגו, בוסטון ופאריס, ב־1625 אל־על (036) מניו־יורק ואמסטרדאם, ב־1630 ס. א. ס. (771) מקופנהאגן, ב־1635 אליטליה (746) מרומא, ב־1710 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1715 אל־על (358) מפרנקפורט, ב־1730 אל־על (386) מרומא, ב־1735 סוויסאייר (332) מציריך, ב־1740 איבריה (888) ממדריד וברצלונה, ב־1740 אל־על (364) מוינה, ב־1750 אל־על (348) מציריך, ב־1755 אל־על (324) מפאריס, ב־1800 אל־על (5352) מקלן/בון והמבורג.

יום שבת

המראות

ב־0640 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0645 אולימפיק (302) לאתונה, ב־0645 פאן אמריקן (115) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0650 ס. א. ס. (772) לקופנהאגן, ב־0655 טי. וו. איי. (803) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0655 טי. וו. איי. (825) לפאריס, בוסטון ושיקאגו, ב־0700 ארקיע (431) לפרנקפורט ומינכן, ב־1915 אליטליה (747) לרומא, ב־1930 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט, ב־2350 אל־על (005) לאמסטרדאם, שיקאגו ולוס אנג'לס.

נחיתות

ב־0545 אולימפיק (3011) מאתונה, ב־1800 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1805 אליטליה (746) מרומא, ב־1810 טי. וו. איי. (884) מניו־יורק, ב־1820 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט, ב־1905 סוויסאייר (332) מציריך, ב־2000 אייר פראנס (136) מפאריס, ב־2110 אולימפיק (301) מאתונה, ב־2135 לופטהאנזה (606) ממינכן, ב־2240 ארקיע (432) מפרנקפורט ומינכן.

כל ההמראות והנחיתות וזמנן אינו סופי. את המועד הסופי יש לוודא כשעתיים לפני המועד הנקוב לעיל, בטלפון 381111־03.

שערי מטבע חוץ 5.6.86

המטבע	בנק לאומי – מזומנים קניה	בנק לאומי – מזומנים מכירה	בנק לאומי – העברות והמחאות קניה	בנק לאומי – העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים – מזומנים קניה	בנק הפועלים – מזומנים מכירה	בנק הפועלים – העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים – העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט – מזומנים קניה	בנק דיסקונט – מזומנים מכירה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.46	1.53	1.4872	1.5058	1.46	1.53	1.4872	1.5058	1.46	1.53	1.4857	1.5044	1.4940	0.0052
1 לישט"ש	2.17	2.27	2.2115	2.2391	2.17	2.27	2.2085	2.2361	2.17	2.27	2.2095	2.2373	2.2246	0.0048
1 מארק גרמני	0.65	0.68	0.6585	0.6667	0.65	0.68	0.6593	0.6676	0.64	0.68	0.6582	0.6665	0.6629	0.0063
1 פרנק צרפתי	0.20	0.21	0.2070	0.2096	0.20	0.21	0.2071	0.2097	0.20	0.21	0.2068	0.2094	0.2079	0.0018
1 גולדן הולנדי	0.57	0.60	0.5855	0.5928	0.57	0.60	0.5863	0.5936	0.57	0.60	0.5855	0.5928	0.5890	0.0054
1 פרנק שווייצרי	0.78	0.82	0.7974	0.8074	0.78	0.82	0.7959	0.8059	0.78	0.82	0.7969	0.8069	0.8015	0.0075
1 כתר שוודי	0.20	0.21	0.2053	0.2079	0.20	0.21	0.2054	0.2080	0.20	0.21	0.2050	0.2076	0.2063	0.0015
1 כתר נורבגי	0.19	0.20	0.1940	0.1964	0.19	0.20	0.1939	0.1964	0.19	0.20	0.1937	0.1961	0.1948	0.0012
1 כתר דני	0.18	0.19	0.1783	0.1806	0.17	0.18	0.1783	0.1806	0.17	0.18	0.1781	0.1804	—	—
1 מרק פיני	0.28	0.29	0.2844	0.2879	0.27	0.29	0.2846	0.2882	0.27	0.29	0.2840	0.2876	0.2859	0.0016
1 דולר קנדי	1.05	1.10	1.0692	1.0825	1.07	1.12	1.0843	1.0978	1.04	1.10	1.0674	1.0809	1.0739	0.0042
1 דולר אוסטרלי	0.97	1.07	1.0321	1.0450	1.00	1.07	1.0315	1.0443	1.01	1.08	1.0396	1.0529	1.0368	−0.0062
1 ראנד דרא"פ	0.47	0.52	0.5830	0.5903	0.35	0.59	0.5781	0.5853	0.36	0.50	0.5838	0.5912	0.5834	−0.0252
10 פרנק בלגיים	—	—	0.3233	0.3273	—	—	0.3233	0.3273	—	—	0.3224	0.3265	0.3245	0.0029
10 שילינג אוסטריים	0.92	0.97	0.9395	0.9512	0.92	0.97	0.9388	0.9505	0.92	0.96	0.9373	0.9491	0.9431	0.0089
1000 לירות איטלקיות	0.94	0.99	0.9620	0.9740	0.94	1.00	0.9622	0.9742	0.94	1.00	0.9616	0.9737	0.9670	0.0090
100 ייני יפאניים	0.86	0.89	0.8717	0.8826	0.86	0.90	0.8720	0.8829	0.85	0.89	0.8698	0.8808	0.8751	0.0036

איזור בהיקף 130 ק"מ בביילורוסיה פונה מתושביו בשל אסון צ'רנוביל

עיתון "סובייטסקיה ביילורוסיה": מאות כלי רכב הופעלו כדי להרחיק את התושבים מהאיזור, בו נמצאים כ־50 ישובים.

שני מפגינים שוודים על ערימת החציר. הם מוחים על היעדר הפעולה מצד הממשלה להגן על שוודיה מפני תוצאות הקרינה מן הכור הסובייטי בצ'רנוביל. על הכרזה כתוב: "זהירות, הציר רדיו־אקטיווי ממרכז שוודיה". (תצלום איפי).

מוסקווה, (ע"ד). כל התושבים באיזור המשתרע על 130 קמ"מ בדרום מזרח ביילורוסיה פונו אחרי האסון הגרעיני בצ'רנוביל - מוסר העיתון הקומוניסטי של רפובליקה זו.

בעיתון "סובייטסקיה ביילורוסיה" נאמר, כי מאות כלי רכב הופעלו כדי להרחיק את התושבים מהאיזור, בו נמצאים כ־50 ישובים.

העיתון לא הבהיר כמה אנשים פונו ומה היתה רמת הקרינה באיזור.

היום נמסר סיכום רישמי חדש בעניין האסון: 26 הרוגים ו־187 אנשים המאושפזים עדיין בבתי חולים.

ביטאון המפלגה הקומוניסטית הסובייטית "פרבדה" הזהיר אתמול את הציבור, לבל יפיץ שמועות שמפני האסון הגרעיני בצ'רנוביל עלולים לזהם אנשים אחרים בקרינה רדיואקטיבית. בעל טור ב"פרבדה" מתייחס לאלפי מכתבים שנתקבלו במערכת מאז האסון ב־26 באפריל.

"עלינו לדאוג", כותב פרבדה, "שאף משפחה אחת ואף בן אדם אחד לא יסבלו כתוצאה מאדישות, בירוקרטיה מוגזמת או שמועות אווילות, כאילו המפונים עלולים להפיץ קרינה על סביבתם.

העיתון מוסר להלן, כי חלק קטן מן המפונים יוכלו לחזור לבתיהם עד חודשי הסתיו, ופירוש הדבר כי בשביל השאר יהיה צורך לדאוג לדיור, בתי ספר וגני ילדים בערים אשר בהם נקלטו.

בתוך כך נמסר מוינה, כי הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית טרם קיבלה אינפורמציה מבריה"מ על גילוי זיהום רדיואקטיבי מחוץ לאיזור הסכנה מיידי של 30 ק"מ מסביב לצ'רנוביל, כפי שנכתב בפרבדה שלשום.

הסוכנות הבינלאומית הודיעה, כי החודש ייערך במינכן סמינר בן שבוע ימים, לשם דיון בנוהלי חרום שיש להפעיל בתחנות כוח גרעיניות. הסמינר ייפתח ב־23 ביוני ע"י הפרופסור הסובייטי לאונרד קונסטנטינוב, סגן מנכ"ל הסוכנות הבינלאומית, הממונה על מחלקת האנרגיה הגרעינית והבטיחות במתקניה. הוא היה אחד מ־3 פקידים בכירים של הסוכנות הבינלאומית שביקרו בצ'רנוביל בראשית מאי.

חקלאים שוודים מפגינים

חקלאים שוודיים מפגינים הביאו אתמול ערימות של חציר שהוגדר רדיואקטיבי מעלה צחנה והטילו אותן ליד משרדו של ראש הממשלה אינגבר קארלסון, במחאה על רמת הקרינה שנתגלתה בתוצרתם.

ההפגנה האנטי־גרעינית נערכה על רקע מתיחות גוברת והולכת ואי שקט השורר בסקנדינביה נוכח הסכנה הנשקפת לחיים ולחקלאות בעקבות האסון הגרעיני בתחנת הכוח בצ'רנוביל. בהפגנה השתתפו איכרים ושומרי איכות הסביבה מצפון שוודיה, האיזור שנפגע בצורה החמורה ביותר מן הנשורת של אסון צ'רנוביל.

המפגינים קראו לשרים שבאו לישיבת הממשלה בלשכתו של קארלסון, כי יקפצו לתוך ערימות החציר כדי להוכיח על בשרם שרמות הקרינה אינן מסוכנות.

המפגינים שפכו לרחוב כמויות גדולות של חלב בעל שיעור גבוה של קרינה רדיואקטיבית, והדבר אילץ את השרים, ובכללם גם ראש הממשלה עצמו, לדדות בתוך שלוליות עמוקות של חלב בדרכם אל ישיבת הממשלה.

דוברת בשם המפגינים אמרה, כי הם רוגזים על היעדר מידע מצד המכון הממשלתי להגנה מפני קרינה, בעקבות אסון צ'רנוביל.

החקלאות חזית הכי נפגעו קשות מאז האסון, והתגובה הציבורית בכמה מאיזורי שוודיה גובלת בפניקה, למרות דברי ההרגעה מצד השלטונות.

ארה"ב מגבילה יצוא כימיקאלים לסוריה ומטילה פיקוח קפדני

חשש משתוף פעולה בין סוריה לאיראן ביצור נשק כימי

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ") הממשל האמריקאי הודיע אתמול כי יטיל מגבלות ופקוח קפדני על יצוא חומרים כימיים לסוריה. דובר מחלקת המדינה מסר אתמול כי על פי מידע הקיים בידי הממשל יש לסוריה יכולת לייצר נשק כימי וכי היא עלולה לסייע בתחום זה לאיראן. החשש שאיראן עלולה להשתמש בנשק כימי גברה, אמר הדובר, במיוחד לאחר שעיראק השתמשה בנשק זה ואיראן עלולה לרצות להגיב בנשק דומה.

ארה"ב הטילה פקוח יצוא כימי ומגבלות על יצוא לאיראן ועיראק לאחר שהכריזה של ניטראליות במלחמת איראן עיראק. הרחבת מגבלות היצוא גם כלפי סוריה באה לאחר תקופה ארוכה בה דווח על יכולת יצור נשק כימי של סוריה בסיוע של ברית המועצות.

בלשכת ראש הממשלה בפאריס "נבדקים מחדש נתונים ביוגראפיים הקשורים בוולדהיים במלחמת העולם השנייה

מקורות במינהל הצרפתי הצביעו על מספר "מוזרויות" הכרוכות בעובדה שתיק ולדהיים כבר נבדק בשעתו על ידי אישים במימשל, אף שבאורח רשמי הוכחש דבר קיום הבדיקה

מאת יואב מוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל"הארץ"). בלשכת ראש הממשלה בפאריס נמסר אתמול, כי מזה ימים אחדים "נבדקים מחדש נתונים ביוגראפיים האחרים" הקשורים בפעילותו של קורט ולדהיים בתקופת מלחמת העולם השנייה.

נודע, כי "הבדיקה מחדש" של המידע המצוי בארכיונים הצרפתיים בעניינו של ולדהיים החלה לאחר לאחר פגישה שנערכה לאחרונה בפאריס בין עוזר של ראש הממשלה שיראק לבין משלחת של "מרכז ויזנטאל" שהגיעה מלוס־אנג'לס.

מקורות בלשכת ראש הממשלה בפאריס העריכו אמנם, כי "קשה להניח שהבדיקה החדשה תחשוף נתונים מרעישים", אולם מקורות אחרים במינהל הצרפתי הצביעו לאחרונה על מספר "מוזרויות" הכרוכות, לדבריהם, בעובדה שתיק של ולדהיים כבר נבדק בשעתו על ידי אישים במימשל, אף שבאורח רשמי הוכחש דבר קיום הבדיקה.

הנשיא הרצוג נמנע מלהביע דיעה על מועמדות ואלדהיים

וינה (ע"צ). ימים אחדים לפני הסיבוב השני של הבחירות לנשיאות אוסטריה ביום א' הקרוב, העניק נשיא המדינה, חיים הרצוג, ראיון לעיתון האוסטרי רב התפוצה "קוריר", ובו נמנע מלהתייחס למועמדותו של ד"ר קורט ולדהיים.

עם זאת אמר הנשיא, כי מן הראוי לשאול אם האוסטרים מבינים את הרגישות העמוקה של החברה הישראלית כלפי כל דבר הקשור בשואה.

הנשיא הבהיר כי בתור נשיא של מדינה דמוקרטית אין הוא רואה מקום להגיב על הנהלים הדמוקרטיים במדינה דמוקרטית אחרת.

עיתון אוסטרי מאשים: הקונגרס היהודי ניסה לגייס עדות־שקר

בתוך כך נמסר מוינה, כי מפלגת העם האוסטרית התומכת במועמדותו של ולדהיים פנתה בדרישה לקונגרס היהודי העולמי להשיב על האשמה שהופיעה בשבועון "ווכנפרסה". לדברי אותה האשמה הציע הקונגרס היהודי העולמי תשלום בסך 150 אלף דולר לפרטיזן לשעבר מחברי המפלגה הקומוניסטית היוונית, כדי שיעיד עדות שקר נגד ולדהיים.

"אם לא יתקבל הסבר מניח את הדעת לפני יום ו' בשעה 10 בבוקר, לא תהיה לי ברירה אלא להאמין כי הקונגרס היהודי העולמי ניסה באמת להדיח עד, והציבור האוסטרי יסיק מכך את המסקנות המתבקשות", כתב מזכ"ל המפלגה, מיכאל גראף, במברק ששלח ביום ה' לנשיא הקונגרס היהודי העולמי אדגר ברונפמן.

אולם על אף כל ההאשמות נגדו, מוסיפים סקרי דעת הקהל להצביע על סיכוייו הטובים של קורט ולדהיים לגבור על יריבו קורט שטיירר ולהיבחר לנשיא אוסטריה ביום א' הקרוב.

ההחלטה על איסור כניסת ולדהיים לארה"ב רק אחרי הבחירות באוסטריה

הובר משרד המשפטים האמריקאי, פאטריק קורטן, אמר, כי אין אמת בידיעה שהשלטונות האמריקאים החליטו לדחות את הכרעתם בדבר איסור על כניסתו של ולדהיים לארה"ב בגלל קירבת הבחירות באוסטריה. "ההחלטה בעניין זה תתקבל ללא התחשבות בבחירות האוסטריות. לא תאריך הבחירות ולא תוצאותיהן ישפיעו עלינו, ואין אנו מנסים להשפיע על תוצאות הבחירות במדינות אחרות", אמר קורטן.

הדובר הוסיף, כי נציגי השלטונות האמריקאיים צריכים להיפגש עם פרקליטיו של ולדהיים לפני קבלת ההחלטה ואת זאת אין אפשרות לעשות לפני יום א'.

נשיא לבנון — לביקור ברומניה

ביירות (ע"ד). נשיא לבנון אמין ג'מייל יפתח היום ביקור, של שלושה ימים ברומניה.

תחנת השידור הנוצרית "קול לבנון" מסרה, כי ג'מייל נוסע על פי הזמנה רשמית של הנשיא צ'אושסקו. לא נמסרו פרטים נוספים על מטרת הביקור.

מקורות בארמון הנשיא ציינו, כי רומניה מקיימת קשרים טובים עם סוריה, אשר יזמה תכנית שלום ללבנון, שלה התנגדו הנשיא ג'מייל ומנהיגי המיליציה הנוצרית.

ערך את המדור: חיים טל

בניגוד לתחזיות נמשכת ירידת מחירי הנפט שהגיעו לשפל חדש

לונדון (ע"ד). בניגוד לתחזיות בדבר עלייה של מחירי הנפט, ירדו השבוע, והם הגיעו לרמה הנמוכה ביותר מזה חודש.

הגיעו הדברים לידי כך, שהנפט הבריטי מן הים הצפוני היה אתמול מחירו גבוה מעט מ־12 דולר לחבית לאספקה בחודש יולי. לפני שלושה שבועות בלבד השיג אותו נפט מחיר של 15.50 דולר לחבית לאחר שהמחיר היה 10 דולר לפני חודשיים.

ירידת המחירים נמשכה השבוע למרות הצהרותיהם של מנהיגים פוליטיים ודוברי תעשיית הנפט, החל בפאהד מלך סעודיה וכלה באיל הנפט האמריקאי בון פיקנס, שניבאו עליות מחירים לטווח קצר, נוכח העובדה, שהמפיקים סוגרים בארות נפט רבות, שבהן הוצאות ההפקה גבוהות. "מחירי הנפט יתייצבו סביב 20 דולר לחבית", אמר השבוע המלך פאהד בשיחה עם עיתון כוויתי. "מן הראוי, שהציבור יתרגל לרעיון, שהמחירים חייבים לעלות".

תחזיתו עלתה בקנה אחד עם השקפותיהם של שרי הנפט מחמש מדינות ערביות, המאוגדות באופ"ק. השרים אמרו בתום ועידה בסעודיה בסוף חודש מאי, כי המחירים יתייצבו על 17־19 דולר לחבית.

אולם, בניגוד לכל התחזיות, מורגשים בארה"ב עודפי נפט עצומים, וכתוצאה מכך נדחפו המחירים בכיוון ההפוך, דהיינו, כלפי מטה.

הפרשן האמריקאי לענייני נפט, אד קרפלס אמר, "תפוקת הנפט העולמי עולה על הביקוש, ונוכח ירידת המחירים שהגיעה באפריל עד 10 דולר לחבית, היתה פעולת אגירה בכל רחבי תבל, בהיקף של מיליון עד שני מיליון חביות ליום".

יומן אנה פרנק – בראשונה שלם

אמסטרדם (ע"צ). יומנה של אנה פרנק, הנערה היהודיה מאמסטרדם שהפכה להיות לסמל השואה, הופיע בהולנד זו הפעם הראשונה בשלמותו, כ־3 גירסאותיו המקוריות, פרט ל־50 פיסקאות שנמחקו ממנו.

אנה פרנק כתבה את יומנה בגירסתו הראשונה משנת 1942 ועד שנת 1944, במקלט הסתר הסודי באמסטרדם, אשר שם הסתתרה משפחתה מפחד הנאצים.

אולם בראשית 1944, כאשר החלה להתבגר, ערכה את היומן מחדש, וכך נוצרה גירסתו השנייה, חודשים מספר לפני גילוי המשפחה ושילוחה לאושוויץ.

אביה של אנה, אוטו פרנק, הניצול היחיד מכל בני המשפחה, מצא את שני המסמכים הללו בשנת 1945. הוא מיזג את שניהם, תוך עריכה ומחיקות, ויצר בדרך זו את הגירסה השלישית, אשר הפכה להיות רב מכר עולמי, שתורגם ל־56 לשונות והופץ ב־16 מיליון עותקים בכל רחבי תבל.

6 שנות מאסר לפעיל "החזית לשחרור פלשתין" שנמצא אשם בפאריס ב"פעילות פלילית"

התביעה הצרפתית לא הצליחה להוכיח במשפט את מעורבותם הישירה של ח'ארבאן וארבעה ממקורביו ב"פעילות טרוריסטית של ממש"

מאת יואב מוקר

פאריס, (מיוחד ל"הארץ"). בית משפט בפאריס גזר שש שנות מאסר על פעיל של "החזית לשחרור פלשתין", מחמאד ח'ארבאן, לאחר שנמצא אשם ב"פעילות פלילית". התביעה הצרפתית לא הצליחה להוכיח במשפט את מעורבותם הישירה של ח'ארבאן וארבעה ממקורביו ב"פעילות טרוריסטית של ממש". ח'ארבאן (38) מוצג על־ידי שרותי הביטחון הצרפתיים כאחד מראשי "ההתארגנות הפלשתינית המזויינת" באירופה. הוא נעצר באביב אשתקד בעקבות מידע שמסרה למשטרה צעירה צרפתייה שהועסקה על־ידו כמזכירה וכסוכנת־בית. הצעירה, מארי־סיביל פול (22), הורשעה גם היא בדין; אך משום שהמידע שמסרה איפשר לעצור פעילים נוספים, נגזרו עליה רק שתי שנות מאסר על תנאי.

במלאת 38 שנה למערכה
יערך טכס אזכרה לחללי ניצנים
אשר נפלו בקרב על הגנת המקום
ביום ראשון א' סיון תשמ"ו 8.6.86 בשעה 16.00 מפגש בבית ההנצחה בשעה 17.00 עליה לבית הקברות.
אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות המעוניינים ויצא בשעה 15.00 מרחבת היכל התרבות בתל־אביב
בית ניצנים

אנו מודיעים בצער על פטירת
שרה קובץ'
ההלויה תתקיים היום, יום שישי כ"ח באייר תשמ"ו 6.6.86 בשעה 12 בצהרים בבית העלמין הדרום גבול חולון בתים
האבלים: בנה וכלתה: שלמה ויהודית קובץ'
נכדיה: נמרוד קובץ'
ורחל אטסלנדר
וכל משפחתה

מלאה שנה לפטירתו של יקירנו
שמשון שריבר ז"ל
האזכרה תתקיים ביום שני, ב' סיון תשמ"ו 9.6.86
בשעה 17.00
נפגשים ליד השער בבית העלמין החדש בכפר־סמיר חיפה
המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו
אלחנן ויטיס ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו, ביום ראשון, א' בסיון תשמ"ו, 8.6.86, בשעה 15.30 בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה
נפגשים ליד השער הראשי של בית העלמין
המשפחה

קבוצת טבע
אבלה על פטירת
מרת אלפרידה הורן ז"ל
רעית ד"ר רפאל הורן ז"ל ממייסדי החברה
לתמר עמיחי וגד הורן
תנחומים

במלאות שנה לפטירת יקירנו
חיים הרבט ז"ל
תערך אזכרה לזכרו
ביום ראשון א' סיון תשמ"ו (8.6.86) בשעה 4.30 אחה"צ
בבית העלמין הדרום גבול חולון בת־ים
נפגשים ליד השער החדש
המשפחה
חברת הרבט בע"מ

صكنا من الاجل

صكنا من الاجل

מכסיקו 86
MEXICO86

בניצחון 1–0 על סקוטלנד

אלקיאר ולאודרופ הזהירו: דנמארק זה דבר רציני

בית 5

דנמארק – סקוטלנד 1–0 (0–0)

השער: פרבן אלקיאר (58).

● דנמארק: ראסמוסן; בר־סק, מורטן אולסן, נילסן, לרבי; ברגרן, ארנסן (סיוונבק), ברטלסן, יספר אולסן (מולבי); אלקיאר, לאודרופ.

● סקוטלנד: לייטון; גאף, מקליש, מילר, מאלפאס; סט־ראקן, סונס, אייטקן, ניקול; ניקולאס (באנון), סטארוק (מ־קאוני).

● שופט: לאיוש נמת (הונ־גריה).

נזה (שרות "ספורט הארץ"). ספ פיונטק, מאמנה הגרמני של נבחרת דנמארק, לא יצא מגדרו אחרי שנבחרתו ניצחה כאן לעיני 22 אלף צופים את סקוטלנד 1–0. "אנו מסוגלים לשחק הרבה יותר טוב", אמר פיונטק.

עובדה זו חייבת להדאיג את כל יריבותיה הבאות של הנבחרת הסקנ־דינווית. אם בהופעת בכורה היס־טורית בטורניר גמר הגביע העולמי, הציגו הדנים יכולת כזו מול נבחרת עם מסורת וניסיון עדיפים, אפשר להבין מדוע רואים רבים בדנמארק את הסוס השחור של האליפות כולה.

הדיעה כללית כאן שזה היה המישחק הטוב ביותר שהוצג עד כה במכסיקו. משום שגם סקוטלנד הפגינה רמה גבוהה בהרבה מהצ־פוי. המישחק התנהל מבית הזמן בקצב מהיר מאוד, אולי משום שמזג האוויר היה נוח (18 מעלות). במרכז השדה הצפוף היו מאבקים תדירים על השליטה בכדור הדנים, שכמעט כולם משופשים במאבקים הקשים בליגות של אנגליה, גרמניה, הולנד, בלגיה ואיטליה, ומצטיינים במיבנה גוף מרשים, יצאו בסופו של דבר כשידם על העליונה. הסיבה העיק־רית לכך – יש להם שחקני חוד טובים יותר.

פרבן אלקיאר ומיכאל לאודרופ, היו שני הכדורגלנים המרשימים ביותר במיגרש. התנועה שלהם עם ובלי כדור, ההבנה הכמעט טל־פאטית וההתמצאות ברחבה, היו תאווה לעיניים. ולא במיקרה היו שניהם מעורבים בהבקעת השער היחיד.

היה זה בדקה ה־58, אחרי לחץ כמעט בלתי פוסק מאז פתיחת המחצית השניה. לאודרופ פרץ במרכז ושלח כדור עומק מצוין לאלקיאר החסון. הוולך של קבוצת ורונה סטה שמאלה ומול השוער ג'ים לייטון, שיצא לקדם את פני הרעה, בעט שמאלה לקורת השער הרחוקה ופנימה.

כאמור הציגה סקוטלנד יכולת טובה למדי כשאלכס פרגוסון מתב־סס על הרכב שכלל רק 4 כדורג־לנים שאינם משחקים בליגה הסקו־טית. הקפטן גרהאם סונס, החוזר מאיטליה ושיהיה בעונה הבאה מנהל־שחקן בקבוצת גלאזגו ריינ־ג'רס, השקיע עבודה רבה. אם כי שיחק יותר מדי מאחור.

המנהל הסקוטי היה מאוכזב בסיום משום שלדעתו היתה נבחרתו ראויה לתיקו. "הדנים לא היו עדי־פים עלינו. ההבדל היחיד היה השער שהבקיעו", אמר פרגוסון, "לשוער שלנו לא היתה תעסוקה כלל. כולם ראו שיש לנו נבחרת ברמה טובה ונצטרך להוכיח זאת בשני המישחקים שנותרו".

במישחקים אלה לא יוכל ליטול חלק צ'ארלי ניקולאס, שנפגע בתיקול הגס ע"י קלאוס ברגרן (נענש בכרטיס צהוב) וקרע את רצועות הקרסול. גם שחקן החוד השני פול סטארוק, שהיה אחד הטובים בשורה, נפגע ויתכן ויעדר גם הוא מהמישחק נגד מערב גרמניה ביום א'.

פיונטק הסביר כי במחצית הרא־שונה נקטה נבחרתו בכדורגל זהיר כדי לא לבצע מישגים: "זו הפעם הראשונה ששחקני שיחקו בתנאים כאלה. רצינו לשמור על כוחותינו למחצית השניה והתברר שזה היה שיקול נבון".

בית 1

.1	ארגנטינה	2	2–4	3
.2	איטליה	2	2–2	2
.3	בולגריה	1	1–1	1
.4	ד.קוריאה	1	3–1	0

בית 2

.1	מכסיקו	1	1–2	2
.2	פאראגוואי	1	0–1	2
.3	עיראק	1	1–0	0
.4	בלגיה	1	2–1	0

בית 3

.1	ברה"מ	2	1–7	3
.2	צרפת	2	1–2	3
.3	קנדה	1	1–0	0
.4	הונגריה	1	6–0	0

בית 4

.1	ברזיל	1	0–1	2
.2	אלג'יריה	1	1–1	1
.3	צפ. אירלנד	1	1–1	1
.4	ספרד	1	1–0	0

בית 5

.1	דנמארק	1	0–1	2
.2	גרמניה	1	1–1	1
.3	אורוגוואי	1	1–1	1
.4	סקוטלנד	1	1–0	0

בית 6

.1	פורטוגל	1	0–1	2
.2	פולין	1	0–0	1
.3	מארוקו	1	0–0	1
.4	אנגליה	1	1–0	0

פרבן אלקיאר (מימין) מבקיע את שער הניצחון הדני נגד סקוטלנד. (צילום רדיו אי־פי)

איטליה, אלופת העולם, עדיין ללא ניצחון: 1–1 גם עם ארגנטינה

רגלו של מאראדונה כיפרה על נגיעת היד האומללה

הישווה במבצע מזהיר (33) לאחר בעיטת 11 של אלטובלי (7)

בית 1

פואבלה (שרות "ספורט הארץ"). איטליה וארגנטינה סיימו את המיפגש המסקרן בבית 1 בתיקו 1–1 שהשביע את רצון שתיהן.

במחצית הראשונה, בה הפגינו שתי אלופות העולם האחרונות מישחק טוב מאד, הובקעו שני השערים והוחמצו הזדמנויות רבות נוספות להבקעה. האיטלקים עלו ליתרון כבר בדקה השביעית לאחר שאוסקר גארה נגע בכדור ביד בתוך הרחבה. השופט ההולנדי יאן קייזר, שאיבד את השליטה על המישחק משלבי הפתיחה שלו, פסק על בעיטת עונשין מ־11 מטרים. אלסנדרו אלטובלי בעט את הכדור לרשת 1–0 וכבש את השער השני של אלופת העולם ושלו עצמו בטורניר.

הארגנטינים, שמהרכבם חסר שוב הקפטן דניאל פאסארלה, שנכשל במיבחן כשירות בסמוך למועד פתיחת המישחק, הגיבו בהתקפות זעם בניצוחו של דייגו מאראדונה. שהיה השחקן הטוב ביותר בשורה. מאראדונה התגבר, ללא קושי, על שמירתו של באניי, חברו לקבוצת נאפולי ודחף את חבריו לעבר שערו של גאלי. בדקה ה־35 מסר חורחה ואלדאנו כדור מצוין למאראדונה, בתוך הרחבה הארגנטינית. הלה הקדים את הבלם שיראה ואת השוער גאלי ובעט באמנות לרשת, 1–1.

עד לסיום המחצית המשיכו שתי הקבוצות לגלות מישחק טוב. איטלי־ה, בזכות יכולתו של ברונו קונטי, ניסתה להשיג יתרון שני, באמצעות התקפות פתע ואילו הארגנטינים החזיקו בכדור והסתמכו על התקפות מתוכננות, שהולו ברגליו של מאראדונה. בדקה ה־45 נגח ואלדאנו את הכדור לצד, לאחר שנותר בלתי מכוסה מול גאלי. במהלך המחצית הזו היו מספר תיקולים פראיים של שחקני שתי הקבוצות, אך קייזר לא הצליח להרגיע את המישחק.

במחצית השנייה שיחקו שתי הנבחרות בזהירות רבה יותר וככל שהתקרב המישחק לסיומו העדיפו השתיים להחזיר כדורים לאחור ולא להסתכן באיבוד הנקודה. קונטי בעט בדקה ה־57 את הכדור לקורה לאחר מסירה של אלטובלי, וזו היתה ההזדמנות הטובה ביותר להבקעה.

9 דקות לאחר מכן החליף ג'אנ־לוקה ויאלי את קונטי שנחלש. גם מאראדונה נחלש והעובדה הזו פגעה במישחקה של נבחרתו, שלא הצ־ליחה לסכן את השער האיטלקי ב־45 הדקות האחרונות. בדקה ה־73 בעט קאבריני כדור מצוין מ־18 מטרים, אך פומפידו הדף.

לקראת הסיום נשמעו יותר ויותר שריקות בוז של 40,000 הצופים באיצטדיון נרקאמפ, שמחו על המישחק המאופק של שתי הנבח־רות.

איטליה – ארגנטינה 1–1 (1–1)

השער לאיטליה: אלטובלי (7, בבעיטת 11 מ'). לארגנטינה: מאראדונה (33).

● איטליה: גאלי; ברגומי, וירקווד, שיראה, קאבריני; קונ־טי (ויאלי), די־ג'נארו, באני, דה־נאפולי; אלטובלי, גאלדריסי.

● ארגנטינה: פומפידו; קו־צ'ופו, בראון, רוג'רי, גארה; באטיסטה, ג'וסטי, מאראדונה, בורוצ'אגה; בורגי, ואלדאנו.

● שופט: יאן קייזר (הולנד)

אתמול במכסיקו

● בית 1 בפואבלה: איטליה – ארגנטינה 1–1 (1–1).
● בית 1 במכסיקו סיטי: בולגריה – דרום קוריאה (המישחק החל ב־01.00 – דיווח ביום א').
● בית 3 בליאון: צרפת – ברית המועצות 1–1.

היום במכסיקו

● בית 3 באיראפואטו: הונגריה – קנדה (21.00).
● בית 4 בגוואדלחארה: ברזיל – אלג'יריה (21.00).
● בית 6 במונטריי: אנגליה – מארוקו (01.00).

במוצאי שבת

● בית 2 במכסיקו סיטי: מכסיקו – פאראגוואי (21.00).
● בית 4 בגוואדלחארה: צפון אירלנד – ספרד (21.00).
● בית 6 במונטריי: פולין – פורטוגל (01.00).

שמאלית מהממת נוסח מאראדונה

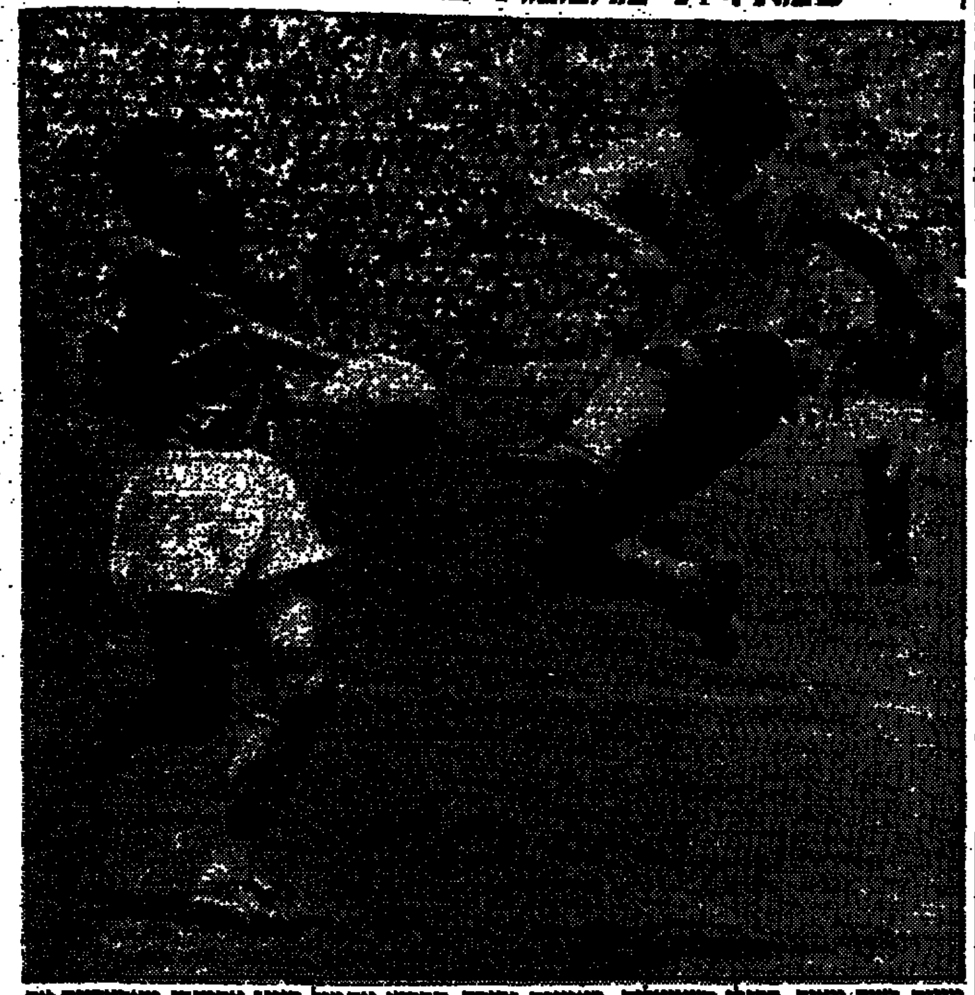

מזוית קשה מאוד, ברגלו השמאלית, באמנות נדירה, הבקיע אתמול דייגו ארמנדו מאראדונה את השער המשווה במשחקה של ארגנטינה עם אלופת העולם איטליה (1–1) (צילום רדיו אי־פי)

טניס

מרטינה – כריס בפעם ה־69

מחר בגמר בפאריס

פאריס (אי־פי). מישחק הגמר לנשים באליפות הטניס של צרפת, יהיה כאן מחר חזרה על גמר אשתקד. כריס אוורט־לויד האלופה מול מרטינה נברטילובה, המדורגת מספר אחת בעולם.

בחצי הגמר אתמול הן גברו על יריבות צ'כיות. כריס הכניעה ללא תנאי את המדורגת חמישית, האנה מנדליקובה 6–1, 6–1 ונברטילובה היתה על סף הפסד לפני שניצחה את המדורגת שישית, הלנה סוקובה, 6–4, 6–7, 6–2.

אוורט־לויד רוצה לעשות היס־טוריה – לזכות בתואר בפעם השביעית. יהיה זה העימות ה־69 בין שתי הטניסאיות מאז מישחקן הראשון ב־1973 והמאזן מורה על 36 ניצ־חונות למרטינה לעומת 32 של כריס.

הבלגים מגיעים היום לישראל

נבחרת הטניס של בלגיה עומדת להגיע היום בצהריים על מנת להתמודד עם נבחרת ישראל ברבע גמר האיזור האירופי, בית ב' בגביע דייויס. בנמל התעופה יקבלו את המשלחת שגריר בלגיה בישראל מר ליבק וכן ראשי איגוד הטניס. ברשימה שהגיעה לאיגוד הטניס לפני כשבועיים מודיעים הבלגים על בואם לישראל עם חמישה טני־סאים, דבר מפתיע ביותר. ואלה הבאים: אלן ברישון, קארל דמוניק, ג'ן ויטרסה, דניס לנגסקנס ויאן פן לנגנדונק. הקפטן הוא פטריק הומ־בריגן. יתכן כי להודות מותר לרשום רק ארבעה שחקנים. ועל כן מפתיעה הודעת הבלגים, כי יבואו עם חמישה.

★ נבחרות הנוער של הונגריה בטניס השולחן, שני נערים ושתי נערות, אתמול באה לישראל בסוף החודש, כדי להשתתף באליפות הבינלאומית לנוער בה יופיעו חמש מדינות.

סאמפדוריה לגמר

בגלל חפץ שנזרק מהקהל על השופט

(ע"ז). קבוצת סאמפדוריה עלתה אתמול לגמר הגביע האיטלקי בכ־דורגל, על חשבון יריבתה קומו, לאחר שמשחק חצי הגמר הופסק ביום רביעי בערב כאשר שהשופט נפגע מחפץ שנזרק מתוך הקהל.

מוסדות הכדורגל האיטלקיים גם הורו לקבוצת קומו לשלם פיצויים לשופט שנפגע. הקבוצה המארחת קומו הובילה 1–2 כאשר הופסק המשחק. סאמפדוריה תתמודד עם קבוצת רומא בגמר הגביע.

התיקו בליאון קירב את צרפת וברה"מ לסיבוב השני

ראץ ופרנאנדס הבקיעו בתיקו 1–1 בליאון

השער המשווה של צרפת בליאון: לואי פרנאנדס (בכריעה) פורץ בין שני מגינים סובייטיים ומבקיע את השער דאסאייב בדקה ה־60 (צילום רדיו אי־פי)

בית 3

מאת משה סטארצ'ויץ'

ליאון (אי־פי). שני שערים בתוך שבע דקות במחצית השניה הביאו אמש לחלוקת נקודות בין צרפת וברית המועצות וקידמו את שתי הנבחרות צעד נוסף בדרך לסיבוב השני. לסובייטים נותר עוד משחק נגד קנדה בעוד שהצרפתים יתמודדו עם ההונגרים.

הצרפתים ביצעו שני שינויים בהרכב בהשוואה לזה שניצח את קנדה – המגן וויליאם איאש שהופיע כמציעה, שיחק במקומו של תיירי טיסו ויאניק סטופירה שיחק בחוד במקומו של דומיניק רושטו.

ברית המועצות – צרפת 1–1 (0–0)

השער לברה"מ: ראץ (53). לצרפת: פרנאנדס (60).

● ברית המועצות: דאסאי־יב; בסונוב, קוזנוב, לאריונוב, דמיאננקו; יארמצ'וק, יאקובנקו (רודיונוב), אלייניקוב, ראץ; בלאנוב, זאוואוב.

● צרפת: באטס; איאוסה, באטיסטון, בוסיס, אמורוס; ז'ירס, טיגאנה, פלאטיני, פרנאנדס; פאפן, סטופירה.

● שופט: רומואלדו ארפי (ברזיל).

אלופי אירופה לא נפלו בפח שטמנו הסובייטים להונגרים. הם מיגרו את המישחק ומנעו מיריביהם לפתוח את ההתקפות המהירות שמוטטו את ההונגרים.

ארבעה שחקנים נרשמו ע"י השופט – פרנאנדס ואמורוס מהנבח־רת הצרפתית, בלאנוב וראץ אצל הסובייטים – אבל זה לא היה אף לרגע מישחק גס. יותר על כן: שתי הנבחרות הלהיבו את הצופים בכ־דורגל טכני מסוגנן תוך גילוי יכולת מבריקה במרכז השדה ויצירת מצבי הבקעה ליד השערים. לצרפתים היתה אולי עדיפות קלה בשטח זה.

ברית המועצות עלתה ליתרון בדקה ה־53 כאשר הקשר האסיוולי ראץ ירה כדור נפלא ברגלו השמ־אלית ממרחק של 25 מטרים שהגי־ע את השוער הצרפתי ג'ואל באטס ונחת מתחת למשקוף. צרפת הגיבה בתוך שבע דקות כאשר אלן ז'ירס מהקשה העלה כדור נפלא לתוך הרחבה, ולואי פרנאנדס התברח בין מגיני ברית המועצות והבקיע מקרוב את השער רינאט דאסאייב.

לצרפת היתה הזדמנות להגדיל את התוצאה כעבור כמה דקות כאשר כדור נגיחה של ז'ן פייר פאפן נבלם ברגליו של דאסאייב. קודם לכן בעט מישל פלאטיני כדור שנשען למשקוף.

אבל ההזדמנות הגדולה היתה בעבר השני בדקת הסיום כאשר איגור יארמצ'וק, שהבקיע שני שערים נגד הונגריה, מצא עצמו חופשי מול השוער אחרי הדחקה רשלנית של ההגנה הצרפתית. אבל במקום לבעוט בכדור נגעה רגלו בדשא וצרפת נשמה לרווחה.

בשבת (21.00) באצטקה

רק למכסיקו יש מה להפסיד נגד פאראגוואי

בית 2

מכסיקו סיטי (שרות "ספורט הארץ"). שתי נבחרות מנצחות, מכסיקו ופאראגוואי, יתמודדו כאן בשבת (21.00) באיצטדיון אצטקה הגדוש – כאשר לרבבות שיהיו ביציעים אין כבר ספק שם ספק לגבי הקבוצה שתוביל את בית 2 בסוף שבוע זה.

מכסיקו אולי הרשימה פחות מהצפוי בבכורה שלה, בניצחון 2–1 על בלגיה, אבל היתה זו מנה פיצ'ולוסופית מוראלית חשובה. עכ־שיו כבר מאמינים המכסיקאים, כי לא פאראגוואי היא שתהווה מכשול בדרכם לשמינית הגמר. עם עידוד קולני "מטורף" ובלתי פוסק, שמשמעותו בלתי מבוטלת ועם ההתלהבות הכוח בהנהגת הגזי מאבטים ומאמן בורה מילוטינוביץ', לא תוכל מכסיקו להתיר לעצמה להיכשל במיבחן השני זה. כאשר יוקרתה של אומה שלמה מוטלת על כף המאזניים. מלבד היתרון הביתי, יש למכסיקו גם עדי־פות כללית על היריבה הדרום אמריקאית, שלא הפגינה שום כושר רציני אף כי הצליחה בעת ניצחונה שלשום על עיראק הבלתי מנוסה (1–0). אדרבא, אפילו העיראקים הנרגשים, בהופעת בכורה עולמית, החמיצו הזדמנויות וליקויים אצל פאר־אגוואי. סביר להניח, כי המכסי־קאים יעשו זאת ביתר בישרון, וגם שעליהם להביא בחשבון, כי הוגו סאנצ'ז להוכיח הכושר המצוין של העוזר והמסייע – עלולים להשיג לעיתים בנוות שלילית.

תאראגוואי, בהדרכת רוקרו, גר־ריק וקאבאניאס, תנסה להכתיב את הקצב הרצוי לה, במיגננה הדרום אמריקאית אופיינית, אך נראה כי הדומה העיקרית תהיה במכסיקאים – ובעילותה תלויה, כמובן, גם נתנר צאה הסופית.

ישפוט בודד קורוסו מאנגליה.

בית 2

רגע האמת של אנגליה הערב נגד המארוקאים

במישחק נוסף במונטריי מחר: פורטוגל – פולין

בית 6

מאת רוברט מילווורד

מונטריי (אי־פי). אחרי שכבשה תיקו 0–0 על פולין, מתייצבת הלילה (01.00 שעון ישראל) מארוקו בניסיון למישחקה השני באיצטדיון טכנולוגיקו נגד נבחרתה המתוסכלת של אנגליה בעקבות ההפסד לפור־טוגל.

אבל מאמנה הבראזילי של מארו־קו, ז'וזה פאריה, אינו מסתיר את חששו: "ההפסד של אנגליה לפור־טוגל הוא הדבר הגרוע ביותר עבורנו. אנגליה חייבת לנצח בשני המישחקים שנותרו לה ותצא בהחלט למתקפה מחצצת עלינו כדי לשמור על סיכוייה".

בובי רובסון, מנהל הנבחרת האנג־לית, השקיע מאמצים גדולים מאז ההפסד לפורטוגל לרומם את רוחם של שחקניו, שנוצחו לראשונה אחרי 11 מישחקים. "כל ארבעת שחקני העורף שלנו אשמים בשער שהב־קיעה פורטוגל", אומר רובסון, "אסור שדבר כזה יקרה לנו שוב".

פאריה דווקא מעודד ממה שראה והוא משוכנע שהחלוצים שלו מסוג־לים להעמיד את ההגנה האנגלית במיבחן תוך ניצול מהירותם מול האיטיות היחסית של טרי בוצ'ר וחבריו. עזיז בודארבלה ומוחמד טימומי אמורים להיות אלה שיעשו זאת. פאריה מקווה שמוסטאפה, אחד המצטיינים במישחק עם פולין, יהיה כשיר. הוא בונה גם הרבה על יכולתו של מהאמד טימומי להתמו־דד עם הקשרים האנגלים המנוסים.

למרות המישחק הבלתי משכנע נראה כי בובי רובסון ימשיך לתת אמון בצוות הקבוע שלו. המטרה העיקרית תהיה לנצל את חוסר הגובה בהגנה המארוקאית כדי להפעיל את מארק היטלי. ההרגשה היא שגארי לינקר לא יהיה מסוגל שוב להחטיא אם יגיע לעמדת בעיטה כמו נגד הפורטוגלים. "לא חשבנו לרגע שאנו יכולים להפסיד נגד פורטוגל, בעיקר כאשר התברר לנו כי היא משחקת בכדורגל הגנתי מובהק", אמר ריי וילקינס, "עכשיו אנו עם הגב אל הקיר ונצטרך להו־כיח מה אנו באמת שווים".

ישפוט: גבריאל גונזאלס רואה (פאראגוואי).

עשרים וארבע שעות לאחר מכן תוכל פורטוגל להבטיח את עלייתה לסיבוב השני כאשר תתמודד באיצ־טדיון אוניברסיטריו עם פולין. ניצ־חון פורטוגלי יקנה להם 4 נקודות, בעוד שלגבי פולין זו תהיה מהלומה קשה אחרי שזכתה לפני ארבע שנים במקום השלישי.

ז'וזה טורש, מאמנה של פורטוגל, מסביר מדוע נקט במישחק זהיר: "ידענו מה כוחה של אנגליה והחלטתי שמוטב להשיג תיקו מאשר להסתכן בהפסד. לא הזנחנו לחלוטין את ההתקפה, והראיה שהבקענו שער ויכולנו להוסיף עוד אחד או שניים". טורש עשוי להציב מול הפולנים שני שחקני חוד – פרננדו גומש, ששיחק נגד אנגליה ופאולו פוטרה הצעיר, שהחליפו והו־תיר רושם מצוין.

אנטוני פיחניצ'ק, המאמן הפולני, מאמין שעדיין לא אפסו סיכויי נבחרתו להעפיל לסיבוב השני. "אנגליה ופורטוגל יגברו את מארו־קו והמישחק ביניהן בשבוע הבא יהיה הקובע. שיחקנו רע מאוד נגד מארוקו ומישחק הצוות שלנו לקה בחוסר. אנו יכולים רק להשתפר".

ישפוט: עלי בן נסר (טוניסיה).

בקנבאואר: גרמניה צריכה להודות לקאלה

רומניגה: הפתיחה הטובה ביותר שלנו בכל שלוש אליפויות העולם האחרונות

קרטארו (אי־פי). משחק הבכורה של מערב גרמניה בטורניר (תיקו 1–1 מול אורוגוואי) העלה באופן משמעותי את המוראל בקרב חברי המשלחת הגרמנית, במיוחד בגלל האופן בו הושג שער השיוויון. הגרמנים השיגו את התוצאה בדקה ה־85, ורבים מהם סבורים שיש בעובדה זו כדי להראות שמבחינה קבוצתית מצבם טוב. "אני חושב שהוכחנו שאנו תלכיד קבוצתי. שער השיוויון העניק לנו ביטחון רב", אמר המגן תומאס ברתולד, ששיחק את משחקו הטוב ביותר בשורות הנבחרת. קארל היינץ רו־מניגה סבור שזהו משחק הפתיחה הטוב ביותר של ארצו מכל שלוש האליפויות האחרונות בהן השתתף. "יכולנו לנצח, אבל המשחק הראה שאנחנו יכולים לשחק עם כל קבוצה בטורניר. הופתעתי מאד מן הקצב המהיר של המשחק לכל אורכו". המנהל הגרמני, פראנץ בקנבאואר, אמר כי הנבחרת כולה צריכה להודות לרומניגה, על תרומתו המצוינת ב־20 הדקות בזמן שיחוק.

בצורה תקינה, 19 שחקנים ספגו כרטיסים צהובים, ב־12 המשחקים הראשונים של האליפות. סאנצ'ז עצמו נענש בכרטיס צהוב, בגלל שורק את כדור המשחק לעבר הקהל, לאחר שערו מול בלגיה (1–2). רק במשחקים בין צרפת לקנדה ובין ברית המועצות להונ־גריה לא נשלף שום כרטיס צהוב.

מאראדונה וסאנצ'ז אלופי העבירות

מכסיקו סיטי (אי־פי). דייגו מאראדונה והוגו סאנצ'ז הם הכוכבים הגדולים של אליפות העולם, עד עתה, אם ניתן להסתמך על מספר העבירות שבוצעו עליהם במשחקי הבכורה של נבחרותיהם, ארגנטינה ומכסיקו. על כל אחד משני השח־קנים נעשו 10 עבירות על ידי שח־קני יריב, שהתקשו לעצור אותם.

חום, כוח וכל השאר

מכסיקו סיטי (אי־פי). הנה כמה מתגובותיהם של מאמני הנבחרות ששיחקו שלשום:

● אלכס פרגוסון, סקוטלנד, לאחר ההפסד 0–1 לדנמארק: "לד־עתי היינו ראויים לתיקו. השוער שלנו לא היה עסוק ולא נגע כלל בכדור".

● קאיטאנו רה, פאראגוואי, לאחר הניצחון 1–0 על עיראק: "המשחק לא היה טוב. אבל זו עובדה נורמלית, במאבק מסוג כזה הצעד בפתיחות המשחקים".

● אוריפאנו מאסארה, המאמן הברזילי של עיראק: "אין עלינו כל לחץ. אנחנו לא פייבוריטים והמטרה היחידה שלנו היא לשחק היטב".

● עומר בוראס, אורוגוואי, לאחר התיקו 1–1 עם מערב גרמניה: "גרמניה הפעילה את החום ואת הכוח והשוותה את התוצאה בצדק".

מדור הגביע העולמי ערוך ע"י יחיאל ארזי, יהושע שגיא, מיכאל קרקן

רומא לגמר

רומא (ע"ז). קבוצת רומא עלתה לגמר גביע הליגה האיטלקי, לאחר שסיימה בתיקו 1–1 עם פיורנטינה, במשחק הגומלין. במשחק הראשון ניצחה רומא 2–0. המשחק השני בין קומו וסמפדוריה נעצר לאחר שחפץ שנזרק פגע בשופט. עד אז הוליכה קומו 2–1.

★ מורליך בכדורגל לזכרו של יוסי אליאל, שנפל בקרב על הבופור במלחמת שלום הגליל, יהיה מחר משעות הבוקר במגרש הספורט של כפר־תבור.

מלך השערים

● אלטובלי (איטליה)	2
● יארמצ'וק (ברה"מ)	2
● ואלדאנו (ארגנטינה)	2
● יאקובנקו (ברה"מ)	1
● אלייניקוב (ברה"מ)	1
● בלאנוב (ברה"מ)	1
● רודיונוב (ברה"מ)	1
● רוג'רי (ארגנטינה)	1
● פארק־צ'אנג (קוריאה)	1
● סירקוב (בולגריה)	1
● סוקראטס (בראזיל)	1
● פאפן (צרפת)	1
● פלורס (מכסיקו)	1
● קיראורטה (מכסיקו)	1
● ווייטסייד (צ. אירלנד)	1
● זידאנה (אלג'יריה)	1
● מנואל (פורטוגל)	1
● רומרו (פאראגוואי)	1
● אלזאמנדי (אורוגוואי)	1
● אלופס (גרמניה)	1
● אלקיאר (דנמרק)	1
● מאראדונה (ארגנטינה)	1
● ראץ (ברה"מ)	1
● פרנאנדס (צרפת)	1

בן צהלו ד"ר סוקראטס (משמאל) והנהגו אחרי כיבוש שער הניצחון על ספרד. האם יצהלו כך גם אחרי המישחק נגד אלג'יריה? (צילום רדיו אי־פי)

הערב (21.00) בגוואדלחארה: ברזיל – אלג'יריה

לא חשוב מה רוצים הצפון־אפריקאים אלא מה יעשו במגרש הדרום־אמריקאים

ספרד תנסה להתאושש בשבת על חשבון צפון־אירלנד

בית 4

גוואדלחארה (אי־פי). זיקו, כוכבה הגדול של ברזיל והכוח המניע שלה במרכז השדה, עדיין חש אתמול כאבים בבירכו השמאלית הפצועה ויואלץ להחמיץ גם את מישחקה השני של נבחרתו, נגד אלג'יריה. הערב, (21.00) בבית 4 באיצטדיון חאליסקו. זיקו ישב על הספסל במישחק הבכורה של ברא־זיל ביום א', אבל מאוחר יותר אמר, כי הוא כשיר לחלוטין והביע תקווה להצטרף לחבריו על המיגרש.

אולם באימון שהיה ביום ג', האשר בו נטל חלק פרק זמן מוגבל, הודה זיקו כי עדיין חש כאבים. רופא הנבחרת ד"ר ניילור לאסמאר אמר, כי "יהיה זה בלתי הגיוני לסכן את זיקו בשלב זה של הטורניר". הקשר הוותיק הנערץ כאליל גם מחוץ לגבולות ארצו, בן ה־32, נפגע פעמיים בברכו – תחילה ב־4 במארס ואחרי כן ב־7 במאי. היעדרו אילץ את המאמן טלה סאנטאנה לערוך כמה שינויים במערך המתנ־גן שלו, ועדיין מוקדם לקבוע בוד־אות מה צפוי מאוחר יותר, מתוך הנחה, כי ברזיל אכן תעלה לשלב השני, בו ישתתפו 16 נבחרות. לפי שעה היא היחידה בבית זה עם 2 נקודות, וניצחון נוסף יבטיח את עלייתה.

הגם שלא היתה בשיאה נגד ספרד, ולדעת רבים גם נהנתה מן העובדה, כי שער לזכות ספרד שנראה כשר לחלוטין נפסל על ידי השופט – צריכה ברזיל להיחשב פייבוריטית ברורה מול אלג'יריה. כאשר תתייצב ההגנה, וכאשר כד־רורגלנים כמו ז'וניור, סוקראטס, קאריקה וקאזאגראנדה או מילר יהיו במיטבם – לא תהיה לצפון אפריקאים שום תשובה הולמת. זאת למרות שהחלוץ המסוכן של אלג'יריה ראבאח מאג'ר נמצא כשיר, אחרי שנבדק בבית החו־לים מקומי בעקבות פגיעה קלה בראשו. הכדורגלן בן ה־28 עורר חרדה בקרב משלחת ארצו, משום שהתעלף במחצית הראשונה של המישחק נגד צפון אירלנד שהיה ביום ג', לאחר התנגשות ראש־ראש עם מאל דונאגי בעימות על הכדור. מאמן אלג'יריה ראבאח סאעדאנה, יציב הרכב זהה להרכב נגד צפון אירלנד, אבל הכל מסכימים, כי התוצאה אינה תלויה במה שיתכננו הצפון אפריקאים – אלא במה שיעשו הדרום אמריקאים, וכל מה שיקרה, חוץ מניצחון שני לברזיל, יהיה בגדר סנסציה.

ישפוט רומולו מנדס מולינה (גוואטמאלה).

אירלנד שואפת לסנסציה

במחנה הספרדי עדיין לא נרגעו מאירועי ההפסד לברזיל, והכל חשים, כי בלי ניצחון על צפון אירלנד – במישחק שיהיה כאן בשבת (21.00) באיצטדיון ה־3 במארס – יהיה המצב גרוע ביותר.

תיאורטית, יש אולי לספרד נבחרת טובה ומאורגנת יותר, גם מנוסה יותר במעמדים כאלה, אבל הרי אי אפשר לשכוח, כי במונדיאל 82, בסוויליה, הדהימה צפון אירלנד את ספרד 1–0 ועלתה יחד עימה לשלב הבא. אהדת הקהל המכסיקני תהיה נתונה, כמובן, לספרדים אשר ירגישו כמו בבית, וסביר שהדבר ידרבן את בוטראגניו, קאמאצ'ו, ויק־טור וחבריהם למיפגן יעיל יותר. אבל מול המהירות והטכניקה הספ־רדית, יציב המנהל האירי הותיק, בילי בינגהאם צוות חסון ולוחם, שרק במקרה לא ניצח את אלג'יריה. ועתה הוא יודע היטב, כי לא יהיו לו עוד כאן הרבה הזדמנויות לצבור נקודות, כדי לעלות לשמינית הגמר. עם פאט ג'נינגס המנוסה בשער, מקרייט, מקילרוי, ווייטסייד וה־מילטון, כולם ותיקי קרבות עזים, יש לצפון אירלנד שאיפה כמוסה לחולל את הבלתי צפוי. בכל מקרה, ברור לה, כי נגד ברזיל יהיה הסי־כוי קלוש הרבה יותר.

ישפוט האוסטרי הורסט ברומלר.

אינטרטוטו

מחר בר"ג גומלין: הפועל ת"א – חיפה

מאת מוסר "ספורט הארץ"

האלוף הפועל תל־אביב וסגנו מכבי חיפה יתמודדו מחר באיצטדיון רמת־גן (שעה 17.00) במישחק הגומלין בטורניר הקיץ האירופי של האינטרטוטו. המישחק הראשון ש־היה בשבת האחרונה באיצטדיון העירוני בקריית־אליעזר הסתיים ב־תיקו 2–2. גם מחר יופיעו שתי הקבוצות בהרכבים חסרים.

בשבוע הבא יצטרפו למעגל המישחקים שתי הקבוצות הזרות הנכללות בבית הישראלי באינטר־טוטו, ליגנבי מדנמרק וגראץ מ־אוסטריה.

הארץ חדשות

הלוח הארצי הארץ חדשות

חדשות | העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן | הדהוד | הלוח הבטוח

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 35 ש"ח
המחיר למילה 4.38ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

אורדן תעשיות בע"מ
הצור מפעלי מתכת

חברת "אורדן תעשיות בע"מ" נמנת על קבוצת כלל ומאגדת בתוכה 11 מפעלים בארץ ובחו"ל העוסקים בתחום המתכת וקשורים למערכת הבטחון.

למפעלנו בראש פינה דרושים

מהנדסי מכונות
2לתכנון במשרד הטכני
- בעלי נסיון של 3-2 שנים

מהנדס מכונות
- בעל רקע בעבוד שבבי לתחום הניהול.
- בעל נסיון של 3-2 שנים

אחראי משמרות
- בעלי רקע בתחום המתכת
- עדיפות לבעלי נסיון בתחום העבוד השבבי.

מכונאי אחזקה
- בעלי נסיון של 2-1 שנים בתעשיה

חשמאלי
- בעלי רשיון חשמלאי מוסמך או ראשי.
- נסיון של 3-2 שנים בתעשיה

מודליסט
- מסגר כלים בעל נסיון בתחום יצור תבניות ודגמים.
- נדרשת בקיאות בקריאת והבנת שרטוטים.

* * *

לעובדים המתאימים מובטחת עבודה קבועה, בטחון כלכלי, ומסלול קידום.
כמו כן נוכל להציע למתאימים דיור באמצעות משרד השיכון והבינוי באיזור הנמצן.
לפרטים נא לפנות 069-35877/8/9 למנהל כח-אדם או בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 184
חצור הגלילית מיקוד 10351.

לאגודה למען העיוור הרצליה - מרכז שיקום
דרוש/ה
מדריך
לעבודה אומנית עם עיוורים
בעל רקע תעשייתי, סבלני, אנושי ומסוגל לעבוד בצוות
המישרה מלאה
טלפון: 052-86111, 052-84369

למפעל תעשייתי בחיפה
דרוש
מנהלן
נסיון ב: מכירות, ייצוא, ייבוא, כספים, כח אדם
קורות חיים בכתב יד + תמונת לת.ד. 31000 חיפה 15

שי-לי
סוכנים/ות
בעלי נסיון במכירות לתעדי עובדים + רכב
תנאים טובים למתאימים
04-524791
04-673639

אתגר כח אדם
דרושים לעבודה קבועה
מזכירה אנגלית עברית + הדפסה בשפות אלו
קלדנית אנגלית עברית
מזכירה הדפסה + הנה"ח
קופאיות
מסגר מיכני ניסיון באחזקה במפעל
רתכים ארגון מנוסים עם טסט
מחווטים
מרכיבות
מלחימות
טכנאי כימיה
פחח לעבודה קבועה
מבלטן מנוסה
כרסם
אוניברסלי
חיפה דרך הרצליה 23
טל 04-510575

רשת "יעמלי"
הסתדרות הכללית של העובדים בא"י
המחלקה לחינוך ולתרבות
בשיתוף רשת "יעמלי"
בית ספר מקיף עירוני ומכללה לטכנאים לעיצוב דור חדש בחברה במדע ובטכנולוגיה
דרושים/ות **מורים/ות**
לשנת לימודים תשמ"ז
מהנדס/הנדסאי
להוראת אלקטרוניקה (כיתות י-י"ב)
מתמטיקה
פיזיקה לכיתות י-י"ב
פניות לת.ד. 420 נהריה טל' 04-921284
04-921281
נהריה — עיריית נהריה

למפעל תעשייתי גדול בחיפה
דרושים:
1. מנהל מחלקת רכש ויבוא
2. תמחיר
3. מחסנאי ראשי
כישורים דרושים:
- ניסיון קודם
- שליטה בשפה האנגלית
- ידע בשימוש ובתפעול מחשב
- ידע בהנהלת חשבונות
בדבר פרטים, נא לפנות בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 33709
מיקוד 31336 "מפעל תעשייתי"

רייטר מערכות תוכנה בע"מ
למשרדנו בחיפה
דרושים לעבודה מיידית:
מהנדסי תעשיה וניהול
בעלי נסיון של 3-1 שנים לעבודה אם אתר באווירה מיוחדת, בנושאי ניתוח מערכות.
רצוי בעלי סיווג בטחוני או בהליכים
נא לפנות טלפונית 04-254405

לד"ז רהיטים
דרושים:
נגרים
מתלמדים
תנאים טובים + תמריצים למתאימים
נא לפנות למפעל א.ת. ק.ביאליק
ק.ביאליק יוסף לוין 7 לראובן

לחב' שלדות מפעלי מתכת בע"מ
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
נסיון בעבודת מחשב — יתרון
למשרה מלאה לפרטים 04-720625

ארדע
חברה לביטוח בע"מ
לסניפנו בחיפה
דרוש/ה
חתם אלמנטרי
* בעל נסיון וידע בכל הענפים
מועמדים ייפנו לקביעת ראיון לרבקה טלפון 04-514271

IDC חברה לפיתוח תעשיות בע"מ
INDUSTRIES DEVELOPMENT CORPORATION LTD
דרוש
איש רכש מנוסה
נסיון קודם בעבודת רכש מקומי, יבוא והתקשרויות.
בדרשת ידיעת השפה העברית ואנגלית על בוריין.
מועמדים מתאימים יפנו ל-ת.ד. 6144 חיפה מיקוד 31061
או טלפונית 244411-04 כ"א
- סודיות מובטחת -

למלון חוף התמרים עכו
דרושים:
טבח ראשי
סוג 4, לאולם הארועים, בעל ניסיון
מלצרים/יות מקצועיים/יות
לעבודה במשמרות
מזנונאי-ברמן לגלדריה
למשמרת ערב
04-912891-5 עזרא

---

tefron
תפרון — מפעלי טכסטיל בע"מ
איזור התעשיה, קרית-ביאליק
דרושות
פקידה למחלקת הסריגה. רצוי נסיון בתעשיה.
מתכננת למחלקת פיתוח מוצרים עדיפות לבעלות נסיון.
משרות מלאות !!!
לראיון, להתקשר לטלפון: 709510/1.

ש. חנני בע"מ
לחצנות, כבישה ועבודות מתכת
דרושים
מנהלי עבודה
בעלי ידע ונסיון
בעבוד מתכת ועבוד שבבי ובלתי שבבי. עדיפות לבעלי נסיון בעבודות עבור משהב"ט
להתקשר בדחיפות לטל 04-722264
04-727549

לכרמופלס בע"מ כרמיאל
דרוש
עובד אחזקה
בעל ידע בחשמל תעשייתי ומסגרות כללית השב
כרמיאל
לפנות טל' 04-988750-04-988686

דרושה
פסיכולוג/ית קליני/ת
או עובד/ת סוציאלי/ת
עם הכשרה בטיפול משפחתי זוגי
לחצי משרה, בתחנה לטיפול במשפחה בטירת כרמל.
לפנות לטל: 571 272
בימים: ב' אחה"צ; ד' בוקר

דרוש
פרסומאי קרבי
מועמדים יתקשרו לקביעת ראיון אישי ליוכי, בטלפון 04-526603, מיום א'.
אימפקט

פרויקט התחדשות השכונות
חברת מוסדות חינוך ותרבות בנהריה
מיסודה של הסוכנות היהודית לא"י בע"מ ת.ד. 2022
נהריה טל' 822922
מכרז
הגדרת התפקיד:
מנהל/ת מרכז יום לקשיש אחראי/ית
מנהלי ומקצועי על מרכז יום לקשיש.
כישורים:
בוגר/ת אוניברסיטה במדעי ההתנהגות רצוי
בעל נסיון בעבודה קהילתית וניהול.
דרוג: על פי הכישורים של המועמד/ת
היקף משרה: 0.75 משרה.
עדיפות תינתן למועמד תושב נהריה
בהצעות נא לפנות בכתב או טלפונית 04-822922
לא יאוחר מיום ד' 18.6.86 עם המלצות ותעודות

דרושה אשה
לנהול חנות לנעלי היוקרה "נושקה"
NOUCHKA
ברחי קרן קיימת 10.
משרה מלאה, עבודה מפרצלת רצוי נסיון בנהול חנות.
לקביעת ראיון נא להתקשר לטל' 02-247883
בין השעות 9.00-10.00 בבקר.

למלון בטבריה
דרוש
אחראי אחזקה
(רצוי בעל נסיון בעבודה בבית-מלון)
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב-יד, תוך פירוט קורות חיים
ונסיון בעבודה, לת.ד. 177 טבריה (עבור ש.ה.)
סודיות מובטחת

למודיעין אזרחי
סניף חיפה והצפון
מאבטחים
למבצע הביום ד' 11.6.1986 בערב
עדיפות לתושבי חיפה והסביבה
משק אישי הכרחי למתאימים שכר גבוה
לפנות חיפה אלנבי 22,
טלפונים: 04-527710, 04-523384 (24 שעות)

לגלריה לאמנות בירושלים
דרושות
דיילות מכירה
אנו מחפשים: ידיעת השפות אנגלית, גרמנית — חובה (שפות נוספות — יתרון)
הופעה נאה, מגורים בירושלים
למתאימות מובטחת עבודה באווירה צעירה ונעימה. השכר ייקבע בחוזה אישי. קיימת אפשרות עבודה אחה"צ
המעוניינות ייפנו לטל' 536778
או 522702, לאורי

לקפיטריה "פנורמה" ב"כלבו שלום"
שד' הנשיא 109 "מרכז הכרמל" דרושים
- עוזר טבח
- קונדיטור
- מגישות
עם הופעה נאה
- עובדי דלפק
- עובדי נקיון
לפנות במקום החל מיום א'

למפעל למוצרים כימיים בת"א
דרושים
איש מכירות מנוסים
רכב מסחרי - יתרון
ת.ד. 8040 תל-אביב
טל. 03-822383-4

לחברת שיווק ארצית במפרץ
דרושים:
עובדי מחסן
יוצאי צבא בעלי רשיון ג'
טל' 211359, 211460
לבקש את אורלי או טובה

לאימקו בע"מ
דרושים עובדים יוצאי צבא
צבע תעשייתי
בעל 3 שנות נסיון לפחות
מכשירן
בעל נסיון בהרכבות אלקטרו-מכניות
מחייטות
בעלות נסיון של שנתיים לפחות רצוי בתחום הצבאי
לקביעת ראיון נא להתקשר מיום א'
טלפון 04-239131

דרוש
מורה לפיזיקה
בעל תואר ראשון לפחות. עם רשיון הוראה, המסוגל להכין תלמידים לבגרות 5 יחידות.
את הבקשות יש להגיש לבית הספר התיכון האורתודוקסי הערבי,
רח' יצחק שדה 32, ת.ד. 9082 חיפה, עד 20.6.86
טל' 04-522137, 04-522117

מחפש עבודה?
תמצא ב-
הלוח הארצי הארץ חדשות
מתפרסם ביום ו' גם בעיתון המקומי שלך

למפעל עתיר ידע בחיפה
דרוש
אחראי ייצור
לתפקיד מגוון הכולל אחריות בתחומים רבים דרוש צעיר נמרץ דינמי והחלטי בעל הכישורים הבאים:
- הבנה טכנית טובה ורקע במכניקה ו/או אלקטרוניקה.
- נסיון בהפעלת צוות עובדים.
- נסיון בארגון ונהול בתעשיה.
- אנגלית הכרחית.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 44749 חיפה מיקוד 31446.
פרסום שפי

לש.ח.ל. חקירות
דרוש
1. חוקר
בעל רשיון
2. מתמחה לחקירות
בעלי רכב + טלפון לפנות בכתב בצרוף נסיון וקורות חיים ש.ח.ל.
אחד העם 11 חיפה.

למשרד תיכנון בנהריה
דרושה
הנדסאי/ת בנין
לתיכנון
לפנות טל' 04-923858

למשביר לצרכן בהרצליה
דרושות
קופאיות ומוכרות
מאזור השרון
למשרה חלקית
המעוניינות תפנינה לטלפון: 052-546116

ת.ג.מ.
מפעל ליצור תבניות בכרמיאל
דרושים
כרסמים
מנוסים לכרסומת קונבנציונלית
כרסמים
מנוסים לכרסומת C.N.C
להתקשר לטלפון: 04-987068
04-981252

לבית אבות על הכרמל
דרושות
1. אחיות
למחלקה סיעודית
2. כח עזר
למחלקות תשושים וסיעודית.
נא להתקשר מיום א' בשעות 08.00-13.00
טלפון: 243611

למפעל תעשייתי דרוש
מחסנאי טכני
מועמדים בעלי נסיון וידע בניהול מחסן יפנו בכתב יד לת.ד. 4364, חיפה (31043)
(ולציין על המעטפה, "מחסנאי טכני")
סודיות מלאה מובטחת

לחברת שיווק גדולה באיזור חיפה
מנהל/ת חשבונות
- סוג 3 לפחות (עדיפות למדופלם)
- ידע ונסיון של מספר שנים בטיפול ביבוא דוקומנטציה בנקאית, התאמות והכנת משכורות באמצעות לשכת שירות
פקידה אחראית
- בוגרת 12 שנות לימוד
- העבודה כרוכה במגע טלפוני עם לקוחות ועבודת פקידות רגילה
- עדיפות לבעלת נסיון בעבודה עם מחשב
נא לפנות אך ורק בכתב יד בצירוף קורות חיים ניסיון והמלצות אל: ת.ד. 16150 ת"א מיקוד: 61161 עבור מס' 235 עם ציון המשרה המבוקשת
— סודיות מובטחת —

דנאר המטבח המושלם
דרושה
מוכרת
הכישורים הדרושים:
ידע בשרטוט ובעיצוב פנים
לפנות למר רקדזון טל' 04-661870
04-666065

למפעל תעשייתי באזור חיפה
דרוש:
כלכלן בכיר
- הכישורים הנדרשים:
- נסיון בתעשיה — יתרון
- שליטה בעברית ובאנגלית
- נסיון בעבודת מחשב-יתרון
- כשר ניהול ארגון ויחסי אנוש טובים.
לפרטים נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים נסיון בעבודה והמלצות
לתייד 33886 חיפה 31338
— תנאים טובים למתאימים —
— סודיות מובטחת —

Jojoba
קטי-חוחובה
קוסמטיקה טבעית ישומית
דרוש
סוכן-מפיץ
עוסק מורשה, עצמאי / חברה
בעל רכב / יש להפצה עצמאית של מוצרי הקוסמטיקה הטבעיים של קטי בבתי-מרקחת, פרפומריות, ברשתות השיווק. המשביר לצרכן, שקם וכלבו שלום, לאיזור מטולה עד קרית-שמונה, וכן לאיזור אשדוד-אשקלון, באר-שבע והסביבה.
פנה/י לקטי — קוסמטיקה טבעית יישומית,
טל: 04-233397 ת.ד. 3505 חיפה

המפתח להצלחה
לחברת שוק העוסקת בסחר בינלאומי והיוצאת בתנופת מכירות דרושים בעלי המקצועות הבאים:
- מנהל מכירות למשרדי החברה בחו"ל
- נציגי מכירות
- מנהלת חשבונות סוג 3
- פקידת יבוא יצוא
- מזכירה לניהול משרד
החברה תעניק לעובדים תנאי שכר והטבות מן הגבוהים בענף מועמדים הרואים עצמם מתאימים יפנו בכתב יד עם פירוט מלא של תולדות חיים, השכלה ונסיון אל ת"יד 6923 חיפה
בצירוף המעטפה דואר ע"ס 25 ש"ח לכיסוי הוצאות מבחן גרפולוגי ודמי טיפול
אין מודעה זו מהווה הזמנה או התחייבות למתן משרה או תפקיד כלשהו

מפעלי תובלה בע"מ
דרושים
נהגי סמיטריילר
על המועמדים להתגורר באיזור קרית אתא והסביבה
כישורים נדרשים:
- נסיון מעשי מוכח של נהיגת רכב כבד במשך 5 שנים.
- לאחר שרות צבאי בצה"ל.
לקביעת ראיון לטלפון 04-748252, 748578 או לכתובת לת.ד. 1428 יפה מיקוד 31013
בקבוצת נימקלים לישראל

למפעל מילר את שני בע"מ
אזור תעשיה מ. העמק
דרושה
מזכירה
למשרה מלאה
ידיעת השפות עברית אנגלית כולל הדפסה עברית אנגלית וסוג 1 בהנה"ש
065-40811
065-42970

שטראוס שיווק צפון
דרושים:
קלדנית מחשב
עם ידע בהפעלה ונסיון
מקדם מכירות
עם נסיון בענף המזון בעל רכב פרטי
לפנות ההסתדרות 39 מפרץ חיפה
צ'ק פוסט מול ההיפרכל טל' 727225

למפעל באזור מפרץ חיפה
חשמלאי מוסמך
לקביעת ראיון להתקשר לטל' 740656
671778

דרוש
מנהל אחזקה
בעל נסיון בתפעול מערכות מיזוג אוויר חשמל ומשק חום וארגון מערכות אחזקה.
נסיון קודם מוכח של 5 שנים לפחות
עדיפות לחשמלאי מוסמך
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 6109 חיפה 31060 עבור "ניהול"

לעתון הד-הקריות
דרושים / דרושות
סוכני/ות מכירות
דינמים וצעירים
עדיפות לבעלי רקע קודם במכירות
נא לפנות מיום ב'
שעה 16.00 לגילי
הד הקריות — מרכז צבר

למועדון הספורט
דרושה
מזכירה
- נסיון בניהול משרד
- ידע בהדפסה
- שישה ימים בין השעות 08.30 — 17.00
לפנות לשלומי 211029

صكنا من الاهل

הלוח הארצי הארץ חדשות

נשיונל סמיקונדקטור
National Semiconductor

המרכז הטכנולוגי למיקרואלקטרוניקה במגדל־העמק מהווה חוליה בשרשרת ארוכה של מפעלי חברת נשיונל סמיקונדקטור המקושרים בתקשורת בינלאומית החובקת 4 יבשות.

לנו דרוש

תכניתן מערכות הפעלה ותקשורת

משרה מס׳ 6107

תאור התפקיד — אחריות לרשת תקשורת הנתונים למפעלי החברה בארץ
— אחריות לממשקי מחשב־מכונה

הכישורים הדרושים:
★ בעלי השכלה בתחומים רלוונטיים.
★ נסיון של שנתיים לפחות בתכנות ובתקשורת נתונים.
★ נסיון במערכות הפעלה V.M.S או S.M.A יתרון
★ נסיון בתכנות פסקל לזמן אמת — יתרון.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, תעודות וציונים אל: נשיונל סמיקונדקטור אי סי בע״מ ת.ד. 619 מגדל העמק 10556 עבור מחלקת כח אדם ולציין את מספר המשרה וטלפון להתקשרות

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

פרסום שפי

החברה הכלכלית לכרמיאל בע״מ

החברה הכלכלית לכרמיאל מלון "כלנית"
מזמינה בזה הצעות מועמדים למשרות הבאות:

1. טבחים (2 משרות)
2. חדרניות (2 משרות)
3. מלצרים (3 משרות)
4. ברמן (ית) (1 משרות)
5. פקידי קבלה (3 משרות)
6. מחסנאי וקניין (1/2 משרות)
7. עובדי מטבח (2 משרות)

מועמדים בעלי הכשרה ונסיון במלונאות מתבקשים לפנות למשרדי שי״ל לצורך מילוי טפסי מועמדות וצרוף מסמכים המעידים על נסיונם והכשרתם.
המועד האחרון להגשת המועמדות הוא 12.6.86
גיורא רוזנטל מנהל כללי
המודעה מתייחסת למועמדים ומועמדות כאחד

לאולמי איריס
דרושים
מלצרים ומלצריות

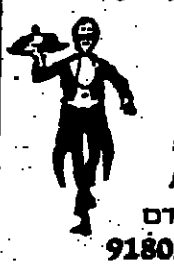

עם נסיון קודם
לפנות טל 918028

לחברת ספנות בחיפה
דרושים
1. מנהל חשבונות
* שליטה בעברית ואנגלית הכרחית.
* רצוי נסיון בספנות
2. פקידה־מזכירה
* שליטה באנגלית ועברית הכרחית
* רצוי ידע בהפעלת טלקס
מועמדים מתאימים יפנו הצעותיהם בכתב לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2185 (מיקוד 31040)

משפחות אומנות
דרושות
לשנת תשמ״ז
למעון ילדים ברמות השבים השייך לתנועה הקיבוצית. לארוח במשך ימי הלימודים משעה 17.00 עד הבוקר.
לפרטים: לשולה א׳־ג׳ 08.00–13.00
טלפון: 052־28845, 052־444542

א שופר־סל
דרושים
מנהלי מחלקות בשר
יתרון לבעלי ניסיון
מועמדים מתבקשים לפנות ביום ראשון 8.6.1986 בין השעות 14.00–18.00 למר חיים שטיינברגר בהיפרכל צומת הצ׳ק פוסט

אם אתה עונה על הדרישות הבאות:
מתכנת ברמה גבוה
בשפת RPG II למחשבי S/36
מעוניין בעבודה מגוונת ומעניינת בבית תוכנה
פנה בכתב או טלפונית לקביעת ראיון לחב׳ ישראל רוטשטיין, ברנשטיין 1 רג 247 52
טל׳ 774056, 03־772732

"חילגת" עיבוד שבבי בע״מ
דרוש
סגן מנהל מחלקת כרסום C.N.C.
ניסיון קודם הכרחי
תנאים מיוחדים למועמד המתאים
טל: 03־9610810

תרבות דיור
איש/ת מכירות
הצטרף לצוות פרסומי צעיר ודינמי לקבלת נציגות מכירה בלעדית. השכלה תיכונית ומעלה ובעל רכב.
בגוש דן: 655134, 03־650737־8
בחיפה: 04־247374

לחברת ישראדיסק בע״מ
יצרני ומפיצי ספרקלטות
לרגל התרחבות דרושים
סוכני מכירות
★ בכל רחבי הארץ
★ תמורה גבוהה וקבועה
עבור מאמצים גדולים
★ בעלי רכב מסחרי
נא לפנות לטלפון: 03־201532

מנהל המכירות
של חברה מתפתחת בשטח העתונות בעלת אפיקי פרסום בלעדיים
נסיון בהפעלת אנשי מכירות — חובה.
פנה בכתב בצרוף קורות חיים
למר אריה, רבינא 13, נוה אביבים 69395

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת.ד. 92 ירושלים 91920
משרה פנויה מס׳ ח׳/220/86
אדריכל/אדריכלית חבלי/ת
המקום: חיפה
הכישורים הדרושים:
1. בעל/ת השכלה אקדמאית; בוגר/ת ב״ס לארכיטקטורה.
2. יועדף/תועדף בעל/ת נסיון בבינוי ערים.
3. בעל/ת רשיון נהיגה; בעל/ת רכב פרטי.
הדרגה המוצעת: 5 – 8 בדירוג המהנדסים.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 20.6.86

לחברה קבלנית באזור חיפה
דרוש/ה
טכנאי/ת מיזוג אויר בכיר/ה
למתקנים מרכזיים
על המועמד/ת להיות בעל/ת נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בהפעלה, אחזקה ושרות למתקנים מרכזיים.
נא לפנות בכתב לת.ד. 1658 חיפה

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש/ה
עורך/ת דין צעיר/ה
נא לצרף קורות חיים ופרוט נסיון בעבודה
לת.ד. 767 חיפה

קליל
kil
קליל תעשיות בע״מ
למחלקת אחזקה במפעלנו
דרוש
חשמלאי תעשיה מוסמך
הכישורים הנדרשים:
* גיל 30־40
* יוצא צבא
* תושב הקריות או עכו
המעונינים יפנו למר הלל פרנקל טלפון 04־711161
סודיות מובטחת

אלקו התקנות ושרותים (1973) בע״מ
דרושים
חשמלאים
שרותים ומוסמכים
★ בעלי נסיון, באזור המרכז, פ״ת, לוד.
מנהל עבודה
★ עם רשיון ונסיון של 5 שנים לפחות
נא להתקשר לטל: 052־558825
לאגף המכני
מנהלי עבודה בכירים
לעבודות צנרת והרכבת ציוד
★ בעלי נסיון רב בניהול צוות עובדים, קריאת תוכניות ורישומים
צנרים
★ בעלי נסיון רב בצנרת תעשייתית
נא להתקשר לטל: 052־82773־4

לחברת חקירות ארצית
חוקר
תושב אזור חיפה
בעל רכב — חובה
לפנות בכתב יד
בצרוף קורות חיים
לת.ד. 33742 חיפה 33265

לחברה לעבודות תקשורת וחשמל
דרושים
עובדים
מנוסים
בכל הרמות
359379

לעתון הד־הקריות
דרושים / דרושות
גרפיקאים
לעבודה בימים ג, ד, ה.
נא לפנות מיום ב׳ שעה 16.00
טל 708282 למיכל

מתפנה
מנהל בכיר
בתחומי רכש אספקה וסחר בינל
רב מעש ונסיון מעל 15 שנה במשק הישראלי
מעורה היטב בענפי תעשיה ומסחר שונים בארץ ובחו״ל בעל תואר אקדמאי בכלכלה
שליטה מוחלטת בעברית ואנגלית (ידיעת גרמנית)
יכולת ניהול ארגון וכושר ביצוע מעולים
מעוניין באתגר בתעשייה ובמסחר בארץ או בחו״ל
בהצעות רציניות בלבד נא לפנות אל ת.ד. 7670 חיפה

למפעלנו במפרץ חיפה
דרוש:
טכנאי/הנדסאי ייצור מכונות
לנהל צוות של 35 איש, בעל רקע בייצור
טל׳ 740117 יוסי/יצחק
ובשעות הערב 1930־2030 230154 יצחק

קוד־קוד שרותי כח אדם
דרושים
1. קופאים
לאזורים: רמת־גן, חולון, פ״ת, הרצליה, רמת־אביב ותל־אביב
2. סדרני סחורה
לאזורים: חולון, פ״ת, רמת השרון ותל־אביב
3. עובדות משק
לאזורים: תל־אביב, פ״ת, קרית רמת־גן.
בדבר פרטים נא לפנות לקוד־קוד שירות כח אדם
פרישמן 7 ת״א. טל. 03־240207/8

"דפנה" ויסמן את לביא
סוכנות מכס ותעבורה בינלאומית לסניפנו בחיפה דרושים:
1. פקיד/ת יצוא
2. פקיד/ת יבוא
עדיף בעלי תעודת פקיד־רישוי ונסיון בענף
לפרטים להתקשר לטל: 2־514251
515929

לחנות בשר ועופות
דרוש
מוכר עם נסיון
טל׳: 02־822561

המשביר לצרכן
דרושים:
★ קופאית למשרה מלאה.
★ מוכרת לחצי משרה
פרטים: במשרד המשביר לצרכן, רח׳ הרצל אשקלון

לאמפא שירות
סניף ירושלים
דרושים
1. קופאית
★ השכלה תיכונית ★ ידע בהפעלת קופה ★ דיוק ואמינות בעבודה
2. פקידת קבלת קהל
למשרה חלקית
★ מעל גיל 25 ★ רצויה השכלה תיכונית ★ עדיפות לבעלת נסיון קודם במגע עם קהל
3. נער מתלמד
בגיל 16–18, כעוזר לטכנאי שירות
המעוניינים יפנו לטלפון 02־248569 למר בריזל, לקביעת ראיון

מוסטלה פאם
דרושות
דיילות יופי
אשדוד, יבנה, קרית גת, קרית מלאכי, אשקלון והסביבה.
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון: 055־31520 לאיילה שיאון

לחברה מסחרית
באזור המרכז
דרוש:
מנהל לצוות עובדים
לעבודת לילה
לאזור שדות צבאי
בתפקיד פיקודי
לפנות לת.ד. 14090 מס׳ 17

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש:
איש מינהל
הכישורים הדרושים:
אנגלית, ותק 3 שנים, רצוי בוגר אוניברסיטה
רשיון נהיגה
לפנות בכתב יד לת.ד. 1577 חיפה
31015

לחקמת מח׳ שיווק
דרושה
מזכירה
עם ראש
נסיון של 6 שנים לפחות
שליטה טובה באנגלית
רצוי ידע בהפעלת טלקס
ומחשב P.C יום עבודה מלא
טלפון: 03־810082

LAMBDA למבדא
ELECTRONICS (1979) LTD. אלקטרוניקה (1979) בע״מ
למפעלנו בכרמיאל דרושים
עובד אחזקה בכיר
כישורים דרושים:
* ידע ונסיון של 5 שנים באחזקת מפעל מערכות מיזוג אויר מכונות ליפוף
* ידע במסגרות — רצוי נסיון במפעל לאלקטרוניקה או אלקטור מכניקה.
טכנאי/ת הנדסאי/ת אלקטרוניקה
כישורים דרושים:
* נסיון בתיקון/איתור תקלות של מעגלים אנלוגים
* ידע בנושא ספקי כוח ממותגים (יתרון)
מבקר/ת אבטחת איכות
לביצוע בדיקות חזותיות וחשמליות
דרוש נסיון קודם בתעשיה אלקטרונית.
מרכיבות אלקטרוניקה
בעלות נסיון לחיווט הלחמה והרכבה.
אנו מבטיחים:
עבודה מעניינת, תנאי שכר הולמים.
5 ימי עבודה, ארוחת צהריים במפעל.
הסעות למפעל וחזרה.
נהג למנכ״ל החברה
מקום מגורים בחיפה
עדיפות לבעלי רכב פרטי.
המעוניינים יתקשרו טלפונית 04־985255 או בכתב למחלקת כח־אדם ת.ד. 500 כרמיאל לקביעת ראיון

"ידיעות" עיתון יומי בע״מ
דרושות
קלדניות
עם נסיון
לעבודה במשמרות
נא לפנות לטלפון: 330544,
אל מוטי אחרי השעה 20.00

אביב
אביב־מפעלי בניה בע״מ
דרוש/ה
אדריכל/ית
עצמאי/ת ובעל/ת עשר שנות ניסיון
דרישות התפקיד:
★ יכולת לנהל משרד עצמאי עם צוות עובדים
★ ניהול מו״מ עם מוסדות עירוניים וועדות מחוזיות
* * *
נא לפנות בכתב בצירוף קורות־חיים וניסיון קודם לת״ד 16, ים מיקוד 91000
סודיות מובטחת

לחברה מסחרית גדולה באיזור חיפה
דרוש/ה
מנהח״ש סוג 2,3
בעל/ת נסיון במערכת ממוחשבת
למשרה מלאה
התנאים ייקבעו בהתאם לכישורים. לפנות לטל׳ 04־673426 בכתב ת.ד. 34262 חיפה

לחברת צנרת דיקלה
דרושים
1. מסגרים
2. צנר + רתך
3. רתך ארגון (נירוסטה)
03־210161, 051־31114

רפאל
הרשות לפיתוח אמצעי לחימה
למפעלנו בירושלים
דרוש:
טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
לעבודה בבדיקות סופיות
(יתרון לבעל ניסיון בתחום אנאלוגי/R.F)
לפרטים לפנות לטל׳ 02־822621/2
או בכתב לת״ד 1792, חולון 58117
מודעה זו מכוונת לנשים ולגברים כאחד

- מעונין/ת בעיסוק תרבותי מהנה?
- מעוניין/ת לתרום להכנסה נוספת למשפחתך?
אנו מציעים לך כל זאת באזור מגוריך בשעות הפנאי
מרכז: 03־812181; צפון: 02־521623;
ירושלים 02־246044; דרום: 057־72039

בית הספר קבוצת כנרת
מחפש
מורה לאנגלית
לחטיבת הביניים
למשרה מלאה
עם ניסיון
נא להתקשר לביה״ס 067־56724
או לאיר לין 067־56604
או לשרה גנץ 067־56634

פז
לתעשיות פז (ייצור בחיפה)
דרוש
עובד אחזקה
הכישורים הדרושים:
* בוגר בי״ס מקצועי.
* ידיעת השפה העברית על בוריה.
* ידיעת השפה האנגלית.
* נסיון של 5 שנים בעבודות אחזקה במפעל תעשייתי.
* ידע נסיון באוטומציה תעשייתית ופנאומטיקה.
* בעל יכולת עבודה בצוות ויחסי אנוש טובים.
* נכונות לעבודה בשעות נוספות ושעות חריגות, לפי הצורך.
תנאי שכר בהתאם לכישורים.
נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 434 חיפה (31003)
עבור משרה מס׳ 8/86
סודיות מלאה מובטחת
פז חברת נפט בע״מ

לאופנת אופיום דרושה
מודליסטית
בעלת ניסיון רב לעבודה מלאה
03־654287

בורדו Bordeaux
למפעלנו בירושלים דרושים
1. מנהל אחזקה
בעל ניסיון במכונות תפירה
2. מכונאי תפירה לשעות אחה״צ
3. מנהל מחסן
בעל ניסיון — רצוי בענף הטקסטיל.
שעות העבודה: 8.00—17.00, 5 ימים בשבוע
בדבר פרטים טל׳ 02־534283/4

למרפאת שיניים ברעננה
דרושים
★ רופאי שיניים כלליים.
★ מומחה לטיפול שורש.
★ מומחה לילדים.
★ שננית.
נא לפנות: 052־34620
052־453638, 052־21543

דרוש
טכנאי מזגנים לרכב
בעל נסיון רב.
אפשרות לשותפות.
לפנות לת.ד. 375 חיפה
בצרוף קורות חיים.

GOLD SON
INTERNATIONAL GENERAL COMMERCE LTD.
דרושים לנו לעבודה
במדינות שונות באפריקה
אלקטרונאים
לתחזוקת מכשירי C/T וציוד רפואי כללי.
● ידיעת השפה האנגלית או ידיעת השפה הצרפתית — על בורין־חובה
שפות נוספות — יתרון.
● לבוגרי אלסינט יתרון.
● תחילת העבודה — מיידית.
המעוניינים העונים על הדרישות הנ״ל יפנו טלפונית למר דודו בוצר טל. 04־451092/3/4
בשעות 08.00 — 18.00.
סודיות מובטחת.

פרסום שפי

לרבלון ישראל בע״מ
דרושה
מזכירה
למחלקת פרסום ושיווק
התכונות הדרושות:
★ ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
★ הדפסת אנגלית ועברית.
★ ידע בשיווק - יתרון.
★ נסיון של 3 שנים לפחות.
★ העבודה - במשרה מלאה.
לקביעת ראיון נא להתקשר ל־055־21411/2/3

להנהלת החשבונות
במושב שיתופי
מבוא חורון
דרושה קלדנית
בעלת ניסיון
למועמדת דתית ומתאימה
תנאי שכר הוגנים
סידורי תחבורה,
החזר הוצאות.
להתקשר 08־261911/4 אריה

לעיתון "ידיעות"
דרושים
מונטז׳ר/ית
לעבודה בשחור לבן ו/או צבע
מקרין פלטות
נא לפנות לטל. 03־330544 מוטי אחרי 20.00 כל ערב

חברה גדולה מחפשת
מנהל מחסן
עם ניסיון
כפיפות להנהלת החברה
משרה מלאה
לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון לת.ד. 729 ת״א 61007 משרה מס׳ 34.
- סודיות מובטחת -

טנא נגה
גלידות ומוצרי חלב
דרושים:
אחראי קו יצור בעלי רקע טכני
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד לכוח אדם
ת.ד. 497 קרית מלאכי 70900

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע״מ
★ מהנדס מפעל
מנדס מכונות, ניסיון בניהול
★ מזכירה
עברית אנגלית
לעבודה מעניינת
ניסיון בהדפס
תנאים טובים למתאימים!
טל: 03־203053, 03־203052

הלוח הארצי — הארץ חדשות

לחברתנו באשדוד
דרושים
עובדים זמניים
לעבודה במשמרות
העבודה מתאימה גם לסטודנטים.
לפרטים נא לפנות לטלפון: 055-33277

דרושים
• עובדי אלומיניום
• מרכיבי אלומיניום
תנאים טובים למתאימים
02-780297 ,02-352581

לחברה ציבורית
דרוש/ה בירושלים
מנהל/ת חשבונות
סוג 3 — 2
טלפון 02-221341

לדפוס ג'חסלם פוסט בירושלים
דרושים
מעמדים
העבודה במשמרות על בסיס שעות
נא לפנות בימים א'—ה', טלפון 561643

למפעל טקסטיל בירושלים
דרוש
הנדסאי/טכנאי
תעשייה וניהול
חרוץ ונמרץ. אנגלית הכרחית
02-534895 ,02-526017

למפעל טקסטיל
דרושות
2 מנהלות קו
רק לבעלות נסיון
פקיד/ה שכר
לחצי משרה
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות לטל' 02-718710, ענת

למפעל מזון גדול באזור ראשל"צ
דרוש:
סגן מנהל"ח ראשי
לעבודה מעניינת ורבת אתגרים
בחברה דינאמית ובאוירה טובה
הכישורים המבוקשים:
★ מנהל חשבונות מדופלם
או רואה חשבון מתחילת
★ נסיון בניהול צוות עובדים
(רצוי בתעשיה)
★ עדיפות למועמדים שמקום
מגוריהם בסביבה
★ תנאים טובים וסודיות מובטחים.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד
לת.ד. 11024, תל־אביב מיקוד 61110
ולציין ע"ג המעטפה "משרה מס' 1140"

לחברה מסחרית
דרושה פקידה
לשעות אחה"צ
בין השעות 16:00—20:00
למחלקת החשבונות
לפנות לטלפון: 824271 לבתיה
בשעות הצהרים קו פנימי 54

לתיכון דתי ניסויי
דרושים מורים
למדעי הטבע והחברה
★ מתימטיקה ★ פיזיקה ★ היסטוריה
★ לשון ★ ביולוגיה ★ כימיה
★ גיאוגראפיה ★ מדעי החברה
למתאימים תתאפשר גם השתתפות בסדנא לניסוי המחקר חינוכי
מועמדים יפנו לטלפון 02-699418-9
בשעות העבודה

טופר
רשת בתי אפנה לצעירים
דרוש
משקיע רציני
לפתיחת סניף טופר
במרכז ירושלים
ההשקעה הדרושה כ-$30,000
גודל החנות מ-40 מ"ר
נא לפנות טלפונית אל אהרון
03/254678 — 9

ג'וינט ישראל
דרוש
חוקר ראשי
למחלקת תכנון מחקר ופיתוח
תיאור התפקיד:
הגדרה, יישום, ריכוז שותף ובקרה של מחקרים ופעולות הערכה של פרויקטים
נסיון בעבודה:
★ ביצוע מחקרים בתחום החברתי וריכוז המינהלי עם רקע בהערכת תכניות חברתיות
★ היכרות קרובה עם מערכת ארגוני שירות חברתיים
כישורים:
★ תואר שלישי במדעי החברה או תואר שני עם נסיון רב מאוד
★ שליטה מלאה בשפה האנגלית
תנאי העסקה:
★ תנאי שכר וקבלת בכירים עפ"י בתחומים ואישיים של המועמד
★ משרה מלאה; שבוע עבודה בן חמישה ימים
★ תולדות חיים מפורטות (רצוי באנגלית) יש לשלוח לת"ד 3489, ירושלים 91034, עבור "חוקר ראשי", לא יאוחר מ-14 ביוני 1986. נא לצרף שמות של לפחות 3 ממליצים בתחום המקצועי

בורדו (Bordeaux)
בואי היי שותפה למפעל צעיר ודינאמי
בעל סגנון ניהול מיוחד
למפעלנו בירושלים
דרושים
למשמרת בוקר שעות עבודה 15.00 — 8.00
1. תופרות מנוסות
למשמרת אחה"צ מ-15.00 — 20.00
1. אחראית קו ויצור
2. תופרות מנוסות
3. מבקרות
5 ימי עבודה בשבוע
תנאי עבודה טובים למתאימות
פרטים בטל' 02-534283/4

דרושות מטפלות להפעלת משפחתונים ברחבי העיר
המשפחתון:
מסגרת חינוכית הפועלת בבית משפחת המטפלת במתכונת מעון יום ל־5 ילדים עד גיל שנתיים וחצי.
שעות העבודה:
בימים א'-ה' מ-7:30 — 15:30,
ו' מ-7:30 — 12:30.
הדרישות:
הורה לילד (עד גיל 16)
השכלה של 10 שנות לימוד לפחות.
רצוי ניסיון קודם בטיפול בילדים.
המעוניינות מתבקשות לפנות לגב' יעל אנדי — אגף הרווחה, רח' בן גוריון 14 (מול אגד), בימים א'—ו', בשעות 08.00 — 13.00 בטלפון מס' 541841/2, 541901

חברה ליבוא תרופות
ציוד רפואי וחומרי מעבדה
דרושים:
לעבודה במרכז הארץ
★ אחראי לצוות
תעמלנים רפואיים
★ תעמלנים רפואיים
★ דיאטנית
★ מקדם מכירות לציוד
וחומרי מעבדות רפואיות
★ מקדם מכירות
עדיפות לבעלי נסיון
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד ולצרף קורות חיים ונסיון לתל־אביב ת.ד. 6533 עבור "חברה ליבוא תרופות"
- סודיות מובטחת -

למועדון ישראל לתרבות
דרושים
אנשי שיווק נמרצים
★ יוצאי/ות צבא עד 28
דינמיות, חריצות, נכונות לעבודה קשה בשעות בלתי שגרתיות; הפשרה במקום!
משכורת + עמלות + קידום !!
מסע לארה"ב בתום 6 חודשי העסקה
תל־אביב - 03-812193, באר־שבע - 057-72039,
חיפה - 04-524505, ירושלים 02-246044
מ"ילת - מועדון ישראלי לתרבות

דרושים
מתכנן/ת
שרטט/ת
לאינסטלציה סניטרית
לבעלי ניסיון
לתושבי השרון עדיפות
052-70592

לחנות סטימצקי ברב מכר
בצומת גלילות
דרושים
מוכרים
מוכרות
ספרים
בעברית ולועזית
העבודה במשמרות
מקום מגורים
רמת־השרון / הרצליה
לקביעת ראיון נא לפנות
לטל' 052-525256

א. זליג
בכירים לקריירה חדשה

ללקוחתנו - חברת־בת של חברה אמריקאית
בתחום המיכשור המתוחכם - במרכז הארץ
דרוש
מנכ"ל
בעל חשיבה מסחרית, אנרגטי ותכליתי.
השכלה הנדסית מלאה - אלקטרוניקה.
נסיון מוכח בניהול צוותים פרופסיונליים בטכנולוגיה מתקדמת.
יכולת מעשית לתרגם מוצר בפיתוח למוצר תעשייתי.
שליטה באנגלית. רקע בארה"ב - יתרון . גיל 35-50.

ללקוחתנו - חברה טכנולוגית באזור תל־אביב
הפועלת בעיקר במדינות זרות
דרושים:
1) מנהל מסחרי
בתפקיד עוזר מנכ"ל לפיתוח עיסקי.
תאור התפקיד: ניהול מו"מ וטיפול בהקמת חברות בנות בחו"ל, פרוייקטים גדולים וכו'.
רצוי נסיון קודם בתעשיה/מסחר.
השכלה: בוגר כלכלה/מינהל עסקים.
שפות: אנגלית על בוריה. שפות נוספות — ספרדית, צרפתית, גרמנית — יתרון.
2) מנהל שיווק
בעל נסיון מוכח בתחום השיווק הבינ"ל, כולל שיווק מערכות טכנולוגיות ופרוייקטים.
ידיעת השפה האנגלית על בוריה — הכרחי. שפה נוספת — ספרדית, צרפתית או גרמנית — יתרון.
עדיפות תנתן לאיש שיווק בכיר עם נסיון עשיר באסיה ובאמריקה הלטינית.

נא לשלוח קורות־חיים כתובים בעט כדורי על נייר ללא שורות ולציין את היד הכותבת אל: א. זליג, ת.ד. 4230 ת"א 61041.
לפרטים נוספים: טל. 03-657510 בימים א'-ה' בין השעות 09.00-17.00 רח' גאולה 42, ת"א.
התפקידים אלו מיועדים לנשים וגברים כאחד. — סודיות מובטחת —

דרושות
גרין קארד ישראל בע"מ
פקידות/מזכירות
למשרדי המרכבות של החברה
★ משרה מלאה ★ ידע בארגון וניהול משרד ★ הדפסה
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים רח' ריבל 18 ת"א מיקוד 67778

למוסד ציבורי גדול בתל־אביב
דרוש/ה
סוציולוג/ית או
פסיכולוג/ית ארגוני/ת
שיעסוק בנושאי כוח־אדם בארגון
הכישורים הדרושים:
ת. שני בסוציולוגיה או פסיכולוגיה.
ניסיון של 3 שנים בתפקידי ארגון ותיכנון כ"א.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 7093 ת"א מיקוד 61006. עבור 519

מקור
לחברה תעשייתית גדולה
דרוש
מנהל מכירות ארצי
בעל נסיון מוכח בניהול מערך מכירות גדול בתחום מוצרי הצריכה.
על המועמד להיות מנוסה בניהול מערכות הכוללות מוקדי הפצה, סניפים, סוכנים וקבלני משנה. עליו להכיר היטב את רשתות השיווק ולהיות בעל נסיון אישי בקידום מכירות מרוכזות וממוסדות.
התפקיד מיועד לבעל נסיון רב בתפעול ישיר של העוסקים בשטח ואיננו תפקיד מטה.
לראיון, נא להתקשר לטלפון: 03-228407
- סודיות מלאה מובטחת -
מודעותינו מיועדות לגברים ונשים כאחד.
מקור, שרותי מידע ישראליים בע"מ
רחוב מלכי ישראל 19 תל־אביב טל. 228407
25 שנות נסיון
בשיבוץ לתפקידי מפתח

גרין קארד ישראל בע"מ
לרגל הרחבה
ופתיחת סניפים חדשים
דרושים לנו:
מנהלי/ות
סניפים
ברחבי הארץ
★ בעלי רקע ונסיון מוכח בשווק ופרסום
★ בעלי כושר ארגון והפעלת צוות סוכנים
המעוניינים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים רח' ריבל 18 ת"א מיקוד 67778

למרכז רחל ינאית בן־צבי
ללימודי ירושלים בעיר העתיקה
דרושים:
א. רכז/ת מדריכים
לתוכניות הדרכה (מישרה מלאה)
ב. מדריכים/ות בירושלים
(מישרות חלקיות או מלאות)
הכישורים הדרושים: ★ ניסיון בהדרכת נוער בירושלים ובסביבתה ★נכונות לעבודה גם בשעות בלתי שגרתיות ★תואר אקדמי בתחומים: היסטוריה, גיאוגראפיה, ארכיאולוגיה, ומחשבה יהודית וכדומה.
המעונינים יפנו בכתב ויפרטו קורות־חיים לת"ד 14255, העיר העתיקה, ירושלים 91142.
פרטים בטלפון 02-288075 בשעות 13.00 — 16.00 בימים א'-ד'

RS שירות כוח אדם
דרושים
לוח או.אר.אס. הכתובת הטובה לעבודה

לאו.אר.אס תל־אביב דרושים:

- מבקר איכות בקי בהפעלת מכונה XYZ, לא אוטומטית אך ממוחשבת.
- מבקר איכות ויזואלית בענף האלקטרוניקה לעבודה באזור ת"א.
- עובד בעל רקע טכני. ידע במעגלים מודפסים, עבודה באזור ת"א במשמרות.
- פקחים עירוניים תושבי אזור חולון בעלי פרופיל צבאי גבוה.
- טכנאי מכונות בעל ניסיון של 4 שנים כמבקר איכות לעיבוד שבבים.
- חרש בעל 2 שנות ניסיון לעבודה באזור חולון.
- מחסנאים בעלי 2 שנות ניסיון במחסן לחלפים אלקטרוניים, עדיפות לבעלי ניסיון בעבודה עם מחשב.
- עובדים להתקנות של C.A.T.V לעבודה באזור פתח־תקוה.
- רתכי שריון בעל ניסיון של 3 שנים לעבודה במפעל בטחוני.
- אחות מוסמכת/ מעשית בעלת ניסיון בהשמת עזרה ראשונה או עבודה בקופ"ח או מוסד דומה. לעבודה במשרה מלאה.
- גברי רתמים לעבודה זמנית מיידית במפעל בטחוני שכר גבוה במיוחד.
- אפשרות כקבלן משנה.
- צבעי ריסוס לעבודה במפעל בטחוני בעל 2 שנות ניסיון.
- שומרים בעלי 2 שנות ליגמד, פרופיל צבאי גבוה, לעבודה במפעל בטחוני במשמרות כולל שישי שבת וחג.
- טכנאי קירור בעל רקע במערכות מיזוג אוויר שנתיים ניסיון לעבודה באזור ראשון לציון.
- חוטי לוחות חשמל בעלי שנתיים ניסיון לעבודה באזור ראשל"צ.
- עובדי ייצור בעלי רקע במסגרות לעבודה בהרכבות מכניות באזור ראשל"צ.
- כתבניות / עברית.
- כתבניות / אנגלית.
- כתבניות עברית/ אנגלית.
- מעבדות תמלילים עברית/ אנגלית, עברית/אנגלית.
- קלדניות מאזור פתח־תקוה.
- מנה"ח מסוג ג' ומעלה עם ניסיון.

תל־אביב, כפר אתרים 125, טל' 202597, 03-202460

לאו.אר.אס רחובות דרושים:

- חשמלאים מוסמכים – לעבודה באזור.
- מסגרים – למשרה מלאה – תנאים מצויינים – עבודה קבועה.
- מסגר מכני שידע לתקן מכונות.
- נגר למשרה מלאה.
- מחוטות למשרה מלאה.
- מפעילי מכונות ומתקנים קווי ייצור אוטומטיים – בוגרי 4־3 שנות לימוד בבית־ספר מקצועי במגמות: מכניקה, מכונאות, חשמל, מכשירנות אוטומציה, 3־2 שנות ניסיון בהפעלת מכונות או מתקנים תעשייתיים.
- איש כלים חרט + כרסם, ידע בעיבוד שבבי.
- כרסם חרש עם ידע בעבודות מסגרות וריתוך.
- חרש לעבודה לחודש ימים.
- מסגרים לעבודה קבועה – תנאים טובים – תושבי ראשון והסביבה, יש הסעות.
- מבלטן – לעבודה קבועה, תנאים טובים, יש הסעות.
- מתאוסי לוחות חשמל לעבודה קבועה – תנאים טובים – יש הסעות.
- טכנאי קירור – לעבודה קבועה – תנאים טובים – יש הסעות.
- עובדי ייצור לעבודה קבועה – תנאים טובים – יש הסעות.
- בחורות לעבודה במטבח + מעט ניקיון.
- חשמלאי תעשייתי – אחזקה בעל הסמכה ד' לעבודה.
- למחלקה המשרדית מנהל חשבונות מדופלם – ניסיון של 5 שנים.
- רואה חשבון.
- מנהלת חשבונות עם ניסיון לעבודה קבועה בת"א, תנאים טובים.
- מזכירה אנגלית עברית + הדפסה + טלקס, שעות עבודה 19:00־10:00
- מזכירה עברית אנגלית + הדפסה + עיבוד תמלילים + טלקס.
- מזכירה עברית אנגלית למחלקת שיווק, שפת אם אנגלית – חובה.
- מזכירה אנגלית עברית למנהל אגף הנדסה + הדפסה.
- לבית אבות דרושים: כוח עזר, אחיות מעשיות ומוסמכות, אחות ראשית מוסמכת.
- מעבדת תמלילים אנגלית ל־5 שבועות לחצי משרה.
- מקדמי מכירות בשטח הפירסום.
- פקידת רכש אנגלית עברית + הדפסה במפעל עתיר ידע בנס־ציונה.
- מהנדס מכונות – נסיון של 5 שנים בתכנון נגררים. קונסטרוקציות של עגלות, שרטוט – חובה.
- לבית דפוס דרושים: מדפיס בלט, הודך נייר – אפשרי גם מנוסים לעבודה קבועה.
- למחלקה השכנית כרטס סי.אנ.סי. – לעבודה בגדרה.

רחובות, רח' הרצל 187, טל' 08-450630

לאו.אר.אס ירושלים דרושים:

- מהנדס ייצור בעל רקע בניהול 5 שנות ניסיון מנהיגות ויוזמה.
- מנהל כוח אדם ניסיון בתעשייה.
- מהנדס מכונות חשמל אפשרי שנה ניסיון.
- עובד מעבדה בעל 3 שנות ניסיון במעבדה פיסיקאלית ידיעה טובה באנגלית.
- אלקטרונאי בעל ניסיון בעבודה בציוד מדידה ממוחשב. או רקע ב.אר.אף.
- כתבניות עברית ו/או אנגלית מעולות לעבודות זמניות ממושכות שכר גבוה.
- רתכים מעולים – מסגרים.
- רתכי ארגון העומדים מבחנים, הסעות מתל־אביב.
- מזכירות בכירות למשרה קבועה בתעשייה שליטה בהדפסה בעברית ו/או באנגלית תנאים טובים.
- קלדנית מסוף למחשב אי.בי.אם. 36.
- מנהלי חשבונות סוג 2,3 מנוסים, ידיעה באנגלית חובה.
- טכנאי ייצור בעל ניסיון במדידות זמן למשך 6 חודשים.
- עובדי ייצור בוגרי צה"ל לעבודה במשמרות בעלי רקע במכניקה עדיפות.
- עובדי ניקיון למשרה מלאה.
- מנהל לוגיסטיקה ניסיון 5־7 שנים ידיעה באנגלית + צרפתית ורומנית.

ירושלים, רח' אבן ישראל 5, טל' 242159, 02-242152

לאו.אר.אס חיפה דרושים:

- המחלקה הטכנית
- מהנדס מכונות בעל ניסיון בתכנון מערכות משולבות, מיקום מכונות, מתקני עזר ותכנון מתקנים, מערכות שינוע ומבני פלדה.
- הנדסאי/ת כימיה / מזון בעל/ת ניסיון בענף המזון, ניסיון בניהול עובדים. לתושב מריה והסביבה – יתרון.
- חשמלאי מוסמך המשלאי מוסמך עם רשיון בתוקף וניסיון בתעשייה. מאזור בנימינה, פרדס־חנה.
- רתך אלומיניום בעל ניסיון בריתוך אלומיניום יוצא צבא.
- רתכי סי.או.2 בעלי ניסיון בריתוך סי.או.2 יוצאי צבא לעבודה מיידית.
- רתכי ארגון בעלי ניסיון בריתוך ארגון וטסט.
- מסגרי אחזקה מסגר אחזקה בעל ניסיון באחזקת מכונות במפעל תעשייתי (משמרות בחצר ובעפולה).
- מכונאי מוסכים בעלי ניסיון במכונאות מוטוסים יוצאי חיל האוויר לעבודה מיידית.
- נגרים בעלי ניסיון בריהוט לעבודה באזור עכו ונהריה.
- מנהל מחלקת אחזקה איש אחזקה בכיר בעל ניסיון בניהול האחזקה במפעל תעשייתי.
- מנהל מתפרה טכנאי/ הנדסאי תעשייה וניהול, ניסיון בתחום הקונפקציה.
- הנדסאי/טכנאי מכשור ובקרה או הנדסאי חשמל, בעל ניסיון במכשור ובקרה בתחום האחזקה. עדיפות לתושב עכו־נהריה.
- מהנדס מכונות לתפקיד מהנדס פרויקט. בעל ניסיון 5־4 שנים, ידע מעשי בעיבוד מתכות, פלדות שריון ואלומיניום. ידע טכני בהגדרה וחישוב תהליכים ותהליכים. התאמת שרטוטי תכנון ליצור. תכנון מתקנים בתחום המתכות.
- המחלקה המשרדית
- פקידת יבוא–יצוא ידיעת השפה האנגלית על בוריה, ידיעת השפה הגרמנית – יתרון. יכולת ניסוח והדפסה באנגלית ובעברית, הפעלת טלקס. מועמדות מאזור עכו נהריה – יתרון.
- פקידת יבוא–יצוא שליטה מלאה באנגלית. הדפסה באנגלית לחצי משרה.
- עוזר למבקר פנים בוגר מגמה לחשבונאות. אין צורך בניסיון קודם. מועמד מאזור עכו נהריה – יתרון.
- מנהלי חשבונות סוג 2/3 בעלי ניסיון במפעל תעשייה – יתרון.
- מזכירה עברית־אנגלית שליטה מלאה באנגלית, ניסוח וקריאה ברמת שפת אם.
- מרכזנית דוברת אנגלית ברמה טובה לעבודה ממושכת.
- קלדנית בעלת ניסיון על מסוף דיגיטל לעבודה מיידית. שכר גבוה למתאימה.

חיפה, רח' הרצוג 2, טל' 664002, 04-663703

חברה תעשייתית ליצוא מערכות
הפקת חשמל מאנרגיה סולרית
דרוש
מהנדס מכונות
כשורים
★ 10 שנות נסיון מוכח בתכנון (DESIGN) מכונות
★ יכולת עבודה עצמאית וכושר לנהל צוות תכנון
★ נסיון בעבודה בתי"בים
★ שליטה טובה בשפה האנגלית
★ יתרון — הכרת תעשיית המתכת בישראל ונסיון בתכנון מבני פלדה
מקום העבודה ירושלים
נא לשלוח פירוט קורות חיים למחלקת כוח אדם, חברת לוז, ת"ד 7929 ירושלים 91079
LUZ INDUSTRIES ISRAEL

מקור
למפעל מודרני
בתחום יציקות מיוחדות
דרוש
טכנולוג יציקות
בעל נסיון מוכח
בכל הקשור ליציקות מתכת,
תבניות וחמרים.
הכישורים הדרושים:
1. תואר מוכר בהנדסת מכונות
2. כושר מקצועי מעולה
3. יחסי אנוש טובים ונסיון בעבודת צוות
4. כושר הדרכת עובדים
המועמד שייבחר יזכה בחוזה עבודה אישי נדיב. קיימת אפשרות לקבלת רכב ממפעלי וסיוע בדיור.
לראיון, נא להתקשר לטלפון: 03-248211
- סודיות מובטחת -
מודעותינו מיועדות לגברים ונשים כאחד.
מקור, שרותי מידע ישראליים בע"מ
רחוב מלכי ישראל 19 תל־אביב טל. 228407
25 שנות נסיון
בשיבוץ לתפקידי מפתח

רק אותך
אנו מחפשים!!!
בת 20־30, נאה ובעלת מרץ
מחפשת אתגר וגוון
בחיי היומיום
המטרה:
שווק ומכירות ליצואנים בלבד
עבור לשכת מסחר אירופאית
לפנות בפרטים מלאים ובכתב־יד אל:
ת.ד. 14011 תל־אביב (61140) עבור: "שווק"

א.ש. מפנה בע"מ
השמת כח אדם בכיר
למפעל מתכת בהקמה דרוש/ה
מנהל/ת
כישורים רצויים:
★ מהנדס מכונות בעל נסיון ניהולי קודם.
★ רקע ביציקות.
★
למפעל למוצרים טכניים דרוש/ה
סמנכ"ל/ית שיווק
★ רצוי ידע ונסיון במוצרים רפואיים.
★
לרשת מפעלים וחנויות בענף המזון דרוש/ה
מנהל/ת
לוגיסטיקה ורכש
★ בעל ניסיון, אשר יעסוק בהקמת מפעלים, חנויות ובתי־אוכל בארץ ובארה"ב.
★
לקבוצת חברות בינלאומיות דרוש/ה בדחיפות
מנהל/ת כספים + חשב/ת
שכר של כ־ 5,000 ש"ח.
★
נא לפנות בכתב או טלפונית לפי הכתובת:
גורדון 74 ת"א מ. 64388. טל': 03/242012
סודיות מלאה מובטחת!!!
(מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד)

صكا من الاجل

הלוח הארצי הארץ חדשות

יותר טוב במנפאואר

לסניף רחובות דרושים

★ **מזכירה**
מנוסה, שפת אם אנגלית, הדפסה עברית/אנגלית, ידע במעבד תמלילים - יתרון, ליום עבודה מלא לתקופה ממושכת.

★ **פקידת רכש**
שליטה באנגלית הכרחית, נסיון במפעל תעשייתי, ליום עבודה מלא, לתקופה ממושכת.

★ **מפעילי + מכונות**
בוגרי ביה"ס מקצועי, יוצאי צבא, נסיון בהפעלת מערכות אוטומציה - יתרון, לעבודה במשמרות.

★ **אורגים**
לעבודה במשמרות מאיזורי: יבנה, אשדוד, רחובות.

★ **כרסם/חרט**
קונבנציונאלי, מנוסה, לעבודה באופן עצמאי, קריאת שרטוט, **בשכר גבוה במיוחד!**

אנו מציעים עבודה מעניינת ושכר גבוה,
המעוניינים מתבקשים לפנות למשרדנו:
ברח' הרצל 190, רחובות, בימים: א-ה' 08.00-14.00
וביום: ו' 08.00-12.00. טל: 461717, 08-473734

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

דרוש/ה

חשב/ת

כישורים דרושים:
★ נסיון בהפעלת מערכות חשבונאיות
★ יתרון לבעלי ידע במערכות ממוחשבות

מקום העבודה:
אזור עפולה

נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים השכלה ונסיון קודם אל ת.ד. 2030 עפולה 18000 ולציין על המעטפה "אישית למנכ"ל"

- סודיות מובטחת -

פזקר PAZKAR

לקייטנת צבר באלוני יצחק
דרושים
ספורטאים/ות
מדריכים/ות
לעבודה בחודשי יולי-אוגוסט לקייטנה בתנאי פנימיה
063-99871 בפרטים
גם בשבת ומוצ"ש

לגלי מבורם
דרושות
מבקרות + אורחות
לא מקצועיות
הכשרה תינתן במקום
לפנות לשרית
9610545

דרוש
עובד לענף מבשירי כתיבה לריהוט משרדי
מאזור השרון עם נסיון קודם רישיון נהיגה חובה
נא לפנות בכתב בצירוף המלצות ת.ד. 37 רעננה
לציין על גבי המעטפה "עובד לענף משרדי"

סעם - אספניה אוטומוטורס בע"מ
לרגל הרחבת מוסכנו המרכזי בחולון
דרושים:
לאחר שרות צבאי
★ **מכונאים ★ פחחים ★ חשמלאים**
נא לפנות טלפונית 03-338955/6/7 לטיטה

לעיתון "העיר"
דרושים:
1. כתב/ת
עם ענין בצרכנות - קניות, השוואות מחירים בתנאי פרילאנס
2. כתב/ת שחי/ה ומתמצא/ת בת"א, בתנאי פרילאנס
נא לפנות בין השעות 13°°-10°°
ליוני סער טלפון: 651131

עיריית תל-אביב-יפו
לאגף לרפואה ציבורית
דרוש
רופא אורטודונט
לעבודה במרפאת השיניים העירונית
לפרטים נוספים יש לפנות
לרחוב בלפור 14 ת"א טל: 03-299549

דייזי daisy
מערכות הנדסה
ENGINEERING SYSTEMS

תיב"מ

דייזי מערכות הנדסה הינה חברת בת של דייזי סיסטמס בארה"ב, העוסקת בפיתוח עמדות תיב"ם מהמתקדמות בעולם. במסגרת הרחבת מערך התמיכה בלקוחותינו בארץ

דרוש:
מהנדס יישומים

תחומי פעילות:
★ מתן ייעוץ, סיוע והדגמת מוצרי החברה.
★ הדרכה והכשרת לקוחות ביישום מגוון מוצרי החברה.
★ ביצוע משימות פיתוח מיוחדות.
★ השתלמות והתעדכנות שוטפת ביישומים חדשים תוך הכרה מעמיקה של נושאים תאורטיים.

כישורים:
★ מהנדס אלקטרוניקה/מחשבים.
★ נסיון בתכנון לוגי ומערכות ממוחשבות.
★ נסיון על עמדות CAE, יתרון.

הננו מציעים עבודה רבת אתגר ועניין, הכוללת השתלמויות שוטפותבארץ ובחו"ל. העבודה לפי חוזה אישי.

נא לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 708 הרצליה 46105.

- סודיות מובטחת -

דייזי מערכות הנדסה בע"מ

טל: 371261

איש/אשת מכירות
* הופעה נאה * כושר שכנוע * נסיון

עיריית תל-אביב-יפו
לאגף לרפואה ציבורית
דרושות
אחיות מוסמכות
בוגרות קורס לבריאות הציבור.
לפרטים נוספים יש לפנות לבית שטראוס,
רחוב בלפור 14 ת"א טל: 03-299549

חקת — חברת קידום תעשיות בע"מ
ת.ד. 10194 מפרץ חיפה 111 26

דרוש
איש שיווק
בתחום המחשבים והתוכנה

בעלי נסיון מתבקשים לפנות לכתובת הנ"ל בצרוף קורות חיים בכתב יד.
— סודיות מובטחת —

עיריית תל-אביב-יפו
מצילי"ים
פקחים בחופי הרחצה
דרושים מצילי"ים בכל הדרגות:
מציל אחראי, מציל, ועוזר מציל וכן פקחים לעבודה עונתית בעונת הרחצה 1986.
המעונינים יפנו למחלקת החופים - עיריית תל-אביב
כיכר מלכי ישראל קומה 8 חדר 824 טל: 438428

לאולם תצוגה חדש בתל-אביב
דרושים:
1. דיילים/ות לביתני תצוגה ומכירה
כישורים הכרחיים:
★ שליטה בשפות
★ הופעה נאה
★ בעלי נסיון קודם
2. קלדנית הנה"ח מנוסה למחשב DATA POINT
נא לפנות לקולין בטלפון: 662340

שרברבים ומסגרים
לעבודה קבע
במפעל באשדוד
057-73244

פריקלאס יהודה בע"מ
למפעלנו במישור רותם
דרושים
כלכלן/ית
★ בעל תואר ראשון בכלכלה
★ נסיון בתעשיה יתרון

מהנדס/ת כימאי/ת
★ בוגר הנדסה כימית
★ רצוי נסיון של כשנתיים בתעשיה הכימית

תנאי השכר יקבעו על פי כישורי המועמדים.
למועמדים מחוץ לאזור תנתן עזרה בדיור.

מועמדים העונים על הכישורים הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב לפריקלאס יהודה בע"מ על פי הכתובת: פריקלאס ים המלח בע"מ, מישור רותם, ד.נ. ערבות מיקוד 84800, טל. 057-53031

לקבוצת כימיקלים לישראל

מרכז יד לקשיש נס ציונה
שירותים המאפשרים
איכות חיים לגיל הזהב
אוכל דיאטטי — פיזיותרפיה — ריפוי בעיסוק — משחקי חברה — פעילים נבינה גדולה עם ביטחה.
חדרים לבודדים וזוגות בסביבה כפרית ושקטה
לתושבי הסביבה: במקום מועדון מועדון
בימים א'-ה' כולל כל השירותים
רח' ראובן 13 נס-ציונה
08-473652, מ-22.00 :08-473363

מתמנה מנכ"ל
בן 49 בעל ניסיון רב
בחשבונאות כספים ושיווק
נא לפנות לת.ד. 1334 ה"א עבור דן 26996

מוסך נ. פלדמן ובנו בע"מ
סניף דרום,
אזור התעשייה באר-טוביה
טל: 055-82335, 055-85288, 055-86224/5
דרוש:
מכונאי דיזל
עם נסיון בציוד כבד עבור מוסכנו
לפרטים נא לפנות לטלפונים הנ"ל

השרות שירות התעסוקה בישראל

לעבודה בטחונית
בנמל התעופה בן-גוריון
דרושים:
★ **מסיימי שירות צבאי.**
★ **12 שנות לימוד.**
★ **דוברי אנגלית ברמה טובה.**
★ **מצב בריאותי תקין.**
★ **הופעה נאה.**
★ **גיל עד 26.**
★ **מגורים באיזור גוש דן - חובה לתקופת החוזה.**
★ **תקופת התקשרות לשנה.**

העבודה מוצעת לבחורים ובחורות העונים לתנאי הקבלה לעיל.
למועמדים שימצאו כמתאימים יוצעו תנאי עבודה נאותים.
ועדת קבלה פתוחה תיערך בין הימים א' 8.6.86 - ג' 10.6.86 בין השעות 09.00-12.00.
על המעונינים להתייצב במנהלת נמל התעופה בן-גוריון בבנין משרד הבריאות סמוך לאולם המכס ולהצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שיחרור מצה"ל ושתי תמונות.

מדריך הארץ

יום שישי
פרק יומי
תהלים עא-עב
משנה יומית
כלים כג, ד-ה
דף יומי
תענ' יח
הלכה יומית
תפלה קס, א-ג

זמן הדלקת הנרות

	ער"ש	מוצ"ש
ירושלים	7.04	8.25
תל אביב	7.22	8.28
חיפה	7.17	8.28
באר-שבע	7.19	8.18

תורנות רופאים
הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ-6 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81335
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' - 20.00-8.00
בימי ו' - 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
"שקמ" — שרות רפואי לקבו שרות ביקורי בית של רופאים מומחים
לילדים ותינוקות בשעות 24-19 טל' 03-7549111 "שקמ" קוד מנוי 222
מד"א — עזרה ראשונה נפשית:
24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל-אביב 03-261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר-שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב 03-223958

מרכז סיוע לקורבנות אונס
24 שעות ביממה:
תל-אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611

מרכז סיוע למצבי לחץ מטעם "מעגלים"
א' רה 11.00-13.00
ב' רד 16.00-18.00
רח' מאפו 13 תל-אביב
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל-אביב:
בר כוכבא 49
טל: 02-284649
פתוחה בימים א-ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה: רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה: כל יום 20.00-23.00
שר"ן - שירות רפואי נייד ירושלים (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום - 660585, 02-669531
מוקד לילה שבת חג - 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכור ב"ד
תל אביב, מוקד יום - 218820, 218898
מוקד לילה - 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

תורנות בתי חולים
תל אביב
רוקח — (ילדים,פנימית)
איכילוב — (כירורגית)

ירושלים
שערי צדק — (כירורגית, אורטופדית, עיניים)
הדסה ע"כ — (ילדים,פנימית)
הדסה הר הצופים (נשים)
בקור חולים — (א.א.ג)

תורנות בתי-מרקחת
תל-אביב
זיוה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
שרה רב האוהר 3 תכנית ל 428510
ירושלים
מרפאת רוממה המ"ג 28 523191
חיפה
הנשיא שד' הנשיא 33 335312

רמת-גן
אבי תל חי 34 742369
חולון
אסותא טרומפלדור 4 858197
בת ים
גבי בת ים הנביאים 3 5515671
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה
גבע שער הגיא 14 22695
הקריות
הרמן מסחת מוריץ ק. מוצקין 715136

דלת פתוחה
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 17.00-20.00.
בוגרשוב 66 ת"א, טל. 9-281228.
חיפה: ימים א', ד' — 16.00-19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שבת
פרק יומי
תהלים עג-עד
משנה יומית
כלים כד, א-ב
דף יומי
תענ' יט
הלכה יומית
תפלה קס, ד-ז

תורנות רופאים
הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ-6 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נהריה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד-רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' - 20.00-8.00
בימי ו' - 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
מד"א — עזרה ראשונה נפשית:
24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
תל-אביב 261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר-שבע 057-48111
תורנות רופאים וטרינריים
ד"ר בן ארי משה ברודצקי 43 ת"א טל' 413361
מרכז סיוע לקורבנות אונס: — 24 שעות ביממה.
תל-אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-82611

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל-אביב, בר כוכבא 49.
טל: 02-284649
פתוחה בימים א-ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00
אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' מס' 04-523566. שעות הקבלה כל יום 20.00-23.00
שר"ן - שירות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום - 660585, 669531
מוקד לילה, שבת, חג - 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
תורנות רופא וטרינרי — ד"ר ודסנו רני ועידת קטוביץ 3 ת"א 450245

תורנות בתי-חולים
תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)

ירושלים
בקור חולים — (פנימית, א.א.ג)
הדסה ע"כ — (ילדים,נשים,כירורגית, אורטופדית, עיניים)

תורנות בתי-מרקחת
תל-אביב
זיוה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
שרה,רב האוהר 3 תכנית ל' 428510
מוצ"ש, זיוה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
מוצ"ש, שרה רב האוהר 3 תכנית ל' 428510
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מוצ"ש, מרפאת רוממה המ"ג 28 523191
חיפה
בסור שד' הנביאים 97 524113
חולון
אסותא טרומפלדור 4 858197
בת ים
עצמאות בלפור 75 865583
רמת-גן
רמה ז'בוטינסקי 65 7514483
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה
נאות שקד מ. מסחרי אורים 52484
הקריות
הרמן מסחת מוריץ ק. מוצקין 714136

מרכזי מידע — אגד
03-432777 04-549121
02-528251-2

"מוסד בקעת כנרות"
דרושים/ות
מורים/ות
למקצועות: אנגלית
ביולוגיה
ערבית
מוסיקה
נא לפנות לטלפון 067-51234/5
לזיוה או לשולה, או בכתב למוסד החנוכי "בקעת כנרות" בית זרע
ד.נ. עמק הירדן 15135

גרין קארד ישראל בע"מ

אנחנו אוהבים להשקיע הרבה באנשים טובים - וכדאי לנו

אם את/ה חרוץ ודבק במטרה;
אם את/ה מוכשר לעסוק במכירות;
הצטרף/י לחברה צעירה ודינמית המשווקת פרוייקט רווחה חדשני;
הדרכה והכנסה מובטחות!
השכלה תיכונית הכרחית!
ת"א, רח' ריבל 18; טל. 379392, 03-376869
ראשל"צ, רח' הרצל 84; טל. 03-945245
פ"ת, רח' הרצל 34, טל. 03-916429
ירושלים, רח' ההסתדרות 10; טל. 02-226514
חיפה, רח' הנביאים 20; טל. 04-674365
אשדוד, רח' רוגוזין 38; טל. 055-24910
ב"ש, רח' העצמאות 99; טל. 057-78035
טבריה, רח' סמילנסקי 10; טל. 053-42462

רגן מכונות וציוד הנדסי בע"מ
ד ר ו ש
סוכן עצמאי
בעל רכב
לשיווק מכונות רחיצה בלחץ גבוה
הכנסה טובה לאיש המתאים.
טלפון: 03-7515488,
בין השעות: 08.00 - 14.00

לאופנת פיצי
דרושות
תופרות
למודלים - מנוסות
תנאים טובים למתאימות
ת"א רח' חפץ חיים 10
(פינת נחלת יצחק 56) 03-210766

למוסד רפואי ציבורי גדול
דרושים
רוקחים ועוזרי רוקחים
באזורי ירושלים והמרכז
תנאים טובים למתאימים. סודיות מובטחת.
לפנות בכתב לת.ד. 4927 תל-אביב
(עבור רוקחים) או בטלפון: 03-248145

למושב קדש ברנע (ליד מסוף ניצנה)
ד ר ו ש ו ת
מטפלות לגיל הרך
מגורים במקום
טלפון 057-79107, 057-77278 מיום א'

לכפר הנוער אלוני יצחק
ד ר ו ש י ם
לשנת הלימודים תשמ"ז
1. מדריך חברתי.
2. אם בית.
3. מורים.
לתנ"ך, לשון, ספרות (הכנה לבחינות בגרות)
4. מורה לחטיבת ביניים.
5. אחות מחליפה לתקופת הקיץ
נא לפנות לכפר הנוער אלוני יצחק ד.נ. מנשה 37881 טל' 063-89090/3

מרכז ארצי לבחינות ולהערכה
ד ר ו ש
יוצא צבא
לעבודה פקידותית
המשרה קבועה, התפקיד כרוך בעבודה משרדית ופיזית
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית:
02-6631616 מרכז חיוצונים

ORS הכתובת לעבודה טובה
שירות כוח אדם

קיבוץ אפיקים מחפש
מורה למתמטיקה
למשרה מלאה
067-54795 או 067-54507

למשרד אדריכלים דרוש
אדריכל / אדריכל פנים
עם ניסיון
לפרטים לפנות 03-908133
או בערב 03-903222

למושב נוה ירק
דרוש
מרכז ענפים
גמרץ ובעל נסיון
בפרדס או כרם
לעבודה קבועה
נא לפנות בערב
03-9125216

דרושים למתפרה בת"א
1. תופרת
2. עובדות לניקוי וקיפול בדים
03-839429
מ-08.00-10.00

לבשמת בע"מ
דרוש
גנן
לעבודה קבועה
בעל רשיון מזכה
ונסיון במערכות השקיה
מגורים בגוש דן
להתקשר ביום ו' מ-13.00
לטל. 222905

דרושים
רופאי שיניים
כלליים לילדים
ומומחים אחרים
למרפאות שיניים
משוכללת
בראשון-לציון
נא להתקשר
03-959979

דרושה
פקידה תלפוניסטית
שבוע בוקר,
שבוע אחה"צ
והערב
לפנות טלפונית
לחנה 232262
בין השעות
13.00-15.00

משרד הבריאות
נציבות שירות המדינה
נציבות שירות המדינה מודיעה כי למשרד הבריאות דרושות
אחיות מוסמכות או מעשיות
לעבודה בבי"ח "איתנים"
(קיימת אפשרות של עזרה בדיור)
בדבר פרטים יש לפנות לאחות הראשית בביה"ח,
בין השעות: 8.00 - 13.00, טלפון: 02-543211.

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
המחלקה המנגנון ת.ד. 92 ירושלים 91920

משרה פנויה מס' ח'2/7/86
מהנדס/ת חשמל חבלי/ת
הכישורים הדרושים:
1. בעלת/ת תעודה מוכרת בהנדסת חשמל, רצוי בעל/ת ניסיון.
2. בעל/ת רכב פרטי.
המקום: באר-שבע.
הדרגה המוצעת: 8-5 בדירוג המקצועי.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 22.6.86

בוגר/ת צבא
מקומכם איתנו
בצוות צעיר ודינמי
08-229166

ישיבת בני-עקיבא והטיבת הביניים
"נוה הרצוג" ניר גלים
ליד אשדוד
לקראת שנת הלימודים תשמ"ז דרושים:
א. טבח/ית ראשי/ת
ב. אם בית מרכזית
ג. מדריכי פנימיה רווקים.
ד. מורה למדעים לחטיבת הביניים
מועמדים יראי שמים בעלי ותק וכישורים מתאימים יכתבו
לת.ד. 136 אשדוד, ויוזמנו לראיון

הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ
ל"הסנה" חברה ישראלית לבטוח בע"מ
דרושים/ות
- עובד/ת תביעות אלמנטרי
- עורך/ת פוליסות אלמנטרי
רצוי בוגרי/ות המכון לביטוח בעלי/ות נסיון
- כתבנית / מזכירה
בעלת ניסיון במעבד תמלילים.
- חניכים/ות
בגילים 16 - 17.
המעוניינים/ות יפנו טלפונית ל-03-623251 מחלקת כח-אדם

לאחד ממפעלי התעשיה הכימית בדרום
דרוש
אחראי תפעול בית תוכנה

תאור התפקיד
- פקוח ונהול שוטף של פעילויות המחשב והציוד ההקפי.
- ביצוע משימות שגרתיות וחריגות על פי לוח זמנים, משאבים ועדיפויות
- סיוע ולווי משתמשים בהתקנות רכיבי חומרה ותוכנה
- בניה ועדכון של נוהלי תפעול ומעקב אחר בצוע
- איסוף וניתוח נתוני עומס וקיבולת

כישורים נדרשים
- תואר ראשון בהנדסת תעשיה וניהול או בתחום רלוונטי אחר במחשבים.
- נסיון קודם במערכות עב"א מסחריות ותעשייתיות מורכבות
- כושר ניהול צוות עובדים וקיום יחסי עבודה מעולים
- יכולת טובה בניהול משא ומתן
- שליטה טובה בעברית ואנגלית
- נכונות לעבוד בתנאי לחץ ובשעות חריגות
- הכרת מחשבי IBM מסידרת 4300/38/36 - יתרון

המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים לת.ד. 744 באר-שבע
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

לסרט בהפקת גולן גלובוס
דרושים
רקדנים/רקדניות
עם רקע בריקוד בלט
לפנות: שושלי 03-280903, 03-289258

בית אבות "נוה-אילן"
★ השגחה 24 שעות
★ טיפול מסור ואישי !!!
★ אוירה ביתית !!!
מספר מקומות מוגבל
רח' פנקס 17 רמת-גן, טל: 03-775908

אאמקור
לאגף הרכש המרכזי של כל מפעלי הקונצרן
דרושה
פקידה
★ ידיעת השפה האנגלית והדפסה - חובה.
★ שפות נוספות ונסיון קודם בעבודה מול מחשב - יתרון
לקביעת ראיון, טל: 03-627525

פוספטים בנגב בע"מ
לאגף אספקה ב"ש
פקיד/ת רישוי
• נסיון בהליכי מכס, סיווגים, הוצאות, רשיונות-יבוא וכדומה
פקיד/ת יבוא
• הכנת הדקומנטים לשחרור ממכס
פניות בכתב-יד בציון קורות חיים ונסיון קודם יש להפנות ל"מרכז הגיוס", ת"ד 435, דימונה 86100, ולפרט המשרה המבוקשת.
למועמדים מחוץ לאזור תינתן עזרה בדיור.
• סודיות מובטחת •
מודעה זו מיועדת לגברים ולנשים כאחד.

טמפו
טמפו תעשיות בירה בע"מ
דרושים
מחסנאי תוצרת מלאי
השכלה תיכונית, רקע בניהול מלאי, רצוי בענף המזון.
בקר מערכת ההתחשבנות
מנו"ש סוג 3, ניסיון בעיבוד נתונים אוטומטי, הפעלה וניהול צוות עובדים מגורים בגוש דן.
פקיד/ה
בוגר/ת תיכון, לאחר שרות צבאי, לעבודה במחלקת השיווק, שעות העבודה 10.00-18.00 ותושב/ת גוש-דן.
מסגרים מכניים
בעלי ניסיון של 5 שנים לפחות בעבודות אחזקה בקוי יצור בתעשיה.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד למחלקת כח-אדם, טמפו רח' המלאכה 9, אזור התעשיה חולון 58850 או בטלפון מס' 03-800131

לכפר הנוער "עין כרם"
בי"ס חקלאי וטכנולוגי
דרושים:
1. מורה למתמטיקה ו/או מחשבים (לכתות הגבוהות)
2. מורה לאנגלית (לחטיבת בינים ולחטיבה העליונה)
3. מורה למדעי החיים והחקלאות (חטיבה עליונה, בעיקר)
4. לבורנט/לבורנטית (1/2-1/3 משרה)
5. מדריכים חינוכיים (תוגבת מגורים במקום)
6. מדריכי שלי"ח
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לפי הכתובת: בי"ס חקלאי עין-כרם, ד.נ. הרי יהודה מיקוד 90872, או בטל. 02-416016

למפעל גדול בדרום
דרוש
מהנדס חשמל
- בעל נסיון מוכח של 5 שנים בתעשיה.
- הכרת מתקנים בעלי הספק במתח גבוה ובמתח נמוך.
- בעל רשיון של מהנדס חשמל רצוי מהנדס חשמל בודק.
- רצוי ידע בבקרת תהליכים כימיים.
- רצוי נסיון בעריכת בדיקות חשמליות במעבדה ובמתקנים קיימים.
מועמדים בעלי נתונים מתאימים מתבקשים להפנות את קורות החיים כולל נסיון בעבודה לת.ד. 138 באר-שבע.

מתחם קורות
למשרד עיד
המשרה 08.00-17.00
ימים בשבוע
תנאים טובים למתאימות
לראיון 258993, 255847

למחלקת יבוא
דרושות:
פקידות
אחרי שירות צבאי
תעודת בגרות מלאה
לפנות ליואב 03-376378

למוסד ממלכתי בירושלים
דרושים
ארכיבאים/ות
כישורים נדרשים:
• בוגרי תיכון
• גיל 21-30
• לאחר שירות צבאי מלא כמנהל
תעודת בגרות מלאה בלבד
תנאי שכר טובים
תנאי שירות מיוחדים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 77 ירושלים מיקוד 91000
ויציינו קורות חיים ופרטים אישיים כולל מס' ת"ז וטלפון
פונים מתאימים ייענו

טמפו
טמפו תעשיות בירה בע"מ
למפעל הפלסטיק בירוחם
דרוש
איש ייצור ואחזקה
בעל ניסיון במכונות הזרקה
תנאים טובים למועמד המתאים, תנתן עזרה לדיור באזור.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד למחלקת כח-אדם,
טמפו רח' המלאכה 9,
אזור התעשיה חולון 58850

המשרד לקליטת העליה — הסוכנות היהודית
מינהל הסטודנטים והתלמידים
דרושים
רכזי תרבות,
מדריכים חברתיים
למעונות סטודנטים עולים
בי-ם, חיפה, ב"ש ות"א
דרישות התפקיד:
– שרות צבאי
– נסיון קודם בעבודה ובהדרכה
– תלמיד מן המנין להשכלה גבוהה מהשנה השניה ואילך
– מגורים במעונות - חובה
המעונינים מתבקשים להגיש מועמדות בטופס מתאים שימסר באחד מהמקומות הבאים:
– ירושלים, מינהל הסטודנטים (מול חברה הנרבות) רח' הלל 15.
– חיפה, מינהל הסטודנטים, רח' פלי"ם 7 בנין צים.
– תל-אביב, מינהל הסטודנטים, רח' אסתר המלכה 6.
– באר-שבע, מינהל הסטודנטים, בנין הנגבי.
– התפקיד כרוך בשעות עבודה לא מקובלות.
– דרגת המשרה - מדריך חברתי חצי משרה רכז תרבות משרה מלאה.
– את הבקשות יש להגיש עד 30.6.86.

לחברת ת.ד.ל בע"מ
דרושים
לעבודות אחזקה
באזור המרכז והדרום:
★ **חשמאלים מוסמכים**
עם רשיון (2 שמרות)
★ **צבעים מקצועיים**
(2 משרות)
★ **כולבויניק**
עם ידע בבנין וטפסנות
טלפון: 02-520538

מרכז קהילתי בית פאמי ביץ
למרכז קהילתי ברמת-גן
דרושים
מדריכי חוגים
לשנת הלימודים הבאה:
התעמלות ודרמה לילדים

כדורסל	גלגיליות
אורגניות	יוגה
טקסטאות	ציור
קרמיקה	באז

מחול אירובי
נקבל בברכה הצעות להפעלת חוגים נוספים
בדבר פרטים: מרכז קהילתי וחצר מיאמי ביץ טל: 766399 רמת-גן
הדרישה לקיימות החוגים מוסכם. 3 1/2 שבועות
של כף במחיר עממי מתקיים בארץ

מנהל חשבונות
בעל ידע יסודי של שנים רבות בהנהלת חשבונות וניהול משרד.
מנהל מכירות
בשטח הבידוד והאיטום בעל קשרים עם אדריכלים, מהנדסים וקבלנים.
מהנדס מכונות
בעל נסיון רב בכיר וראשי לתעשיה כבדה.
דרושים למפעל תעשייתי פרטי גדול בחולון.
מועמדים מתאימים מתבקשים לכתוב בפירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 2905 ת"א 61028
– סודיות מובטחות –

טמפו
קופאי/ת בעל/ת השכלה תיכונית מלאה, לאחר שרות צבאי, רקע בהנה"ח
מחסנאי תוצרת ומלאי
השכלה תיכונית,
רקע בניהול מלאי רצוי בענף המזון
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות
למר ראובן בלילי של 02-855583, 02-855453

יותר טוב במנפאואר
עבודה טובה, לתקופה ארוכה, בתנאים מצויינים ל:
כתבנית עברית/אנגלית
אם את כתבנית טובה בעברית או עברית/אנגלית
כדאי לך לעבוד במנפאואר
השעות גמישות, המקומות מגוונים,
האנשים מעניינים וההכנסה טובה
וכוללת את כל ההטבות הסוציאליות, כחוק.
כדאי לך לפנות אל מנפאואר בהקדם!
להתראות
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
חיפה: העצמאות 104, טל 04-530051
תל-אביב: אידלסון 13, טל. 03-298877
ירושלים: החבצלת 5, טל. 02-233436-9
באר-שבע: רמב"ם 31, טל. 057-79523
רחובות: הרצל 190, טל. 08-461717

משרד החינוך והתרבות
מינהל החינוך
היחידה לדיור למדריכים
משרד העבודה והרווחה
מרכז והכוונה לערי-פיתוח ולהתיישבות
דרושים
מורים לקרית-שמונה
לשנת הלימודים תשמ"ז דרושים מורים לבתי"ס המקיפים במקצועות הבאים:
מקיף הכללי ע"ש דנציגר
ביולוגיה, הסטוריה, אלקטרוניקה, מתמטיקה, כמיה, אנגלית, ספרות.
מקיף הדתי המתמיד
תנ"ך, תושב"ע, ספרות, מקצועות המנהל, יעוצת, אנגלית, מתמטיקה, לשון + עברית, תנ"ך, הסטוריה
המעונינים מתבקשים לפנות ישירות למנהלי בתי"ס טלפונית ובכתב:
מר ידין שור - מנהל המקיף דנציגר, טל 069-40345.
מר בוגלו אברהם - מנהל המקיף הדתי המתמיד, טל: 069-40284
או למנהל אגף החינוך, מר אשר פיניאן, טל 069-51222
למורים העוברים לקרית שמונה
מובטחים הטבות מענקים והמריצים
עיר-הפיתוח – חיים של איכות

לביה"ס התיכון לחינוך סביבתי במדרשת שדה בוקר
דרושים
לשנת הלימודים תשמ"ז
★ **סגן מנהל**
אחראי על פנימיית ביה"ס:
תיאור התפקיד: ריכוז עניני הפנימיה והחינוך המשלים במסגרת הכוללת של ביה"ס. אחריות של תכניות ההדרכה, החוגים, התרבות וההעשרה של ביה"ס והפנימיה. התפקיד כולל תכנון, הפעלה והערכה של הפעולות החינוכיות המתוכננות בפנימיית ביה"ס, עם צוות עובדי הפנימיה וכן ישירות עם תלמידי ביה"ס.
דרישות התפקיד: מועמדים בעלי תואר אקדמי (רצוי בחינוך), ביעוץ חינוכי או בהוראה בבי"ס תיכון, עם נסיון בתפקידי חינוך, הוראה, הדרכת נוער וריכוז פעולות חינוך, תרבות והעשרה.
★ **מורה לאנגלית**
★ **מורה להוראת המחשב:**
פיתוח תוכנות ולומדות בחינוך סביבתי.
★ **ספרנות**
עבודה מקצועית בספריה המרכזית שבמדרשת שדה בוקר.
המועמדים מתבקשים לשלוח מועמדותם בכתב אל מנהל ביה"ס התיכון, מדרשת שדה-בוקר 84990, טלפון: 057-56009

פילת
חברה תעשייתית בענף המזון
מחפשת
מנהל מחסן
מועמד מתאים יהיה אדם בעל נסיון כמנהל מחסן, רצוי בענף המזון, בעל הבנה בסיסית בהנהלת חשבונות ובניהול מלאי ממוחשב.
מקום העבודה: אזור המרכז
מועמדים מתאימים מתבקשים למסור אישית פירוט מקסימלי של השכלה ונסיון (בכתב יד) לפילת בע"מ, (בנין בית מעריב, קומה 5) דרך פתח תקוה 53, תל-אביב.
נא לציין על המעטפה "מנהל מחסן".
מס' משרה 1450
סודיות תישמר בקפידה

פוספטים בנגב בע"מ
הצעת מחיר
חברת פוספטים בנגב בע"מ מבקשת הצעות מחיר לבצוע עבודות שינוע חומרים הכוללות דחיסה, העמסה, והובלה במפעלי החברה בצין
חברות או קבלנים שבבעלותם ציוד מכני כבד המתאים לבצוע העבודה, מוזמנים לקבל את המפרט במשרדי פוספטים בנגב בע"מ בבאר שבע רח' הדסה 66 חדר 317 מתאריך 11.6.1986 שעה 08:00 ועד ל- 18.6.1986 שעה 12:00
סיור הקבלנים יערך בתאריך 19.6.1986 בשעה 10:00
מקום המפגש: שער מפעל צין.
חב' פוספטים בנגב בע"מ אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא ושומרת לעצמה הזכות לבטל הבקשה להצעת מחיר זו
לבירור פרטים יש לפנות לפוספטים בנגב בע"מ לצביקה קפלן טל: 057/33913

ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה
דרושים
מראיינות ומראיינים
לביצוע סקר הוצאות המשפחה
ביישובים:
(1) ירושלים, אשקלון, קרית גת. (2) באר-שבע, דימונה, ערד. (3) קרית אונו, נהריה, טבריה, עפולה, בית שאן. (4) איזור תל-אביב וגוש דן
- העבודה כוללת ראיון אוכלוסיה מגוונת ביותר. את האנשים מראיינים בדירותיהם בעזרת שאלונים בנושאים חשובים למשק ולחברה בישראל.
- העבודה מתבצעת **בשעות היום השונות** (שעות הבוקר, אחה"צ והערב) - בהתחשב בבקשת המשפחות המשתתפות בסקר.
- **העבודה מתאימה בעיקר לעקרות בית**
- ההעסקה היא על פי חוזה לתקופה של שנה לערך מחודש יוני 1986 - בהיקף של כחצי משרה, לפי צרכי העבודה.
- השכר ישולם לפי כמות שעות העבודה. נוסף לכך, ישולמו גם הוצאות עבור שימוש ברכב פרטי לצרכי העבודה.

דרישות מיוחדות
- הכרחית ידיעת השפה העברית. רצויה ידיעת שפות נוספות
- השכלה של 12 שנות לימוד לפחות
- גיל 22 עד 60

מועמדים מתאימים הגרים ביישובים המצויינים למעלה, מתבקשים לפנות **בכתב** אל הכתובות שלהלן. במכתב נא לציין: שם פרטי ושם משפחה, כתובת, מספר טלפון, שנת לידה, מצב משפחתי, השכלה, ידיעת שפות, עיסוק נוכחי וניסיון קודם בעבודה.
1. תושבי ירושלים, אשקלון וקרית גת מתבקשים לפנות אל: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תיבת דואר 6379, ירושלים, מיקוד 91063.
2. תושבי באר-שבע, דימונה וערד מתבקשים לפנות אל: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תיבת דואר 365, באר שבע, מיקוד 84103.
3. תושבי קרית אונו, נהריה, טבריה, עפולה ובית שאן מתבקשים לפנות אל: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תיבת דואר 1637, חיפה, מיקוד 31015.
4. תושבי איזור תל-אביב וגוש דן מתבקשים לפנות אל: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תיבת דואר 7010, תל אביב, מיקוד 61070.

טמפו
טמפו תעשיות בירה בע"מ
דרושים
מחלקי תוצרת
בעלי רישיון נהיגה למשאית
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
מועמדים מתבקשים לפנות בהקדם למח' כח-אדם טמפו
אזור התעשיה חולון, רח' המלאכה 9
או בטלפון 03-800131

صكنا من الاجل

صكنا من الاهل

חבילות נופש מוזלות באילת החל מ־179 ש"ח

מבצע מוגבל עד 8.7.86

התבילה כוללת:

טיסה לאילת

בחברת שחף — שרותי תעופה בע"מ הלוך ושוב בבסיס חודש וכות שני טיסות. יציאה בכל יום: מת"א, חיפה.

מלונות 5,4,3 כוכבים

ל־3 ימים (2 לילות) על בסיס לינה וארוחת בוקר

מכונית AVIS

Avis צמודה מרגע הנחיתה בכל ימות השבוע (סוג A). לא כולל קילומטרז' וביטוח)

מחיר חבילת הנופש:
במלונות 3 כוכבים החל מ־179 ש"ח
במלונות 4 כוכבים החל מ־189 ש"ח
במלונות 5 כוכבים החל מ־225 ש"ח
(לטסים מחיפה תוספת של 19 ש"ח)

להזמנות מקומות פנה לסוכן הנסיעות שלך או ישירות:
תל־אביב — בן יהודה 228 טל. 441508, 03-442297
חיפה — הרצל 61 טל. 04-671282
חולון — סוקולוב 75 טל. 03-880482
פתח־תקוה — ההסתדרות 20 טל. 911425, 03-906908
עפולה — הכנסת 10 טל. 93123, 065-22588
ראשון לציון — הרצל 34 טל. 03-952441
אשקלון — מרכז נפת טל. 23968, 051-23651

שרותי תעופה בע"מ נאות הכיכר

כפוף לתקנון טיסות שכר פנים ארציות:
חובה לרכוש כרטיס הלוך ושוב.
מינימום שהות 3 ימים (2 לילות)
מכסימום 21 יום.
רכישת כרטיסים עד 14 שעות לפני הטיסה
המארגן:
נאות הכיכר בע"מ
רשיון מס' 107

פסל הברונזה הגדול ביותר שנוצק בארץ יוצב מחר בנצרת

גרשון קניספל יצר את דמות הגר הנושאת את בנה ישמעאל, "הפליטים הראשונים בארץ" בגובה של 6.5 מ'

מאת עמאללה מנצור
סופר "הארץ" בגליל

מחר יוצב בנצרת פסל הברונזה הגדול ביותר שנוצק אי פעם בישראל. הפסל — מעשה ידיו של גרשון קניספל מחיפה נעשה על פי הזמנתה של עיריית נצרת ובמימון ערבים מארה"ב.

את הפסל יצקו במפעל היציקה האמנותי זקסנברג ברמת גן שם עבד עליו במשך כשנתיים. גובה הפסל — 6.5 מטר ומשקלו — למעלה מארבעה טונות.

הפסל יועבר על מוביל טנקים במבצע משולב של המשטרה, חברת בזק וחברת החשמל והוא יוצב בגן העירוני בנצרת. הפסל מוכיר דמות אשה הנושאת תינוק. יוצרו קוראים לו הגר וישמעאל והוא בא לסמל, לדעת יוצרו, את הפליטים הראשונים הידועים בהיסטוריה של הארץ.

ל־דים תעשיות בע"מ

מיטב הברכות

יעד פרזול (1984) בע"מ
יבוא ושיווק פרזולים, במוקדים האבזרים
בית מרס הרצל 158 ת"א טל. 836281-4

לד"ר יזהר זהבי

מנהל מח' מכון הלב בית השרון

ברכות

לרגל קבלת תואר פרופ'

רוחמה וחיים שורק
גאולה ושמואל טינרי

מוסד תובל

חוגג שלושים
(1956 — 1986)

לקוחות וידידים מוזמנים

הרמת כוסית

ביום א 8.6.86

בין השעות 16.00־18.00

ברח' טברסקי 9 תל־אביב

בעניין: פקודת החברות

ובעניין: 1. קופל טורס בע"מ בפירוק

2. קופל נסיעות (1970) בע"מ — בפירוק

הציבור מוזמן להגיש הצעות לרכישת מכוניות, מזגנים, רהוט משרדי, כספות, מכונות צילום מכונות כתיבה והישוב, מכשירי טלקס, פקסימיליה, ומרכזית תדקם

פרטים וטופסי הצעות ניתן לקבל עד ליום 10.6.86 במשרדי קופל ברח' טשרניחובסקי 13 ת"א טל' 03—650746 (במשרדי החו"מ).

הצעות יש להגיש עד ליום 11.6.86 בשעה 13.00.

ע. בלס, רו"ח
מפרק קופל טורס בע"מ
וקופל נסיעות בע"מ
רח' שניאור 7, ת"א

גורמים בכירים בעת"א

העירייה אחראית למכת היתושים המציקה לתושבי מזרח תל אביב

תקלה במערכת הביוב באפיק איילון לא טופלה כיאות

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

גורמים בכירים בעיריית תל אביב מודים, כי בניגוד לטענתה הרשמית של העירייה כאילו לא היא האחראית למכת היתושים, אלא הרשויות המקומיות של הישובים הסמוכים הרי עיריית תל אביב אמנם התרשלה בפעולתה למניעת מכת היתושים הפוקדת בימים אלה את העיר והעירייה שינה מרבים מתושביה.

לדברי הגורמים המעורים היטב בנושא זה, נתגלתה לפני שבועות אחדים זרימה של ביוב באפיק נחל איילון, עקב תקלה במערכת הביוב ואולם לא ננקטו אמצעים מספיקים, כדי להתגבר על התקלה. כתוצאה מכך התרחשה בעיית היתושים במקום בצורה חמורה ופגעה בכל החלק המזרחי של תל אביב.

יתר על כן, המקורות טוענים כי מזה זמן רב התעלמה העירייה מהצורך לפרוץ דרכים שיאפשרו לאיגוד ערים דן לתברואה, כניסה עם כלי רכב לצורך ריסוס לאפיק האיילון. כתוצאה מכך קשה מאד לבצע במקום ריסוס. באפיק הנחל היה צריך לבצע ריסוס עוד לפני חודשים ואולם, כיוון שהעירייה לא פרצה דרכים אי אפשר היה לבצע פעולה יעילה. היום מתכוונת העירייה להפעיל מסוק לצורך ביצוע ריסוס באיזור.

דובר עיריית תל אביב, בני כהן, מסר בתגובה, כי התקלה באזור איילון התגלתה באיזור — לפני כשבועיים. העירייה, טוען הדובר, ביצעה במקום פעולה מאסיווית ובתוך יומיים־יומיים תיפתר הבעייה. הדובר הדגיש, כי עיקרה של בעיית היתושים מצוי בישובים סמוכים.

מלחמות היתושים

חודשים ארוכים לא טיפלו עיריית תל אביב ואיגוד ערים דן לתברואה בבעיית היתושים. עתה מסתבר, כי בין שני גופים אלה פרץ מאבק על נושא המלחמה נגד יתושי תל אביב.

שלשום בשעות הצהריים כינס ראש איגוד ערים לתברואה, אריה קרמר, ישיבה בחדרו בעיריית תל אביב בהשתתפות מומחים ללוחמה ביתושים. באותה שעה כינס גם מנכ"ל העירייה, אלי עשת, מומחים כדי לדון בשאלת המאבק הזה. שני פקידים אלה תבעו, כל אחד, כי המומחים ישתתפו בישיבה המתקיימת אצלם. ראש העירייה, שלמה להט, תבע מקרמר לשלוח את מומחיו לעשת. קרמר סירב. בבניין העירייה נשמעו צעקות, שהוגדרו על ידי עדי שמיעה, כצעקות שועוט את הקירות.

בסופו של דבר התקיימו שני הדיונים בנפרד. בלילה המשיכו יתושי תל אביב להכות ב־אורחים.

ומי ירחם על התינוקות המתגרדים

בין הפניות הרבות לעיריית תל אביב בעניין היתושים היה גם מכתבה של תמר בת חמשת חודשים, שטענותיה הועלו, מן הסתם, על ידי אביה — אבי מושינסקי מרחוב בני משה 9 בעיר. כך נכתב במכתב "אלו־הים מרחם על ילדי הגן — אמר יהודה עמיחי בשירו — אבל אני אפילו לא תינוקת של בית רבן. אני בת חמישה חודשים וכבר עקוצה ומותקפת על ידי היתושים והרבחושים ושאר מיני מרעין בישין.

"מר להם היקר. אין מי שי־סייע בידי. לא מכשיר חשמלי ולא היתושן, שאמי מורחת עלי בקפידה וגם לא המלחמות, שהיא מנהלת בקפידה נגד אותם מחבלים תוך קריאות קרב בלתי פוסקות.

"אני יודעת שבימים טרופים אלה של מלחמות יהודים במרכז הליברלי המתגבש ודאי אין ראשך פנוי למלחמות ביתושים, אבל, אנא ממך, עשה משהו לחי־סול קיני המחבלים שהפכו אותי מתמר פורחת לקוץ עקוץ".

נפרץ מחסן פרטי בת"א — נגנב ציוד שהוחרם בפשיטות על תחנות פיראטים

נגנבו לפחות 25 מכשירי וידיאו, שהוחרמו בפשיטות על 15 תחנות שידור פיראטיות באזור ת"א

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

מחסן מוגן היטב בתל אביב, בו הוחזקו עשרות מכשירי וידיאו וציוד רב, שהוחרמו בפשיטות של ה משטרה, הבזק וחברות הסרטים על תחנות שידור פיראטיות בכבלים, נפרץ בידי אלמונים לפני כשבועיים וכל תכולתו נגנבה.

מכשירי הווידיאו שנגנבו עמדו לשמש כמוצגים במשפטים של בעלי תחנות השידור הפיראטיות. נגדם הוגשו כתבי אישום על עבירות על חוק הבזק. עדיין לא ברור אם היעלמות המוצגים המשפטיים תפגע בקיום המשפטים.

נוקרות, בין השאר, האפשרות שהפריצה נעשתה על ידי שליחיהם של בעלי התחנות הפיראטיות, כדי לפגוע בהליכים המשפטיים המתנהלים נגדם. המשטרה ששמרה בסוד את דבר הגניבה, עושה מאמצים לגלות את הגנבים. החקירה הועברה לידי היחידה המרכזית של משטרת מחוז תל אביב.

לסופר "הארץ" נודע, כי במחסן, שאינו שייך למשטרה, אלא לחברה להפצת סרטים, בקומה השלישית ברחוב אלנבי 34 בתל אביב, רוכזו לפחות 25 מכשירי וידיאו שהוחרמו בחודשים האחרונים בפשיטות על כ־15 תחנות שידור פיראטיות באזור תל אביב. הפורצים שהיו מצוידים כנראה במידע מוקדם, חדרו למחסן לאחר שפרצו את דלת הכניסה. עד כה נעצר אדם אחד בקשר לפרשה, והוא חשוד בקבלת רכוש גנוב.

יצויין כי במשטרה יש כבר מזמן מידע בקשר למעורבותם של גורמים פליליים בהפעלת תחנות שי־דור פיראטיות.

נראה כי בעקבות גניבת המוצגים המשפטיים מהמחסן ברחוב אלנבי ישונו נהלי השמירה והאחזקה של הציוד המוחרם מהתחנות ה־פיראטיות.

40 כושים עבריים ממתינים בבתי כלא לגירוש מהארץ

גורם במשרד הפנים: "אנו מתכוונים לסלקם אך מדובר בתהליך עדין וטיפול ארוך"

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

40 כושים עבריים מדימונה ומד־חוזות עצורים מזה שלושה חודשים בבתי המעצר ברחבי הארץ בהמתנה לצו גירוש. לשירות בתי־הסוהר לא ידוע עד מתי ישהו העצורים בבתי הכלא.

מדובר בכושים עבריים המתגוררים בדימונה ובדרומה, הם נעצרו לפני שלושה חודשים במבצע לאיתור כושים עבריים השוהים בארץ באורח בלתי חוקי,שערכה המשטרה במבצע נעצרו 49 איש. תשע נשים שוחררו בתנאים מסיבות הומניטריות. 19 איש שוהים בבית המעצר של כלא באר שבע, והשאר בבתי מעצר אחרים ברחבי הארץ.

דובר שירות בתי הסוהר, גונדר משנה שמעון מלכה, מסר, כי הטי־פול בכושים העבריים נתון באחר־יותם של המדור לזרים במשטרת ישראל ושל משרד הפנים. הדובר שיבח את התנהגותם של העצורים.

אצל העצורים מבקרים נציגים משגרירות ארה"ב וכן בני משפחותיהם ועורכי־הדין שלהם. מקור מוסמך במשרד הפנים אמר אמש: "אנו מתכוונים לסלק את הכושים העבריים מהארץ, אך מדובר בתהליך עדין וטיפול ארוך. בסופו־של־דבר כל הכושים העבריים השוהים באורח בלתי חוקי יגורשו מהארץ". בקרב הכושים העבריים המתגוררים בדימונה שוררת מתיחות כתוצאה מן המעצר הממושך של חבריהם.

בשנת 1985 גורשו מהארץ 25 כושים עבריים. השנה גורשו עד כה שבעה איש.

6 נעצרו בפ"ת בגלל ריסוס תחנות

מאת נורית אמיתי

ששה חרדים נעצרו בהוד שרי־ססו תחנות אוטובוס בפתח תקוה. ארבעה מהם נעצרו בראשית השבוע ואתמול הוארך מעצרם. השניים האחרים נלכדו אתמול, לאחר הודעה אנונימית על שני חרדים הצובעים שלטי פרסום בתחנת אוטובוס בקרבת המרכז הרפואי בילינסון.

ניידת משטרה שיצאה לתחנת האוטובוס עצרה את השניים בזמן ריסוס שלט הפרסומת. הם נחקרו התברר, כי הם צובים להיעצר וכבר הצטיידו בטלית, בתפילין וב־סידור תפילה.

התובעת המשטרתית, מפקחת רינה לוי, טענה כי מדובר במאבק גלוי, שמתעצם וכבר ניתן לו הכינוי 'מסע השחתה'. עורך דינם של החשודים, מאיר נרימן, טען כי יתכנה גם תנועת נשים פמיניסטיות, אשר תבדק על מעשי החרדים.

ביום א' יחליט השופט, אם ייעצרו החשודים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם.

אם לא יושג פיתרון:

מיום א' — שביתה בכיתן בית שאן

מאת יהונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

סכסוך העבודה במפעל "כיתן" בבית שאן עשוי להחריף ועובדי המפעל מתכוונים להשבית את המפעל מיום ראשון במידה שהנתק בין עמדות הצדדים לא יגושר.

ועד העובדים ומועצת הפועלים של המפעל אמורים היו להחריז על שיבה לעבודה מלאה ובכך להפסיק את כל העיצומים המתנהלים כיום. אבל למרות התחייבות זו לא חזרו העובדים לעבודה בסיכומו של דבר הנתק בעמדות הצדדים נמשך.

כל עוד בעייה זו לא תיפתר, נמשכות הכנות העובדים לקראת השבתת מפעל ביום ראשון הקרוב, בתום תקופת הצינון של סכסוך העבודה.

ערך את העמוד: יצחק לאור

מה מתבשל?

תוצאות

קראו החודש ב־מזון ומטבח
כתב העת לענייני מזון, ארוח ותזונה.

מזון ומטבח

עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העתונים.
המחיר: 1.85 ש"ח בלבד.

קראו החודש: ★ מגוון גבינות ומאכלי גבינה לשבועות ★ השחזת סכינים מקצועית ★ ביקורת מסעדות ★ מדור יינות ★ תבלינים ★ יבוש ירקות ★ הקונדיטוריות של פעם ★ מוצרים חדשים ועוד.

הפצה ע"י: "גר — חברה להפצה".
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

מועצת המנהלים של תיאטרון חיפה מוחה על מסע ההשמצות בעיתונות

המועצה אימצה גרסת ועד השחקנים ● מקור ההשמצות נגד השחקנים תבורי ואבו ורדה — הקונסול הישראלי בשיקגו

מאת סופר "הארץ" לענייני תרבות

מועצת המנהלים של תיאטרון חיפה ערכה בירור עם השחקנים ועם ועד השחקנים בתיאטרון, ובסופו אימצה את גרסתם, והביעה הסתייגות ומחאה על מסע ההשמצות שנוהל נגד השחקנים באמצעי התקשורת, כשיוחסו להם ביטויים, שלא נאמרו על ידם.

מועצת המנהלים קיימה דיון בעקבות המסע המוצלח של התיאטרון בארצות הברית, ההדים ביזוס להתבטאויות. כביכול, של שחקני התיאטרון, דורון תבורי ויוסף אבו ורדה, שם.

על פי דיווחי איש הקונסוליה בשיקגו, השמיעו השחקנים בי־טויים חריפים, המשמיצים את המדינה ומשווים אותה לגרמניה הנאצית. השחקנים הכחישו את ההתבטאויות שיוחסו להם.

בדיון שהתפתח בישיבת ההנהלה הביע מיעוט מקרב חברי המועצה מורת רוח מחלק מדבריו של דורון תבורי, ואילו מרביתם גרסו כי זו זכותו של שחקן, המופיע בסימפוזיון להביע את רעתו. ההנהלה הביעה קורת רוח מהיות התיאטרון, במסע זה, שגרירה המוצלח של ישראל בארצות הברית.

סטודנטים ערבים בטכניון הפריעו לח"כ רפאל איתן

איתן: במצרים יורים בראשים של הסטודנטים המפגינים

מאת ידין מל
סופר "הארץ" בחיפה

מהומה פרצה אתמול בזמן הרצאתו של ח"כ רפאל איתן לפני סטודנטים בטכניון. כ־100 סטודנטים ערבים קראו לעבר "קריאות גנאי. ח"כ איתן הסיח לעבר הסטודנטים הערבים: "היה מעניין לראות — ובעצם אפשר להיווכח — איך הסטודנטים החופשיים במצרים מרשים לעצמם להתנהג ואיך יורים בר־אשיהם שם, במצרים, הארץ הדמוקרטית הזו..."

הסטודנטים הערבים מחו על הזמנת ח"כ איתן דווקא ביום השנה ה־19 למלחמת ששת הי־מים וטענו כי זו התגרות בהם. המהומה פסקה רק לאחר שה־משנה לנשיא הטכניון, מיכאל שוסהיים, הזהיר כי באם ההפרעות יימשכו יזמין את המשטרה לקמפוס.

גם הערב יפגינו הדתיים מול היכל

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בפתח תקוה

ההפגנה האמת עשרה מול בית קולנוע "היכל" בפתח תקוה תיערך גם הערב ללא רשיון המשטרה. למפגינים אמורים להצטרף הפעם גם אישי ציבור ותגבורות של מפגינים מבני ברק ומערים סמוכות אחרות.

מצבור חומרי חבלה התגלה באופקים

מאת איתן רבין

מצבור של חומרי חבלה, הכולל רימונים, רובים ולבני חבלה, נתגלה אתמול באופקים.

מפקד מרחב הנגב, ניצב משנה חיים בן עיון, מסר כי חומרי החבלה נתגלו סמוך למועצה המקומית.

מעריכים כי מדובר בחומרי חבלה ונשק שנגנב מצה"ל גורמים פלי־ליים.

19 שנה לכיבוש - יש גבול!

לכבוד ראש הממשלה,
לכבוד שר הביטחון,

אנו החתומים מטה, כולנו משרתים כחיילי מילואים בצה"ל ורבים מבינינו השתתפנו במלחמות ישראל. הננו בעלי השקפות אידיאולוגיות שונות, בלתי מפלגתיים, אך מאוחדת אותנו הדאגה לקיומה ודמותה של החברה הישראלית.

מלחמת לבנון, ההתנחלויות, ופעולות הדיכוי בשטחים הכבושים מצביעים על חוסר רגישות לחיי אדם, על אובדן ערכים ועל אובדן חוש המציאות. הם סוגרים על אופציה לשלום עם העם הפלסטיני ושאר שכנינו, מבודדים את ישראל בעמים, ומוכיחים שממשלת ישראל מעדיפה שטחים על פני שלום.

הכיבוש השחית את ערכינו, והופעות של לאומנות קיצונית וגזענות הפכו למקובלות בחברה הישראלית. קבוצות טרור יהודיות מקבלות הכשר, ותורות גזעניות הפכו לגיטימיות.

נשבענו להגן על שלומה וביטחונה של מדינת ישראל ואנו נאמנים לשבועה זו. על כן אנו פונים אליכם לאפשר לנו לא לקחת חלק בתהליך הדיכוי והכיבוש בשטחים.

[illegible]

עצרת מחאה בככר דיזנגוף בת"א במוצאי־שבת 7/6/86 בשעה 7.30 בערב.

רשימה ראשונה. חתימות ותרומות לכיסוי הוצאות הפירסום אפשר לשלוח לת.ד. 4172 ת"א.

OPEL ASCONA מכונית גדולה

ליאו גולדברג בע"מ

הרכישה שהוכיחה את עצמה

אפשרות לאשראי בתנאים נוחים עד 36 חודש.

ת"א: אולם תצוגה, דרך פ"ת 86, טל. 336911;
ירושלים: שלומציון המלכה 15, טל. 234536, 231798;
חיפה: דרך יפו 132, טל. 530281
ב"ש: מורדי הגיטאות 96, טל. 70507;
סוכני משנה: חיפה: בית המכונית יפו 19, טל. 512251;
פ"ת: כהן את מילר, בר כוכבא 39, טל. 911159

OPEL
RELIABILITY COMES AS STANDARD

עם מדריכי נאות הכיכר
לגלות עולם נסתר

סקנדינביה
דנמרק, שבדיה, נורבגיה — 15 יום — 13.7
פינלנד, דנמרק, שבדיה, נורבגיה — 18 יום — 27.6, 11.7, 25.7
סביב סביב כולל שמש חצות — 21 יום — 13.7

דרום אמריקה
פרו, בוליביה, ארגנטינה וברזיל — 34 יום — 20.7
להרי האנדים ולמקורות האמזונס — 32 יום (למטיבי לכת) — 28.7

נפאל
ספארי לזוגים — 9—16 יום — 17.7, 31.7, 14.8
ספארי קמפינג — 16—22 יום — 31.7, 4.9

פרטים והרשמה:
תל־אביב: הירקון 252 טל. 03-5463111
ירושלים: קרן היסוד 34 טל. 636494, 02-699385
נאות הכיכר

עם מדריכי נאות הכיכר
לגלות עולם נסתר

טורקיה
הטיול הקלאסי — 18 יום — 4.7, 25.7, 15.8
מזרח אנטוליה — 18 יום — 1.8
סביב איסטנבול — 8 ימים — 25.7, 15.8

יוון ואיי הים האגאי
16 יום — 15.7, 5.8

פרטים והרשמה:
ירושלים: קרן היסוד 34 טל. 636494, 02-699385
תל־אביב: הירקון 252 טל. 03-5463111

סנונית — דיור 2000
חדרי־שינה, מטבחים, מזנונים, פ. אוכל.
מול היפרכל החדש מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
טל' 04-720720

הארץ

יום ו', כ"ח באייר, תשמ"ו
6 ביוני 1986

ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 224245-6 ת.ד. 273 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב נורדוי 20 טל' 661166-9 ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

תל-אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21 טל' 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל-אביב 61001

המו"ל: הוצאת עתון "הארץ" בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: מתי גולן.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – POB 233, Tel 824261

נוכח החומייניזם בירושלים

החומייניזם ממשיך להשתולל בחוצות ירושלים. העדה החרדית נוהגת בבירה כאילו היתה החצר האחורית שלה. עד כה הוצתו למעלה משלושים תחנות אוטובוס ומאות רוססו, מספרים המלומדים על החלטתם הנחושה של הוונדאליסטים להתמיד במעשיהם. לא זו בלבד שיד החוק אינה מרתיעה אותם, הם עולצים למראהו של כל כתב זר, ולעתים מתעדים בעצמם את מעשיהם במצלמות. מתברר שמעשי ההצתה אינם רק תוצאה של דחף דתי להם. יש שם, בעדה השחורה בירושלים, תחרות בין החצרות והקבוצות השונות, ידו של מי תהיה המורמה יותר במעשי הבריונות. התצלומים נשלחים לחו"ל ויש עמם שכר שבמקרה זה אינו מצווה בלבד, אלא תרומות נאות למקדשי שם ה'.

המסע נגד המודעות הוא שלב נוסף, לא בלתי צפוי במערכה רחבה יותר המכרסמת בחברה הישראלית. לא בכדי אמר הנשיא חיים הרצוג שיחסי חרדים-חילוניים בירושלים גרועים יותר מיחסי יהודים-ערבים בבירה. זוהי דעתם של רוב העוקבים, כי בעיה זו היא, אולי, החמורה ביותר בסדרת העימותים החיכוכים אצלנו, וסכנתה תגבר בכל שנרגעת עם השנים המתיחות הבין-עדתית, למשל.

דברים רבים מציקים לחוגים החרדיים. מזונו של הישראלי, דרכי בילויו בערבי שבת, רצונו להגיע למחוז חפצו בשבת עם משפחתו בתחבורה ציבורית זולה, לבוש האשה הישראלית. בהדרגה, חודרת האלימות החרדית — הלובשת לעתים אופי של נוחרוזה — אל כל תחומי חיינו. בל יספרו העסקנים החרדיים לציבור החילוני, כי מה שעומד בסכנה הוא אורח החיים שלהם. ישראל היא מולדתם של ציבורים שונים, אשר זכאים לנהל בה את חייהם מתוך חירות. אף לא אחד מהאובייקטים להתנפלויותיהם הפראיות של החרדים ברחבי הארץ, אין בו כדי לשלול מהם זכות זאת אלמלא רצו לפרוס את מצודתם על הרוב החילוני.

הפיתוי קיים להבין ללבם של החרדים כאשר, למשל, נתלות המודעות הללו באזורי מגוריהם המובהקים. אבל זאת, כמובן, אינה הבעיה. הפורשים למיניהם לא יסתפקו בהתחשבות ממין זה: הם יפרסו יד מציתה ומשחיתה אל מעבר לשכונותיהם. הם רוצים להכתיב את אורחות חיינו, לא רק לגונן על שלהם.

זה לא יעבור ברחובי המדינה — בפתח-תקווה, בחיפה, בתל-אביב, גם בירושלים — מתנהל המאבק הנגדי בשם העקרונות המובנים לכאורה מאליהם של חיים ללא כפיה. זה מאבק קשה וממושך, אבל אין להרפות ממנו. המשטרה, אשר חייבת לנהוג במשוחיות, ללא יוצא מהכלל, כבעבריינים לכל דבר, אין בה די להסום את הגל העכור. הציבור החילוני צריך להבין כי המדובר בקרב חשוב על אופיה ומהותה של ישראל לשנים יבואו. הכרה זו מן הראוי שתדרבן אותם לקחת חלק במאבק ברחבים הציבוריות — התוקיות — היפות לכך. פאסיביות חילונית נוכח תוקפנות חרדית גסה עשויה להיות ראשיתו של בישלון במערכה.

אין מנוס מחקירה משפטית

מאת פולס

אילו היה ראש הממשלה מפטר את ראש השב"כ לפני חצי שנה, היתה נמנעת כל ההסתבכות

כאשר פרצה פרשת "הפקיד הבכיר" אשר חיש נתגלתה כפרשת ראש השב"כ, שלל ראש הממשלה בנימה תקיפה ביותר את הצורך לחקור אותה. שמעון פרס הרגיש כי אין הוא כופר בסמכותו של היועץ המשפטי לממשלה, אבל מערער על שיקול דעתו בעניין הנדון. בינתיים עבר, ככל הנראה תחת השפעת כמה וכמה משרי המערך ואולי גם של העיתונות, לעמדה המחייבת חקירת הפרשה — בתנאי שלא ייפגעו כללי הסודיות אשר הפרתם עלולה לגרום נזק לעבודתו של שירות הביטחון הכללי.

ממלא מקום ראש הממשלה, אשר בימי שהותו של האוטובוס המחוטף הקטלני של שני ועדות חקירה כיהן כראש ממשלה ובתור שכזה היה הממונה העליון על השב"כ, התנגד לחקירה, ורק בימים האחרונים הביע נכונות להופיע בפני ועדת חקירה, אם תוקם כזו. בנסיבות אלה, וכאשר יועץ משפטי חדש מבקש שהות ללמוד את החומר בטרם יחליט כיצד לנהוג לגביו, מן הראוי שנרענן את זכרוננו בפרטי האירוע ועל מה נולד הויכוח.

דובר צה"ל הודיע, אחרי שחיילים השתלטו על האוטובוס בקו 300, כי שניים מארבעת המחבלים נהרגו. תמיהה נתעוררה לאחר מכן עת תוקנה ההודעה הראשונה, תוך ציון העובדה כי כל ארבעת המחבלים נהרגו; ומאחר ושני מחבלים צולמו אחרי שהוזזקו מהאוטובוס בעודם בחיים, היה ידוע כי הועברו מידי צה"ל לידי אנשי השב"כ. נתעוררה השאלה מה אירע להם בעת שנמצאו בידי השירות.

שר הביטחון, אשר ביקש כמו שמעון פרס ויצחק שמיר, להניא את הפרופ' זמיר מלהעביר את העניין לידי מפכ"ל המשטרה, מצא טעם, יחד עם זאת, לומר ביום ה־26 במאי, בפני קהל סטודנטים של הטכניון, כי "בצה"ל יש כללי התנהגות ולחימה המעוגנים בערכים מוסריים. הכלל הפשוט הוא: לוחמים במלחמה נאלצים להרוג. אבל כאשר אויב מרים ידיים ונכנע — אין הורגים שבויים".

האוטובוס שנחטף על ידי ארבעת המחבלים נעצר ליד דיר-אל-בלאח על ידי חיילים, ובשלב מאוחר יותר פרץ כוח של צה"ל לתוכו ושיחרר את הנוסעים החטופים. למעט אירית פורטונה, שמצאה את מותה כתוצאה מחילופי האש, הרגו החיילים שניים מהמחבלים ולכדו את שני האחרים. המבצע היה מבצע צבאי, כמו מבצעים אחרים שקדמו לו. וגם אם שני המחבלים שיצאו חיים מהקרב, הועברו לאחר מכן לידי אנשי השב"כ לצרכי חקירה — הם נשארו בחזקת אויבים שהצבא לקח אותם בשבי.

נכון לטעון שהמחבלים אינם לובשים מדים וישראל איננה מכירה בהם, להלכה, כבחיילים אלא מתייחסת אליהם כאל פושעים שיועמדו למשפט לפי סעיפי החוק הפלילי. אולם דווקא אם מגמתנו היא לדון אותם כפושעים פליליים, אין להרוג אותם אחרי שנסתיימה ההתגוששות הקרבית.

יש המלמדים סניגוריה על אנשי השב"כ אשר גרמו למותם של שני המחבלים: אלה רוצחים מנוולים, ובין אם הרגו אותם מתוך כוונה תחילה ובין אם נפטרו כתוצאה ממכות נמרצות מדי — אין להתאבל עליהם ואין לתבוע מאנשי השב"כ שיתנו על מעשיהם את הדין בפני ועדת חקירה כלשהי.

גרסה זו מציגה, למעשה, את צה"ל כגוף יפה נפש, בעוד שהשב"כ מיטיב להילחם בטרור הערבי. הבאמת אלה פני הדברים? אנשי השב"כ אינם מיומנים להשתלט על אוטובוס חטוף או על מטוס חטוף וראה מקרה מטוס סבנה והאוטובוס על כביש החוף. אפשר אף לשאול למה הופיעו כלל בדיר-אל-בלאח? האם את השאלות בדבר הימצאותם של חומרי נפץ נוספים בתוך האוטובוס והימצאותן של חוליות מחבלים נוספות בסביבה לא היה מפקד הצבא במקום מסוגל לברר? האם התחרה השב"כ עם צה"ל על תהילת הניצחון?

הציבור הישראלי נטה להתייחס אל המרדף אחרי האוטובוס ולכידתו, על כל מה שנבע מהישג זה, כאל פעולה קרבית של צה"ל, ולכן נדהם ללמוד כי שני מחבלים לא יצאו חיים מחקירתם על ידי אנשי השב"כ. תדהמה זו נראית מוצדקת גם עתה, חרף כל ההסברים המבקשים לטעון כי אין להרהר אחרי מה שאנשי שב"כ עשו במקום. עם כל הוקרת עבודתו של השב"כ ומסירות אנשיו — לא היו צריכים לגרום למותם של שבויים: ומאחר וחושד של רצח, או הריגה, דבק בהם, לא היה מנוס מלתבוע אותם לחקירה. שר הביטחון ראה הבין זאת. ואין זה חשוב אם הרגיש את הכורח בעצמו או נכבע, כפי מבקשים לתאר זאת עכשיו, תחת השפעתו של היועץ המשפטי לממשלה.

מי שטוען כי מותר לו להרוג מחבלים שבויים, ברור כי יטול לעצמו גם היתר שלא לומר את האמת לועדות חקירה. שר הביטחון העיר כי השאלה העומדת תכופות בפני אנשי השב"כ, איננה אם עליהם לומר בכל מקרה את האמת, אלא "למי" יש לומר אותה? כלום האלוף (מיל') מאיר זורע הוא גנרל יווני אשר מצווה היא להעלים ממנו את האמת? כלום יונה בלטמן הוא פרקליט מדינה איסלקי אשר חובה היא לשקר לו?

איש אינו רוצה לחטט בעבודת השב"כ, ויש נכונות להבין כי השירות עוסק מדי פעם בפעולות אשר אינן עולות בקנה אחד עם חוק דיני עונשין — מתוך הנחה וכתנאי שהדרג המיניסטריאלי מאשר אותן. בדיר-אל-בלאח לא קיים התנאי הזה: החיזיון של שירות ממלכתי אשר רשאי או אפילו חייב להרוג שבויים ולהעיד עדויות-שקר בפני ועדות חקירה רשמיות, מעורר דאגה חמורה. נוהג זה — לאן עלול להוביל אותנו? כלום יש לנו עדות מוצקה כי השב"כ לעולם לא ינצל לרעה את האמון שהדרג המדיני רוחש לו? וכלום יש כאן מקום לאמון "שר טאלי"?

שמעון פרס היה מיטיב לעשות לו פעל לפי עצתו של פרופ' זמיר והיה מפטר את ראש השב"כ לפני חצי שנה; הלקח מזה היה נלמד על ידי כל אנשי השירות. היועץ המשפטי יכול היה "לסגור את התיק" במצפון נקי. דווקא הצעתו זאת מעידה על שהיה לו חוש לצרכי המדינה שאינה יכולה להיות ללא שב"כ נאמן ויעיל. אבל ראש הממשלה דחה את העצה, ועתה אין עוד למנוע חקירה ממלכתית על פי חוק ועדות חקירה.

גם הרעיון להחיל את חוקת השיפוט הצבאי על אנשי השב"כ, לא תציל אשמים מעונש: קציני צה"ל כשופטים צבאיים אינם יכולים להעלים עין מהעקרונות בדבר אי פגיעה בשבויים, ששר הביטחון הזכיר אותם בהרצאתו בחיפה. אפשר היה להימנע מכל ההסתבכות, אבל מאחר וההזדמנות הנאותה לכך הוחמצה, שוב אין מנוס מחקירה משפטית.

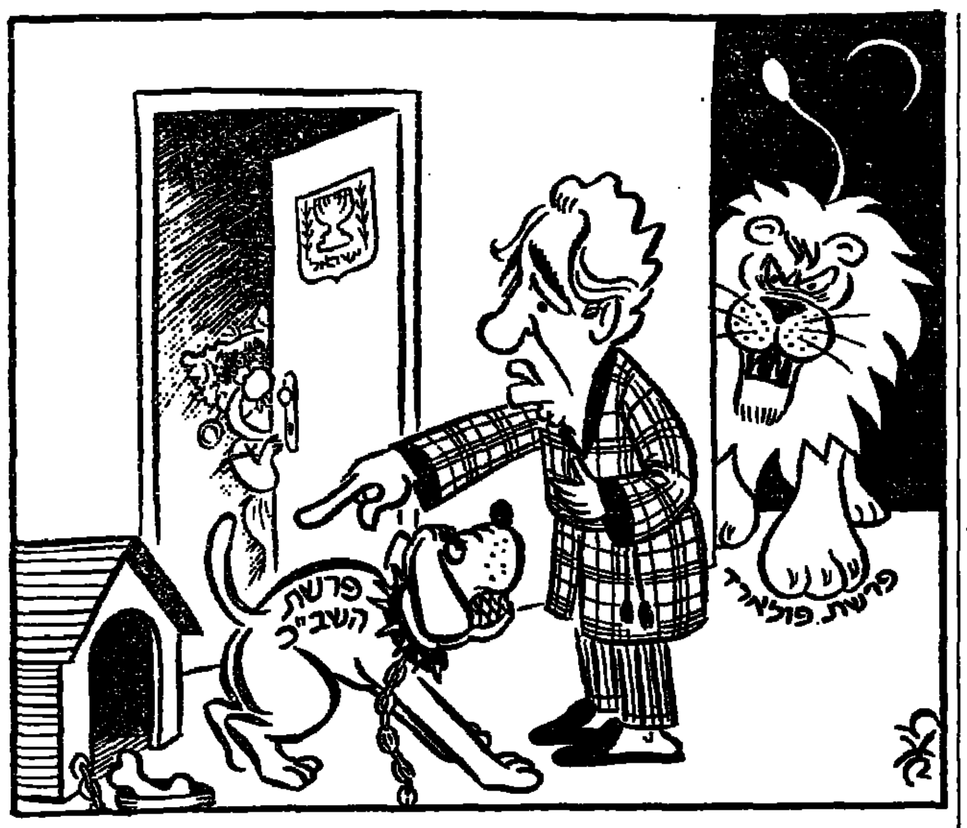

המשק: הרצון לרפורמה דועך

מאת א. שוייצר

חסר הרצון המשותף למערך ולליכוד, להגשים את היעד השני של תוכנית ההבראה: שיפור המאזן החיצון

עתה מותר להעריך, כי בקרוב מאוד יתמנה נגיד לבנק ישראל. גרם לסיום הסחבת ראש הממשלה, שהורה להביא אליו את מכתב ההתפטרות של ד"ר מנדלבאום על מנת להניחו על שולחן הממשלה ביום א' הקרוב. בכך יצר תאריך יעד נוקשה, המחייב מינוי יורש. אמנם לדברי שר האוצר אין די מועמדים, אך ובע"ה הממשלה תיאלץ למנות מישהו ממה שיש.

ואולם העיכוב הבלתי מכובד במינוי אחד החשובים בנושאי המישרות הכלכליות איננו פרי המקרה. ניתן להבחין בשתי סיבות ראשיות לעיכוב: דעכה תחושת ההכרה ברפורמות משקיות שהיתה נחלת הכלל לפני שנה; המאבק בין שתי השותפות הראשיות בממשלה על עמדות מפתח במערכות השלטון תפס את המקום הראשון בקדימויות המפלגתיות. הממשלה ניצלה עד כה מהתמודדות חזיתית עם המשתמע מהתפתחויות אלה, הודות לאירועים חיצוניים שמשכו אליהם תשומת לב: החילופים הכפויים במשרד האוצר, פרסום דו"ח בייסקי, וכן פרשות ולד וראש השב"כ. אך הרווחה אינה מבטיחה שיכחה: אבדן הדרך במשק המלחמה המחריפה בין המערך והליכוד עלולים לכפות על הציבור לשים את לבו אל הנעשה אצל מנוטי המשק.

בלבלה נסוגה מפני הפוליטיקה

ביולי 1985 הציעה הממשלה, שפעלה אז מתוך תחושה של אחרות בשעת משבר, תוכנית הבראה מקיפה. בעלת שני יעדים: הדברת האינפלציה ושיפור מאזן התשלומים. הקדימה ניתנה לכבישת האינפלציה, יעד שאמור היה להיות מושג באמצעות מאמץ פנימי; אשר ליעד האחר, השגתו נתפסה בחלקה כנגזרת מן ההפחתה הדראסטית בביקושים המקומיים, ובחלקו — היה זה החלק העיקרי — מן הסיוע המיוחד בסך מיליארד וחצי דולר, שראש הממשלה השיג בארה"ב. הראשון ביעדים אלה הושג בעיקרו. השני לא — ואילו היו התנאים הפוליטיים נוחים, היתה זו השעה לשים את הדגש על השיפור במאזנה החיצון של ישראל.

אלא שהתנאים הפוליטיים אינם נוחים. אחוות הפעולה בין המערך והליכוד התפוגגה: מה שמתחייב מצורכי המאבק ביניהן נראה עתה חשוב יותר בעיני ראשי המפלגות מן המתחייב על פי צורכי המשק. הדבר איננו אמור כדי להטיח האשמות, אלא כדי לקבוע עובדה. שהיתה חזויה מראש: הברית הבלתי טבעית בין שתי מפלגות המתחרות על הגמוניה בחיי הציבור לא נועדה מלכתחילה, להתקיים אלא באותו פרק זמן, שנדרש לפתור את הבעיות הלוחצות המיידיות. אלה נפתרו — פחות או יותר. ודווקא הצלחתו של ראש הממשלה בהשגת סיוע חירום אמריקאי תורמת להפחתת הלחץ להמשך השותפות, על מנת להשיג איזון משופר בסחר החיצון.

נוצר איפוא מין חלל ריק במדיניות הכלכלית. האיל ולא קיים עתה רצון משותף, וממילא לא נופלות החלטות, שאת האחריות להן מוכנים המערך והליכוד לשאת ביחד, כפי שנשאו את פינוי לבנון ואת הקטע האנטי־אינפלציוני של תוכנית ההבראה מיולי 1985. החלל הריק הזה משמש שדה־צמיחה טבעי לגידולי פרא מסוגים שונים, החל מתוכניות קונסולידציה כוללניות וכלה ברעיון עידוד נוסף לייצוא, שהעלו באחרונה התעשיינים והד נתמך במרץ על־ידי שר התעשייה אריאל שרון.

מה צומח בחלל הריק

בטולל־בונה ורוויה עסקו כבר רבים וטובים, ומוטב איפוא להעיף מבט לעבר הצעת התעשיינים בדבר עידוד הייצוא. העובדה, כי ניכרת דריכה במקום בייצוא עשויה לעורר תגובות שונות: אצל התעשיינים היא מגבירה את התיאבון לכספי ציבור. כאשר הדולר היה חזק, הם ביססו את תביעותיהם על קשיי הייצוא לאירופה, וכאשר הנפט וגלמי התעשייה היו יקרים, הם בכו על מר גורלם. עכשיו הדולר חלש והאנרגיה והגלמים זולים, אך התעשיינים אינם נבוכים: כל שינוי מצדיק בעיניהם תוספת סובסידיות, אם כדי לשפר את שער החליפין של הייצוא לאיזור הדולר — כמובן, בלי לוותר על מה ־ שהשיגו בזמנו עבור הייצוא לאירופה — אם כדי להשיג יתרון על מתחריהם בחו"ל, שגם הם קונים את הנפט ואת הגלמים יותר בזול.

עתה טוענים התעשיינים לצידוק תביעותיהם, שעליית השכר שהיתה מאז יולי 1985 עשתה את הייצוא לבלתי כדאי. נוכח טענה זו, כתמיה כיצד זה העלו את שכר עובדיהם בשיעורים העולים על המתחייב מן השינויים בתוספת היוקר. ואכנה, כנראה זו הטיטה: מעלים שכר תוך פזילה אל האפשרויות בשוק הפקר מ', ואחר כך באים לממשלה לתבוע תוספת סיוע לייצוא. ושום דבר אינו מאפיין יותר את המציאות בחלל הריק במדיניות הכלכלית הכוללת, מאשר נכונותו של שר שרון לתת יד למבצע־מלקוח זה. וכן הראוי הוא להוסיף, כי הדוברים מוסכבים של התעשיה בטוחים בהצלחה: ללמדך שבדקו ומצאו, כי יימצא רוב בממשלה שיצביע בזכות מילוי תביעותיהם.

אף על פי כן, מן הראוי להפנות את תשומת ליבם של השרים לאילו עובדות הנוגעות לעניין. בעת שחיקת השיא של עלויותיהם המקורות הריאליות, במחצית השניה של 1985, גדל הייצוא הרבה פחות, משגדל בין השנים 1983 ו־1984, או אף בין 1984 ל־1985 (כל השנה). גם היו אלו שנים שבהן פעם הדולר היה חזק ופעם המטבעות האירופיות. המסקנה הראשונית שצריך להסיק מכאן היא, כי הייצוא איננו מושפע באופן מכריע ממה שעולה מטענות התעשיינים. על פי זה, העצה הסבירה שיש להשיא לשרים היא — אף כי הסיכוי שתתקבל איננו רב — לשלוח את התעשיינים הביתה. הייצוא יתקדם בצורה מניחה את הדעת, אם ייצר השוק המקומי ואם התעשייה תייעל את עצמה: אלה, להבדיל מכספי ממשלתי, ייטיבו לענות על צורכי הייצוא.

עוד ערוצים למשא ומתן

מאת דן מרגלית

ארצות הברית אינה לוחצת על ישראל אבל תקדם בברכה כל ניסיון של פרס להידברות עם כל אחד מהגורמים הערביים הסרבניים

ראש הממשלה שמעון פרס יכול לנוח על זרי הדפנה. כאשר ימסור באוקטובר את ראשות הממשלה ליצחק שמיר ייאלצו גם יריביו המובהקים להודות כי שיפר את מעמדה הבינלאומי של ישראל בעולם. חיזורו המילולי אחרי גורמים ערביים נענה ב'לאו' בוטה מסוריה ואש"ף, והסירוב מנומס אך מאכזב מחוסיין מירדן. עם הישג כזה הוא יכול לרשום את פעילותו המדינית במישור הצלחה, שהושג כמעט בלא מחיר. אבל האם הוא מסתפק בכך?

אם יש לו שאיפה גדולה מזה, פתוחים בפניו שלושה ערוצים למאמץ אחרון, בן 110 ימים. חסרונו בכך שהזמן קצר, אבל יתרונו שאין לו מה להפסיד אם במקביל למשא ומתן יתפתח משבר עם הליכוד.

ערוץ א': אש"ף מצוי במשבר עמוק. בכל זאת נותר יאסר ערפאת המנהיג המועדף בעיני הפלסטינים. אורה נמיר ואבא אבן שהודו סירבם שיחות בארצות הברית שמעו מפי משכילים פלסטינים כי אין הנהגה אחרת לעמם אלא אש"ף. כך סיפרו השבוע נמיר ואבן לחברי הלובי היוני שהתכנס במשכן הכנסת בציעה.

ערפאת הבטיח במגעים עקיפים עם האמריקאים, שתמורת הכרה בה כיות הלגיטימית של הפלסטינים יקבל את החלטת מועצת הביטחון 242. יכיר בישראל ויחדל מן הטרור לתקופת המשא ומתן. זה קרץ לאמריקאים. אך ישראל הגיבה ב'לאו' גמור. ואשינגטון לא התרגשה. מבחינתה היא רואה בערפאת טרוריסט ושקרן, והמזרח התיכון אינו בראש מעייניה, ולא חיילי המאריגים יחזרו אם תתחדש המלחמה באזור.

אמנם אין לשדולת היונים תקווה רבה מערפאת שכבר הבטיח בעבר ולא קיים, ורב החשש כי אינו יכול או אינו רוצה להתיר עתה למשא ומתן. אך דווקא בחולשתו יש זיק של תקווה להתקדמות, וישראל שאמנם עשתה כמה מחוות בשנתיים האחרונות, אינה נתבעת להיתמר אלא להבטחות-על-תנאי. אז למה לא?

ערוץ ב': מהלך זה יכול להיתמך באוטונומיה חד-צדדית. פרס כבר ניסה צעד כזה כאשר רמז לנכונותו לכונן את האוטונומיה בעזה-תחילה בהסכם עם מצרים וירדן. הן השיבו בשלילה. השאלה היא אם יוכל פרס לגייס את תמיכת שר הביטחון יצחק רבין להעניק אוטונומיה חד-צדדית מוקדמת לרצועת עזה בלי הסכמת מצרים וירדן, ואם יעז להכריז כי החל מתאריך מסוים חדלה ישראל להיות גם הממשל באזור זה לבד מהבטחת נתיבי התחבורה אל מתיישבי חבל קטיף. קרוב לוודאי כי צעד כזה יזכה בתמיכת כמה משרי המערך כגד יעקבי או יצחק נבון, ואולי גם אחרים. ויש סיכויים כי ארצות-הברית תתייחס למהלך חד-צדדי כזה באהדה גלויה.

ערוץ ג': לנסות הידברות על רמת הגולן עם סוריה המצויה במצוקה כלכלית ונתונה למאבקי כוח פנימיים מלווים בגילויי אלימות נגד ממסדו של חאפז אל אסד. זאת עולה בקנה אחד עם דעתו של פרס, לפחות כפי שבאה לביטוי בעבר הקרוב. אך היש לו לכך תמיכה מאת שרי המערך? ואם כן — כמה יוכל לכרוך ביותר הידברות עם סוריה בהפקת תרומות מן הסובייטים? איך להסיט לישראל חצי מיליון יהודים מרוסיה ולפרז את רמת הגולן ולוותר על הריבונות הישראלית עליה? אם גם נכשלה שליחותו של אדוארד ברונפמן במוסקבה — כמה מן הרעיונות שהועלו בה באורח בלתי רשמי יכלו להיות בסיס למאמצי חיפוש מעשיים. לאן הם נעלמו? הליכוד שולל.

הקשר בין שלוש האפשרויות אינו נסתר מן העין. סוריה המעורבת בעצמה במשא ומתן חדלה להיות מכשול לירדן. חוסיין המקבל אור ירוק מדמשק — מרדכן את ערפאת. גם הנהגה פלשתינית מקומית הצומחת לא מתוך הסכם עם אש"ף אלא מן החלל הריק הנוצר מצעד חד-צדדי בכינון אוטונומיה מעודדת למשא ומתן כללי, או לפחות מעניקה לירושלים את היתרון שבחשיפת רובד נוסף של מחלוקת בין הערבים.

חשיפת שיכבה חדשה של סרבנות ערבית אטומה, עטומה ונוקשה היא הישג המצטרף לשיפור המאפיין את המדיניות הישראלית מאז כינון ממשלת האחדות הלאומית. אם יעריא המאמץ המוצע להסדר מדיני ממשי באחד מן הערוצים, תהיה זו פריצת דרך בסכסוך.

יתרון טאקטי נוסף לישראל הוא מינימום הפיצוי המובטח לה על כל אחת מהיוזמות שמציעים לה יוני הקואליציה והאופוזיציה, שבעצמם מודים כי יש להם יותר רצון טוב וסקרנות לאומית מאשר אופטימיות מעשית.

בסוגריים / נדב שרגאי

החול שמאחורי הקודש

עד שלא קמו לפני שנה אנשי פלג ר' קצנלבויגן, פורשי הנטורי קרתא בירושלים, וקידשו מלחמה על "תמונות השחץ". ישב ר' אורי בלוי, מנהיג נטורי קרתא בירושלים ספון בדירתו שבבתי אונגרין וראה "בטומאתה" של ירושלים. עד שלא קם ר' בלוי ועשה מעשה, המשיכו חברי הבד"ץ של העדה החרדית לעסוק בשגרת פסקי ממונות ונזיקין, ובאוטובוסים של אגד המשיכה התועבה להשתולל. עד שלא סמך הבד"ץ ידיו על מעשי בלוי, ובירך ברכה פומבית על קידותיה של עיר את המרססים ממאה־שערים, המשיך ח"כ מנחם פורוש להלך בפרוזדורי כנסת ישראל, המוקפת לפחות משלושה עברים בתחנות אגד מעוטרות בשיקוצים, ולא קם לרסס בשוחד.

ל"קצנלבויגן" כמה עשרות חברים. לאורי בלוי — כמה מאות. לעדה החרדית ואף למנחם פורוש מ"האגודה" עשרות אלפים. ארבעה מעגלים של ציבור בעל רקע דומה הלכו האחד בעקבות חברו, מהקטן ועד הגדול. מי שהוליט להרהיב בכל פעם את המעגל היו המנהיגים. ברחוב החרדי שב חזרה תסמונת חד־גדיא. הכלב לא השאיר לחתול את הגדי. תניסה לבלוע את שניהם.

מאחורי הקודש מסתתר החול, גם בדמות עניין פרוזאי מאוד — כסף. כמה צלמי עיתונות בירושלים יכולים להעיד באופן אישי על התעשייה המזרזת בעקבות אירועי הימים האחרונים. אנשי הפלגים השונים רוכשים בכסף טוב תמונות המתעדות את גבורותיהם, שולחים אותם לחו"ל לאפטרופסים הנדבנים, והדולרים לקופה המצומקת שבו זורמים.

במלחמה על הכבודה נוטלים חלק פעיל לא רק הפוליטיקאים אלא גם מערכות העיתונות החרדית. "יתד נאמן", ביטאונם של הרב שך וש"ס, מוביל ביתים במאבק. הוא השווה את אנוסי ספרד מעוני האינקוויזיציה לעצורי העדה החרדית, והכריז כי "אין כוח שיעמוד בפני האמת... אלה שנאסרו אתמול בירושלים מפגינים במו סבלם את האמת היצוקה במלים של האנוס הקודש".

כן, אלבניה

מאת גדעון סאמט

מרחפת אצלנו באוויר הציפיה המופרכת הזאת מעצמנו להיות משהו מיוחד, טהור ומזוכך

ליבוביץ, קינן: בדרך לחורבן?

אם כל־כך הרבה אנשים יודעים מה שהם אומרים, הרי אנחנו בדרך לחורבן. אולי לגאולה משיחית. תלוי למי מאמינים. הויכוח אצלנו על כל עניין התחדד במידה כזאת, הד לשון נעשתה כה משולחת, שדיבור על משהו פחות מקטאסטרופה כבר לא צד את האוזן.

ישעיהו ליבוביץ, למשל, אוהב שפיתחנו כאן אתוס יודיאנאצי. המבקר מרדכי שלו חושב שבינתו של ליבוביץ הסתתרה כמעט וכל בניין טיעוניו הסר-שחר. ואילו זה מזהיר לו שאין בה שמסכה אותו בלראות את כל עומק הניגוד שבניהם.

יש קטלוג ארוך של נבואה כזאת בקצוות בוויכוחים הרעיוניים אצלנו.

עמוס קינן כתב לא מכבר על הירידה כהצבעה לאומית ברגליים בעד נטישת הארץ, "ה כפינה הטובעת". "יציאת ארץ־ישראל" נובעת ביסודה, לדעתו, מהשפעות השליטה בגדה. רמי שטותק על כך — בוגר". חיים צדוק השקול, אומר בראיון שישראל כבר איננה דמוקרטית. שוב בגלל השליטה בשטחים: דימיון בלתי־צפוי לדברי ליבוביץ על ישראל ש"פסקה להיות דמוקרטית". ולפי יצחק בדנר, שביסר בספריו המוקדמים התנגשות עקובה־מדם בין שמאל וימין בארץ, האלטרנטיווה היחידה האפשרית למשא־ומתן על הגדה היא לא פחות מכאוס, חורבן ומוות.

האמצע בפולמוסים של האינטליגנציה הישראלית משעמם וזול. כמעט לא מאוכלס. העיקר קורה בקצוות, בסתנים הולכים ומצטרדים. יהושפט הרכבי פירסם באחרונה ספר שלם על אפשרות הידרדרותנו "עד כדי סיכון קיומנו הלאומי". וגם שלום רוזנפלד המתון, חתן פרס ישראל, הזכיר השבוע ב"מעריב", ברמיזה אקטואלית, שיחה יבנה עם הפרופ' יוסף קלוזנר ז"ל, על כך שיהודי בית שני קידו בכורידיהם את החורבן. באותה נשימה צוטט את צ'רצ'יל על שני עמים שהתגברו בכישרון להרוס את עצמם: היוונים והיהודים.

* * *

כנגד עומדים, כמובן, כל אלה הכוכבים כי מה שקורה אצלנו — בגדה, למשל — הוא הגאולה האמיתית. אבל לא צריך להרחיק לכת אל הגוי גוש אמונים. מתוך לבו של השמאל קמים קולות חדשים וחסרי סבלנות נוכח גל הביקורת האפוקליפטית. אהרון בגר רואה חזיון של אינטליגנציה הכורה בור תחת רגליה. ואם מותחי הביקורת הבשולות צודקים, הוא אומר, כי אז מוטב שנסתלק מכאן לגמרי.

הכל עכשיו הוא "לגמרי". עד הסוף. החלוקה הזאת של הזירה הלאומית, ההופכת אותו לעתים כה קרובות למלחמת תרנגולים מבקרים אלה באלה עד זוב דם, מקשה על מפגש מתקבל על הדעת של עמדות ועל בירור סביר ביניהן. מה שעולה מכל זה הוא, קודם כל, הד הצרות והמבוכות התדירות.

כך למשל, קשה לומר אצלנו היום דברי ביקורת על איזה עניין מרכזי שנוי במחלוקת, בלי שיימצא מי שיראה בזה חלק מתהליך של התאבדות לאומית. ממה שמבכים כל שני וחמישי "זרם עצמי". בפרשת השב"כ סווגו הנפשות הפועלות כקדושים ונבלים, פטריוטים ובוגדים־לשעה. יצחק זמיר היה מגן החוק והדמוקרטיה, או איש שסרח ואשר יש להיפטר ממנו ומייד. מי שחשב כי יש לחקור את הפרשה, האשם בסיכון ביטחון המדינה. יש לנו ממשלת אחדות לאומית. אבל בכל ויכוח מתברר עד כמה זוהי חזות של דיקט, אשר מאחוריה מבעבעת יריבות קשה בין גישות מקוטבות.

זה כך אפילו בתוך מה שנראה כמחנה אחד. כאשר אנשי שמאל, כמו א. ב. יהושע, עמוס עוז ואהרון מגד, מעזים לומר דברים הנשמעים לרגע קצת כמו ליכוד, לדעת אנשי השמאל הישן, מייד מפנה להם המיליה הפוליטי שלהם עורף. כמעט מקיא אותם מתוכו. מגד, לפי מרק גפן, עורכו לשעבר של "על המשמר", באחד מן הפולמוסים האלה, נתן בדבריו גם כדי תת לשמאל, ועוז תואר כ"דוור דיוניסוס המעמיד פני שמאל". וכל זה נעשה בתנודות, כשהר תבנעות מוחלטות, עם קצף על השפתיים, לעתים בניבול־פה.

מאז '82 יש לנו גם תאוריית סכין־בגב משלנו. אם לא תמכת במלחמת לבנון בראשיתה, לפני שהתבדר איזה ברוך היה שם, נחשבת לאחד מנועצי המאכלת בגבה של האומה, או בלבה. שם המשחק הוא לבראואלצינו. אין אמצע. ומרגע שמוגדרים כך תחומי הפטריוטיות, קל לעשות את הסיווג בכל ויכוח חדש שעולה על הפרק. עמנואל ולד הוחשד בהיותו מרגל. בכירי השב"כ היו בעלי קנוניה. ולכן, כמובן מאליו, מי שמצא צידוק כלשהו במהלכיהם, הוצגר מיידית לחיק שוחרי־ישראל, מהרסיה ומחריביה מבית.

להידרדר הנורא הזה יש סיבות רבות. מעורבים בו חילוקי־דעות אידאולוגיים אמיתיים כמו גם שיקולים של פוליטיקה גסה, מפלגתית ואישית. אבל בשורש, עמוק בפנים, מצויה ההנחה הישנה בדבר הטיב המיוחד, יוצא־הדופן, של המפעל הציוני.

הדיבורים על עם סגולה לא נשמעים אצלנו מאז ימי בן־גוריון. ובכל זאת, מרחפת עדיין באוויר הציפיה המופרכת הזאת מעצמנו להיות משהו מיוחד, טהור ומזוכך, השונה משאר הגויים. אנחנו לא.

מי שמותח ביקורת על דרכנו בעניין מרכזי כלשהו, כאילו מחבל ביעד הזה, נועץ בו סכין. ישראל אמורה להיות מוצר מובחר של עם בלתי־רגיל. ואם טוענים כלפיה שירדה מהפסים, שהיא נוהגת לפעמים כפחותה שבאומות, אין זה אלא כיוון שסטתה רק לרגע מהנתיב המופלא שלה, או מפני שראייתם של בעלי הטענה השתבשה עליהם בגלל שנאה עצמית וסמטום.

הפילוסוף וההיסטוריון ישעיהו ברלין סיפר פעם על שיחה עם ידיד גוי שהשתומם על היהודים האלה, שהיתה להם ההיסטוריה המעניינת ביותר של איזו קבוצה לאומית, והנה למה הם הופכים עכשיו, לאלבניה?

כן, אלבניה, ענה לו פרופ' ברלין.

בעיניו זוהי הנורמאליות הפשוטה של מדינה, שיש לה הגרעות אך גם המעלות, הכישלונות וההישגים, של מדינה רגילה שאינה חותרת להיות מקדש לעולם. ייתכן שהפכנו ל"אלבניה" במובן גרוע מזה שאליו התכוון ברלין. אבל מי שמבכה את התהליך אינו פטריוט קטן יותר מאלה שרצים לסתום לו כל הזמן את הפה, בטענה שבכך הוא מקרב את החורבן.

صورة من الاصل

صكذا من الأجل

הפוליטיקה של פרשת השב"כ

מאת גדעון אלון

יום ששי שעבר, היה יום גדוש פעילות בלשכת ראש הממשלה. פרס זימן לשיחה את זמיר וניסה לשכנע אותו לבקש מהמשטרה לעכב את הטיפול בתלונה שהגיש נגד ראש השב"כ. זמיר היה נחוש בדעתו, כי על המשטרה לפתוח בחקירת החשדות החמורים. פרס לא אמר לזמיר, ולו גם ברמז, כי מקץ יומיים הוא עומד לסיים את תפקידו.

אולם, עוד באותו יום שוחח ראש הממשלה עם מודעי והאריך בו: אתה חייב להביא מוחר־מחרתיים לאישור הממשלה את שמו של היועץ החדש.

פרס, בעצה אחת עם שמיר, הגיע למסקנה כי רק מינוי יועץ משפטי חדש, עשוי לאפשר "פסק זמן": ע"י עיכוב בפתיחת החקירה המשטרתית, עד שהיועץ החדש ילמד את כל פרטי הפרשה; נסיונות מחודשים לשכנע את היועץ החדש לאמץ את החלטת הקבינט, שאין להפקיד את החקירה בידי המשטרה; ופנייה לנשיא ביהמ"ש העליון לדחות את הדיון בבג"ץ, שהגיש אחד מראשי השב"כ בתביעה להשעייתו של אברהם שלום.

מודעי הבין, שרק מינויו לאלתר של יועץ חדש עשוי "להחזיר את הגלגל" אחורנית. רמז לכך נתן במוצ"ש, כשאמר למקורביו: "בימים הקרובים יימצא פיתרון לבעיה. אין בעיה שאין למצוא לה פיתרון". ביום שני אחה"צ התקיימה התייעצות בביתו של ראש הממשלה בנושא זה. פרס דיווח לקבוצה מצומצמת של שרים (רבין, בר־לב, שחל, רובינשטיין, מזכיר הממשלה ד"ר יוסי ביילין ועו"ד רם כספי) על כך שלא יהיה מנוס מחקירת הפרשה. אולם הדגיש כי הדבר חייב להתבצע תוך שמירה קפדנית של סודיות.

מודעי, שמזה כחודש תר אחרי מועמד מתאים לכהונת היועץ המשפטי ונועץ עם שופטים, אנשי אקדמיה וידידים, עו"ד אמנון גולדנברג. התלבט עדיין בין השופט יוסף חריש השופט יוסף בן־דרור, שניהם מביהמ"ש המחוזי בתל־אביב. בשבת נועד השר בביתו עם שניהם לשיחות ארוכות. במוצ"ש ביקש מודעי להודיע לפרס ולשמיר כי הוא מתלבט בין שני השופטים. פרס לא היה בבית, לכן התחלק בלבטיו רק עם שמיר.

שרון: כך היה תמיד

שרון: כך נהוג

שרון שאל מדוע פרס ושמיר אינם יכולים לקום בכנותא ולהודיע לכנסת ולציבור, כי הדברים שנעשו ע"י ראש השב"כ בפרשת האוטובוס, נעשו בידיעתם. "כך היה נהוג מאז קום המדינה" — אמר שרון. שחל שאל את שמיר: "האם הדרג המדיני ידע? אם אמנם ידע, מדוע מינה שר הביטחון דאז, משה ארנס, את ועדת זורע?" שמיר לא השיב. יומיים מאוחר יותר יסבירו מקורביו, כי "שמיר לא יפרט את הידוע לו על פרשת השב"כ, כיוון שהדבר יגרום להרס שירות הביטחון".

אט אט, בהדרגה, פרצה פרשת השב"כ לאפיקים פוליטיים־מפלגתיים מובהקים. היו גורמים במערך (בליכוד זוקפים אצבע מאשימה בעיקר לעבר השרים וייצמן ושחל) שכבר החלו לחכך ידיהם בהנאה, שהנה נפלה לידיהם הזדמנות פז לנגוח את שמיר ואגב כך למנוע ברגע האחרון את הרוטציה המשמשת ובאה. פרס תרם, שלא במתכוון, להשרנות הנובות של ראשי הליכוד, כשכינס ביום ראשון בערב בלשכתו את השרים רבין, בר־לב, שחל ורובינשטיין וראש השב"כ לדיון בפרשה.

התייעצות השרים אמורה היתה להיות סודית, אולם עד מהרה היא דלפה החוצה ופורסמה בכלי התקשורת. פרס הביע כעס על הדלפה, משום שהבין כי הדבר יעורר את זעמם של ראשי הליכוד. במערך טוענים, כי ההתייעצות נועדה להחלפת דעות, לבחינת דרכי החקירה, האפשרויות ולשמיעת גרסתו של אברהם שלום. שרי הליכוד זעמו על ההתכנסות הלילית הזו. השר מודעי אמר: "לקחת את ראש השב"כ ולזמנו לפורום מפלגתי מובהק, זהו דבר חמור מאין כמותו. מחר עוד עלולים להזמין את הרמטכ"ל ומחרתיים את נגיד בנק ישראל". השר קצב הגיב: "זהו מעשה חמור. אנחנו שהפרשה הזו תהפוך למעשה של ניגוח בין המפלגות. יהיה זה חוסר אחריות, אם ינסו להשתמש בפרשה זו כדי להפר את הרוטציה".

שמע ברדיו על מינויו

מודעי: חריש

ביום א' בבוקר לפני ישיבת הממשלה נכנס מודעי ללשכתו של פרס, למרות שלא נקבעה ביניהם פגישה, וסיפר לו על לבטיו. בה התייעצות הפוזה בין פרס, שמיר ומודעי. במהלך ישיבת הממשלה, באמצעות פתקים שהוחלפו ביניהם, החליטו להעדיף את חריש. במקביל בישר מודעי על החלטתו לשופט הותיק (שכבר ביום הראשון לכהונתו כשר המשפטים נועד עמו והציע לו את התפקיד). בדיוק בעת שמודעי התקשר אל לשכתו של חריש בביהמ"ש המחוזי בתל־אביב, פורסמה הידיעה על מינויו במהדורת החדשות של "קול ישראל". כך שבמקביל שמע חריש על מינויו גם מפיו של מודעי וגם מקריין החדשות ברדיו.

כשנתכנסה הממשלה לישיבתה השבועית ביום ראשון בבוקר, ידע רק קומץ שרים על מינויו הצפוי של חריש. זמיר, שהגיע לישיבה, לא ידע כלל שעוד מעט קט יודיעו לו על סיום כהונתו. הנושא לא היה כלול בסדר היום של הממשלה. אחרי דיון קצר על נסיעת שרים לחו"ל, העביר מודעי פתק לפרס ובו ביקש, כי יודיע לו חצי שעה לפני שהנושא יועלה לדיון, על מנת שיהיה סיפק בידו לדווח על כך לזמיר.

פרס החזיר למודעי פתק ובו נאמר כי בעוד דקות ספורות יביא את המינוי לאישור הממשלה. מודעי פנה לזמיר וביקש ממנו לצאת עמו מאולם הישיבות ובחוץ סמוך הודיע לו על ההחלטה. זמיר הגיב באיפוק האופייני לו. גם כשמודעי אמר לו, כי יסיים את תפקידו בו ביום, לא מיחה. אדרבא, הוא הבטיח להגיש לחריש את מלוא הסיוע, עד צאתו לחו"ל בסוף החודש.

כשהעלה פרס את הנושא לדיון, הופתעו מרבית השרים. לא רק מעצם העלאת הנושא, אלא גם משמו של חריש, שלא היה מוכר לחלק ניכר מהם. המזכירה העבירה בין השרים דף משוכפל, המפרט את קורות חייו של השופט התל־אביבי בן ה־63.

"המעשה יתפרש כהדחה"

זמיר: יוצא

השרים נבון, רובינשטיין ושחל התנגדו בתוקף לכך שחילופי הגברי יתבצעו בו ביום, כיוון שהדבר "עלול להתפרש כמעשה הדחה של זמיר." פרס הסכים לכך. סוכם שחילופי היועצים יהיו ביום רביעי. אחר־כך אושר המינוי פה אחד ופרס, ובעקבותיו השרים שחל, רובינשטיין וד"ר בורג העטירו במשך שעה ארוכה חולפן מחמאות ושבחים לזמיר.

משרי הליכוד, רק מודעי ונסים, שבמשך חמש שנים ושמונה חודשים עבר במחיצתו של היועץ הפורש במשרד המשפטים, מצאו לנכון לומר דברים בשבחו. שרי חרות שתקו. לאיש מהם לא היתה אף מלה טובה לומר על זמיר. השר יוסף שפירא רצה "לנצל" את האירוע, כדי לקיים דיון עקרוני על סמכויות היועץ המשפטי אולם פרס דחה את הבקשה על הסף. זמיר היה נרגש כשהשיב לברכות: "פעלתי עפ"י מצפוני ויכולתי. אני מודה על שיתוף הפעולה והאמון שהיה קיים. גם אם שיתוף פעולה זה היה כרוך באי־לוצים, שאין לעתים ברירה אלא לקיימם".

אחרי הישיבה אמר אחד השרים: "היתה לי הרגשה לא נוחה משיטת החילופין. לזמיר נתנו סטירת לחי בעצם אותו החוצה ואת השופט חריש מינו בחיפזון בלי לתת לנו שהות ללמוד על כישוריו וסגולותיו לתפקיד המורכב הזה". אחר־כך דיווח פרס לשרים על האופציות האפשריות להמשך הטיפול בפרשת ראש השב"כ. הוא הצפיד בהם לבל יתבטאו בפומבי בנושא רגיש זה. 16 שרים תמכו בהצעה, רק עזר וייצמן התנגד. השרים, רבין, נבון, ושרון נמנעו.

בחלל האויר של אולם הישיבות כבר ריחפו השמועות וקטעי הידיעות שפורסמו בעתונות כי שמיר, בעת כהונתו כראש ממשלה, אישר לראש השב"כ להסתיר מוועדות החקירה את אחריותו האישית והאחריות אנשי השב"כ להריגת שני המחבלים, ששרדו אחרי ההשתלטות על האוטובוס.

קצב: כוונות המערך לא טהורות

במאמץ ליישר את ההדורים, פרסמה לשכת ראש הממשלה הודעה רשמית ובה נאמר: "ראש הממשלה דוחה בתוקף כל ניסיון לכרוך פולמוס מפלגתי או פוליטי לענין ראש השב"כ. הטיפול והגישה לנושא זה, כמו ההתבטאויות סביבו מחייבים אחריות ממלכתית ממדרגה ראשונה, תוך שמירת האינטרסים של המדינה, ללא קשר לאינטרס מפלגתי זה או אחר". יועץ ראש הממשלה לתקשורת אורי סביר, קרא את תוכן ההודעה טרם פירסומה לפני שמיר, אשר סמך עליה את ידיו. משום שראה בה הסתייגות מפורשת של פרס מנסיונותיהם של גורמים במערך (ובעיקר השר וייצמן) להשחיר את שמיר.

עפ"י התבטאויותיהם של השר קצב ("למערך יש כוונות לא טהורות כלפי הליכוד בפרשת השב"כ") והסגן שר החוץ רוני מילוא ("מי שינסה לדוג דגים פוליטיים בפרשת ראש השב"כ, לא יצליח לדוג שום דג") בישיבת שרי הליכוד שלשום, קשה להתרשם כי פרס ושמיר הצליחו לבלום את הפולמוס הציבורי בפרשת ראש השב"כ. אבל, בינתיים נשואות כל העיניים לעבר לשכת היועץ המשפטי החדש. יוסף חריש, שתוך ימים ספורים יצטרך להכריע בין חקירה משטרתית לוועדת חקירה ממלכתית.

"שקרים אנונימיים" של וייצמן

שמיר התקשר לפרס ומיחה באוזניו על קיום ההתייעצות, ללא שיתופם של שרי הליכוד. הוא זעם על "מסע השמצות ושקרים אנונימיים", כהגדרת מקורביו, שמנוהל נגדו גורם פוליטי. הרמז היה ברור. שמיר מטיל על השר וייצמן את האשמה להכפשת שמו. לליבם של כמה שרים בליכוד גם החל להתגנב החשד, כי פרס שינה את עמדתו והחליט להמשיך בהקמת ועדת חקירה ממלכתית־חשאית, מתוך שיקולים פוליטיים. אמר שר בכיר בליכוד: "עד יום ששי שעבר התנגד פרס לכל הליך שיפוטי. הוא הדגיש כי הוא משוכנע, שכל הליך שיפוטי שיינקט, עלול להביא נזק כבד ללא תקנה לבטחון ישראל, כולל סיכון חיי אדם. נתתי אמון בדבריו של פרס האחראי ישירות על ראש השב"כ. לפתע אנו שומעים שפרס שינה את דעתו והוא תומך בהקמת ועדת חקירה. זה מוזר מאד".

לדעת אישים בליכוד התפנית בעמדתו של פרס נובעת מהלחצים שהפעילו עליו גורמים מסוימים במערך, שרוצים לעשות רווח פוליטי מפרשה זו. בלשכת ראש הממשלה דוחים את ההשערות הללו. "ראש הממשלה הגיע להכרה שאין מנוס מחקירת הפרשה" — אומרים מקורביו — "אבל היא צריכה להתבצע בחשאיות מוחלטת".

ביום שלישי בערב נועדו פרס ושמיר לפגישה "בארבע עיניים" במאמץ לבלום את הפולמוס הפוליטי־מפלגתי בפרשת ראש השב"כ. לשניהם היה ברור כי "משיקולים ממלכתיים ראוי "להנמיך פרופיל". שמיר התרעם על כך שפרס איננו מרסן שרים במערך ובעיקר את וייצמן המפיץ נגדו טענות כזב, כאילו חיפה על ראש השב"כ. הוא גם קבל על השינוי שחל בעמדתו של פרס בזכות הקמתה של ועדת חקירה חשאית והדגיש, כי כל חקירה תסב נזק לבטחון המדינה.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

מי באמת ניצח במפד"ל

יומיים לאחר הבחירות הפנימיות שנערכו בה, לראשונה מזה 13 שנה, קשה עדיין לקבוע עובדות מוגמרות, בעיקר בשל שיטת הבחירות שניטרלה כמעט לגמרי את מעמדן של הסיעות הכיתות השונות בתנועה ונתנה ביטוי רב יותר לבחירה האישית החשאית.

אולם מניתוח ראשוני של תוצאות הבחירות אפשר להיווכח, כי הציבור הדתי לאומי במדינה נתן את ידו לניסיון לשקם את התנועה. עשרות פנים חדשות יהיו מעתה בין פעיליה המרכזיים של המפד"ל ואישים ופעילים שנים מכל גווני הציבור הדתי שבו לפעול, אולי בניסיון אחרון להעמיד את התנועה שוב על דרך המלך.

מנתונים שהציגו בסוף השבוע ראשי סיעת הצעירים במפד"ל, מזכ"ל התנועה ח"כ זבולון המר ויו"ר הדה בן מאיר, נראה כי הכפילו את כוחם בתנועה מ־20 אחוז לכמעט 40 אחוז מכלל צירי התנועה, בעוד מעמדם וכוחם של יריביהם מסיעת "למפנה", בראשותו של מזכיר הפועל המזרחי רפאל בן נתן, קוצץ באורח משמעותי. בן נתן עצמו הצליח רק בקושי רב, בשכונת תלפיות בירושלים, להיכנס לוועידה, כשנבחר במקום האחרון ברשימה. גם מעמדו של בן נתן להתפקיד שר, הח"כ לשעבר אברהם מלמד, נבחר כציר לוועידה במקום האחרון באחת השכונות החיפאיות.

למעלה ממאה אלף מצביעים השתתפו בבחירות הפנימיות הללו. היו אלה כ־60 אחוז מכלל 150 אלף איש שהתפקדו בחצי השנה האחרונה לקראת הבחירות ולרגל ועידת התנועה המתוכננת לראשית החודש הבא. אולם אם משווים מספרים אלה ל־70 אלף הבוחרים, שנתנו קולם לתנועה הדתית לאומית בבחירות האחרונות לכנסת, הרי מעוררים עדיין מספרים אלה מספר תהיות.

ערב הבחירות הגישה ע"י מצביעים בלתי ידועים לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לביטול הבחירות או לפסילתן. הטענה: מאות ואלפי ויפים בעת המפקד המתנים שנרשמו בספרי הבוחרים בשעה שהם חברים במפלגות אחרות. השופטת הדסה בן עיתו סירבה להוציא צו מניעה, אך מנגד הבטיחה כי תתן את החלטתה עד קיומה של הוועידה.

בסוף השבוע היה גם מי ששלף את "החוק לבחירות גופים ציבוריים", שבשנת 1980 תוקן ביוזמת חבר הכנסת יצחק ברמן ואברהם כץ עוז, הורחב גם לגבי הבחירות הפנימיות במפלגות בישראל. סעיף 11 בחוק זה, שנשכח בשנים האחרונות, קובע אחריות פלילית לכל מי שהצביע בבחירות פנימיות של מפלגה מבלי להיות רשאי לכך על פי התקנון של אותה מפלגה. דינו על פי החוק 6 חודשי מאסר. ללא ספק יעמוד חוק זה במרכז הדיונים המשפטיים שיהיו בעקבות בחירות אלה.

האמנם סוף סוף איחוד ליברלים־חרות

אחד המכשולים העיקריים שמנעו את הדרושה של ועידת חרות, הוסר השבוע בהסכמה שהושגה בין סגן ראש הממשלה השר דוד לוי ליו"ר נשיאות המפלגה הליבראלית, שר המשפטים יצחק מודעי, לגבי שיטת בחירת חברי הכנסת בעת האיחוד בין המפלגה הליבראלית ותנועת החרות.

מסתבר כי בעקבות הוועידה חשש לוי, כי עם האיחוד יתמכו הליבראלים בקבוצתו של שמיר בתנועה המאוחדת, ויגרמו לפיחות נוסף בהשפעתו. לוי ושרון ביקשו לנטרל את השפעתם של הליבראלים בקביעת צמרת חירות ולאחר מכן גם בהשפעה על בחירת חברי הכנסת מטעמה. לוי נמנע מלקבל בשבועות האחרונים כל הצעת פשרה שלא ניטרלה באופן הברור ביותר את השפעתם של הליבראלים. לוי שחדל לשתף פעולה עם השר שרון, התנגד להצעת הפשרה שלו, שנתמכה על ידי השר משה קצב, המכהן כיו"ר נשיאות הועידה, כי פתרון המחלוקת יהיה שבחירת מועמד התנועה לראשות הממשלה תיעשה רק על ידי תנועת החירות, ואילו כלל חברי הכנסת יבחרו במרכז המשותף.

השבוע הסכים השר מודעי לקיצוץ נוסף בהסכם האיחוד המקורי בין הליבראלים לחרות, כפי שנכבש לפני יותר משנה בין השרים לוי ומשה נסים, כשנעתר כמעט לכל דרישותיו של השר לוי. מודעי ולוי גיבשו יחדיו את הנוסחה, המתווה כעת את הפתח לסיום תהליך אישור האיחוד והקמה בפועל של תנועת הליכוד.

על פי הסיכום שהיה ביום רביעי בין השניים ייבחרו חברי הכנסת של התנועה המשותפת בשני שלבים. ראשית יבחר המרכז המשותף מאגר של כ־50 מועמדים במקומות הריאליים ברשימה לכנסת. היחס בין מועמדי חרות והליבראלים יהיה לפי התבכם של שליש ושני שלישים. בשלב השני בתהליך הבחירה תדרג כל מפלגה לבדה את מועמדיה. בין השניים סוכם עוד כי ראש הרשימה והמועמד לראשות הממשלה יבוא בתשע השנים הקרובות מבין חברי תנועת החירות ואילו ראשון הליבראלים יוצב במקום השני. שני הראשונים בשתי התנועות ייבחרו גם הם בבחירות נפרדות בתנועותיהם.

מתנגדי מודעי במפלגה הליבראלית טענו השבוע כי הסכים לנסיגה נוספת מההסכם המקורי כדי להבטיח את מעמדו ומקומו, ואילו בחירות אמר השר משה קצב כי הפשרה שהסכים לה לוי, אינה מקובלת עליו והוא מחזיק עדיין בהצעתו המקורית, אולם לא יתנגד לה, אם תביא לפריצת הקיפאון. קצב הכריז השבוע כי פתרון המחלוקת בעניין הליבראלים, הסיר מכשול כבד בדרך לכינוס המושב השני של ועידת חרות.

היכן מסתתרת הדמוקרטיזציה בעבודה

ככל שחולפים הימים מאז בחירת המרכז החדש של מפלגת העבודה מתברר, כי הדיבורים על דמוקרטיזציה וביטול השליטה של הוועדות המסדרות, אינו מדויק ביותר. לפחות לגבי הרכבו של המרכז. בדיקה שנעשתה בימים האחרונים בקרב 1250 חברי המרכז החדש הוכיחה, כי לפחות 65 אחוז מבין הנבחרים מונו בדרך זו או אחרת על ידי הוועדות המסדרות במרכז או במחוזות. רק 35 אחוז מכלל הנבחרים, נבחרו בבחירות האישיות החשאיות. מזכ"ל המפלגה ח"כ עוזי ברעם קיווה כמוכר לכ־1001 צירים במרכז החדש. 800 מהם בבחירות חשאיות וכ־200 בבחירה באמצעות ועדה מסדרת ארצית. אולם מספר החברים הורחב עד לכדי 1300 ונמצא כי גם במחוזות המפלגה השונים, בהם כביכול אמורה היתה להיות בחירה אישית חשאית, גברה ידם של מזכירי המחוזות, והסיטה הוועדה המסדרת מצאה ביטוי מלא בהרכב הייצוגי.

כינוסו הראשון של מרכז העבודה החדש נקבע ל־15 בחודש זה. הנושא על סדר היום יהיה אומנם תוכנית הפעולה של מרכז המפלגה החדש, אך ראש הממשלה שמעון פרס כבר הבטיח את השתתפותו, והוא יכבב בו בנאום מדיני. את המושב החדש יפתח המזכ"ל עוזי ברעם, שיעמיד עצמו לבחירה מחדש בתפקיד, ... השבוע ... את רשימת 50 השמות הנוספים, שהוטל עליו לצרף למרכז החדש.

במשרדו של ברעם הצטברו כ־400 שמות של אישי מפלגה שונים שנפגעו מאי הכללת שמם ברשימה המקורית. אולם הוא אינו ממהר, ויבכב את הרשימה רק לקראת המושב הבא של המרכז בעוד כחודשיים.

ברעם עסוק בימים אלה בקביעת המהלכים לקראת מאבק הכוחות הראשון שיהיה במרכז העבודה החדש, והוא בחירת לשכת המפלגה. מאבק זה יוכיח בראשונה את יחסי הכוחות במרכז המפלגה. עדיין לא ברור מה יהיה מעמדם של חברי הכנסת בלשכת המפלגה החדשה. בתקופת הכהונה הקודמת הוזמנו הח"כים ללשכה, ולא היו חברים של ממש. ההצעה המדוברת כיום היא של לשכה ובה 70 חברים ... 50 חברים בבחירות חשאיות במרכז, ו־20 מועמדים נוספים ימונו על ידי ועדה מסדרת. חברי הכנסת של מפלגת העבודה מפעילים כמובן לחץ רב בימים האחרונים כלפי ברעם, שיפתור אותם מלהתמודד ולהתעסק בבחירות ללשכה. הם מעדיפים כמובן מעמד של מוזמנים קבועים.

הטור השלישי / לילי גלילי

יזבק מי?

יזבק: התהליך מסעדה

מי זוכר עדיין את פריד יזבק? בד בבו, בימים הרחוקים ההם, הקים יזבק בירושלים את נציגות הכוחות הלבנונים הנוצרים. (פלאנגות, אבל אסור היה לומר זאת בגלוי). הוא היה הולך ובא בין ירושלים לביירות. כמו "שגריר נודד". עם הזמן, קנה לו יזבק חוג מכרים לא מבוטל בישראל. ברחוב לב נהג לארחו את ידידיו ואת העניינים עימם עמד בקשרי עבודה במסעדות יוקרה לשיחות נפש ולדיונים "על המצב".

באה. חלו בירוע כמה שינויים וגם אי המבצעות הוליך יזבק. הנציגות הלבנונית בירושלים נסגרה ויזבק עזב את ישראל. עתה נראה, כי גם את לבנון עזב. מתנה אלי חבייקה. אליו הוא משתייך, אינגו הצד הנכון להימצא בו היום. לאחרונה, נראה יזבק כשהוא סועד במסעדה פריזאית. מקום מפגשם של אנשי הסגל הדיפלומטי של סוריה בבירת צרפת.

פגישת מחזור לבוגרי תהליך קמפ־דיוויד

ואנס: לא הערכנו את הדברים הקטנים

ביקורו בארץ של שר החוץ האמריקאי לשעבר, סיירוס ואנס, סיפק עילה לכנס מחזור של אישים, שבצורה זו או אחרת, היו שותפים לתהליך השלום עם מצרים. על ארוחת ערב בפלאזה בירושלים, נפגשו השבוע היועץ המשפטי לשעבר, אהרן ברק, מנהל המגבית בישראל, נפתלי לביא (ששימש כדוברו של דיין בתקופת קמפ־דיויד) המשנה למנכ"ל משרד החוץ, חנן בראון, מנכ"ל משרד ראש הממשלה לשעבר, אליהו בן אלישר, שר האנרגיה דאז, יצחק מודעי, וכמובן ואנס עצמו. מטבע הדברים נשאה השיחה אופי נוסטאלגי, עם השלכות שהובילו להווה, ולפרשת טאבה.

בהקשר זה, אמר ואנס בצער: "חבל שכלהם העניינים של אז, לא הערכנו את הדברים הקטנים: אך כמו שכעבר נמצאה תמיד המילה הגואלת, היא תימצא גם עתה. בזמנו, היה איתנו אדם שידע תמיד למצוא את הנוסחה הגואלת הזו. אני זוכר, שבקמפ־דיוויד, כשהמצרים כבר כמעט ארזו בכעס, הגיע אלי הפרופ' ברק בשליחותו של דיין, מצויד במלה הגואלת. הבאתי אותה לקארטר, והענין ניצל".

הטיפול הממלכתי, לו זוכה ואנס בביקורו בארץ, עומד בסתירה לאלמוניות היחסית אליה חזר בזיין באחה"ב. אנשי הקונסוליה הישראלית בניו־יורק, הסמוכה למשרד הפרקליטים של ואנס בשדרה השניה, הם אולי היחידים המזהים אותו ברחוב עד עצם היום הזה. ואנס עצמו, השאיר רמזים גלויים למדי, כי נוסף להצלחתו בעסקים הפרטיים, היה שמח לקבל איזה תפקיד ממלכתי.

פקידים ישראליים בכירים, שנפגשו עימו במהלך הביקור, התרשמו, כי ואנס גילה עניין מיוחד ב"תוכנית מרשל" של פרס, והבינו כי לא היה מתנגד לקבל על עצמו תפקיד במהלך זה. ספק רק אם הממשל הרפובליקני יפקיד את הנושא דווקא בידיו של דמוקרט.

אבק כוכבים

שצ'רנסקי ומונטאן: שני אנשים רחוקים

המפגש הראשון בין איב מונטאן לנתן שצ'רנסקי, התקיים השבוע בלשכת ראש הממשלה. המודל הפגיש את שני האנשים הרחוקים לכאורה, בזירה המשותפת של המאבק למען יהודי בריה"מ. בפגישה הראשונה הסתבר, שהמודיע אותו קיבל כל אחד מהשניים על רעהו הרחוק, היה מעורכן למדי.

בשיחה שקיימו בלשכתו של פרס, סיפר מונטאן, ש"חזר בתשובה" מאז תקופתו הקומוניסטית, כי אם יבוא אליו היום אדם בן 55 לשכנעו לקומוניזם "יחטוף אגרוף בפרצוף".

"מילא, כשאתה צעיר, עוד אפשר להבין את הנטיה הזאת; אבל כשאתה מתבגר. . .", אמר הבדרן הצרפתי. בתשובה, סיפר שצ'רנסקי למונטאן, כי התבטאותו זו שלו, הגיעה בעבר גם לבריה"מ הקומוניסטית ... לו אהדה לא מבוטלת בחוג ידידיו של שצ'רנסקי.

בהמשך השיחה, סיפר מונטאן לבן שיחו, על מרכבות המעבר מעולם הבמה לעולם הפוליטיקה. לפתע עצר, ושאל את שצ'רנסקי: "אתה מבין אותי". שצ'רנסקי הגיב: "אני מבין אותך היטב. גם את האבולית שלך וגם את ההרגשה, עליה אתה מדבר. משום מה, קורה גם לי".

מאמץ ניכר, השקיע מונטאן בכדי שלו לא להפוך למוקד העניין של העצרת. ברוח זו, התמקם בשיר אחד בלבד. וסירב לשיר הרבה, פן יגנוב את ההצגה מהנושא המרכזי. אלא שהקהל ראה זאת אחרת, וקיבל את הכוכב בתשואות כפיים סוערות במיוחד. אחד מידידיו של מונטאן העיר באוזניו: "הפופולריות שלך בישראל מגיעה ל־80 אחוז. עובדה. מתאם לך כף יותר מאשר לראש הממשלה, שמעון פרס, הפופולריות שלו מגיעה על פי הסקרים ל־70 אחוז".

במסיבה שערך לכבודו איגוד אמני ישראל, (א.ב.י) במלון "לורום" בירושלים, זכה מונטאן בכיבוד נוסף: תעודת חבר כבוד בן הבניין באיגוד אמני ישראל.

באותו מעמד, הוענקה לשצ'רנסקי תמונתו, שהיתה תלויה, משך 9 שנים על קירות המשרד של המועצה למען יהודי בריה"מ, "בית קוה" שבקרוב יוסד מקום בו כל התמונות האחרות".

בקשה יוצאת דופן הפנה מונטאן לשמעון פרס: הוא ביקש אפשרות לצאת ב"שתי אצבעות מצירוף". הפרט שהסיק דובר צה"ל על מלחמת לבנון. פרס הבטיח לארגן צפייה מיוחדת.

פרס כתב, אלאל הלחינה

לפני חודשים מספר התגלגל לידיה של הזמרת והמלחינה קורין אלאל שיר אהבה. אולי לא בדיוק "התגלגל", אלא הובא אליה על ידי יפה ירקוני. אלאל אהבה את השיר ממבט ראשון, בלי שום קשר לעובדה שמחברו של שיר האהבה הוא ראש הממשלה. מה עוד שכאשר כתב אותו, לפני כשש שנים, לא היה עדיין בתפקיד הנוכחי. אלאל ישבה וחיברה מוסיקה למילים. את הקלטה המוכנה שלחה ללשכת ראש הממשלה.

בתשובה, קיבלה מכתב יפה, בו כתב לה פרס, כי אהב את הלחן. השבוע, באירוע חברתי, נפגשו השניים. אלאל הודיעה למילים, פרס הומיא למנגינה. בקרוב תבצע קורין אלאל השיר והוא אף ייצא בתקליט.

וייצמן בוטל פעמיים

ביום א' האחרון, אמורה היתה להיות משודרת ברשת ב' של "קול ישראל" מסיבת עיתונאים משודרת עם השר עזר וייצמן. לאחר הודעות השעה 6, אמורים היו העיתונאים יצחק גולן ועודד בן עמי, לראיין את וייצמן בענייני דיומא, המתמקדים, מטבע הדברים, בפרשת השב"כ והיועץ המשפטי.

אלא שבין ההזמנה לתבנית ואישור השר, ועד לשעת השידור, אירעו כמה מהפכים. בישיבת הממשלה, בבוקר יום א', הודה ראש הממשלה, כי רק הוא עצמו, או מי שהוא יפנה אלו בחזה, רשאי להתבטא בנושא. וייצמן הצביע נגד ההחלטה, אך הסיק מסקנות. בעקבות ההוראה, ביטל את השתתפותו במבכורה, "קול ישראל" נאלץ לשדר שעה של מוסיקה. מקורביו של וייצמן אומרים, כי גזר על עצמו שתיקה. "אבל אילו פתח את הפה..."

ביטול מסיבת העיתונאים לא היה האירוע התקשורתי היחיד בו היה וייצמן מעורב. באחד מימי השבוע, הביא כתב הטלוויזיה תגובה מטעם "שר בכיר", הטוען כי יצחק שמיר נטל חלק בפעולת החיפוי על ראש השב"כ. על פי צו עיתונאי, פנו מהטלוויזיה לקבל תגובה מלשכתו של שמיר על ההאשמה. בלשכתו של מ"מ ראש הממשלה, נקטו באקטיביקה מפתיעה. מתוך הנחה שמאחורי "השר הבכיר" מסתתר עזר וייצמן, המתוך בעס כך שוייצמן הוא העומד בראש המסע נגד שמיר", החליטו לצאת בהודעה חושפת (לדעתם) את זהותו של "השר הבכיר". ניסוח הודעת תגובה התוקפת את וייצמן על "פחדנותו", אף נוקבת בשמו המפורש.

כך, אל ידיעה שנמסרה בעילום שם, היתה מתלוה תגובה המתייחסת אל וייצמן באופן אישי. המצב המביך נפתר, כשבהכרעת מנהל הטלוויזיה, חיים יבין, הוחלט לא לשדר ידיעה שאינה מובאת בשם אומרה.

כץ עוז דיבר ב"דולרים־חדשים"

ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, נדרשה השבוע לנושא והתמסר של המחלוקת על המשך פיתוח הלביא. ליתר דיוק, הויכוח הנטוש ביניהו לבין האמריקאים על עלות הפיתוח והביאות. סגן שר החקלאות, אברהם כץ עוז, נטל את רשות הדיבור, והציג תיזה חדשה, הגורסת כי הדילמה אינה של עלויות, אלא של סדרי עדיפויות. תפני חיל האוויר, ועוד מיני ביתורים של המצב. כדי לאשש את התיזה, אמר כץ־עוז כי גם אם יוגשמו ההערכות המוחמירות ביותר לגבי עלות המטוס, מדובר כך הכל בכספי די קטן. אם מדובר על מטוס היקר בכ־5 מיליון מההערכה הרשמית, ואם, למשל, רוצים לייצר 100 מטוסים, מדובר בעלות נוספת של 50 מיליון דולר: ואם ניצור, למשל, 300 מטוסים, אזי מדובר ב־150 מיליון דולר, הפרושים על פני כמה שנים.

חברי ועדת החוץ והביטחון התרשמו מאד מהטיעון המשכנע, אך הבל, מה הם כמה מאות מיליוני דולרים הדיון שהתפתח, הוסט בעתזה לכיוון חדש. רק למחרת היום שם לבו אחד המשתתפים כי בתיזה של כץ־עוז, חסרים כמה אפסים. ויישוב קודתני הוכיח אכן, שדו מיליון כפול 100, הם חצי מיליארד; כפול 2, הם כבר מיליארד; כפול 3, מגיע למיליארד וחצי דולר. וכן הלאה וכן הלאה. לאן נעלמו האפסים לא יודעים בדיוק, אלא אם כן דיבר כץ־עוז ב"דולרים חדשים".

מתיחות ביצוא אישי

המקרה אירע כבר לפני כשבועיים. אבל הדיו הגיעו לתנועת החירות בארץ ממש בימים אלה. את העיכוב יסביר המרחק, שהרי זירת ההתרחשות היתה ניו יורק הרחוקה. בחירות אומרים: "תראו איך הגיעה המתיחות בתנועה גם לאמריקה" ומתכוונים לביקור הכרונולוגי של דוד לוי ומשה ארנס בניו יורק. לוי הגיע לשם הישר מדאלאס, שם עשה במסע התרמה. ארנס עצר בניו יורק בחנייה ביניים בין יפן ללוס־אנג'לס, לצורך התרמה למען האגודה למען החייל.

מי שנקלע לדילמה היה המרכז הצעיר של תנועת החירות בניו יורק, סם איזנברג. הרי הוועידה הד... מסבר הגיעו גם אליו והבחור שמר את ראשו במאמץ למנוע פגישה בלתי צפויה.

וכי איך ייפגשו השניים, כך סום, בסתמה של מעלית, כשעדיין לא נועדו לשיחה בארבע עיניים מאז ימי הוועידה הסוערים? איזנברג בחר בפיתרון משוש: את לוי עזר לשכן במלון "ריג'נסי"; לארנס מצא מקום ב"גראנד היאט". הפרדת הבדיקות עבדה במבחן הבניינים לא נפגשו גם על אדמת נכר. מה שהקהל על המבצע, היתה גם העובדה, שלוי מיעט לצאת את פתח המלון.

להוציא ביקור ברוקפלר סנטר, לא ארגנו לו בניו יורק שום פגישות.

שגרירות נורבגיה בישראל
מועדון "צוותא" — שבת 14.06.86 11:11 (בוקר)
רסיטל יחיד — הפסנתרן הנורבגי הנודע
Kjell Baekkelund
בתוכנית:
הנדל, מוצארט, בארטוק, שופן, גריג, רביוסו, סוורוד.
"צלילים ומחולות מנורבגיה" — בהשתתפותו מתקיים ב:
"חג המוסיקה — שפיים" 13.6.86 שעה 17.00

אוניברסיטת תל־אביב
הפאקולטה למדעי החברה
החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
החוג מציע
תכנית כללית לתואר שני בסוציולוגיה ובאנתרופולוגיה
לסטודנטים המעוניינים בלימודים אקדמיים ופרופסיונליים. החוג בשיתוף ביה"ס לחינוך מציע גם מגמה לתואר שני בסוציולוגיה של החינוך. בנוסף לתחומים אלה ניתנת האפשרות לבחור במוקדים הבאים:
סוציולוגיה של הרפואה:
הקניית כלי הניתוח והמחקר הסוציולוגיים והאנתרופולוגיים להבנת תופעות ומסגרות ארגוניות בתחום הסוציולוגיה של הרפואה.
אנתרופולוגיה עירונית:
ישום כלי מחקר אנתרופולוגיים וסוציולוגיים להבנת תחומים שיש להם השלכה על חיי היומיום של האדם בחברה המודרנית.
לימודי נשים:
התמקדות בעולמה ומעמדה החברתי של האשה בימינו; הקניית כלי חשיבה ומחקר להבנת תהליכים אירגוניים וחברתיים בישראל לגבי סוגיה זו.
סוציולוגיה יישומית:
הכשרת תלמידים ושילובם בעבודה סוציולוגית בתחומי האבחון, הלווי, ההערכה, ההשמה והמחקר בארגונים ציבוריים ופרטיים, בסקטור התעשייתי, במוסדות ממשלתיים, במוסדות בריאות, במערכת הבטחון ובמכוני מחקר.
סקרים ומחקרי הערכה חברתיים:
הקניית מיומנות מתודולוגית־כמותית בתחומים מחקריים וישומיים והכשרת תלמידים לערוך סקרים ומחקרי הערכה.
פרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, חדר 615 בנין נפתלי, טל. 420734.

הודעה
THE CONFERENCE ON JEWISH MATERIAL CLAIMS
ועידת התביעות
קוראת לקורבנות יהודיים של רדיפות הנאצים אשר עבדו בעבודות כפיה בבתי החרושת:
VERWERTCHEMIE או DYNAMIT–NOBEL
להגיש את תביעותיהם עד
לתאריך 31 בדצמבר 1986.
את התביעות יש להגיש ל:
COMPENSATION TREUHAND
GRUNEBURGWEG 119
6000 FRANKFURT AM MAIN,
WEST GERMANY.
בתביעות יש לכלול מידע עובדתי על הנוגע.
המקום והנסיבות לעבודת הכפיה ב־DYNAMIT–NOBEL או ב־VERWERTCHEMIE

לרומניה!
לבריאות!

כל אחד והרומניה שלו. לשוחרי הבריאות — אתרי המרפא הנודעים: "פליקס", "הרקולנה", "טושנט", "קובסנה", "קלימנשטי", "סלניקו מולדובי" ועוד. לשוחרי היופי — ארץ מקסימה וזולה במיוחד. אפשרות לצאת מרומניה לטיול בהונגריה. מחירים מתאימים לכל כיס.
פרטים בכל משרדי אופיר טורס.
אופיר טורס

כתיבה במכונה
תלמדי ב־12 שעות
שיטה עיוורת
בי"ס למסחר "רימון"
תל־אביב דיזנגוף 85
03-281985

מכרז 15/86
"מכרזים" יפעת הוצאה לאור
מכריזים ארציים ובינלאומיים לקבלנים ספקים ועשיינים ושותרים.
"מכרזים" 20 שנה רק בדרך פ"ת 7 03-612192

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי ראשון לציון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית/מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ראשון לציון הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית/מתאר מקומית מס' רצ/1/ 39/ 9" ביחד עם התשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות השינוי: קביעת שביל להולכי רגל

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3926 חלקות 278, 963, בין הרחובות ויולפסון ועולי הגרדום.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתונות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

תאריך: 25 מאי 1986

ד. שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

חייו ומותו של אברהם גינדי

מאת אריה לביא

בכוונתו של אברהם גינדי היה השבוע אחד השבועות הקשים בחייו, אולי אף הקשה מכולם. התברר לו, שאין מנוס מפשיטת־רגל קולנית. וזאת בעוד המשפט על הסחר הבלתי־חוקי בקרקעות יהודה והשומרון הולך ומתקרב.

בראשית השבוע, ביום שני, הופיע גינדי יחד עם אחיו הצעיר ממנו, עורך־הדין יעקב גינדי, בפני ועדת־משנה של ועדת הכספים בראשותו של ח"כ חיים רמון, העוסקת בנושאי סיוע לענף הבנייה. גינדי הבכור לא דיבר בפגישה. אחיו הציג את מצב החברה ואת נכונות המשפחה למכור נכסים פרטיים וכל נכס אחר שנמצא ברשותם, כדי להשלים את כל 400 הדירות שחברת גינדי התחייבה לבנות. בפגישה עם החברים בוועדת הכספים של הכנסת הקודמת, ניסה גינדי להשיג את הסיוע שביקש לחברתו בסך 5 מליון דולר. הובהר לו, שלמרות הקשרים האישיים הטובים – שעליהם התבסס לא־מעט – קלושים הסיכויים לכך. למחרת הפגישה אמר לאחד מפעילי הענף שלדעתו הסיכויים לקבלת סיוע הם קלושים. ועד שתבוא העזרה כבר לא יהיה בעצם למי לסייע.

החברים הפנו עורף

חוסר הצלחתו של גינדי להסתייע בני שהשכם לחבריו, פגע בו קשות. הוא גם ראה בזלזול התפקידים באוצר אמון נוסף על אלו שפקדו אותו. גינדי ראה עצמו מקורב לשר האוצר הקודם, יצחק מודעי. את ח"כ פנחס גולדשטיין, נאמנו של מודעי, בינה גינדי כדירקטור במועצת המנהלים של חברתו. גולדשטיין היה פעיל בחודשים האחרונים בניסיון לסייע לגינדי, אך ללא הצלחה.

גינדי הבין אפילאט, שלא יקבל את הסיוע המיוחד, שסבר שיקבל עם צאתו מהמעצר. ודאי לא לפני שסיוע כזה יינתן לכל ענף הבנייה. הניסיונות לקבל החזרים משלטונות מס ההכנסה נכשלו, למרות מאמצים הראשיים שנעשו ברובם בסיוע אנשי ציבור.

יום לאחר הפגישה בוועדת הכספים, ביום שלישי, שודרה ב"כל לבוסק" כתבה על הסתבכותה של חברת הביטוח 'קידום' של מרכז הקבלנים. מתוך הכתבה, שעסקה ברוכשי הדירות מהקבלן חיים קירשנבאום, יכלו מחזיקי הפוליסות של 'קידום' להבין, שהפוליסה שבידם אינה שווה יותר מהנייר עצמו. הקונים צרו במהלך הימים האחרונים על משרדי חברתו של גינדי בראשון לציון, בניסיון נואש לקבל מגינדי ביטוח אחר.

קשיי 'קידום', שבבעלות החברה הכלכלית של מרכז הקבלנים והרוזנתו של גינדי להסתבכות החברה, לא היו בבחינת סוד שהתגלויות השפה. על קשיים אלה דווח ב"הארץ" עוד קודם, אך הפירסום בטלוויזיה הגביר את חששם של רוכשי הדירות: הם הבינו, שגורלם עלול להיות כגורל רוכשי הדירות של הקבלן קירשנבאום שנמלט, וה"קידום" אינה מסוגלת לעמוד בהתחייבויותיה.

כ־200 מרוכשי הדירות בחברת גינדי הם בעלי פוליסות של "קידום". החברה היא חברה צנועה, שכן היא נשלטת בידי חברה בורסאית ומוסד ציבורי – מרכז הקבלנים. עם זאת, נמנעת החברה מלאשר נתון זה וממלאת את פיה מים למרות שאלות וחורות ותשנות בעניין זה. החברה מסתתרת תחת הטענה, שהדיווח צריך להימסר לבורסה. משום־מה נמנעת החברה למסור דיווח מלא גם לבורסה.

הסתבכותה של "קידום" בגלל הביטוחים שהוציאה לרוכשי הדירות של גינדי חמורה במיוחד, בגלל שאברהם גינדי נמנה עם הדירקטורים של החברה. לא מכבר נמסר לי ממרכז הקבלנים, שגינדי הישעה את עצמו מהחברות בדירקטוריון החברה לאחר מעצרו. מה הוא התאריך המדויק שבו הישעה את עצמו גינדי, לא ידעו במרכז הקבלנים.

יום לפני התאבדותו בשריפה בבריכה שבמגוננתו שלו בראשון לציון, התרחש אירוע נוסף, שייתכן שהכביד על גינדי. אם כי היה אירוע שולי במסכת האירועים הטראגיים של החודשים האחרונים. חברת ברטר לסחר־חליפין שגינדי נמנה עם מייסדיה, והיה בעלים של 25 אחוז ממניותיה, קיימה מסיבת עיתונאים. שותפיו של גינדי בחברה הם חברת 'מגרית' וחברת 'משגב'. כל השותפים הם פרי הצלחות תקופת השפע המדומה. החברה חילקה לעיתונאים רשימה מובחרת של לקוחות החברה. שם חברתו של גינדי נעלם מרשימה זו, למרות שברשימות קודמות שמסרה החברה נכלל שמו בה.

אברהם גינדי: קורבן של עצמו

ביקשתי מיעקב (יקי) חנין, מנכ"ל החברה ומבעליה, הסבר לכך. חנין לא הסתיר את חוסר שביעות רצונו מהשאלה הקושרת בין החברה לבין גינדי: "ידעתי שזה יבוא", פלט בחיוך מריר. חנין נתן הסבר ארוך למדי, שבו טען שגינדי עצמו ביקש להוציאו מרשימת הלקוחות מאחר שאינו יכול לספק דירות בשיטת הברטר.

ההסבר תמוה למדי: מדוע לא ירצה גינדי למכור דירות בשיטת הברטר, כאשר הבעיה המרכזית שלו היא חוסר הצלחתו למכור דירות מאז שנעצר? מדוע לא יופיע ברשימת החברים של הסלקה שהוא מבעליה? סביר להניח, שתוכנה של מסיבת העיתונאים והשאלות הקשורות אליו הגיעו לידיעתו עוד לפני עיתוני יום חמישי, שאותם לא ראה, וכבר לא ייראה. לכאורה, עניין שולי. אך לא לגבי גינדי. עם החוש המפותח שלו ליחסי־ציבור ורגישותו המופרזת לכל פירסום שאינו לרוחו, כבר דימיין כותרת אפשרית לידיעה: "חברתו של גינדי נמחקה מרשימת לקוחות חברת ברטר שבבעלותו". רגישותו של גינדי לכל מה שמתפרסם כלפיו היתה מתכונותיו הבולטות באופיו. הרצון לזכות בפרסום חיובי היה מטניעיו, ואולי הוא גם שהיה בעוכריו.

ההיכרות עם האיש

שודות אישיות לגבי הדרך שבה היכרנו: לפני שנים מספר, כאשר עסק בהכנות לגיוס הון בבורסה, פירסמתי ידיעה המבוססת על תשקיף חברתו ואשר הצביעה על הפסדים כבדים. גינדי המצליחן היה מוטרד מהידיעה. הוא פנה אליי באמצעות פרופ' יוסף גרוס מאוניברסיטת תל־אביב, שגם טיפל בהנפקה, וביקש שניפגש.

בפגישה אמר: "אינני בא בטענות על הידיעה, היא לגיטימית. אני רק רציתי שתכיר". הפגישה נמשכה עמוק אל תוך הלילה. גינדי דיבר ודיבר, וטווה חלומות על פרישה מפעילות, שותפות בחברה כדי להימסר לעסקים אחרים. "איני רואה את עצמי רק כקבלן, אלא כיזם", אמר. האיש, שהחל את דרכו בחנות מכולת, החל לחלום על עיסוק בטכנולוגיות מתקדמות. הוא אמר שיש לו הצעות רבות בתחום זה והוא חולם להגשימן. בהקמת חברת ברטר ראה רק ראשית הדרך לעסקים אחרים.

הכל נראה היה פשוט בעת תקופת השפע המדומה: גינדי היה אז ממצליחני הענף, חברתו גייסה בבורסה באותה עת סכום גדול מחברת רובינשטיין הוותיקה. והסתבכותו החלה, אולי, ברגע שהחליט שאת מניותיו יש לווסת. הוא לא רצה שהמניות יירדו. הוא הגיע להסכם עם חברת הברוקרים פ.י.ט. של יורי סלנטי וחגי בליך (שנמלטו מהארץ), וחברה זו עסקה בוויסות מניותיו. נוצרו קשרים מסועפים – שרק חלקם ידועים – עם חברת 'מגרית', שהיתה קשורה לא רק לגינדי אלא גם לפ.י.ט. ייתכן, שמין הוויסות נוגע הגביר את קשייו של גינדי, שנבעו מחוסר הון מספיק והתפשטות־יתר שרק הוסיפה על הקשיים שמהם סבל ענף הבנייה.

גינדי ראה את עצמו נלחץ מכל הכיוונים. אחיו, יגאל ומשה, שלהם לעג לא פעם בשמוכי בגלל אורח החיים הראוותני שבו בחר, לא סייעו לו. הבורסה בדקה את ההודעה שאותה מסר לאחר ניסיון ההתאבדות השני, והגיעה למסקנה שהיא לא היתה מדויקת. בהודעה טען, כי היקף נכסי חברתו מגיע ל־25 מיליון דולר והתחייבויותיה ל־11 מיליון דולר, כלומר שיש לו נכסים בשווי של 14 מיליון דולר. נתונים אלה לא תאמו דוחות החברה שהצביעו על הון עצמי של שני מיליון דולר במארס 1985, ועל הפסד ברו"ח החצי־שנתי. בהודעה נוספת התברר, שהערכתו על־הנכסים כללה צפיות עתידיות [illegible] מיליון דולר מהכנסות צפויות ועוד 3.5 מיליון דולר מעליית ערך קרקעות שבבעלות חברתו.

לגינדי היה ברור שהוא לא יוכל לעמוד בלחצים שהופעלו עליו. שני ניסיונות ההתאבדות הקודמים שכשלו הפכו אותו ל"לוזר" אפילו בניסיון לשים קץ לחייו. הוא הגיע למסקנה, שבמבצע האחרון בחייו הוא מוכרח להצליח.

בסוגריים / רן כסלו

קורבן האשליה הגדולה

קשה להרהר למודעותו של אדם המאבד עצמו לדעת. קשה במיוחד, כאשר אותו האדם בוחר בדרך מזוויעה כל־כך, כאילו מוציא על עצמו פסק דין מוות נורא, ומעלה את עצמו על המוקד.

אך בכל זאת, במקרהו של אברהם גינדי, אפשר להגיד כי האיש נפל קורבן למערכת כלכלית שלמה, שיצרה – במשך חלק נכבד של העשור האחרון – אשליה של שגשוג מדומה, וקבוצה שלמה של מצליחנים, כתוצר ישיר לאשליה הזאת. היו כבר קודם דוגמאות לתופעה זו: יעקב לוינסון ומיקי אלבין, מצליחנים בקנה מידה גדול, אך דווקא גינדי, נראה כתוצר וכקורבן של התקופה הזאת ושל האשליות שלה.

איך הופך בחור מהשכונה "הולא מזסכבת" בראשון לציון, במשך שנים ספורות, לאחד הקבלנים הגדולים במדינה? איך מתחילים מאפס כמעט, מקימים חברת בנייה שבונה למעלה מאלף דירות ואפילו מנפיקה את מניותיה בבורסה? אפשרות כזאת אינה קיימת במערכת כלכלית בריאה. היא בעצמה מעידה על כלכלה לקויה. אמנם "זהו של גינדי" היה אפשרי רק בכלכלה מטורפת של הליכוד ושל יורם ארידור בעיקר, באינפלציה מתמשכת של שלוש ספרות, שבה רק גלגול כספים מביא רווחים.

כך אפשר היה באותה תקופה להיות איש עסקים מבלי שיהיה הון להשקיע. כך אפשר היה לבנות דירות, מבלי רווחות של קרקע ובלי הון עצמי, ולמבטיח את הבנייה, למכור את הדירות על הנייר, לקחת הלוואות על חשבון בניינים שיקומו בעתיד ולהמשיך, להמשיך, להמשיך. עד שהגלגל נעצר. ואז הכל מתמוטט בבת אחת. ולא רק אצל אברהם גינדי, שחובותיו מוערכים בעשרה מיליון דולר. גם בקלרין, גם אצל קירשנבאום ברעננה ואצל מי עוד?

אך אצל גינדי פעלה עוד מערכת אשליות נוספת, מאותו היוצר: האשליה של העסקים הפורחים בקרקעות הגדה. כאן חוקה המערכת הכלכלית על ידי המערכת הפוליטית. מי שנכנס לעסקים אפלים בסביבות שכם, קלקיליה וטול כרם היה לא רק איש עסקים מצליח, הוא היה גם חלוץ, פטריוט אמיתי, הנותם לכיבוש ארץ ישראל השלמה.

עד שהבלון התפוצץ.

* * *

לא כל אלה שגדלו ונפלו במערכת האשליות הזאת, מתאבדים. את הדוגמאות לא צריך לחפש רחוק. הן מצויות במשפחתו של אברהם גינדי הצנוע. שני אחיו יושבים להם עתה בכדור ואפילו להלוות אותים הם [illegible] שיוכלו גם לצאת בתוצאה בשלום.

אצל אברהם גינדי היתה עוד תכונה נוספת, שאינה מצויה אצל רבים אחרים: הוא מאוד רצה להיות מכובד. הוא מאוד רצה להיות אמין. הוא מאוד רצה שכולם יאהבו אותו. זה לא היה רק חלק מהתדמית המסחרית שלו, אלא חלק מאישיותו. וזוהי כנראה תכונה קטלנית לאיש עסקים של מערכת האשליות.

"לו הייתי יהודי"

מאת נילי מנדלר

חלומות כמוסים של שמיניסטים מהקולג' האורתודוכסי־הערבי בחיפה

"תמיד כשהייתי אומרת, כשהייתי קטנה, שאני רוצה להיות דיילת באל־על, כולם היו צוחקים. בהתחלה אני לא הבנתי למה. אחר כך, ידעתי שאי אפשר שאני אהיה דיילת. ערביה לא מקבלים". למא ארלבי, שמיניסטית במגמה ביולוגית־כימית בקולג' האורתודוכסי הערבי בחיפה, גנזה את חלומה. באחרונה נרשמה למדעי־המחשב באוניברסיטה העברית.

"לו הייתי יהודי, הייתי לומד הנדסת־מטוסים. אבל כבר מכיתה ו' כולם אמרו לי: אתה צריך למצוא לך משהו אחר. למה שאלתי. ככה זה, אמרו לי. או.קיי. חתי להנדסת־מחשבים. אמרו לי: שם אין עבודה לערבי מפני שצריך לשרת בצבא. אני רוצה להבין למה זה כך? למה אני צריך להגביל את כל החלומות שלי? אני עדיין לא מבין למה לערבי אסור להיכנס לאלבים. למה נותנים חשמל ללול של תרנגולות בקיבוץ ולמושב ערבי לא נותנים". אומר פרוק, תלמיד שמינית במגמה הפיסיקלית־מתמטית במוסד ולעיל. הוא נרשם ללימודי הנדסת חשמל, אף על פי שנאמר לו שגם בתחום זה יתקשה למצוא עבודה. "אני צריך להצטיין כדי להיות משהו", הוא מסביר.

"אם הייתי יהודי, הייתי הולך ללימודים צבאיים. אני רואה את החיילים מתאמנים ליד כפרנו, באדמות שהופקעו. האני פשוט מקנא בהם. הייתי רוצה להיות מפקד. רב־אלוף של העם שלי, הפלשתיני. לא בצה"ל. אני לא מזדהה עם המדינה הזאת". חוסני אבגאריה, תלמיד המגמה הביולוגית־מתמטית, נרשם ללימודי השבתנאות באוניברסיטה.

השיחה עם חבורת השמיניסטים הערבים נערכה בראשית השבוע, שעה קלה אחרי שסיימו את בחינת הבגרות בעברית. תלמידי מגמות ריאליות. בחינת בגרות ברמה מוגברת (4—5 יחידות). הקולג' בחיפה, מוסד פרטי, אליטיסטי לערבים נוצרים, בפיקוח משרד החינוך. המוביל בין 3—4 מוסדות פרטיים מסוגו בכל הארץ. 99 אחוז מתלמידי כל מחזור בקולג' משיגים תעודת בגרות. הקרטריונים של הנוער הערבי בישראל.

מכנסי ג'ינס, נעלי התעמלות, טי שירטס. לחלקם שיער העניים בהירים. יש להם חלומות בנוגע לעתידם. אבל הם מאוד מעשיים. מכאן הנסיבות. פנים למגמות ריאליות, גם כשהמקצועות הנדסאיות מרכים לעמול, כדי לעמוד בדרישות משרד החינוך. "לעבוד פי עשר מהתלמידים היהודים", מתבטא אחד מהם. הכמיהה להצטיינות ולהישגים מדהימה. בניגוד גמור לנעשה ברוב בתיה"ס הערבים בארץ, אבל גם בניגוד למגמת הבינוניות בקרב התלמידים היהודים.

ראיד אבו מניה בחר במגמה פיסיקלית־מתמטית לבגרות כי רצה שהכל יהיה פתוח בפניו. "אני לא החלטתי בדיוק מה ללמוד באוניברסיטה, אבל ברור לי עכשיו שאני רוצה לקחת משהו שאוכל להצטיין בו, על פני כל האחרים בשטח. במיוחד היהודים. בשביל זה אתגר למחוק את הדמות שנדבקה לערבים בישראל. פועלי בניין ועובדי מסעדות".

פועל בניין עם בי"א

מאי תלחמי: "הייתי רוצה מצב כזה שלא אהיה צריכה לעבוד יותר קשה מתלמיד יהודי שלומד באותה מגמה, רק כדי להוכיח שאני יכולה לעשות מה שהוא יכול לעשות. אם יש שני תלמידים, אחד ערבי ואחד יהודי, עם אותו ממוצע בבגרות, תמיד יש להם תירוצים למה הם מקבלים לאוניברסיטה את היהודי. אז אנחנו עובדים הרבה יותר קשה, כדי שיקבלו אותנו. אני רוצה להוכיח את עצמי. כולנו רוצים להוכיח שאנחנו יותר טובים. שהיהודים לא יותר טובים מאתנו. אנחנו יכולים להיות גם רופאים וגם מהנדסים. כל דבר. אני רוצה להיות רוקחת. הייתי רוצה לעבוד במקצוע, כשאסיים את הלימודים. היום, הרבה ערבים שאני מכירה שיש להם תעודה ברוקחות או בכל תחום אחר, לא מקבלים אותם לעבודה. הם מסתובבים. עובדים בבניין, במסעדות. שלא יקרה לי מה שקרה להרבה אנשים שעבדו קשה עד שהשיגו את התואר ואין עבודה. הם הצטרכו ללמוד מקצוע אחר. למשל, אבא שלי עבד קשה עד שהשיג תואר בהנדסת־מכונות בטכניון. הוא לא קיבל עבודה בגלל שהוא ערבי. הוא למד אחר כך הנדסה אזרחית, רק כדי שימצא עבודה. היום הוא עובד במפעל יהודי פרטי".

ראיד חליפה: "כערבי מדוכא ושכול מחוסר זכויות, אני פשוט רוצה להוכיח לאלה שגרמו שאני אקלע למצב הזה, שאני לא הבנאדם שהם דימיינו לעצמם שישרת אותם, שינקה את הפסולת בערים שלהם. אני בנאדם שיכול להתמודד איתם שווה בשווה. ומנקודת מוצא זו, אני לומד עכשיו במגמה ריאלית־פיסיקלית. כשאני אגמור את התיכון, אני אלמד בטכניון מדעים טכנולוגיים. למשל, הנדסת־מכונות או חשמל. למרות שכיום אין עבודה. יש לי דוגמה בבית. אח שלי, מהנדס חשמל. הוא גמר את התואר שלו בשנות ה־70 ולא מצא עבודה. אני איאבק למצוא עבודה בתור מהנדס חשמל במדינת ישראל".

מורה כיצרן המצטיינים

סנא גראה חלמה להיות סופרת. קלודיה בבית רצתה להיות עיתונאית. הן בוחרו במקצועות אחרים. המצב הפוליטי לא יאפשר להן לכתוב את האמת – אומרות השתיים. סנא תלמד רוקחות, כי היא "רוצה להיות בשקט". קלודיה תלמד משפטים. תלמיד אחד מספר שבן דודו היה מורה בעל־יסודי באום אל פאחם. בוגר האוניברסיטה העברית בביולוגיה. משרד החינוך פיטר אותו. סיבות פוליטיות. היום הוא יצרן המוצצים.

רוצים להצליח. הצלחה היא כסף. כסף הוא כוח. עצמאות כלכלית. "במיוחד כשהמשק הוא בידי יהודים הם יכולים להשפיע", מסביר סמי אבו־ורדה, שגנז את חלומו להיות חבר־כנסת לטובת מקצוע מכניס במשפטים, מינהל עסקים או חשבונאות.

אימן אגבריה, "המשורר" של הכיתה הפיסיקלית־מתמטית, רצה מזמנו ללמוד במגמה הומאנית. זה מה שהכתיב לו לבו. "אבא תפס אותי ואמר 'מה אתה הולך ללמוד, מדעי־קפיטריה?? אתה צריך להביא כסף הביתה. תהיה מציאותי'". אימן השתכנע. "באום אל פאחם כבר יש די מורים ובעלי תעודות בי"א במקצועות ההומאניים. רובם מורים. להיות מורה זה לא רע, אבל לא משתלם. גם לא מורה בתיכון. כי אני רואה את המורים כעניים. מורים מיואשים. גמרו את הכסף. בוגרי בי"א אין להם מעמד. אין להם שום דבר. לכן אני רוצה להיות מרצה באוניברסיטה במקצועות המדעיים. חלומי הוא להיות מפורסם, שכולם ידעו מי אני".

אילמלא הנסיבות, היו אחרים בוחרים עיסוקים אחרים, קלים יותר. פועל, נגר, מכונאי־רכב. במקום זה הפועל נרשם לרפואת שיניים ("מקבלים מעט. מעדיפים יוצאי צבא היהודים"), הנגר יהיה משפטן באו"ם ("הסיכוי שלא יקבלו אותי למשפטים די גדול"). אחת הבנות אומרת: "לו הייתי יהודייה, לא הייתי חושבת על מה ללמוד. הייתי חושבת רק על החיים". אחד הצעירים מסביר: "אנחנו לא חיים את הילדות שלנו". כולם צוחקים. נזיה שחאדה, שוויתר על חלומו להיות כדורגלן מקצועי, אומר שהכהונים והנגועונות במדינה מאפריצים את התלמידים הערבים. "זאת הסיבה העיקרית שדוחפת אותנו למגמה הריאלית וללימודים גבוהים. כי הלימודים הם הנשק היחיד שלנו".

"הרב אליעזר שואסמו"

בבתי־הספר היהודיים, רק מיעוט שבמיעוט ניגש לבחינות בגרות בערבית. לעומת זאת, עברית היא מקצוע חובה בבתי־הספר הערביים. בקולג' האורתודוכסי נבחנים בגרות בעברית, ברמת קושי של 3 יחידות. זה כולל תנ"ך, ספרות עברית, פרקי אבות. בעט מכל דבר. הוסאם אגבריה בגוף ומדקלם: "על שלושה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים". חבריו אומרים במקהלה "רשב"ג, ריה"ל, רבי הורקנוס". הרב אליעזר שואסמו – מתקשה מישהו.

ספרות עברית. ביאליק, אחד העם, רחל. לאה גולדברג, טשרניחובסקי. את "הכניסיני תחת כנפך" הם לא אוהבים במיוחד (את ריטה – כן). גם לא את "אל הציפור" ושירים אחרים. "ביאליק הוא המשורר הלאומי, הציוני", אומרת אחת התלמידות. שני מסביר: "אני זוכרת לברכה הוא שיר שמדבר על הגולה. על שמירת מצוות השבת. וזה פשוט לא מדבר אליי. מה כל העניין שלי עם אבא שלו, שהלך לגוף". שלישי: "אני מאבין משאול טשרניחובסקי, הוא מדבר על גאולת העם היהודי ועל בניית המדינה שלו. וזה לא שייך לי".

דווקא אחד־העם מדבר אל לבם. בעיקר המאמר "חיקוי והתבוללות". נזיה שחאדה: "הוא מדבר אל העם היהודי בגולה. אבל אני שומע עכשיו, במצב דומה למצב היהודים בגולה למרות שאני נמצא בארץ שלי. אני יכול להפיק תועלת מהמאמר הזה. למשל, אזהרתו לעם היהודי מפני התבוללות והיפרדות. אזהרה מפני חיקוי והתבטלות. זה אומר שהערבים פה לא צריכים לחקות את היהודים חיקוי של התבטלות, אלא חיקוי של תחרות. לקחת מהם רק דברים טובים, למשל פנייה לטכנולוגיה. יש כאלה שעוברים בספרות ומשנים את שמותיהם לשמות של יהודים. מתביישים בשמות שלהם. זה מסוכן מאוד. או אלה שמדברים ערבית ומכניסים הרבה מלים בעברית. במיוחד הדרוזים".

חלק ניכר מהם מתכננים ללמוד מחשבים באוניברסיטה. זאת אף על פי שבמגזר הערבי אין לומדים עדיין לבחינות בגרות בתחום זה. אף כי רק באחרונה מתחילים מחשבים לחדור טיפ־טיפין לבתי־ספר בודדים. מילא, תמיד יש מי שימלא חלל חינוכי. בימים אלה פורסמה ידיעה ב"הארץ", שדווח בה על מילגות לתלמידים ערבים מישראל ומהשטחים. המילגות יאפשרו להם לצאת למחנות־קיץ ללמוד שנים ולאנגלית, הערבים בקהיר ובלבנון, מטעם מרכז ההדרכה הפלשתיני. אני אומרת לתלמידים שהמחנות מאורגנים על ידי אש"ף. הם דוחים זאת נמרצות. המורה היועצת שנתנה לי חופש פעולה מלא במהלך השיחה, מאשרת: "זה לא פ־ראלאו, זו חברת מהנדסים ערבית".

התלמידים הערבים מצטיינים יותר מהיהודים

40 אחוז מתלמידי י"ב בתיכונים עיוניים במגזר הערבי למדו בתשמ"ה מתמטיקה ומדעים ברמה מוגברת לבגרות. השיעור המקביל במגזר היהודי היה 25.8 אחוז בלבד. נתון זה מסרה באחרונה המחלקה לסטטיסטיקה חברתית בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מנתון נוסף עולה, ששיעור התלמידים המצטיינים במגזר הערבי שילש את עצמו בעשור האחרון, בעוד ששיעור המצטיינים במגזר היהודי ירד כמעט בקירוב. בתשל"ה היה שיעור תלמידי י"ב בתיכונים עיוניים במגזר הערבי שלמדו במגמות ריאליות 15.4 אחוז. השיעור המקביל במגזר היהודי היה 33.4 אחוז.

עוד מתברר, כי שיעור הבנות הערביות שלמדו מדעים מוגברים בתשמ"ה גבוה פי שניים מהשיעור המקביל של בנות יהודיות (38.2 אחוז לעומת 19).

חוקה? מי צריך את הצרה הזאת

מאת רומן פריסטר

פרשת ראש השב"כ מעניקה משנה־תוקף לתביעה לחוקק חוקה למדינת ישראל, גורס אוריאל רייכמן, דיקן הפקולטה למשפטים בת"א. כשיגיש הצוות שהוא עומד בראשו את הצעת החוקה שלו, יקיצו מתרדמתם כל השדים הגלומים בחברה הישראלית

נישואים אזרחיים: מוקצה מחמת מיאוס; זכויות מלאות לערביי ישראל: סכנה לביטחון המדינה; הגבלת שלטון המפלגות וסוף למיקוחים קואליציוניים: לא בר־ביצוע כך. על כל פנים, טוענים אנשים רבים המקורבים לממסד התחוקתי המתבוננים בעיניים מפוכחות במציאות הישראלית. פרופ' אוריאל רייכמן, דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל־אביב, סובר אחרת. לדעתו, בעולם לא היה העם זקוק לחוקה כמו בימים אלה של העימות הקונסטיטוציוני שהתפתח בעקבות תביעתו של היועץ המשפטי לממשלה לחקור את בעיותיו של ראש שירותי הביטחון הכלליים.

החוקה שהפרופ' רייכמן יציג תתייחס, כמובן, לטיבו של המשטר והשלטון על כל זרועותיו, אך גם לשאלות אחרות הטעונות במחלוקת כבעת באו קום המדינה: מקומה של הדת בחיי החברה וחירויות הפרט, תפקידה של המערכת השיפוטית ושל הרשות המחוקקת, ועוד.

כיצד ליישב עצמאותה של מדינת ישראל כנגד חילוקי הדעות בין חילוניים לדתיים, בין ימנים לשמאלנים או בין בעלי השקפות־עולם מנוגדות. חקיקת חוקה דוגמת החוקות הקונסטיטוציוניות המקובלות ברוב ארצות העולם. הממשל ובית הנבחרים ניסו להתגבר על הקשיים הנובעים מהעדר חוקה בעזרת חוקי־יסוד שאמורים היו להיות לחוקה. אם וכאשר תתקבל הצעת החוקה שמכינה הפקולטה למשפטים בתל־אביב, בוודאי יתעוררו מתרדמתם כל השדים, והוויכוח הנצחי על אופיה של המדינה ושל החברה הישראלית יתחדש במלוא התוקף. אלה החוצבים בחיים שלווים יגיבו אולי בקריאה: החוקה: מי צריך את הצרה הזאת? ובכלל – האם יש בכוחה של חוקה להבטיח נורמות שהציבור אינו מדגל בהן. יש מדינות המתגאות בחוקה מתקדמת ובכל זאת אין בהן ולו קורטוב של דמוקרטיה, ואין כל שמירה על זכויות הפרט. למשל – ברית המועצות. ויש מדינות שמחוקקות חוקים הפכפכים רבים שלבים בחברה – למשל דרום־אפריקה. הייתכנו, איפוא, חוק או חוקה שאינם חוקיים?

פרופ' רייכמן: "מן הבחינה הפורמלית, חוק הוא חוק גם כשאין אוהבים אותו ואנו מצווים לקיים אותו. אבל במדינה דמוקרטית החוק אינו רעיון פורמלי בלבד. אילולא כן, רוב מקרי שיגיע לשלטון עלול לשלול את כל זכויותיה של הקבוצה שנקלעה זמנית למעמד של מיעוט. למעשה, יכול להיווצר מצב שרוב מזמן במדינה דמוקרטית יהרוס את עקרונות הדמוקרטיה. נניח שהחוק יקבע כי למיעוט דתי או עדתי מסוים אין זכות הצבעה לכנסת. אז אמנם יהיה לנו שלטון חוק – אך לא תהיה עוד דמוקרטיה. הדוגמה הזאת ממחישה טוב מכל דבר אחר את נחיצותה של חוקה. קיום חוקה יאפשר לבדוק באמצעות המערכת השופטת אם חוק זה או אחר אינו מפר את ערכי היסוד של המדינה.

"ההתפתחויות הביטחוניות, הפוליטיות והכלכליות יוצרות, לדעתי, דחיפות רבה בכל הקשור לחקיקת חוקה, ולו כדי להקדים תרופה למכה. אני יכול בקל לדמיין לעצמי מצבי חירום – למשל תבוסה צבאית או משבר כלכלי עמוק – שיעורר בציבור תיאבון לחוקים או לחוקה שיבטיחו 'יעילות הממשל' או 'הגנה על המולדת'. ואז יימצאו פוליטיקאים שינצלו את האווירה כדי לקבוע כלים תחוקתיים, אולי אפילו חוקה שלמה, שיבטיחו כביכול אי־היציבות המתולים ושיהיו בהם, כמובן, זרעים של שלטון טוטליטרי. דרך אגב אני מאמין כי הפוליטיקאים האלה יהיו פטריוטים טובים לא פחות מחברי הונטה הצבאית בארגנטינה שפעלה, ללא צל של ספק, מתוך שכנוע עמוק כי כל מעשי הזוועה שהם ביצעו היו נחוצים להצלת המולדת. התפתחות כזאת עלולה להוביל, גם בישראל, לעריצות משתוללת שבסופו של דבר עלולה לפגוע בכל אחד מאתנו. לכן תהיה המרכזית של הפרויקט שלנו היא, שניתן להגיע לתיפקוד יעיל של המערכת ועם זאת לשמור על אופיה הדמוקרטי של השלטון".

* * *

הרעיון לנסח חוקה ולבחון אותה במשאל־עם (שיכפה על הממסד הפוליטי להתייחס להצעה בכובד ראש) נולד לפני חודשים אחדים. העבודה תימשך, תוך הדיפיות, עד סוף השנה לפחות. חלק מסגל הפקולטה ו־16 סטודנטים למשפטים הרימו את הכפפה שזרק לעברם פרופ' רייכמן והצטרפו אליו כדי לתרום את חלקם למלאכה. את כולם מאחדת הדעה, כי לא רק הסכנות שעליהן דיבר הדיקן בהקשר פרשת ראש השב"כ, אלא גם הציניות האופיינית את יחס הציבור כלפי מוסדות הממשל, המתפקדים כ"מערכת לאירגונה שבה כל צעד מושך לכיוון הרצוי לו" — מצריכות הנהגת שינויים שרק חוקה תאפשר את יישומם.

הצעת החוקה אמורה לענות על אי שביעות הרצון שיוצר שלטון המפלגות המושתת על קואליציות. ביסודה מונחת ההנחה, שלראש הממשלה שייבחר בבחירות אישיות תוענק הזכות למנות לתקופת כהונתו את השרים הנראים בעיניו כשירים ובעלי היכולת הגבוהה ביותר לתפקד כראוי.

"היום", אומר פרופ' רייכמן, "חייב כל שר לדאוג קודם כל להבטחת האינטרסים האישיים שלו בתוך מפלגתו, לאחר מכן לקידום האינטרסים של המפלגה ורק בסוף – לאינטרס הלאומי. נוצר מצב שבו גם הממשלה נהפכה לכעין פרלמנט. זו שיטה שאין לה אח ורע בשום משטר דמוקרטי השומר על אבחנה ברורה בין הפרלמנט לבין הממשל. ממשל שהוא גם פרלמנט אינו מסוגל לעמוד בפני אתגרים שמדינה מודרנית ניצבת בפניהם, אינו יכול לפעול בצורה נמרצת, להתוות תקציבים ולקבל בשעת הצורך החלטות נחרצות. עם זאת, ברצוני להדגיש כי אין בכוונתנו לבטל את מוסד הנשיאות, המבטא את אחדות העם".

עם זאת, ברור לצוות הפקולטה למשפטים כי חיזוקו ההכרחי של השלטון המרכזי יחייב, במקביל, הקמתו של מנגנון בקרה ופיקוח מסוג חדש לחלוטין. בניגוד למצב הקיים, שבו לדברי פרופ' רייכמן נשלטים רוב חברי־הכנסת על ידי הבוסים המפלגתיים, תבטיח שיטת בחירות אישיות ואזוריות כי נבחרי העם ישאו באחריות אמיתית כלפי העם וייווצר קשר הדוק בין הבוחר לבין הנבחר, בלי התיווך של מרכזי המפלגות. האפשרות לבחור ברבע מחברי־הכנסת מרשימות מפלגתיות, תבטיח גם לגופים מפלגתיים את זכותם להביא לדיון ולדחוף נושאים הנראים להם חשובים.

את התחום המשתווה, בחשיבותו לנושא שיטת הבחירות ראה פרופ' רייכמן בהבטחת זכויות האזרח על ידי החוקה: "אל לנו להתעלם מן העובדה שחלק גדול מהאבות המייסדים של המדינה התבסס על הנחות שלא היו רחוקות מהתנועות הבולשביקיות. הרעיון של שוויון ניות והאכפת בעזרת מוסדות מרכזיים, הוא אנטיתיזה של הרעיונות המקובלים במדינות המערב הנאורות. בתחילת דרכה של המדינה היה עירוב־יתר בין סמכויות הרשות המבצעת לבין אלה של הרשות המחוקקת: היתה השתלטות גופים כלכליים השייכים למפלגת השלטון על כלל הפעילות הכלכלית. התקופה הזאת היתה במידה רבה לנחלת העבר: עתה עלינו להיות עקביים ולהבטיח בחוקה את זכויות הפרט. זה כולל, כמובן, את הערבים החיים בתחום מדינת ישראל. גם להם יש להעניק את מלוא הזכויות האזרחיות, תוך הטלת מלוא החובות".

שאלה: קיימות חוקות שכל הטוב שבהן נשאר על הנייר בלבד. בברית־המועצות קורה כך בגלל השתלטות המפלגה על כל מוסדות השלטון; במדינות אחרות – בגלל "הגזירות החוקיות" שהציבור אינו יכול, כביכול, לעמוד בהן. האם אתה מאמין בכנות שבכוחה של חוקה להתמודד עם הדעות הקדומות הרווחות בציבור הישראלי, לגבור על שיקולי ביטחון מדומים ולהבטיח את יישומה של האמת הבטוחה?

פרופ' רייכמן: מדינת ישראל יצרה מוסד נפלא – בית המשפט העליון. שופטי בית המשפט הזה אינם מקבלים הוראות מכל גוף פוליטי. קיומו של המוסד הזה מהווה את הערובה הטובה שהחוקה שלנו – אם אמנם תתקבל – לא תישאר בבחינת מסמך לקישוט המציאות.

שאלה: ומה תפקידם של אמצעי התקשורת?

פרופ' רייכמן: יש לי טענות קשות לדמות העיתונות הישראלית. יש לי טענות לעיתונאים בני הדור המבוגר על שלא דאגו להעביר לדור הממשך את ערכי האתיקה והאחריות הציבורית, ההכרחיים לתיפקודם הנבון של אמצעי התקשורת. ייתכן שהפתרון טמון בשיפור הבקרה הפנימית, זו שבתוך העיתונות — אך ודאי לא בפיקוח שלטוני. אסור להוליך רעה אחת ברעה מסובכת שבעתיים. מתפקידה של חוקה להבטיח לעיתונות חופש ביטוי מוחלט. בלעדי החופש הזה לא יתכן משטר דמוקרטי של ממש.

* * *

על פרויקט החוקה שוקדים חמישה צוותים, וכל אחד מהם מתמודד עם הנושא הייחודי שהוטל עליו: הממשל (פרופ' דני פרידמן), המערכת והפיקוח השיפוטי (פרופ' עמוס שפירא), הרשות המחוקקת (ד"ר ברוך ברכה), חירויות האזרח (רייכמן ואביגדור קלגסבלד). ד"ר אריאל רוזן־צבי, מרצה בכיר יהודי אורתודוכסי על פי אורחות חייו, מופקד על חיבורו של אותו פרק בחוקה שיעסוק בזהותה של המדינה. המסמך שהוא מכין לא יגרוס הפרדת דת ומדינה כמקובל בארצות־הברית, שהרי "בסופו של דבר אנחנו מדינה יהודית" ולכן יש להתחשב בהיבטיה המיוחדים. עם זאת, לא יהיה מנוס מלהתייחס לדיני אישות. הנושא טרם נידון על ידי הצוות כולו, אולם לדעת רייכמן יש להבטיח את זכותו של כל אזרח להתחתן עם מי שהוא רוצה ובדרך שיבחר בה, גם אם אין היא מובילה מתחת לחופה כדת משה.

רייכמן: "לא ייתכן שכהן לא יוכל לשאת גרושה, כי זו פגיעה ממשית בזכותו כפרט. אבל יש תחומים שאציע כי החוקה תשאירם להשפטת הדת. אני לא כל־כך מודאג מהעובדה שאל־על מושבתת בשבת, ואין כל סיבה הגיונית שהאוכל בצה"ל לא יהיה כשר. אין לראות את הגישה הזאת כרצון להתפשר ולהבטיח בכך קבלת־פנים אוהדת להצעת החוקה בכל פלגי החברה והממסד.

"שאיפתנו היא לנסח מסמך מושלם ולהגישו לציבור. נפיץ אותו בכל בתי־הספר התיכוניים ונקווה שמשאל־עם יקבע את עתידו. ברור שמשאל־עם כזה יכול להתקיים אך ורק בהסכמת הכנסת וברור לא פחות שגורמים בעלי השפעה, כגון הממסד האורתודוכסי ומרכזי המפלגות הגדולות, יעשו ככל יכולתם כדי להסיט את הנושא מסדר היום. אך אפילו תובא הצעת החוקה לדיון, אפשריים בה שינויים ותיקונים. פשרות מסוימות הן תוצאה בלתי־נמנעת של כל דיון ציבורי – וכך יהיה, כנראה, גם במקרה שלנו. אך יהיו אלה פשרות שלא אנו ניזום או נציע. איננו עוסקים בפרויקט שהזמן ושגבולותיו הוגדרו מראש. אנחנו מציעים שירות לציבור – וכל רצוננו שהציבור יקבע את גורלו".

תל קציר בין המלחמות

מאת אהד גונדר

תשע עשרה שנים לאחר שהוסר האיום הסורי הפכה תל קציר מישוב עימות המאופיין כחברת רווקים בעלת תחלופה גבוהה לקיבוץ ככל הקיבוצים; הדר ההנצחה של המשק והחברים הוותיקים יותר עוד משמרים את זכרונות תקופת התקריות לפני מלחמת ששת הימים

ביום שלישי השבוע חגגו בתל קציר בר־מצווה לילדי קבוצת אנקור. במשק, אומרים שזה מחזור גדול. ארבעה עשר בנים ובנות, ילידי 1973 — שנת מלחמת יום הכיפורים.

אצל טל כהן, מבני המצווה, אין מוקדם ומאוחר בהיסטוריה של המשק. ששת הימים, יום הכיפורים והפשיטה על תאופיק שוזרים אלה באלה בתמונה אחת. "היו הרבה מלחמות, הרבה תקריות, כל הזמן מלחמה. אי אפשר היה לחרוש בשדות, שני חדרי אוכל נהרסו. אחד נשרף, אחד הופגז. יש תמונות מהתקופה ההיא, שאוכלים בחוץ ומעבירים ילדים למקלטים". בחברת הילדים – אומר טל – לא מדברים על זה.

תל קציר במלחמת ששת הימים: 18 שנות קרב על האדמות

אביו של טל, רב, צוין לשבח על ידי הרמטכ"ל צבי צור, על גילוי אומץ לב והבקעת כמטרה בחורשו את שדות המריבה של תל קציר תחת אש סורית. השבוע לפני תשע עשרה שנים חדלה האש הזאת. עבור טל כהן היא קיימת בסיפורי הוותיקים ובמוזיאון ההנצחה בלבד. אחרים – מבוגרים יותר – נושאים עמם [illegible].

* * *

כמאה חניכי תנועת הצופים מחיפה ומירושלים, אנשי הפלוגה הראשונה של הנח"ל, עלו ב־29.11.49 לאדמות תל אל קאסר. איש מהם אינו יושב כיום בתל קציר. שלושים גרעיני השלמה עברו מאז דרך המשק, יותר מאלף ומאתיים אנשים. מאות רבות התקבלו לחברות. אחרי תשע עשרה שנים של תחלופה מתמדת באוכלוסיה הקבועה, באה הרגיעה הבטחונית — וההתייצבות. 170 חברים עתה בקיבוץ, כפליים ממספרם ב־1967.

עד היום מתווכחים בתל קציר מה היה משקלו של הגורם הבטחוני בקצב האינטנסיבי של עזיבת החברים. איש מהוותיקים לא קם והכריז מעולם כי זה שורש הליכתו. אמרו שעוזבים משום שאין חברה לילדיהם במשק. יש מי שמעדיפים לדבוק בגרסה, כי לעזיבה שהתבססה במשך כל השנים על גרעיני צופים עירוניים, ילדי שכונות שעמדו תחת לחץ הוריהם לשוב, ללמוד באוניברסיטה, להשתלב במסגרת המקובלת של העיר, היה חלק מרכזי בעזיבה. ברור, כי גם למתיישנים של המקום, כשרוב העולים אליו יהודים ממנו ושבים העירה. גם למפגש היום יומי עם כאלה שעזבו מעט וינטשו, היה בוודאי חלק. העובדה היא, כי בקיבוצים אחרים, שקמו באותה תקופה והתבססו על גרעין אנשים דומה, גדול כיום מספר החברים במאה ויותר.

תל קציר של עד 1967 התאפיין כקיבוץ רווקים. מעטים בחרו להינשא ולהישאר במשק הנתון תחת אש סורית תדירה. מעטים עוד יותר הרו לילד בו. ילדים גדלו בבדידות, שניים עד שלושה בשנתון. חברת ילדים כמעט שלא היתה קיימת. בתשע עשרה השנים שחלפו מאז, הפך המשק לחברת משפחות, וכיום יש בו 60 משפחות, ובהן כ־170 ילדים. קיבוץ כזה, אומר ישראל אלקבץ, המזכיר, מתפקד באורח שונה. מסגרות אינטימיות יותר, של משפחה, באות במקום הדוי הרווקים הנפגשים ערב ערב. זיווה ארנון, שבאה לכאן ב־1963 מכפר מכבי, מדברת על אווירת היחוד של אז — לא חד, תותך והגרוה, כמו ששת הי־

מול הבריחה הגדולה למשפחה, כיום, עידן הקיבוץ המסמוך עם ועדות מסודרות, הקולט משפחות גם ללא רקע תנועתי.

אחרי האופוריה של ששת הימים, חזרה תל קציר למציאות הקשה של ההתשה בגבול ירדן. אחרי ההתשה ובתוצאה ממנה, היו אנשי תל קציר מן הראשונים באיחוד הקבוצות שעברו ללינה משפחתית. שלוש השנים האלה, של קטיושות ושוב של לינת ילדים במקלטים, התידו בזיווה ארנון את מה שהיא מתארת כתחושת חרב דמוקלס. המעבר לשקט, ב־1970, היה אטי, מדורג.

מים. העין תמיד תהיה פתוחה דרומה ומזרחה.

* * *

ברק אורי יצא מן המקלט בגיל שבע. שנה וחצי קודם לכן, כתב, עם ילדי קבוצתו בגן הילדים והגננת, מכתב לרמטכ"ל, חיים ברלב. "ולי קוראים ברק אורטנברג ואני בן חמש וחצי. בבונקר יש אבק וכולם נרחוקים. למה יש כל הזמן מלחמות. למה בצהרים ישנים בגן ובלילה ישנים בבונקר". הוא אומר, כי כשלוש בשורות הצבעים בלבנה, ריזם פחות מחבריו על ילדי הצפון, היושבים במקלטים. "אני יודע שזה לא כל כך נורא".

ברק הוא היחיד מחמשת בני מחזורו החי בפועל במשק. אחד משרת בקבע, אחת בארה"ב, אחת לומדת בעיר. הוא אינו מתכוון להישאר כאן יותר משנה. "אני יוצא לשנת חופש ואחרי זה אלוהים יודע. אם שאחזור או שלא". הוא אומר כי "לוקנים בני הארבעים – חמישים". אלה שתמיד נזכרים, אלה שהיו חברים בשנים הקשות, המקום חשוב יותר מאשר לאחרים, שבאו והתגבשו אחריהם. "הם מרגישים שזה שלהם, שהם בנו את זה". הוא טוען, כי לדור ההורים, שהחזיק את הקיבוץ במשך השנים, נמאס. "הם היו רוצים לזרוק את זה על הצעירים – אבל אין צעירים. אנחנו לא רוצים שהם יחזיקו את המשק כמו שהם מחזיקים, כי זה עייף, אבל גם לא מוכנים להיכנס לאחריות".

ברק אורי כופר בעיקרי העיקרים שהחזיקו את תל קציר על הקרקע. כיום – הוא אומר – אין אותה חשיבות להתיישבות בקו העימות מבחינה לאומית. ההתיישבות אינה קובעת את הגבול, ופינוי סיני הוכיח זאת. צריך להפסיק להקים ישובים חדשים וקודם כל לעזור ולהציל את עצמנו.

כשאני שואל אותו אם תוכנית ההפשה, אולי העזיבה, שלו ייכאבו בעינן גם במקרה ההיפותטי של התחממות מחודשת בגבול הירדני הוא מהסס. "זה משנה. אני לא יודע לאן. אני יודע שיהיה להם כאן קשה. ואני לא בטוח אם אני רוצה סוג כזה של קושי. תלוי גם אם אחרים יישארו. עזיבות זו מכה בדבקה. מצד שני, קשה לי להאמין שבגלל דבר כזה אני אחליט לעזוב. להשתפך".

* * *

בתל קציר מרחיבים עתה את חדר האוכל. אות וסימן לקיבוץ גדל. דלתות חדשות, מופעלות על ידי עין אלקטרונית, מהוות מקור לא אכזב לשעשועי פעוטות. חדר האוכל המורחב יבוא במקום זה שהושלם לאחר מלחמת ששת הימים, שבא תחת זה שהרוב במלחמה ההיא. היסטוריה של ישוב דרך שולחנות אוכל. בשנות השקט הרווח הבסיס הכלכלי של המשק בננות, מטעים, רפת, לול, מפעל מתכת והתחלה של ענף תיירות. משברי ההתיישבות אינם פוסחים על המקום, אך ישראל אלקבץ מצהיר, כי כאן לא יקרה מה שקרה בחורד ירחו. "אם הסורים לא שברו אותנו גם הכלכלה לא תשבור אותנו".

בערב יום הכיפורים תשכ"ח רשם לוי אשכול, ראש הממשלה, בספר המבקרים של תל קציר: "יזהו אחד הרעמים הבריקים ותשקוט הארץ. לכמה שנים? ל. אשכול". בשנות ההתשה בגבול ירדן ראו בכך נבואה. והיא שבה ועלתה במלוא עוצמתה ביום הכיפורים 1973. בתל קציר היום לוקחים אותך לראות את הפתק בכתב ידו של אשכול. מדברים על ההתבטאויות האחרונות בדמשק. תשע עשרה שנים אחרי המלחמה ההיא, עומדת עדיין התחושה של בין המלחמות.

19 שנות הפגזות

18 שנות קרב על האדמות, תמו בתל קציר ביוני '67. גרעין הצופים ד' העלה למקום בחיפזון ב־1949, עם חתימת הסכמי שביתת הנשק עם סוריה. המגמה היתה לבסס את הריבונות הישראלית על אדמות האיזור המפורז שממזרח לכינרת – שטחים שנכבשו על ידי הסורים במלחמת העצמאות ופונו מתוקף הסכמי שביתת הנשק. ישראל התחייבה שלא להכניס לאיזור כוחות צבא.

במשך שנים התנהל מאבק עיקש, בתקופות מסויימות — עניין של יום־יום, על קביעת הגבול ועיבוד האדמות. הסורים השתמשו תחילה באיכרי תאופיק, ואחר כך שלחו חיילים לבושי אזרחים על מנת להרוס שדות שנזרעו כבר על ידי אנשי תל קציר. בנצלם את עליונותם הטופוגראפית המוחלטת, שיבשו הסורים את חיי המשק. ארכיון תל קציר גדוש קטעי עיתונות המדווחים על אש מן הרמה הסורית, פעולות מיקוש, נזקים כבדים לרכוש, הרוגים ופצועים.

רגיעה מסוימת באה בעקבות פעולות התגמול ותקופת מבצע קדש, ואחר כך שוב התלקחה האש, עד לשיא בפשיטת צה"ל על תאופיק, בראשית 1960. הסורים הפכו את הכפר, שבתיו פוצצו בפעולה, למוצב, וממנו אף הגבירו את הטרדותיהם. בשנים שאחר כך עשה הצבא מאמצים לסמן את חלקות המריבה, ולאתר את התקריות — ללא הצלחה.

בינואר '67 שב גאתה המתיחות, ובאפריל '67 התפתחה תקרית מקומית לקרב אוויר שהסתיים בהפלת שישה מיגים סוריים. ב־11 ביוני '67 עלו כוחות צה"ל לרמת הגולן, והסירו את האיום הסורי מעל תל קציר.

صورة عن الاصل

לאחר תקופת החסד

בתום שלושה חודשים לעלייתה לשלטון, עומדת קוראזון אקינו בפני בעיות כלכליות סבוכות, ירושת משטר מרקוס. עליה גם לנווט בין הסיעות בממשלתה וביחסיה עם "צבא העם החדש" ועם האמריקאים. בשבוע שעבר היא הודיעה על הקמת ועדה לניסוח חוקה לפיליפינים

Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

כוח העם, כפי שהוא מכונה בפיליפינים, הפיל את פרדיננד מרקוס אך יידרש הרבה כדי להעמיד את הפיליפינים שוב על רגליהם. כאשר עלתה בגל של אופטימיות מסוחררת בפברואר האחרון, השיגה ממשלת־הטלאים בראשותה של קוראזון אקינו מה שנראה בזמנו בלתי אפשרי: היא שיגרה את מרקוס לגלות והביאה על דמוקרטיה. אולם לאחר שלושה חודשים חלפו הרווחה והתרוממות הרוח של המהפכה לפוג, בעוד אקינו עומדת בפני הקשיים של ניהול המדינה. בחגיגות בשבוע שעבר לציון שלושת החודשים הראשונים לשלטונה, הודתה הנשיאה כי "בהוד לם היינו יכולים להתייאש ולהרים ידיים". במקום זאת הציבה אקינו בפני תומכיה את האתגר "לחולל נס נוסף: להתאושש מהרס כלכלי כמעט מוחלט, בלי משאבים ומול הר חובות".

אפשר אמנם שרק נס יעזור. בשעות הראשונות שלה בתפקידה, כשהכל עמד בסימן של שיכרון הניצחון, ביקשה אקינו מאה ימי חסד. סיכוי להשקיע עצמה בבעיות הכורנה. היא גילתה במהרה שבעיותיה וצרותיה של ארץ זו הן עצומות. וכי ממשלתה שהוקמה בחופזה מפוצלת לעתים קרובות לסיעות ימנית יותר ושמאלית יותר. מאה הימים הראשונים מסתיימים ב־5 ביוני, וברור כי אקינו תזדקק לזמן רב בהרבה כדי להשיג אפילו הצלחות צנועות. רק בשבוע שעבר הודיעה על שמותיהם של 49 איש שבחרה לניסוח חוקה חדשה. עדיין לא הוכרעו נושאים בסיסיים. כגון זכויות הממשלות המחוזיות ואם רסן השלטון יהיה בידי נשיא או ראש ממשלה.

תהיה אשר תהיה צורתה הסופית, הממשלה עומדת בפני הרס של בעיות. ב־20 שנותיהם בשלטון כוח מרקוס וידידיו את הכלכלה. פגעו עד לשיתוק בתשתית העסקים וצברו חובות חוץ בסך מיליארדי דולרים, שאקינו חייבת למצוא דרך כלשהי לפרעם. התסיסה של השנים האחרונות — ואי הוודאות של החודשים האחרונים — הרתיעו משקיעים, ואין זה סביר שכספים ממקורות חדשים יתחילו לזרום לכאן במהרה. לא פחות בעייתית היא המלחמה השוחקת נגד "צבא העם החדש". אקינו ביקשה הפסקת אש בת שישה חודשים עם צבא גרילה זה המונה 16,500 איש, אך היא דורשת לשאת ולתת עם המנהיגים — לא עם אנשי־ביניים. בסוף השבוע שעבר הודיע הארגון הקומוניסטי הכולל את "צבא העם החדש" (אן־פי־אי) כי בחר מיופה כוח מטעמו למו"מ, ובכך הצית תקווה שאפשר יהיה בקרוב להתחיל בשיחות שלום.

מבוכה ובלבול פנימיים הם אולי הבעיה הגדולה ביותר של הממשלה. אין ספק רב באשר למטרותיה של אקינו: היא רוצה בהשבת הדמוקרטיה, בשלום ובהקלת העוני המחפיר שבו חיים מרבית הפיליפינים. אך ברווחק קיים צל מתווה של הדרך למימוש כל זאת. תביעתה של אקינו כי שריה יוכלו לומר בפומבי את דעתם החלה לגבות מחיר, כאשר הממשלה שוקעת בביצה של סכסוכים ומריבות על קווי מדיניות בין ליברלים ושמרנים. השר לענייני שלטון מקומי, אקילינו פימנטל, טוען כי סכסוכים אלה הם "צירי לידה של ממשלה חדשה. לאנשים יש עכשיו ציפיות גבוהות מאוד והם לא תופסים שיידרשו יותר משלושה חודשים כדי לבטל 20 שנים של מרקוס".

עוזריה טוענים כי אקינו עמדה בלוח הזמנים הפרטי שקבעה לעצמה להחזיר מנגנון הדמוקרטיה. אך סיכון אחד הוא שאקינו לא תוכל לתרגם את מרצה, הכאריזמה שלה והפופולריות שלה, העצומה עדיין, למישור של פעולה, וכי המהפכה הצעירה שלה תיכשל עוד לפני שיהיה לה סיכוי להצליח.

אקינו: מאגר אדיר של רצון טוב

ועדה להכנת חוקה

ההתכתשויות בתוך הממשלה נובעות מחילוקי הדעות בתוך קואליציה מאולתרת זו. לרבים מעוזריה הקרובים ביותר, לרבות פימנטל, פוליטיקאי פופוליסט שישב בכלא תחת מרקוס ומוכיח לשכתה חוקר אדרית, עורך דין לענייני זכויות האדם, אין ניסיון מינהלי ולפעמים הם מתגלים כאנשים הדורים במשרדם ביד רמה. מדיניותם מתנגשת לעתים קרובות במדיניות השמרנית של שר ההגנה חואן פונס אנרילה ושל הרמטכ"ל לויטננט־גנרל פידל ראמוס. סיעה אחרת מונה פוליטיקאים מהנוסח הישן, כגון סגן הנשיא ושר החוץ סלבדור לורל, שנטש את שאיפותיו הנשיאותיות ונכנס לברית עם אקינו כדי להילחם במרקוס בקלפיות.

חרף הסכסוכים הפנימיים ניסתה אקינו, בהצלחה ניכרת, לעמוד מעליהם. בהודעתה על הוועדה מנסחת החוקה, המחישה את השילוב המיוחד לה של חריפות ופשרה. היא דחתה הצעות שפיליפינים יבחרו את חברי הוועדה, בטענה כי אין זמן לערוך בחירות. היא פסחה על רדיקלים מהגרעין הקשה, כגון היושב ראש לשעבר של המפלגה הקומוניסטית חוזה מאריה סיסון והטקטיקן של אן־פי־אי ברנאבה בוסקאינו, וצירפה כמה מתונים ששירתו את משטר מרקוס. שר העבודה לשעבר בלאס אופל וארבעה חברים אחרים של האופוזיציה החדשה (והיינו אנשי מרקוס) התבקשו להיות חברים בוועדה, החלטה שלדברי אופל היא "צעד קטן אך משמעותי לקראת דמוקרטיה אמיתית".

ניסוח חוקה חדשה לא יהיה קל. אקינו מקווה שהמלאכה תוכל להתבצע בתוך 90 יום, שעת אפס שנראה כי תפקע ללא ספק לפני שתושלם המשימה. לוועדה אחת בתחילת שנות ה־70 נדרשו שלושה חודשים רק כדי להחליט אם אנגלית או פיליפינית תהיה שפת העבודה שלה. ואם הנוסח הסופי של ועדת אקינו ישנה באורח ניכר את המתכונת הנוכחית של הממשלה, הוא עלול להאריך את אי הוודאות האופפת כעת את הממשל שלה. אקינו מצדדת בשיטה נשיאותית בנוסח האמריקאי בלווית שני בתי מחוקקים. אנרילה ואחרים רוצים שיטה פרלמנטרית עם ראש ממשלה חזק, בטענה כי שיטה זו תיטיב לשרת את האינטרסים השונים והמגוונים בפוליטיקה הפיליפינית. ויש נושאים אחרים השנויים במחלוקת. פקידים אמריקאיים חוששים מהטלת הגבלות על חברות רב־לאומיות. הצעות אחרות יכולות לסכן את עתידם של הבסיסים הצבאיים העיקריים בפיליפינים.

מחנה אקינו מוסיף להתייחס בזהירות ובחשדנות אל הצמרת הצבאית במדינה. לתחושות אלה בסיס מוצק. אנרילה, למשל, שימש בתפקידים מינהליים במסגרת השלטון הצבאי שהטיל מרקוס והיה נאמן ללא סייג לנשיא, האחרון במשך מרבית ה־20 שנות שלטונו. לנוכח פיסוגם בהפרת זכויות האדם של הצבא, גם חוששים אנשי אקינו שהצבא ינסה לתפוס את השלטון. אנרילה משתדל לנטרל שמועות כאלה. "האם אנשים חושבים שאני מטורף?" שאל באחרונה, והוסיף כי לו רצה הצבא לשלוט, היה יכול לתפוס את השלטון במהלך המרד בפברואר.

נראה שכוחות הצבא החדשים של הפיליפינים, כפי שמכונה הצבא שלאחר מרקוס, אינם מגלים עניין בשלטון פוליטי. כמה מחברי "תנועת הרפורמה של כוחות הצבא הפיליפיניים" או ראלם, שהיו חיל החלוץ של מרד הצבא בפברואר, האשימו את אנריה ואת יושב ראש הוועדה לזכויות האדם, חוזה דיוקנו, על שהם מפציצים את אקינו ב"רעיונות רדיקליים" כגון חקירת התעללויות ומעשי זוועה של הצבא בתקופת מרקוס, ובעמדה משוחררת אנטי־צבאית. אך גם כך נראה שמרבית החיילים נכונים להעניק לאקינו פסק־זמן.

היחסים בין הסיעה האזרחית לזו הצבאית ודאי לא יסייעו לטייח את חילוקי הדעות הפנימיים. ואין ספק שהדברים לא ישתפרו במהרה, לנוכח האופי האישי של כמה מחילוקי הדעות. למשל, אקינו אומרת כי היא התגברה על הסתייגויות הציבה הראשוניות שלה ביחס לשיתוף פעולה עם אנרילה, שהיה ממונה על מעצרו בן שמונה השנים של בעלה המנוח בניגנו (נינוי) אקינו באחת המכלאות הצבאיות של מרקוס. אולם אנשים המתמצאים בנעשה בממשלה אומרים, כי לשר ההגנה יש רק השפעה מוגבלת על החלטות ממשל מכריעות. "היא אף פעם לא תשכח שאנרילה החזיק את המפתח לחירותו של נינוי", אומר קצין אחד.

פורעים חובות

הסכסוכים בתוך הממשלה חלים גם על מדיניות כלכלית. הדבר היחיד שעליו יכולה הממשלה להסכים הוא היקף המהמם של התסבכות הפיסקאלית שבה נתונה המדינה. שיעור האבטלה הוא 40% ו־800 אלף עובדים חדשים נכנסים מדי שנה לשוק העבודה עם סיכוי מעט למצוא תעסוקה. עד ל־70% מהמשפחות הפיליפיניות חיות בעוני. מנילה מוציאה מחצית מתוצר היצוא שלה לפרעון חוב־החוץ העצקי בסך 26 מיליון דולר. ואפילו לאחר קיצוצים גדולים בפעולות הממשלה, יעמוד עדיין גרעון השנה על 2 מיליארדים.

עם זאת, משקיעים זרים מוסיפים לגלות זהירות. סיבה אחת היא הדיון הנוכחי בשאלה, אם על הממשלה לשמוט כמה מהחובות שצבר משטר מרקוס. אקינו עצמה התחייבה לכבד את כל התחייבויות המשטר הקודם. אבל שרת התכנון הכלכלי סוליטה מונסוד מוסיפה לתמוך במו"מ מחודש על "מילוות בלתי צודקים". היא טוענת: "הקהילה הבנקאית הבין־לאומית ידעה שלא התכוונו לפרוע את החוב הזה, ובכל זאת המילווה ניתן לנו".

עצם הרעיון של שמיטת חובות הוא מטלית אדומה מול המדיניות שבה תומך שר האוצר חיימה אונגפין, והצעות כאלה לא סייעו למאמצים לנסח תוכניות לקביעת מחדש של לוח הזמנים לפרעון החובות, או להשגת אשראי חדש מקרן המטבע הבין־לאומית ומן הנושים של מנילה. אף כי שר הסחר והתעשייה חוזה קונספציון הרגיש בחודש שעבר, ש"הממשלה התחייבה לא להתערב בסקטור העסקי" — בתי עסק וחברות עדיין חשדניים. אומר בנקאי במנילה: "הם מתכוננים לחכות ולראות".

בעוד הם ממתינים, שקועה "גברתי הנשיאה" בעבודתה. לאחר עבודה מאומצת בחודש הראשון, קיצצה אקינו בשעות העבודה שלה, והיא מקציבה לעצמה יום מנוחה אחד בשבוע ובסוף היום היא נראית נינוחה וחסרת דאגה. האווירה בבית הארוח של תשלובת מאלקאניאנג, שם היא עובדת, לבבית ונינוחה (והיא מסרבת להיות או לעבוד בדירות שמהן פרשו את שלטונם בני הזוג מרקוס). אקינו אינה אוהבת ניירת, והיא מעדיפה לפעול על פי אינטואיציה לאחר שהיא מקשיבה ליועציה. למשל, משקיפים במנילה ובוואשינגטון שיבחו את האנשים שבחרה לוועדה החוקתית בתור בחירה פרגמטית. היא שומעת דעות מ"קשת רחבה מאוד", לדברי הכומר חואקין ברנס, מנהל אוניברסיטת אתנאו דה מנילה וחבר במה שהפיליפינים מכנים "המאפיה הישועית" המקיפה את אקינו.

היא מוסיפה להתקדם לאיטה, גם מול סערה פוליטית. הביקורת על ממשלתה מופנית בעיקר כלפי עוזריה, ואקינו עצמה עדיין נהנית ממאגר אדיר של רצון טוב. השאלה כעת היא, כמה זמן תוכל להאריך את ירח הדבש, ובסופו של דבר — אם תוכל לשכנע את בני ארצה להשלים עם הגבולות וההגבלות על מדינה פושטת רגל ובלתי מפותחת מבחינה כלכלית.

פיליפינים רבים האמינו באיוריות כי עזיבת מרקוס תגרום למורדים לרדת מהגבעות ולחדול ממאבקם, תביא לזרם של השקעות חוץ ותפתח עידן של הדמוקרטיה פוליטית שכמותה לא ידעה הארץ מעולם. דבר זה לא קרה במאה הימים הראשונים, ומן הסתם כבר לא יקרה. עם זאת, כל עוד הפיליפינים יכירו בהיקף העצום של המעמסה שירשה ארצם ממרקוס, אולי יהיו נכונים להעניק לאקינו זמן נוסף. שכן חרף כל בעיותיה, כרגע אקינו אינה רק התקווה הטובה ביותר להצלחה, היא אולי התקווה היחידה.

הצד האפל של השמש

פולחן השיזוף פוגע בעורם של רבבות אנשים ללא תקנה ★ דרמטולוגים חוזרים ומתריעים מפני הסכנות שבשיזוף־יתר

Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

זהו הצד השחור של חלומות אמצע הקיץ, הירושה הפגומה של חופי זהב — שיזוף כפייתי. שיזוף יתר הגיע עם הטיסות הזולות לים התיכון ולאיים הקאריביים ועם התפשטותם של מכוני־שיזוף שכונתיים. הוא אינו מוגבל יותר לסופי־השבוע, לקיץ או לשעות היום בלבד. התוצאה היא, שאצל מספר הולך וגדל של צעירים מתחיל להתפתח — מאחורי הציפוי הבוהק — עור בעל עמידות וגמישות כשל כפפת־עור שנותרה בחוץ בסערה.

כך גולה מגיפה נוספת — מסרטן — של סרטן העור. הסיכון לחלות בסוג המסוכן ביותר של סרטן זה עלה פי 900 מאז 1950. הולכות ומצטברות עדויות — אף כי הן מנוגדות לאמונה שמה שטוב לצמחים לא יכול להיות רע לנו ולאופנה — שאפילו הכמויות הצנועות של שמש הדרושות להשגת שיזוף סביר, עלולות במשך הזמן לגרום לבעיות בריאות רציניות. מי היה מעלה בדעתו, שאיש הפרסומת של מרלבורו עלול להסתכן דווקא בסרטן עור? היו אלה בדיוק גידולים כאלה שהוסרו מחוטמם של רונאלד רייגן, רעייתו ננסי, ורק בחודש האחרון מג'ורג' בוש. עבור שלושתם היתה זו מחלה שולית, כפי שהיא עבור כ־400 אלף האמריקאים הצפויים השנה לחלות במחלה זו, שהיא הנפוצה ביותר והניתנת ביותר לטיפול משלושת סוגי סרטן העור.

לרוע המזל, המסר של מומחי העור כה בוטה וחסר פשרות, עד כי אנשים רבים מעדיפים כלל לא לשמוע אותו. "איך אני יכולה לומר לאשה בת 30 לא לצאת לשמש, כיוון שאולי זה יגרום לה לסרטן בגיל 60?" שואלת ד"ר ניקול מרג'ז בפאריס. רופאי־עור מאמינים כעת, שכל חשיפה משמעותית לשמש מפעילה תהליך מצטבר — ובמידה רבה בלתי־הפיך — של נזקים העלול לגרום לסרטן. המסקנה המפחידה ביותר, כפי שמנסח אותה אייזק ויליס, פרופסור לדרמטולוגיה בבית־הספר לרפואה מורהאוז באטלנטה היא ש"שיזוף הוא לא־בריא מכל הבחינות".

כאמור, דבר זה אינו מרתיע מעריצי שמש מושבעים. עם זאת, שבועוני אופנה אירופיים מתחילים להעלות כדגם הרצוי של שיזוף צבע חום קל ועמום. חינו של השיזוף העמוק סר בגלל הפחד מקמטים מוקדמים, לא בגלל הפחד מסרטן עור. ואולם, כפי שמעיד מוכר בחנות לאמר ברומא, משווקת של ציוד למכוני שיזוף: "במשך שנים הם אומרים כל הזמן ששיזוף אינו אופנתי יותר, אבל כל אביב מגלים אנשים מחדש שהם נראים טוב יותר כאשר הם שזופים מאשר כשהם חיוורים וחולניים".

הסכנות

הסכנות הנפוצות יותר מהשמש הן שני סוגי סרטן עור, שלמרבה המזל ניתן לרפאם כמעט לחלוטין על־ידי סילוק הגידול, אם מאתרים אותם בשלב מוקדם. סוג שלישי של סרטן הקשור לשמש, מלאנומה, נדיר בהרבה אך מסוכן בהרבה. ההיסטוריה שלו שונה. העדות מצביעה על כך שאינו נגרם מחשיפה מצטברת לשמש אלא מצריבות רציניות יותר בתקופת הילדות או ההתבגרות המעלות אבעבועות.

בכל שלושת המקרים, המרכיב הפעיל באור השמש הוא קרינה אולטרה־סגולית, המסוגלת לשבש את המבנה המולקולרי של הדי־אן־איי. לרוע המזל, אלה גם הגורמים הפעילים בשיזוף, שהוא התגובה ההגנתית הנורמלית של העור למתקפה אולטרה־סגולית. כאשר העור חשוף לשמש, תאים מיוחדים בשם מלאנוציטים מפיקים גרגירים של הפיגמנט המגן מלאנין, הסופג ומפזר חלק מן הקרניים האולטרה־סגוליות, אבל לא את כולן. לכל אדם יש לפחות כמות מסויימת של מלאנין בעורו (לשחורים יש כמות גדולה).

קיימים סיכוני בריאות נוספים לקרניים האולטרה־סגוליות: אחד מהם הוא פגיעה במערכת החיסונית — סיבה אפשרית נוספת לסרטן. חשיפה במשך כל החיים לקרניים אולטרה־סגוליות נחשבת גם כך שורה להזדקנות — התעכרות עדשת העין. אף כי השפעה זו לא הוכחה בניסויים, רופאי עיניים רבים ממליצים כעת על משקפי־שמש המיוצרים במיוחד לחסום קרינה אולטרה־סגולית. קרניים אולטרה־סגוליות מזיקות גם לתאים המייצרים הקולאגן, המספק לעור כושר עמידה ומבנה והאלסטין המספק גמישות. העור מתרופף ונעשה נפול, מתקמט, מיובש ומחוספס: "אם אתה עושה ביופסיות על אחוריהם של אנשים בגילאי 73 ו־35", מציין ד"ר ג'ון לוקס, ראש מחלקת העור בקולג' הרפואי ביילור, "אתה לא תוכל לראות שום הבדלים במיקרוסקופ. עור (מוגן) נשאר צעיר זמן רב בהרבה מכפי שאנשים תופסים". ובכל זאת — אנשים רבים מסרבים להאמין בדבר.

שש דרגות

דרמטולוגים מזהים שש דרגות של פיגמנטציה: מעור "בהיר מאוד" ומנומש שלא משתזף לעולם (זה סובל משיעור הסיכון הגבוה ביותר), לעור הכהה מאוד או השחור, הנראה כמעט מחוסן מפני צריבות שמש. ואולם חסינות כזו אין פירושה חסינות מסרטן. גם שחורים סובלים ממלאנומה — על אף שיכבת המלאנין המגנה שלהם — אם כי בשיעור נמוך פי עשרה מזה של לבנים. ד"ר ויליס אומר את השפעת ההגנה המרבית של שיזוף כ"מקדם הגנה מפני שמש 4" — כלומר עור שזוף יכול להישאר בשמש פי ארבעה יותר מעור לא־שזוף לפני שהוא מתחיל להישרף. השיזוף לעתים מסתיר את האדמומית מתחת, כך שאנשים רבים נצרבים על אף שהם נראים שזופים.

עננים, שדרכם יכולות לעבור עד 80 אחוז מהקרניים הסגוליות העוברות ביום בהיר, אינם מספקים הגנה משיזוף; מים אף הם אינם עושים זאת, אלא אם כן אתה רובץ בתחתית הבריכה שלך. עזרים חיוניים הם כובעים גדולים, סרבלים, חליפות (הגנה סודית הידועה לדייגים ולחקלאים) — וצל. לצל יכולות להיות צורות רבות; גגות, שמשיות, ואפילו כרמות צבצבות ושפופרות.

ככל הנראה, חוסם השמש היעיל ביותר הוא תחמוצת אבץ; הקרם הלבן הסמיך שמצילים בבריכות רבים מורחים אותו על אפיהם. גם משחות חוסמות־שמש ומסננות־שמש הן יעילות, והן גם החלק הגדל במהירות הרבה ביותר של שוק ההגנה מפני השמש שהיקפו מיליוני דולרים. עם זאת, משחות אלה עדיין עומדות במקום השני אחרי מוצרים המיועדים לקידום השיזוף. מוצרים אלה בדרך־כלל כוללים וריאציה מסוימת של פאבא"ה (חומצה פארה־אמינובנזואית הנמצאת בכל התאים החיים, הסופגת חלק מהקרינה האולטרה־סגולית בי. משלבים אותה לפעמים עם בוסמי קרני אי.

המובילה בשוק האמריקאי 'קופרטון', טוענת שהשוק יצר שלוש קבוצות: "מעריצי שמש", "פעילי שמש" ו"מודאגי שמש". בין 1981 ו־1985 היתה נהירה מתמדת לשורות המודאגים. לצורכי המודאגים באמת, יצאה חברה "שלדין" ומסר פיק ב"מוד־חשיפה לשמש" אלקטרוני — גלאי־כיס של קרניים אולטרה־סגוליות אשר לאחר שמתכנתים אותו לסוג העור הספציפי של האדם ולמקדם ההגנה שלו מפני השמש, מצפצף כאשר הגיע הזמן להתכסות. יש גם מוצרים לאנשים הרוצים שיזוף ללא הטירחה והסכנה של ישיבה בשמש. אותן גלולות שיזוף כפי שהן מכונות כוללות גורמי צבע כבטא־קארוטין, אף כי בריאים גבר חים בהרבה מכפי שמציעים כבה פקידי בריאות.

לרווחתם של רופאים אירופיים, שיגעון הקארוטן מלפני כמה שנים חלף. היום אפשר יהיה לראות רק מעטים מבין השואפים להיות אלים ואלות שזופים, הבולעים קילוגרם אחר קילוגרם של גזר בתקווה להשיג את הגוון השחמחם הסופי. אך אפילו אנשים המשתמשים בחומרי הגנה, אינם משתמשים בהם בדרך־כלל בתכיפות מספקת. זו עצת דרמטולוג, פירושה כל יום שבו השמש זורחת. צריך להשתמש בהם, אומר אחד מהם, "כמו במשחת שיניים". השמש לא תימנע מלשזוף זרוע תלויה מחוץ לחלון מכונית התקועה בפקק־תנועה.

עם זאת, יש סימנים לכך שהאמריקאים עדיין יכולים להגיע להערכת המידות הטובות של חיוורון בריא. שחקנית הוליוודית צעירה, פאמלה פידס, החליטה באומץ "להפסיק את הערצת השמש שלי ולבחור ב'מראה המת'". עורכת בעלת השפעה בניו־יורק, קארן אנדרסון מהמגזין "אל", מכתיבה "צבע יותר ביסקוויטי" לשיזוף קל.

האם יעבור זמן רב לפני שאנשים יתחילו לחקות כמה 'לא־משתזפים', כמו השחקנית הוותיקה אוליביה דה הווילנד, בת 69, כיום תושבת פאריס? לפני 30 שנה היא קראה מאמר מוקדם שהזהיר מפני סכנות השמש, והפכה לחוסה קנאית בצל. מאז לא ראו אותה אף פעם ללא כובע רחב־שוליים. אפילו בזמן השחייה חבשה אותו. 30 שנה מאוחר יותר, עורה מתוח וחסר דופי — ומי יכול להתווכח עם עדות כזו?

מתקפה על העיתונות

פרשת פלטון שמסר סודות מדינה לסובייטים, מעמידה את הממשל האמריקאי בעימות עם העיתונות, הנתבעת להוכיח אחריות גדולה יותר בנושא הביטחון הלאומי

מאת אולריך שילר
DIE ZEIT
מיוחד ל"הארץ"

כאשר תתחיל השבוע שמיעת העדויות במשפט ריגול בבלטימור, יעמדו על עצמם אמצעי התקשורת האמריקאיים עמידה על המשמר וקפדנות מרביים. נשקפת להם סכנה של הליכים משפטיים אם יפרסמו פרטים על מה שאמור היה האשם רונאלד פלטון להעביר לרוסים. המדובר ב"מבצע יקר, מתוחכם ומוצלח ביותר שהשתמש בטכנולוגיה מתוחכמת כדי לצותת לקווי הקשר הסובייטיים", כתב בשבוע שעבר "ואשינגטון פוסט".

פלטון נעצר ב־24 בנובמבר בשנה שעברה לאחר — כך אומרים — שעריק הק־ג'ה־ב לתקופה קצרה לפני שחזר לברית המועצות, ויטאלי יורצ'נקו, העלה את אנשי האף־בי־איי על עקבותיו. פלטון שימש פקיד נמוך בשירותי הביטחון הלאומיים. מכיוון שהוא דובר רוסית, היה זה מתפקידו להעריך את החומר שהושג בציתות אלקטרוני וכזה. היה לו בבירור הרבה מה לספר כאשר מכר עצמו לסוכנים סובייטיים תמורת 35 אלף דולר. כעובד (במשכורת שנתית של 24,500 דולר) בשירותים העוסקים בריגול האלקטרוני של ארה"ב כמו גם בהגנת הדבר־הקשר שלה עצמה בפני ריגול, הוא הסב לארצו, על פי הטענה, נזקים כבדים ביותר.

על פרשה זו תיכנן "ואשינגטון פוסט" לפרסם דו"ח מפורט, שלצורך הכנתו ריאיין מומחי ביון לאין ספור. העובדה הדאיגה את מנהל הסי־איי־אי ויליאם קייסי. ב־2 במאי, יומיים לפני הפרסום המתוכנן, הוא הזהיר את העיתון שיבקש ממשרד המשפטים לפתוח בהליכים פליליים אם יודפס הדיווח במתכונתו המתוכננת.

החוק שהקונגרס קיבל בזמנו תחת רושמן של שיטות ציתות חדשות, לא הוחל מעולם על העיתונות. גם היתה זו הפעם הראשונה שנשיא אמריקאי פנה אישית למוציא לאור של עיתון כדי למנוע פרסומו של מאמר. זאת עשה רונאלד רייגן כאשר טילפן למו"ל של "ואשינגטון פוסט" קאתרין גרהאם, ב־10 במאי, אף כי העיתון כבר דחה את פרסום סידרת פלטון. המאמר התפרסם בשבוע שעבר לאחר שקוצץ ביותר מ־100 מלים, ובכל זאת שירותי הביטחון מתכוונים עדיין לבדוק אותו במטרה האפשרית של הגשת תביעה משפטית.

בינתיים משכה אליה רשת הטלוויזיה אן־בי־סי תשומת לב עוד רבה יותר. בדיווח של כתב ב־19 במאי סופר על מבצע הציתות שאת פרטיו העביר רונאלד פלטון לרוסים, שבמסגרתו, כפי שנאמר בכתבת הרשת, יכלו צוללות אמריקאיות "להאזין" במישרין גם למתרחש בנמלים סובייטיים. במקרה הזה הורה מנהל הסי־איי־אי לפתוח בהליכי חקירה.

בפרשת פלטון משתמש הממשל כמקרה לדוגמה להצדקת מסעו הגדול נגד הדלפות ונגד מסירת חומר המסווג כ"סודי" לעיתונות ופרסומו בעיתונות. אך את הסיבה האמיתית רואה הממשל, כפי שאמר ויליאם קייסי, במספר הגדל של פעולות טרור נגד ארגונים אמריקאיים ורכוש אמריקאי. דבר זה יצר מצב חדש, אומר מנהל הסי־איי־אי, המטיל גם על העיתונות אחריות גדולה יותר.

המתקפה נערכת בשני כיוונים עיקריים: אחד נגד דליפות בתוך הממשל, השני נגד העיתונות. עוד השבוע יותו חברי קבינט שעיסוקם בענייני ביטחון בתזכיר פנימי, שעל פיו מטה מיוחד של האף־בי־איי יוקם כדי לחקור את המנגנון הממשלתי בחיפוש אחר מקורות מידע בלתי מוסמכים. עד כדי כך לא רוצים בכל זאת חברי הממשלה להרחיק לכת. עם זאת, יש להביא בחשבון שיטוש הולך וגדל בגלאי־שקר.

אבל מה היא הדלפה ואילו הדלפות הן בנות־עונשין? בנושא זה מתנהל כעת דיון ער ותוסס בעיתונות האמריקאית, אף כי הוא כלל אינו חדש בוואשינגטון. לולי גלב כתב ב"ניו יורק טיימס", שאפילו לגבי הגדרת המושג הדלפה אין הסכמה כללית. גם אם הדעה הכללית היא שהדלפה לעיתונות משמעה גילוי המכוון נגד המדיניות המוצהרת של הממשל. אבל איך להגדיר את פרטי המידע הרבים לאין ספור המועברים מדי יום מפקידי הממשל אלמונים או "מקורות" לאמצעי התקשורת, זאת במטרה להציג, שלא במסגרת מסיבות עיתונאים, את רצונו של הממשל או כדי לשרת אינטרסים שונים בתוכו?

אך לא יכול להיות ספק שבעיתונות האמריקאית כותבים על נושאי צבא וביון יותר מאשר בכל עיתונות אחרת. מרבית העורכים הראשיים שוקלים היטב ונועצים במומחים בנושא לפני שהם מפרסמים מאמר־גילוי בעיתון. עיתונאים רבים ידעו, למשל, בתחילת שנות ה־70 שאנייה מיוחדת הפליגה לא כדי להפיק מנגן מקרקעית הים אלא כדי לחלץ צוללת סובייטית לעלות על פני הים. הם לא פירסמו את הדבר, ובדרך כלל גם אינם מפרסמים כאשר הממשל מספק נימוקים נוספים מלבד הטענה הרגילה בדבר ביטחון לאומי.

יוצאים מן הכלל יש תמיד. "וול סטריט ג'ורנאל" גורס שדווקא העיתונאים הצעיר יותר גלה יותר ספקנות בנושא ההשאות הצבאיות מאשר הדור המבוגר, שהתנסה במלחמה. עיתונאים אמריקאיים אפילו חלוקים בשאלה אם פרטים רגישים בפרשת ריגול כמו זו של פלטון מותר לפרסם, מכיוון שהרוסים ממילא יודעים על כך הכומך".

בראדלי, העורך הראשי של "ואשינגטון פוסט", מחזיק בדעה הזאת. מתנגדיו טוענים שרק איסור יכול לקבוע את ערך המידע שמספק מוכן. לממשל אכן יש כאן טיעון, כתב באחרונה ג'ים אנדרסון. אבל אנדרסון, כתב ידעני הבקי בנושאי הסי־איי המפורסם, אומר כי כאשר קייסי ורייגן מתלוננים על נזק לביטחון הלאומי בשל פרסומים באמצעות העיתונות, הם מופיעים בידיים לא נקיות, שהוחרו בעניים של תיפלול שבשו בעיתונות באמצעות הדלפות מכוונות ומגמתיות של ממשלם. בממשל רייגן, פותחה הנטיה באמצעות מידע מפוקפק לכלל אמנות, כתב אנדרסון, והוא אינו חוסך את שבטו מחבריו למקצוע, שלפיתם קירבת השתתפו בנכונות רבה פרי בממשקו של הממשל.

יד מאיר
מוזיאון לאמנות האסלאם

נותרו עוד חמישה שבועות
לנעילת שתי התערוכות

ציור המיניאטורות באסלאם
תערוכת המיניאטורות משקפת את התפתחות הציור בארצות האסלאם החל מן המאה ה־12 ועד למאה ה־19. בתערוכה דוגמאות נבחרות של איורים לדפי הקוראן, כריכות, כתבי יד ורישומים.

האוריינטליסטים
המזרח בעיני ציירים מערביים
האוריינטליסטים הם הציירים האירופאים אשר תארו, בציור ובגראפיקה, את נופי הלבנט באור הבהיר ובצבעים החזים של ארצות האסלאם, ומייצגים סגנון ציור שתחילתו במאה ה־15 ועד למאה ה־20.

התערוכות פתוחות לקהל
במוזיאון האסלאם, רח' הפלמ"ח 2 ירושלים
טלפון: 661291/2. אוטובוס מס' 15

שעות הביקור במוזיאון:
ימים א'-ה' 13.00-10.00, 18.00-15.30
שבת וערבי חג 13.00-10.00 (יום ו' סגור)

המרכז הישראלי לניהול

סמינר בנושא
ניהול מבוזר
EFFECTIVE CONTROL
OF DECENTRALIZED OPERATIONS

בהנחיית
Prof. DEREK S. PUGH - U.K.
מגדולי החוקרים בעולם בשדה ההתנהגות הארגונית
הסמינר יתנהל בשפה האנגלית

יום א', 8 ביוני 1986, בת"א, בשעות 09.00-17.15

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, רח' הנרייטה סולד 4, ת.ד. 33033 ת"א 61330, טל. 03-257202; 03-253104; 04-640678; 02-234863; 057-37914.

מבצע מיוחד בדנאר

כל הרוכש מטבח דנאר בתקופת יריד "אדם ומעונו" עד 20.6.86 בסכום של-.2,000 ש"ח ומעלה — יקבל חינם*:
תנור
או מדיח כלים
או קולט אדים
או כיריים
מתוצרת KING
או כיור מתוצרת TEKA

באו לראות הדגמים החדשים של מטבחי דנאר — CAPRI — MONACO — TORINO
ביריד "אדם ומעונו" ביתן 31

* בהתאם לסכום הקניה

KING
מטבח שמי שקונה דנאר בתקופת היריד.

סוכנויות דנאר ברחבי הארץ: תל־אביב: רח' אבן גבירול 87 מול השקם טל. 03-247735 • ראשון לציון: רוטשילד 109 טל. 03-9640666 • רמת־גן: רח' ארלוזורוב 1 טל 03-733154 • פתח תקוה: רח' העליה השניה 2 (מול העיריה) טל. 03-908666 • רמת השרון: רח' סוקולוב 32 טל 03-492062 • רעננה: רח' אחוזה 133 טל. 052-33226 • נתניה: רח' גורדון 3 טל. 053-37934 • ירושלים: רח' שלומציון 18 טל. 02-222330 • באר־שבע: רח' קרן קיימת 63 טל. 057-78270 • חיפה: רח' ארלוזורוב 3 א' טל. 04-661870
דנאר בע"מ: אזור התעשייה קרית ביאליק רח' הנס מולר 6 ת.ד. 1020 טל. 711252/3

ב"דנאר" יודעים לעשות מטבחים

مؤسسة تيدي كولك في القدس

בדין ובצדק / צבי הראל

התיקים "התקועים" של הריש

מאז יום ראשון הפך השופט יוסף הריש (63) לנושא שיחה במסדרונות בית המשפט בתל־אביב. עורכי דין ושופטים "הרימו גבה": כיצד מונה הריש ליועץ המשפטי לממשלה, כאשר האחראים עליו במערכת המשפט, ובית המשפט העליון, מתחו עליו ביקורת חריפה על סחבת כרונית בתיקים שנשמעו בפניו. הריש הוא השופט היחיד (כנראה) בישראל שנגדו הוגש בג"צ, בטענה שעיכב תיק מעל לכל תקופה סבירה.

כדי ללמוד מעט על חוסר היעילות של השופט הזה, אביא דוגמאות אחדות.

לפני יותר משנתיים (פברואר 1984) הוגשו סיכומים במשפטו של עורך־הדין מאיר זיו, שהואשם בבית משפט השלום בתל־אביב בהעלבת שוטרת. הסיכומים הוגשו בכתב. עד לפרישתו השבוע לא נתן הריש פסק דין בתיק הזה, שבו ישב בראש הרכב של ערכאת ערעור.

תיק בנסיבות דומות, שבו ישב הריש בראש הרכב: לפני כשנה וחצי הוגשו סיכומים בכתב במשפטו של קצין משטרה, שזוכה בידי בית משפט השלום בתל־אביב. לתיק זה יש משמעות לגבי עתידו של קצין המשטרה. עד לפרישתו של הריש, לרגל הכהונה הרמה של היועץ המשפטי לממשלה, לא סיים השופט את התיק.

הליכי בוררות: מתדיינים פונים לבוררות כדי לחסוך זמן ועוגמת נפש מהתדיינות ממושכת בבית המשפט. לפני שנים אחדות התבקש הריש לאשר או לפסול פסק בוררות בסכסוך שהיה בין חברת "עפר וסלע" לבין משרד הביטחון. מאז שהסתיימו הדיונים לפניו ועד מתן אישור פסק־הדין עברה כמעט שנה. יתר על כן, כאשר הגיעו אליו הצדדים, הוא מסר להם את התוצאה ללא הנימוקים, שנמסרו רק כעבור חצי שנה נוספת.

לפני שבועות מספר עוררתי את רוגזו של הריש בעקבות ידיעה, שפורסמה במדור זה, על הליכי הבוררות בסכסוך שבין מלון "הבסיכה בנתניה" לבין המלונאי חיים שיף. במקרה זה ניתן פסק הדין של הריש שנתיים לאחר הכרעתו של הבורר. איזה טעם יש בבוררות אם שופט סוחב תיקי בוררות לאורך תקופה כזו?

נשיא בית המשפט העליון לשעבר, יואל זוסמן המנוח, מתח ביקורת על הריש בשל סחבת שנים בתיק שהוחל אף הוא בבוררות. כך כתב זוסמן: "מטרתו של חוק הבוררות היתה, בין השאר, ליעל את ההליכים. מטרה זו מחייבת לא רק את הבורר, החייב לסיים את הדיון שלפניו תוך תקופה קצרה, אלא גם את בתי המשפט, החייבים למנוע סחבת. ואולם המטרה הושמה לאל, אם באלצים בעלי הדין להמתין קרוב ל־11 חודשים למתן פסק־דין".

עמיתי משה רונן מ"ידיעות אחרונות" ביקש השבוע לבדוק מהם התיקים התלויים ועומדים לפני השופט הריש. מזכירו של השופט, ישראל לוי וסימה לוי, מנעו ממנו, מבלי שנתבקשו, לעיין בהם. מכל מקום, תיק פלילי "עתיק" במיוחד של הריש הצלחתי לאתר. לא שנתיים, שלוש, חמש, שבע או שמונה שנים: התיק — מספר 16/75 — שוכב 11 שנה. בכתב האישום מופיעים חמישה נאשמים, שהואשמו בהברחת 80 ק"ג אופיום ו־100 ק"ג חשיש מירדן. ממלא נשיא בית המשפט העליון דאז חיים כהן שורדם בעבירות גדולה במיוחד. במרוצת השנים האחרונות התכבדו הנאשמים בתיק זה בעבירות אחרות. התובע בתיק אמר לי השבוע, שבמידה רבה האשמה לסחבת בתיק זה נופלת עליה, מכיוון שהוא היה צריך ליזום בקשה לעיכוב הליכים, מכיוון שבינתיים נעלמו לתביעה עדים. זה הרי שורש הבעיה בסחבת התיקים: או שהפרקליט מת או שהבלש מת. אך "אשמתו" של התובע איננה פוטרת את השופט הריש מאחריות לניהול התיק.

שופט בכיר מאד הרהר השבוע באזני, ואמר שהיה אפשר למצוא שופט יעיל מקרב השופטים המחוזיים הבולטים. שעה קלה לאחר שהתבשר הריש על מינויו, בחשיפתו הראשונה בלשכת השופט שלו בקומה השביעית בבית המשפט בתל־אביב, הוא נשאל שתי שאלות מתבקשות: מתי הציע לו מודעי את התפקיד, ואיפה הוא מכיר את שר המשפטים החדש. הריש השיב כי ביום הראשון שבו נכנס מודעי לתפקידו הוא הציע לו את התפקיד, והוא מכיר אותו בנסיבות חברתיות. האם הרקע הזה היה חסר לשופטים יעילים מהריש?

קרן טדי: מקור הכסף אינו חשוב

טדי קולק: הקרן חילקה 130 אלף דולר לאנשים ולגופים במשך חמש השנים האחרונות

המשטרה העבירה באחרונה את תיק החקירה בפרשת "קרן טדי" להכרעתו של היועץ המשפטי לממשלה. קרן זו, בשליטתו הבלעדית של ראש עיריית ירושלים טדי קולק, חילקה במרוצת חמש השנים האחרונות כ־130 אלף דולר לאנשים ולגופים שונים. מנהל מפלגת העבודה בירושלים קיבל נתח רציני, כ־80 אלף דולר. משפחת קולק קיבלה מהקרן כ־25 אלף דולר.

גם בהנחה שתורמי הקרן מחו"ל ומישראל טוענים, כפי שקולק טוען, כי הם נתנו לו את הכספים לחלוקה לפי ראות עיניו, מעוררת פרשה זו שאלות מכיוון אחר. שאלת השאלות היא המשמעות של חלוקת הכספים לעובדי ציבור שביכולתם להעלות פנים לעיריית ירושלים.

רשימת עובדי הציבור הבכירים שנחשפו בינתיים כמקבלי כספים מהקרן כוללת את אפרים שילה, לשעבר מתאם פעולות הממשלה לענייני ירושלים, שקיבל מקולק כ־6,000 דולר, ואת רפאל לוי, שקיבל כרטיס טיסה ללונדון ושהייה בעיר זו במסגרת "סיור עבודה", כדבריו, יחד עם משלחת מטעם עיריית ירושלים.

באשר לשלה, קולק טוען כי הוא ידידו זה כ־40 שנה. יש אכן בפסיקת בית המשפט העליון "הגנה" במקרים של טובות הנאה בין ידידים. בית המשפט קבע בעניין זה, כי שוחד ייקבע — במקרים של ידידות הדוקה — כאשר טובת ההנאה היא גדולה במיוחד. ולהיפך: במקרים של ידידות רופפת, ייקבע שוחד כאשר טובת ההנאה קטנה יותר.

רפאל לוי טוען כי משרד הפנים ונציבות שירות המדינה אישרו לו לקבל מימון מכספי הקרן. מתוך נקודת מוצא בלתי־מעורערת, כי אכן היתה זו "נסיעת עבודה", מתעוררת השאלה: מה היתה הבעיה למשרד הפנים לממן לממונה על המחוז נסיעה כזו. בהנחה שהיא חשובה. יש לפרשה זו היבט נוסף שאי־אפשר להתעלם ממנו: לוי מכריע ב"אלף ואחד" מעניינים של עיריית ירושלים. לדוגמא: הוא עומד בראש הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה, המאשרת — או לא — תכניות בנייה לוועדה המקומית שבראשה עומד קולק. היבט נוסף: האם משרד הפנים ונציבות שירות המדינה יכולים להכשיר "אטום־טית" מעשה שלכאורה אינו חוקי?

ראוי להבהיר היבטים נוספים בתיק זה. בית המשפט העליון קבע עוד בשנות ה־50 כי בשוחד אין חובה להוכיח קבלת תמורה מסויימת. לדוגמא: שמקבל השוחד "יצא מגדרו" ועשה פעולה לטובת נותן השוחד ("שלח לחמך על פני המים" או "בעבור משוא פנים בדרך כלל").

היבט נוסף שעשוי להיות רלוונטי ל"קרן טדי": אין כל חשיבות לגבי מקור הכסף שנותן משחד אלמוני לעובד ציבור פלוני. מה שחשוב הוא עצם הפעולה עצמה ויחסי הגומלין שבין הנותן ללוקח. על דרך משל, האם כאשר קבלן נותן כסף (או שווה כסף) למהנדס העיר שלו, האם זה משנה מה מקור כספו?

יערי–גרנות: גרסה מול גרסה

יערי, גרנות: הבדלים מהותיים

הבדלי גרסאות מהותיים ביותר קיימים בין חוה יערי לאביבה גרנות, המואשמות ברצח מלה מלבסקי. לאחר שלוש ישיבות בבית המשפט המחוזי, עם פתיחת שלב ההוכחות, עלה השוני בגרסאות גם בהודעות שמסרו הנאשמות וגם בקלטות השונות, כולל זו של פגישה בין השתיים.

גירסתה של חוה יערי: בעשרה במארס 1985, סמוך לרבע לשש בערב, וביחד עם אביבה גרנות, יצאה יערי לאסוף את מלה מלבסקי, תיירת מארצות־הברית, ליד דיזנגוף סנטר בתל־אביב. השתיים היו אמורות ללכת לרופא, אך הוא לא היה. מלבסקי ביקשה להסיעה למלון "מגדיר", ליד חוף תל־ברוך. במלון היתה קוסמטיקאית. שלוש הנשים נסעו במכונית הסובארו של בעלה אהוד יערי. יערי נהגה, התיירת ישבה לידה, ומאחור ישבה גרנות. יערי טענה כי 50 אלף דולר, שהופקדו בסניף בנק הפועלים בירושלים על שמה של מלבסקי, היו שלה. התברר לה, כך טענה, כי 25 אלף דולר הועברו מהסניף בירושלים לחשבון התיירת בסניף בנק לאומי שבככר מלכי ישראל.

בדרך למלון שאלו יערי וגרנות מדוע נגבה 25 אלף דולר. שתיהן ביקשו הוראה בכתב ממלבסקי, כי הכסף הוא של יערי. התיירת סירבה לכך. גרנות היתה צריכה להחזיר באותו יום 2,500 דולר למלווה בריבית קצוצה. גרנות קיוותה שיערי תיתן לה 2,500 דולר מהכסף שתחזיר התיירת. גרנות ניסתה להוציא בכוח את הכסף ממלבסקי. יערי אמרה לה שפלנים מחזיקים את הכסף בחזייה או בתחתונים. ואז החלה גרנות, מאחור, להציק לתיירת ולהכות בה במערוך. התיירת ניסתה לקפוץ פעמיים לפני תחנת הדלק שבחוף תל ברוך.

יערי אמרה למלבסקי "אל תפחדי מגרנות", והבטיחה להחזירה לביתה. בגלל הדחיפות של גרנות, כשהמכונית נסעה באטיות, קפצה מלבסקי מהמכונית. ראשה נחבט בסלע ודם ניגר מראשה. שתיהן עצרו את המכונית. גרנות אמרה שהיא מתה. יערי הציעה לקחת אותה לבית חולים לטיפול החייאה. שתיהן הכניסו את המנוחה, כשהיא פצועה, למושב הקדמי, ואז גרנות צעקה "את מטומטמת. היא מתה. אין מה להביא אותה לבית החולים". גרנות החזירה את הגופה למקום שבו נפצעה, הניחה אותה על גבה, השתיים הסתלקו מהמקום.

גרסתה של אביבה גרנות: יערי ומלבסקי אספו אותה מביתה שבשכונת ל'. הכסף, 50 אלף דולר, היה של המנוחה, ויערי נרתמה מכך שמלבסקי הקדימה את ביקורה בישראל, וחששה כי תיווכח שהיתרה בחשבון היא אפס. יערי רצתה למכור לה סיפור, שהכסף הועבר למשרד ברוקרים של יערי, הנמצא במלון "מגדיר", ולשם כך נסעו למלון.

הן הגיעו ליד מגרש החנייה של המלון, ושם יצאה יערי והיכתה אותה במערוך לאחר שביקשה ממנה להתכופף כדי שתוכל לנקות את השמשה הקדמית מבפנים. מלבסקי נותרה חסרת הכרה. גרנות היתה בהלם וצעקה לעבר יערי: "השתגעת?" יערי נסעה לחוף תל ברוך והניחה את הגופה מול חזית המכונית. היא פתחה את הבגד, נתנה לגרנות לשמור שאיש לא יבוא ויראה, ופעמיים עלתה עליה בנסיעה אחורנית. השתיים הסתלקו מהמקום. יערי רחצה את המכונית ואת בגדיה בים.

התגובות. עו"ד פנינה דבורין: "יערי גנבה את הכספים בידיעת גרנות באמצעות יפוי כוח מזויף. השתיים הלמו בראשה במכשיר קהה, המנוחה ונצצו אותה, הניחו אותה לפני חזית המכונית, ודרסו אותה. לאחר מכן הסתלקו מהאזור, ולקחו את תיק המנוחה וכתובעה כדי למנוע את זיהויה."

יצויין כי השבוע רק נפתח שלב ההוכחות, שבהמשכו יציגו הצדדים את ראיותיהם הנוספות.

סוף תקופת ההתחסדות

אני מכיר כמה עורכי־דין המודים כי פרסום שמם באמצעי התקשורת הגדיל את רדיוס מעגל לקוחותיהם. באחרונה נפל דבר בקרב עסקני לשכת עורכי הדין. נוסחו תקנות חדשות שמשמעותן היא שעורך־דין רשאי להתראיין בשמו ובתוארו והתקנות המוצעות טעונות אישור שר המשפטים.

יש בהתנהגותה של לשכת עורכי הדין הרבה מן ההתחסדות. מכיוון שעורכי־דין מצאו זה מכבר את השיטה לעקיפת הכללים. עורך־דין, המתבקש להתראיין באמצעי התקשורת, מבקש שיקראו לו משפטן. נגד זה אין לשכת עורכי הדין יכולה לעשות דבר. התואר "משפטן" ניתן על־ידי האוניברסיטה; הרשיון לעריכת הדין, והתואר עו"ד, ניתנים על־ידי לשכת עורכי־הדין.

הרב דדון — עבריין נמלט

מאת מרדכי ארציאלי

שמעון דדון: "הוא החזיק את כולם בכיס הקטן"

לאחר דיונים בבית משפט בבאר־שבע שנמשכו שנתיים, הורשע הרב שמעון דדון בביצוע מעשה מגונה במקום ציבורי בצעירה, תלמידתו בבית הספר תיכון מקיף באופקים. השופט הרשיע את הרב אך לא גזר את דינו, מאחר והרב נמלט מהארץ ובית המשפט הכריז עליו כעבריין נמלט.

במושב מסלול שבו שירת כרב וכשוחט לא התרגשו מהרשעתו. ביתו במושב סגור על מנעול. הגינה שלידו העלתה עשבים שוטים. דרך החלונות המאובקים ניתן להבחין בכמה חפצים. בעיירה אופקים, בשיכון "בנה ביתך" עומד שלד של בניין. אותו החל לבנות בטרם נמלט מהארץ.

מסלול אינו מושב דתי. למעשה מאז ראשית שנות ה־80 אין הוא מושב שיתופי, אלא שכונה עירונית של העיירה אופקים. אין במסלול מסגרת של קואופרציה שיתופית של מושב עובדים. אין מערכת ארגונית־כלכלית פנימית, והאגודה השיתופית אינה מתפקדת. כל אחת מבין יותר מ־60 המשפחות חיה את חייה ללא מסגרת קהילתית־קואופרטיבית. אין חלוקה של מכסות מים ומכסות ייצור. כל אחד מתושבי מסלול מנצל את מעמדו לתועלתו האישית. יש מצליחים בכך יותר ויש פחות. לאחד התושבים במסלול, קצין משטרה בכיר לשעבר, לול עופות לפיטום הגדול ביותר בנגב ובו 30 אלף מטילות. הוא מנצל את המכסה של לפחות 20 משפחות.

במסלול אין אמצעי ייצור שווים לכל יחידת משק. התפלגות ההכנסות שונה עד מאוד בין משפחה למשפחה. ללא ספק זהו ה"מושב" ההטרוגני ביותר בנגב. "מושב", במרכאות כפולות, כי אין בו לא מכיר ולא גוזר ופרט ל־3 משפחות, כל האחרות עובדות מחוץ למושב. בית־הכנסת נעול בכל ימות השבוע ובשבתות משתתפים בתפילה מניין אנשים בלבד.

יפה כמו שחקן קולנוע

למסלול הגיע הרב שמעון דדון לפני עשר שנים. מספר דוד מולה מראשוני המקום: "הרב דדון הגיע אלינו בהמלצת אהרן אזן והעמדנו לרשותו את אחד מבתי המושב. היתה לו הופעה יוצאת מהכלל. תמיד לבש חליפות שחורות תקיות ומגבעת שחורה וזקנו היה תמיד מסודר. רוב התושבים הם יוצאי פרס ואפילו שאנחנו לא מיד הולכים לבית־הכנסת, אנחנו נותנים כבוד לרב. הרבה כבוד. אבל גם מי שבכלל בכלל לא דתי נותן כבוד לרב. הרב שמעון דדון קיבל באמת כבוד גדול. למה? מפני שהיה דתי מודרני. הוא לא האריך בתפילות. לא היה אכפת לו שמכוניות נוסעות בשבת במושב. אם נכנס בשבת לבית וראה שבעל הבית מעשן סיגריה, לא אמר לו מלה אחת. הוא היה מלומד גדול. היה מסובב על האצבע שלו את כל הרבנים של המושבים באזור וגם של אופקים. לכן כולם אהבו אותו.

"הוא היה יפה כמו שחקן קולנוע. הרבנית, אשתו מרים גם כן היתה יפה. היו לה פנים יפות, אבל היתה שמנה מאוד. היה לה תחת גדול מאוד. היא תמיד היתה סגורה בבית ולא ידענו למה וגם לא שאלנו. לפעמים לקחה את האוטו שלה, שבאדר 1982 נסעה בו לאופקים או לבאר־שבע. היא אף פעם לא באה לבית הכנסת, אפילו לא ביום כיפור.

"הם חיו ברמה גבוהה. היתה להם טלוויזיה צבעונית ווידאו לפני שהיה להרבה חברים. הילדים והילדות שלהם היו תמיד לבושים בגדים ונעלים חדשים. לא קרוע. הוא הרוויח הרבה כסף, גם משכורת של רב והשוחט שלנו. גם מורה בבית הספר מקיף־דתי באופקים. גם לימד בקרית החינוך בנתיבות, גם היה מרצה בישיבות וגם שיעורים פרטיים.

מצאנו אצלו בבית חשיש

"יום אחד הגיע לוועד המושב מכתב מאופקים. מאמה של ילדה אחת. האמה כתבה במכתב שהרב דדון, שהיה המורה של הבת שלה בכתה י"ב בתיכון המקיף הדתי באופקים, עשה בילדה שלה מעשים מגונים. אבל הוועד לא התייחס ברצינות למכתב הזה. אחרי איזה חצי שנה קיבל הוועד מכתב מהרב של נתיבות והוא כתב שהרב דדון נתן תעודות כשרות למסעדות לא כשרות וגם חיתן קטינות. אבל הוועד שלנו לא עשה דבר. חשבנו שזה קנאה בין רבנים.

"אחר כך המשטרה עשתה חיפוש בבית שלו ונודע לנו שהחרימו אצלו חשיש. אין סודות. אחד השוטרים שהיה בחיפוש סיפר לנו על החשיש. ואז אני אישית, אני דוד מולה הבאתי את הרב דדון אלי הביתה ואמרתי לו על המכתבים שקיבלנו והאמא של התלמידה ועל תעודות הכשרות ועל החשיש ובקשתי ממנו שילך בכבוד מהמושב. הוא היה מוכן לעזוב אבל דרש עשרים וארבעה מיליון לירות. זה היה אז מחיר של שלוש משאיות תרשמת. לוועד לא היה כסף ואמרתי לרב שנעביר את העניין למשרד הדתות.

"הרב דדון לא נבהל. להיפך הוא איים עלינו. אמר שהוא החבר הכי טוב של הרב גורן, שהוא קצין בצה"ל ויש לו קשרים עם המטכ"ל. ובאמת לפעמים לבש מדי צה"ל עם דרגות של סגן. אבל באמת פחדנו כשאמר לנו שאם יקלל מישהו, המקולל ימות. ובאמת, לפני זה היו במושב שני אסונות. ילד בן שש, הבן של מאיר כהן נדרס למוות במושב ואדם מבוגר רפאל בבאי התהפך עם הטרקטור ונהרג. הרב דדון אמר לנו שהם נהרגו מפני שהוא קילל אותם. למה קילל? מפני שהאבא של הילד היה יו"ר הוועד וניסה להוציא אותו מהמושב. ורפאל בבאי נהרג עם הטרקטור מפני שהסתכסך והעליב את הרב בבית הכנסת. מי שילך נגדו, אמר הרב, אני אקלל אותו והאנשים באמת פחדו ללכת נגדו. פחדו נורא.

פתאום עזב ונסע לצרפת

"אבל הסיפורים עליו הגיעו למשרד הדתות, אבל באמת לא דרך הוועד ופתאום עזב ונסע לחוץ לארץ. נסע לצרפת כמתרים בשביל מוסד תורני באופקים".

מספר תושב אופקים מ.א. שהיה אף הוא בשליחות בצרפת מטעם אותו מוסד תורני: "הכרתי את הרב דדון עוד לפני שהגעתי לצרפת. יש לו לשון חלקלקה והוא מסוגל לעבוד על כל אדם. גם עליך היה מצליח לעבוד. איזו אצלו בבית היתה חינגה שלמה. ויסקי משובח, פירות יבשים שופרא דשופרא. פעם ראשונה יצא לצרפת כמתרים למוסד התורני באופקים. אבל הוא התרים לכיסו יותר מאשר למוסד. איך אני יודע? מצאו אצלו פנקס מסודר מאוד ובו רשום כל כמה שקיבל בתרומות למוסד והסתבר שאת רוב הכסף לא העביר למוסד.

"פעם הלכנו למכולת בעיר קטנה ליד פאריס. בעלת המכולת, אשה גדולה הסתכלה על הרב שהופעתו היתה מרשימה. הסתכלה עליו הסתכלה ושאלה אותו רב יהודי? אז סיפרה לרב דדון שהיא היתה הרבה שנים עם יהודי ושנולד לה ממנו בן. אבל הרבנות בצרפת לא מוכנה לעזור לה ולגייר אותה. תוך שבוע גייר אותה וגם עשה להם חתונה יהודית. כמה כסף קיבל מהם אני לא יודע".

פעם שניה יצא הרב לצרפת מטעם "כולל" באופקים. ואז קשר קשרים עם ד"ר אזולי, יו"ר הקהילה היהודית בליון, או באופן מדויק של ליון. ד"ר אזולי התרשם מאוד מהרב דדון אשר קיבל תפקיד של רב הקהילה, חזן בבית הכנסת של הקהילה ומנהל המתנ"ס הצמוד לבית הכנסת. משכורתו היתה גדולה מאוד ושולמה חצי בחצי על ידי הקהילה ועל ידי הסוכנות היהודית. הוא קיבל מהקהילה דירה של חמישה חדרים. אבל כשנעלמו כספים מקופת בית הכנסת פרץ סכסוך בין ד"ר אזולי לרב דדון ומשכורתו הופסקה. הרב הגיש תביעה משפטית נגד הקהילה. הביא לשופט את החוזה שנחתם אתו והשופט פסק לשלם לו משכורת של שלוש שנים, בהתאם לחוזה.

"כשהיינו בצרפת הראה לי הרב דדון דרכון מרוקאי חדש. שאלתי אותו כיצד קיבל את הדרכון והוא סיפר לי כי פגש מנהל בכיר ב"איר מרוקו", חברת התעופה של מרוקו. מנהל זה התאהב בצעירה יהודיה וביקש מהרב דדון, שהוא איש קודש לעשות משהו כדי שהצעירה היהודיה תאהב את פניה אליו. הרב דדון הכין לו קמיע מקלף. הוא גם פגש את הצעירה היהודיה ואלוהים יודע מה אמר לה. מה שכן אני יודע שהרב דדון קיבל מהמנהל הערבי דרכון מרוקאי חדש ובעל תוקף.

משפחתו ניתקה אתו הקשר

"יש עליו הרבה סיפורים אבל מה שסיפרתי לך זה מספיק. שמע הוא החזיק בכיס הקטן שלו את ראשי המועצות המקומיות והאזוריות בסביבה. הם העריצו וכיבדו אותו. אבל לא רק הם. אם נכנס למנהל סניף הבנק אצלנו, קיבל אותו בכל הכבוד וסידר לו כל מה שביקש. כך היה עם מפקד המשטרה. כך היה עם כולם".

ישראל עמרם המתגורר במסלול מזה 20 שנה מספר: "כשהרב דדון בא אלינו, היינו מאוד גאים בו. היתה לו הופעה והיה מלומד. אם לא היה מתעסק בדברים האלה היה יכול בלי ספק להיות חבר כנסת. היה לו כוח שכנוע לא נורמלי. היה יכול לשכנע אנשים בכל מה שרצה. בלילה היה יכול לשכנע אותך שעכשיו יום. הוא ידע את כל התורה בעל־פה. פה אין דתיים קיצוניים. וכבר סיפרו לך שלא היה אכפת לרב אם נסענו בשבת, או אם משהו עישן בסיגריה בשבת. אבל היו דברים שהפתיעו גם את אלה שבכלל לא דתיים. כאלה שהולכים רק פעם בשנה, ביום כיפור לבית הכנסת. למשל? ביום כיפור. מעל הדוכן בבית הכנסת, התנפל אל האוזן של ששון ושאל אותו: "יש לך בוטנים בשבילי?" ששון סיפר לנו וקשה היה לנו להאמין. אבל אנחנו יודעים ומכירים את ששון הרבה מאוד שנים והוא אף פעם לא אמר דבר שקר.

"האמת, שבורא פחדנו מהקללות שלו. אבל לא רק אנחנו. אחרי שהמשטרה תפסה אצלו חשיש בבית, היא הכניסה אותו למעצר לשבעה ימים במשטרת אופקים. מאז עברו הרבה שנים והוא לא הועמד למשפט על החשיש. למה? לא יודע. תשאל במשטרה. אומרים שהוא איים על קצין התחנה שיקלל אותו. הרב גם התחזה לקצין צה"ל. מאין אני יודע שהוא התחזה? יש אצלנו במושב אלוף־משנה מהמודיעין. ביקשנו ממנו לברר אם הרב דדון קצין בצה"ל. הוא בדק ואמר לנו שדדון לא היה בכלל בצבא".

השמועות באופקים ובמסלול אומרות שהרב דדון נמלט למרוקו והוא עוסק שם במסחר. רעייתו מרים, ארבעת בנותיו ושלושת בניו מתגוררים מזה כשנה בראשון־לציון ואין להם כל קשר אתו.

"מה יהיה על הילדים?"

מאת איתן רבין

בביתה הקטן בראשון לציון יושבת מרים דדון, אשתו של הרב שמואל דדון. האשה נמוכת הקומה ספונה בביתה זה חודשים רבים, ואינה יוצאת. שבעת ילדיה מתרוצצים סביבה, ואינם יודעים איך לעודד את אמם.

בשיחה ל"הארץ" סיפרה מרים דדון: "אני לא יודעת מה לעשות. אין לי כסף, אנשים מאיימים עלי ועל הילדים, אני והילדים לא אשמים במה שבעלי עשה. אני מקווה שאוכל למצוא אותו ושהוא ייתן לי גט. אני לא רוצה להיות עגונה כל החיים. אתמול היתה כאן המשטרה וחיפשו את בעלי, אני לא יודעת איפה הוא. יש לו משפחה בחוץ־לארץ ולי אין שום קשר איתו. אני מנתקת את הטלפון בלילות, הילדים שלי מפחדים. למזלי, הילדים לומדים בבית־ספר דתי והם לא קוראים עיתונים, ולכן הם לא יודעים מה שקרה עם אבא שלהם. בבית־הספר לא מדברים איתם על המקרה, וגם איפה שאני גרה יש שכנים טובים שלא מדברים איתי על הנושא. שלשום נכנס אלי אדם שבעלי חייב לו כסף, הוא התחיל לצעוק ורצה גם להתעסק איתי. התלוננתי במשטרה, אך המשטרה אמרה לי כי האיש התלונן שאיימתי על חייו. לא ידעתי מה לעשות. לא איכפת לי למות, אבל מה יהיה על הילדים?

"המשפחה שלי גרה בנגב והם מביאים לי אוכל, פירות וירקות. אני בטוחה שבעלי יימצא באיזה שהוא מקום ויוכל לתת לי גט. אני לא יודעת בדיוק מה שהוא עשה, אבל זה פגע בי ובילדים. אני חושבת שצריך לשלוח אותו לבדיקה פסיכיאטרית. למה אבל אני והילדים צריכים להיפגע? אין לנו כסף, והחודש הבא אנחנו צריכים לעזוב את הדירה בראשון לציון, שבה אנו מתגוררים בשכר דירה. אני אשה טובה וכל חיי הייתי יראת־שמים. עכשיו אין לי ברירה אלא לצאת לעבודה, כל עבודה, ולהביא אוכל לילדים. אמרו לי שבעלי ברח לחו"ל. אני לא מאמינה; הוא בטח מתחבא באחת הישיבות בירושלים. אני מקווה שימצאו אותו, והוא ישלח לי גט, ויותר אני לא רוצה שום קשר איתו. הילדים שלי יגדלו כמו שצריך ויידעו כי אביהם עבר עבירות, ושאלוהים מעניש אותו היום".

אוניברסיטת חיפה

המרכז היהודי ערבי
המכון לחקר המזרח התיכון ע"ש גוסטב היינמן
כנס בנושא

ארץ־ישראל 1840—1948: אוכלוסיה והגירה

יתקיים בימים ג'—ד' סיון, תשמ"ו, 10—11 ביוני 1986

יום שלישי, 10 ביוני 1986

9.30 מושב פתיחה **גודל והרכב האוכלוסיה**
יו"ר: פרופ' שמעון שמיר
דברי פתיחה פרופ' גד גילבר
מרצים: פרופ' יהושע בן־אריה; ד"ר בוטרוס אבו־מנה; פרופ' ג'וסטין מקרתי
מתדיינים: פרופ' פרד גוטהייל; פרופ' תומס פיליפ

14.30 מושב שני **עדות דתיות**
יו"ר: פרופ' יוליוס שפס
מרצים: פרופ' עוזיאל שמלץ; פרופ' אלכס כרמל; ד"ר דפנה צמחוני
מתדיינים: ד"ר רוברט כהן; ד"ר מאג'ד אלחאג'

17.00 מושב שלישי **נוודים ועירונים**
יו"ר: פרופ' אמנון כהן
מרצים: ד"ר גדעון קרסל; גב' איריס אגמון; פרופ' תומס פיליפ; ד"ר יוסי בן־ארצי
מתדיינים: ד"ר יצחק ביילי; ד"ר רות קרק

יום רביעי, 11 ביוני 1986

9.00 מושב רביעי **עיור והגירה: חיפה בתקופת המנדט**
יו"ר: פרופ' איתמר רבינוביץ
מרצים: מר מחמוד יזבק; מר יוסף ושיץ
מתדיינים: ד"ר שמעון שטרן; פרופ' הנרי רוזנפלד

10.30 מושב חמישי **הגירה אל ארץ־ישראל וממנה**
יו"ר: פרופ' יואל מגדל
מרצים: פרופ' גד גילבר ומר עמוס לוינברג; ד"ר קייס פירו; פרופ' ארנון סופר; פרופ' דוד גרוסמן
מתדיינים: ד"ר רוג'ר אוואן; פרופ' יעקב מצר; פרופ' פרד גוטהייל

15.00 מושב ששי **סימפוזיון: המחקר הנוכחי וההיסטוריה הדמוגרפית של ארץ־ישראל**
יו"ר: פרופ' גבריאל בן־דור
דברי פתיחה. פרופ' יהושע בן־אריה
פרופ' פרד גוטהייל; פרופ' ג'וסטין מקרתי; ד"ר רוג'ר אוואן; פרופ' יהושע פורת; פרופ' עוזיאל שמלץ
דיון
הערות סיום

המושבים יתקיימו באולם המצפור (קומה 30), מגדל אשכול, אוניברסיטת חיפה
כל מושבי הכנס יתנהלו בשפה האנגלית

הציבור מוזמן

להשכרה (לכל מטרה)
1500 מ"ר משרדים
צמוד לכביש גהה
מחולקים, ממוזגים, חניה צמודה
30 קווי טלפון
כניסה מידית
אנגלו — סכסון 286181
אנגלו סכסון זה נכס בשבילך.

למוסד ממלכתי
דרושה בשכירות
דירה בת 2—3 חדרים + טלפון
בעפולה (רצוי בבית בודד)
ללא דמי תיווך
בהצעות נא לפנות למספרי הטלפונים הבאים:
03-205344 ,03-205504

יוגוסלביה לבריאות!

אופיר טורס מציעה לך חבילות בריאות ונופש ל־14 לילות במלונות עם פנסיון מלא, באתרי מרפא נודעים:
"רודוסקה זלאטינה" — $512, "ראדנצי" $507,
"מורבסקה טופליצה" — $519, כולל טיפולים, התעמלות, אמבטיות ועוד.
פרטים מלאים במשרדי אופיר טורס.
אופיר טורס
• תל־אביב • בן יהודה 32 טל' 209777, 280025
• ירושלים • אגף מלון המלך דוד טל' 222777
• חיפה • דרך העצמאות 56 טל' 673011

קרן קיימת לישראל — רשות הגנים הלאומיים — מועצה אזורית מרחבים

גן לאומי אשכול

החל מיום חמישי 12.6.86 ה' בסיון תשמ"ו
תהיה הכניסה לגן כרוכה בתשלום דמי חניה כדלהלן:

רכב נוסעים פרטי	3 ש"ח
מיניבוס	11.25 ש"ח
אוטובוס ומיולית	22.50 ש"ח

בריכת השחיה עדיין לא נפתחה. על מועד הפתיחה תפורסם הודעה.

האוניברסיטה העברית בירושלים — המכון לארכיאולוגיה
החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה

במלאת שנתיים לפטירתו של פרופ' יגאל ידין יתקיים ערב עיון שיוקדש למחקרים העוסקים במפעל החפירות במצדה

דברי פתיחה — **פרופ' יגאל שילה** – ראש המכון
ד"ר אהוד נצר — שלבי בניה במצדה
ד"ר גדעון פרסטר — הארמון הצפוני במצדה ומקומו באמנות ובארכיטקטורה ההלניסטית והרומית
פרופ' יעקב משורר — ממצאים נומיסמטיים מיוחדים במצדה
ד"ר חנה כותן — יין להורדוס
מר יוסף אבירם — מפעולות קרן ידין

יום שלישי, ג' בסיון תשמ"ו (10.6.86) בשעה 5 אחה"צ באולם ההרצאות של המכון לארכיאולוגיה בהר הצופים.

صكنا من الأجل

صكنا من الأهل

תרבות וספרות

כל אדם הוא אדיפוס

אדיפוס המלך וסופוקלס
מבחר מאמרים בעריכת דבורה גילולה

יצירה ויוצרה — סדרת ספרים בעריכת מנחם ברינקר, בית הוצאה כתר, ירושלים, 260 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

בין יצירותיו של מרסל פרוסט מצויה מעין כתבה עיתונאית משונה בשם "רגשי אהבת־בן של רוצח הורה", שבה מגולל הסופר פרשה שאירעה בתחילת שנת 1907 בפאריס, כשאחד מבני מרום החברה, אדם נעים ורך־מזג, רצח באכזריות את אמו האהובה והתאבד תוך ניקור עיני עצמו. פרוסט, שהכיר קצת את הרוצח ועמד עמו בקשרים רופפים אחדים, מנסה לעמוד על הסתירה הנוראה שבין האיש ואורחותיו החברתיות ובין המעשה שעשה, להדגיש במיוחד את רגשי אהבת־הבן שבהם הצטיין, ובכלל "לאוורר את הדר הפשע באווירה שכימית זו, להראות שהמעשה (הרצח) היה בדיוק אחת באותן דראמות יווניות שהעלאתן היתה טכס דתי". במהלך הרשימה נדרש פרוסט גם לדוגמת אדיפוס ובצטט בהרחבה מן המחזה של סופוקלס. שבע שנים לאחר שתיאר פרויד את "תסביך אדיפוס" בספרו "פשר החלומות" (למעשה יותר משבע, כי ספרו של פרויד הופיע בשנת 1899, אך תוארך על ידיו לשנת 1900, לסמן בכך ביתר שאת את היותו "פותח תקופה"), הגיע כמעט לידי ניסוחו גם הסופר הצרפתי הגדול שלא יכול היה לדעת דבר על ספרו של הרופא הוינאי. שניהם, בבקשם הסבר לתופעות משונות שנקרו להם בחייהם המקצועיים או החברתיים, נדרשו לדוגמת הדראמה היוונית מן המאה החמישית לפנה"ס.

לקראת סוף רשימתו — ובאורח המקרב אותנו לדיון בעולם־הפרשנות של "אדיפוס המלך" יותר מאשר אל המחזה עצמו — מבקש פרוסט להחיל את מסקנותיו ביחס ל"אווירה הסמימית של הדר־הפשע" על כולנו, על כל בני־אדם באשר הם. אילו הבנו — הוא אומר — כמה אנו רוצחים את הורינו ביסורים שאנו מביאים עליהם, היינו גם אנו (כמו גיבור הפרשה הנידונה וכמו אדיפוס) טורפים את נפשנו בכפנו עם בוא ההבנה. רצח־ההורה הממשי נעשה כאן כבר למשל. מקרה אדיפוס עובר, אם לנקוט לשון של הרופא הוינאי ביחס למסקנת הסופר הפאריסאי, תהליך של סובלימאציה, ואילו המחזה "אדיפוס המלך" — האם הוא זוכה בעקבות המשלות הללו או שמא שכרו יוצא בהפסדו? על שאלה זו מסייע לנו לענות כרך המאמרים המונח עתה לפנינו.

דומה שמאמרים רבים בקובץ, אלה העוסקים בהיבטים השונים והמשונים של סופוקלס ומחזהו הזה המיוחד, נדרשים לבעיה זו של האוניברסאליות האפשרית של "אדיפוס המלך", מאשרים אותה או גם סותרים אותה, לעתים בחריפות. נדמה שאלה כמעט בתי אספקלות כלליות של מחקר "אדיפוס המלך". בראש האוניברסאליסטים צריך לציין, כמובן, את פרויד. כאשר כמעט ביסוד תורתו, שביקש לחולל בה מהפכה גמורה באורחות החשיבה המודרניים, העמיד מצב מתוך דראמה קדמונית, תרם פרויד יותר מכולם לראיית אדיפוס בבחינת כל־אדם, ובעקיפין לראיית עצמנו שאין משלה של המחזה הזה כהשתקפות הכללית שלו, היותו הד מידי לתשוקותינו העמוקות ביותר, אם גם המודחקות ביותר. "לפנינו כאן אדם", אומר פרויד, "שבו נתגשמו משאלות ילדותנו המוקדמות". והדברים ידועים, אלה הדברים שהעמידו את "אדיפוס המלך" במרכז הרגישות של המאה העשרים (ובמושג "רגישות" אני מכוון, כמובן, להרבה יותר מספרות או תיאטרון). אין זה משנה שזמן לא רב לאחר שכתב פרויד את דבריו, הם תורותיו הגו להתפרסם ותהילה, החלו לקום מלומדים והגים, שהתקלסו בר־עיוניו של הרופא הוינאי. האנתרופולוגים, מאז מאלינובסקי, הרבו במיוחד להתקלס באותו "תסביך אדיפוס": באסופה העברית מייצג את המתקלסים הללו ז'ף ורנאן, שאינו מתקשה לשים את השקפת פרויד על המחזה ועל אדיפוס עצמו כעפרא דארעא, במאמרו "אדיפוס בלי תסביך".

סופוקלס: חירות־הסמיבבם

אך גם א"ר דודס, זה חוקר היוונות שהוא מחבר המאמר המעולה ביותר המובא בתרגום באסופה העברית, "על אי־הבנת של אדיפוס המלך" — הריהו אנטי־אוניברסאליסט. לא בכדי היה דודס אחד המלומדים הקלאסיים הלא־רבים שנתרשמו רושם רב מתורת־פרויד בכלל וראו בה כלי לגישה חדשה בתכלית לתרבות היוונית (בספרו "היוונים והאירראציונאליות"). גם במסה שלפנינו הוא רחוק מן ההתקלסות האופנתית (בחוגי הפילולוגים) בפרויד ובתורתו. אין הוא מקבל בדיוק את המסקנה הפסיכולוגית המסויימת שהסיק פרויד מן המחזה היווני, אך את בסיסה של המסקנה הזאת הוא מאמץ לו, באמרו, כי "מבחינה מסויימת אדיפוס הוא כל אדם, וכל אדם הוא אדיפוס בכוח". יתר על כן: הוא מייחס השקפה אנטיאוניברסאליסטית זו לסופוקלס, על פי סודי הסיום המהוללים (והבעייתיים מכל הבחינות) של המחזה, המדברים על הצורך להכריע בדבר אושרו של בן־תמותה רק לאחר שזה כבר מת. כאן ראוי להעיר, שגם פרויד נטה ליחס הרבה מסקנותיו שלו כבר לסופוקלס: הרי בכלל הוא דימה את מלאכת חשיפת האמת במחזה למלאכת הפסיכואנאליזה. אדיפוס הוא בעיניו הפסיכואנאליטיקן הראשון, המבצע את האנאליזה העצמית הראשונה. דודס אינו רחוק, כמדומה, מן התפיסה הזאת. "בעיני", הוא כותב, "אדיפוס הוא מעין סמל לתבונה האנושית שלא תנוח ולא תשקוט עד שתפתור את כל החידות..."

גם בידי האנטי־אוניברסאליסטים, אלה המצביעים על ייחודו המוחלט של המחזה הזה, אף בקרב מחזותיו הידועים של סופוקלס, כמה קלפים טובים. באסופה שלפנינו מייצג את האסכולה הזאת באורח הבוטה ביותר מאמרו של א"ג"א וולדוק "דראמת הדראמות: אדיפוס המלך" (מתוך ספרו של וולדוק "סופוקלס הדראמטורג"). גם ורנאן, חוקר־המיתוס הצרפתי הנודע, מייצג את העמדה הזאת במאמריו שבאסופה. וכן אפשר לצרף למייצגי העמדה הזאת את ד. ביין במאמרו "מעמד שלא הובן כראוי ב'אדיפוס המלך'". לא ייפלא שדווקא חוקריה המפציפיים מאוד של הטרגדיה היוונית, של המיתוס היווני, הם הנוטים להיות האנטי־אוניברסאליסטים. (דודס, כאמור, ככל שהיה חוקר מלומד מאוד של ספרות יוון, נקט בכל דרכו גישה יוצאת־דופן, לעתים לא־מקובלת על עמיתיו באוכספורד).

אכן, זה טבעי: חוקרים אלה, המודעים טוב יותר מן האחרים לייחודו של העולם היווני, הם הנוטים יותר מכולם להתקומם נגד הפרשנות האוניברסאליסטית, זו המזהה את אדיפוס עם כל אדם, זו המתעלמת בהכרח מן ההקשריות המהודקת כל כך של המחזה הסופוקלאי. הרי לכאורה אין עוד ז'אנר הרחוק מאתנו, ז'אנר שיכולתנו להבינו כבתינתנו קשה לנו, כמו הטראגדיה היוונית. אפילו מתוך הז'אנרים הקלאסיים האחרים הטראגדיה היא הקשה ביותר לדיוק של בן המאה שלנו. כיצד להבין סוג ספרותי זה שכל כולו בנה של אתונה של המאה החמישית? את הדראמה כטקס דתי מיוחד? אפילו אריסטו, כפי שמציין אחד מבעלי המסות בקובץ, "יכול היה 'לסכם' את הטראגדיה ב'פואטיקה' שלו (ולהעמיד את "אדיפוס המלך" כמופת המושלם של הז'אנר) רק משום שהוא חי כבר לאחר שהטראגדיה תמה לגווע". כיצד נוכל, אם כן, להבינה אנו, המרוחקים וכו'. כך טוען האנטי־אוניברסאליסט, ובדומה לוולדוק יוחזה את כל תילי הפרשנויות האנאכרוניסטיות שנערמו על פני "אדיפוס המלך". וולדוק זועם על "עוד דרך להגניב משמעות לתוך 'אדיפוס המלך'", הוא מתקלס בכל ניסיון "להוכיח שהיצירה היא באמת יצירה אוניברסאלית". הרי לא היא, טוען וולדוק: "אדיפוס הוא פלאתבל יוצא־דופן; בגורלו המיוחד הוא זר ומוזר". הוא מקדיש את מאמרו לאימות משפט הפתיחה שלו: "השירות הטוב ביותר שיכול המבקר לעשות למחזה 'אדיפוס המלך' הוא להניח לו ולא לנגוע בו כלל".

בכן, בלי משמעות? אבסורד מוחלט? (אלא ש"אבסורד" היא כיום גם קטגוריה של משמעות). דודס מזכיר את סמיואל בקט בתחילת מאמרו המזהיר, [illegible] "מחזה שאין שני לו" [illegible] לו' אף שבכוחנו לעזור לו אנו פוגעים בו". ז'ף ורנאן, במאמרו [illegible] המעולה שלו (המובא כאן מן הנוסח האנגלי) על "דו־משמעות והיפוך: על המבנה החידתי של אדיפוס המלך", כותב על הצורך "להבין את המשמעויות המגוונות שעודדה (הדראמה "אדיפוס המלך"), או ליתר דיוק, להבין כיצד יכולה היתה להתאים למשמעויות המגוונות רבות כל קהל" — ובכל מאמרו הוא מצביע על צורת ההיפוך האופיינית ל"אדיפוס המלך", המאפשרת להטעינו בכל המשמעויות שבעולם. לגבי "אדיפוס המלך" הכל נכון והכל לא נכון באותה מידה.

כל אלה פאראדוכסים נאים, לא נמנעים. על דרך המכתם אפשר לומר ש"אדיפוס המלך" הוא ספינקס המחכה לאדיפוס שלו — וכל קורא, או כל צופה, הוא האדיפוס של המחזה. אכן, חשוב לזכור ולהזכיר שמחזהו של סופוקלס נועד לבמה, וד. ביין מתרץ הרבה מסתירותיו בהיותו אחת מאותן היצירות, "שנכתבו בראש וראשונה כדי להיות נראות ולא נקראות". טוב על כן שהאסופה העברית נפתחת במאמרה של העורכת עצמה על "מבנהו הארגוני של התיאטרון ביוון העתיקה". מעטים המחזות שראוי לזכור ביחס אליהם את ההקשריות התיאטרלית־ההיסטורית שלהם כמו "אדיפוס המלך". זהו יסוד העמדה שקראתי לה אנטי־אוניברסאליסטית. אלא שיוון, הטראגדיה היוונית בפרט, לימדה אותנו סוג פאראדוכסאלי של אוניברסאליזם, שאפשר היה לכנותו אוניברסאליזם לוקאלי, אלמלא היה ריבוי המלים הלועזיות במשפט כזה הופך אותו לאמירה כמעט־מגוחכת, שלא לומר פארודית.

עלינו להתברך בכרך חדש זה של הסדרה "יצירה ויוצרה", כשם שעלינו להתברך בסדרה כולה. קשה להפריז בערכם של כרכים כאלה לוידיעו של הקורא העברי לעולם האוראות בקדימינו. כאשר הווידודים הללו נערכים מסביב ליצירה קלאסית קתקרטית, ערכם עולה פי כמה. נדמה שביחוד חלים הדברים על האסופה הזאת על המחזה הישן החדש ביותר, האוניברסאלי והאנטי־אוניברסאלי ביותר של הספרות והתיאטרון העולמי. דבורה גילולה בחרה בחירה מעולה מתוך הדרי הפרשנויות שהוליד המחזה והציגה אותו מכל צדדיו, כמדומה, כשהיא מיטיבה להציג עמדות שונות ואף מנוגדות (ואף מתפלמסות־ביניהן) של מיטב חוקרי הדראמה היוונית בעולם האנגלו־סאכסי. וכאן מקומה של הערה ביקורתית שאמנם חלה גם על כרכיה האחרים של הסדרה, אך הבולטת כאן במיוחד. כמעט כל החומרים בכרכים אלו — ובאסופה שלפנינו כולם עם יוצא מן הכלל האחד (ז"פ ורנאן) — באים מתוך עולם הביקורת האנגלו־סאכסית. הנה זו אחת ההחמרויות, הגדירות כל כך בתרבות העברית, להודיע את הציבור לחוקרים בני תרבויות אחרות. בתחום חקר סופוקלס, למשל, הגדילו לעשות, גם במאה הזאת, הגרמנים. פרק מתוך ספרו של טיכו פון וילאמוביץ (בנו של וילאמוביץ הגדול) "הטכניקה הדראמאטית של סופוקלס" — שהוא ספר יסוד של מחקר סופוקלס במאה הזאת — או הפרק על אדיפוס מתוך ספרו של קארל ריינהארדט "סופוקלס" (שהיה לוידי־לגגס כינה אותו "הספר הטוב ביותר שנכתב על המשורר") היו מקנים לאסופה ממד נוסף.

על־כן כפולה השמחה על הכללת שני המאמרים של ורנאן, נציג האסכולה הצרפתית של חקר־המיתוס מבית מדרשו של לואי ז'רנה (שכך יש לשעתק את שמו לעברית, ולא "להאים ג'רנט" ככתוב בעמוד 216) המהווים חריג במקשה האנגלו־סאכסית. אלא שיפה כתבה העורכת בדברי־הפתיחה שלה: "החומר רב כל כך עד שניתן היה להכין מבחר שכמותו עליו עוד קבצים אחדים, [illegible] פחות מזה שבידיכם" — וממילא ראוי לחדול מן הקובלנות על האין ולהתברך במה שיש, אוסף מגוון ומעניין, הערוך בקפידה רבה ומתורגם לעילא.

מות, אהבה, חרדה

אדווארד מונק: משיכה, 1896

אדווארד מונק, מוזיאון תל־אביב, שדרות שאול המלך

מאת נסים מבורך

"אלוהים בנו ואנו באלוהים. אור־בראשית נמצא בכל והלך בעקבות החיים... המוות הוא מעשה־האהבה של החיים. הכאב הוא ידיד־השמחה". בדברים אלה של מונק ספוגות כל עבודותיו של צאראדיקינגים קודר זה. היגון האיר אצלו, כמדומה, לא פחות מאשר שמחתו. מה שנבע אולי מתוך השקפת־עולם, או ליתר דיוק, מתוך תחושת־עולם אנטי־פיזיקאלית שלפיה האור הוא היעדרו של החושך ולא להיפך.

מתוך מאה וחמישים הדפסים של מונק, שנתרמו למוזיאון תל־אביב על־ידי צ'ארלס ואוולין קרמר מניו־יורק, [illegible] בהתחשב בערכיותם של המוצגים ובהיקפם של האוסף, שבו יכול אף המוזיאון של אוסלו להתקנא.

אדווארד מונק (1863—1944) בן נורווגיה, נחשב לאחד מאבות "האכספרסיוניזם הגרמני", אותו זרם אמנותי נודע, הבעתי־המודגש ואפל, אשר חבריו, כגון אמיל נולדה, הציבו נדבך חשוב בתולדות האמנות המודרנית.

מונק נטה לדרכי התבטאות עגמומיות כאלה לא רק בהשפעת לילות החורף הארוכים והשמים המנוכים של ארץ מולדתו, אלא גם בעקבות מותם של בני־משפחה קרובים שלו בעודו ילד, וכתוצאה מתחלואיו שלו־עצמו אשר, אגב, לא מנעו ממנו להאריך ימים אל מעבר לגיל־גבורות. מקורותיו היו ספרותיים, לכאורה, וגמנו עמהם פיגורות מונומנטאליות, כגון ניטשה וסטרינדברג. ברוח זו הוא אף בחר לאייר את "פרחי־הרע" לשארל בודליר, וזה בעת שהותו בפאריס בסוף המאה שעברה. בפאריס אף נחשף הפוטנציאל הגראפי שבו, וזה מתוך היכרותו־מקרוב עם הליתוגראפיות של טולוז־לוטרק ועם חיתוכי־העץ של פול גוגן. עם זאת איזו מיסטיות עוטפת הדמה והמהפכה, גלית ומתקרבת בנוסח וויליאם בלייק, ניתנת לאיתור באמנות מעבודותיו, שיש בהן יותר משמץ של ראליגיוזיות אישית.

הטכניקות [illegible] ספק־משורר־ספק־צייר [illegible] וכל המחיצות שטן מקימות, מטבען, בין הרגשות היצירתיים לבין התוצאה, דומה שטן מתפוררות, במקרה שלו, לאבק. הדברים אמורים אף לגבי אותם מקרים שבהם חידש מונק חידושים מקצועיים, כגון חלוקת לוחות־עץ של הדפסיו לארבעה רבעים, שגוונו, כל אחד מהם בנפרד, בצבעים שונים לפני חיבורם מחדש, מה שאפשר לו לכלול, בהדפסה יחידה, גאמות קולוריסטיות עשירות, אם גם מאופקות, בדרך כלל.

"ערפד", "בר־האפר", "אפר ונשיקה", "מלאנכוליה" ו"הצעקה", שהיא, אולי, הנודעת שביצירותיו, אלה וכיוצאים באלה הם הנושאים שלהם נזקק אדווארד מונק, על פי נטיותיו הטבעיות והנרכשות. הם אשר מצדיקים את השם שניתן לתערוכה מעלה זו: "מוות, אהבה וחרדה".

אהרן מגד / אותיות קטנות

הבאנאליות של הסבל

62 שנה למותו של פראנץ קפקא

קפקא הוא מן הסופרים שהקורא אותם אינו יכול להפריד בין היחס ליצירתם לבין היחס לאישיותם. אפשר לקרוא את טולסטוי, את בלזאק, את תומאס מאן, את פוקנר, מבלי שתתעורר סקרנות לדעת מיהו הסופר העומד מאחורי המסופר — אלא אם כן אתה חוקר ספרות, או שמזדמנות לידך ביוגראפיות שלהם ואז אתה מקשר בין יצירת הסופר ואישיותו (קישורים שבכינים מאוד לעתים קרובות, כמו ביחס לטולסטוי, או לגוגול). מבחינה זו, נמצא קפקא בחברה אחת עם סופרים כמו פרוסט, מלקולם לאורי, וירג'יניה וולף, ברנר וגנסין אצלנו או עם ואן גוך בציור, עם מאהלר במוסיקה, ועם המשוררים הלירים, ששיריהם הם בבואה לאישיותם. גם מי שלא קרא את הביוגראפיה של קפקא, את יומניו, את מכתבו אל אביו, את מכתביו האינטימיים אל פליצה באואר, אל גרטה בלוך, אל מילנה — חש את הנוכחות האישית שלו בכל סיפור וסיפור. את המצוקה הנפשית ואת הלחץ שהולידו אותם, וזה על אף העובדה שרובם הגדול אינם כתובים בגוף ראשון. על־אחת־כמה־וכמה כשאתה קורא את כל התעודות הללו, החושפניות עד כדי התאכזרות־עצמית, ואז אינך יכול לעשות הבדלה בין יוסף ק. של "המשפט" ו"הטירה", בין קארל רוסמן של "אמריקה", גרגור סמסא של "מטמורפוזיס", גיאורג בנדמן של "גזר דין", או אמן התענית — לבין פרנץ קפקא.

אליאס קאנטי, בספרו "המשפט האחר של קפקא" — עשה את עבודת הקישור הזאת, ההקבלה וההרכבה, בין האירועים בחייו של קפקא, המתועדים בפרטי־פרטים במכתביו אל פליצה וביומנו, ובין העלילה המתרחשת ב"המשפט", שהוא החל בכתיבתו באוגוסט 1914, מיד לאחר "המשפט האחר" שנערך לו על־ידי משפחתה של פליצה וידידתו גרטה בלוך, על הפרת הסכם הנישואין ביניהם. קאנטי מראה איך עלילת הספר היא הלבשה סוריאליסטית של השתלשלות אירועים ויחסים מציאותיים, כשהגיבור, יוסף ק., מגלם את כל התסביכים, הפחדים והביעותים, שעליהם התוודה קפקא במכתביו.

קישור דומה לזה אפשר לעשות בנקל בין "המכתב לאבא" — אותה תעודת־נופת מדהימה בעוצמתה, בכינוי הבהירות והאשמה שבה, הזעם, הכאב והניתוח העצמי. בין הסיפורים "גזר־דין" ו"מטמורפוזיס". היחסים בין גיאורג בנדמן ובין אביו ב"גזר־דין" — הם אותם יחסים עצמם שבין פרנץ קפקא ואביו, המשתקפים מן המכתב, אלא בחזקה של סיוט. כאן וכאן האב הוא רודן עריץ ובעל גוף של ענק, שאיננו נותן אמון בבנו ומשפיל אותו; כאן וכאן הבן מתבטל בפני אביו, מתנצל בפניו על עצם קיומו ומקבל את גזר־דינו; כאן וכאן האב מתנגד לאירוסי בנו — במציאות, עם פליצה באואר ובסיפור עם פרידה ברנדנפלד (שראשי־התיבות של שמותיהן שווים), וכאן וכאן הוא מנמק את התנגדותו באותם נימוקים אבסורדיים הנוגעים ללבושה. ב"מטמורפוזיס" — כל מערכת היחסים בין גרגור סמסא החרק ובין בני משפחתו, היא אותה מערכת המוכרת לנו מן "המכתב לאבא" ומהמכתבים אחרים — בחזקה גבוהה יותר, מועצמת יותר, סוריאליסטית.

כל הזיקות וההקבלות האלה יש בהן עניין רב מבחינת הבנת המערך הנפשי של הסופר שנתן לעולם יצירות מוזרות כאלה שלא היו כדוגמתן לפניו. אולם עניין רב יותר יש בהתבוננות בפלא המתחולל בתהליך הזיקוק והזיכוך של חומרי־המציאות הביוגראפיים "העכורים" הללו ליצירה אמנותית בעלת משמעות כלל־אנושית כה גדולה, שהפכה כמעט למיתוס; עד כדי כך, שאנשים בכל קצות עולם שלא קראו מימיהם סיפור של קפקא, מדברים על "מקרה קפקאי", על "השתלשלות עניינים קפקאית", או על "עולם קפקאי". (ואגב, קפקא עצמו משתמש בביטוי "קפקאי" במכתבו אל אביו, לציין את תכונותיו המנוגדות של האב, המנוגדות תכלית ניגוד לתכונותיו שלו, הרואה עצמו כיורש תכונותיה של אמו, שהיא ממשפחת לוי).

אפשר לעקוב אחר תהליך זה בקריאה השוואתית: קפקא, במכתביו הרבים והארוכים לפליצה ולמילנה — מגלה את עצמו לפניהן כאדם הראוי למיאוס, פיזית ונפשית כאחד. "גם יומיים לא תוכלי לחיות אתי" — הוא כותב לפליצה — "סוף־סוף את בחורה חוקקה לגבר, לא לתולעת עפר רפוסה כמוני". בלהיטות מאזוכיסטית הוא מתאר את רזונו, את חולשתו הפיזית, את ההיפוכונדריה שלו, את רגישותו המופרזת לרעשים, ריחות, אוויר מוחנק, מאכלים מסויימים, תרופות; את רתיעתו מקרבת אנשים תשים, היסוסיו ושתיקותיו בחברה, סלידתו מבני משפחתו. פחד האחריות כלפי הבריות — אלה הם, לדבריו, רגשותיו העמוקים ביותר. הנישואין — נראים לו כגרדום, חיי משפחה — כסיוט, ולעולם לא יוכל להיות בעל לאשה או אב לילדים. כל כוחו בכתיבתו, וכתיבה זו תובעת להיעשות בבידוד גמור, "חדר לפנים לחדר בתוך מרתף עמוק, נעול" — כפי שהוא מתאר את אידיאל המגורים שלה. האוכל יובא לו אל הדלת בקצה המסדרון המקומר, והוא, בדד לוק, רק יקום משולחנו ויקח אותו אליו. הסופר הקרוב לו ביותר הוא גריל־פארצר הוינאי, בן המאה ה־19, שגם הוא, כמוהו, היה שרוי בדיכאון עמוק, ספקן, חסר ביטחון־עצמי, חסר כוח־החלטה, ושגם הוא, כמוהו, נמנע מלשאת את האשה שאהב. מסיבות דומות לאלה, של היחס לנשים ולנישואין, הוא חש קרבה יתרה לקלייסט, לקירקגור, לפלובר.

אבל יוסף ק., גרגור, גיאורג, קארל וכו' — עם כל דמיון־התכונות הרב שיש ביניהם ובין הדימוי־העצמי של קפקא — הם דמויות בעלות ממדים מיתולוגיים, ארכיטיפיים, שחולשותיהם, חוסר־האונים שלהם ומר־מיהם הנפשיים, מקרינים עוצמה בלתי־רגילה. הם אינם מעוררים מיאוס או סלידה, אלא — אמפאתיה.

מהו סוד האמפאתיה הזאת? סוד ההזדהות של קוראים מכל רחבי העולם, מכל התרבויות, עם גיבורים אלה?

הסבל האנושי הוא הנושא. הסבל הוא נושא נצחי בספרות, כמובן; אין סופר גדול שלא העמיד אותו במרכז יצירתו. אבל סבל זה בנוסח קפקא — שונה מכל מה שתואר לפניו. הוא סבל בלתי־הרואי, ללא מחאה, ללא התרסה כלפי אלוהים. ירמיהו, איוב, המלך ליר, גיבוריו הסובלים של דוסטוייבסקי, גם גיבוריהם של סארטר וקאמי — הווייתם או דבריהם צועקים חמס כלפי ההשגחה, כלפי סדרי החברה, כלפי מוסכמות של מוסר, ומצעקתם פורצת התביעה לשינוי הגורל. גיבוריו של קפקא — אין להם אל מי לצעוק, כי הם חיים בעולם ללא אלוהים ומרוקן ממוסכמות מוסריות. נשלטים בו — הכוח הרודני מחד גיסא, וההשלמה עם השפלה מאידך גיסא. כנגד גזר הדין, שאין לו משמעות מוסרית — קיימת קבלת הדין, שגם לה אין משמעות מוסרית. כפראפראזה על מטבע לשוני שטבעה חנה ארנדט, שדיברה על "הבאנאליות של הפשע" — אצל קפקא אנו מוצאים את "הבאנאליות של הסבל".

להוויה זו, של הסבל לא כמאורע חד־פעמי, לא כמאורע יוצא־מן־הכלל, גם לא כגורל המוקד אנשים — כעונש או כאסון, כמו במיתולוגיה היוונית או בסיפור התנ"כי — אלא כחלק מהווייתו הנצחית של "כל־אדם", ובחיי יומיים, סבל שאין לו גאולה — קפקא נתן ביטוי שאין דומה לו לעוצמה בספרות, בשילוב הנדיר, שלא־יאמן כמעט, של זוועה ואירוניה. מבחינה זו הוא הקדים את דורו, הוא סופר של המחצית השנייה של המאה־העשרים, שראתה לא רק את התמוטטות הסמכות הדתית, אלא גם את התמוטטות הסמכות של האידיאלים החברתיים והמוסריים־ההומאניים. מכל זה, לפי קפקא, הוא ללחם־החוק שאנו אוכלים בוקר וערב. כל השאר — כל כה שמותנה לו — הוא פאראדוכסים בלבד. הטירה שק. מנסה להגיע אליה ולא יגיע לעולם — היא, למעשה, ריקה. לא רק שאין בה השר, אלא שאין בה גם אלוהים כביכול. הפאראדוכס הוא אוניברסאלי. או כמו שכתב קפקא ביומנו, כארבע שנים לפני מותו: דרך הגיהנום של המידות־הרעות אנו מגיעים אל הגיהנום של המידות־הטובות.

פראנץ קפקא ופליצה באואר: "חדר לפנים חדר, בתוך מרתף עמוק, נעול..."

העורך: אברהם רמון

קטנוניות גרוטסקית

חפצים, מחזה
מאת א.ב. יהושע
הוצ' שוקן, ת"א, תשמ"ז

מאת אריה זקם

במחזה הזה מצליח א.ב. יהושע להמחיש, בדרך תיאטרלית מאוד, את האובססיוויות הבלתי־תבוניות ואת הקטנוניות הגרוטסקית שהן, כנראה, תופעה כלל־אנושית בתגובתנו על מות האנשים הקרובים לנו

יהושע: תחושת אבדן

ביותר. אני מניח שאילו היינו ראציונאליים יותר מכפי לנו, היינו אולי מצטערים על שהנפטר לא יזכה שוב לאכול אבטיח קר בקיץ, לא ישמע שוב קונצ'רטו לפסנתר של מוצארט, לא יעשה בגוף אשה כבשלו וכו' וכו'. והיינו אולי גם שמחים על שהנפטר השתחרר סוף סוף מן התפלות המטרידה של חיי היומיום ומתחלואי הגוף והנפש של הזקנה. תחת זאת, אנו הופכים כנראה שבויים בידי אימה תהומית שאינה מוצאת לה אובייקט ראוי בעולם החיצון, ותחושת האובדן שלנו הופכת למין שיגעון של היתפסות־לקטנות. איני מכיר בספרות תיעוד מוצלח יותר של התופעה המבהבת הזו, שהיא בשבילי (כמו גם בשביל עמיחי, זך וברנשטיין) זיכרון אישי, טרי ומכאיב.

שם המחזה מצביע על הדימוי הבימתי המרכזי שלו, המקנה לו את אחדותו העלילתית והסמלית. החפצים חסרי הערך שהאם מנסה להעביר בכל כוחה לבני משפחתה, מגלמים היטב (בהשפעת בקט?) את קטנות־הקומה האנושית במצבים קיצוניים כאלה. העברית של המחזה אמינה יותר מאשר בכמה וכמה דברי במה שכתב יהושע בעבר. מלבד מעידות לשוניות קלות פה ושם, כגון חזרה לסמיכות המפרותית "ביתתי" במקום "הבית שלי" וכו', הרי העברית שבפי הדמויות טבעית ומשכנעת, כלומר תופסת את השפה שבה מדברים אנשים כאלה "בחיים". הבלבול הנפשי של שתי הדמויות המרכזיות, האלמנה והבן, מעוצב ביד אמן. שניהם, כל אחד על פי דרכו, נקלע למערבולת של אשם לארמונע. אייסולה להתאבל על מות האב האגואיסט כמעט אוטיסטי: מרוגנותה של האם מוצאת לה מקבילה מושלמת באמביוולנציה האקרקית הגלענית של הבן. נושאי התעניינותם הפסוודו־אינטלקטואלית של הבן והבת — קפקא וניטשה — אינם מקריים. שניהם תורמים למהימנות האטמוספירית שבה משורטטות הדמויות והיחסים ביניהן, ללא חמלה. עולבן הרוחני העלוב של הדמויות האלה מזכיר הן את הריקנים הריאליסטיים של יעקב שבתאי והן את הקריקטורות של חנוך לוין.

הנה קטע של דיאלוג אופייני. "האם: תראה את המטרייה הזאת... עזרא: היא שבורה... האם: זה קונה דבר. אתה מתקן כאן, והיא חדשה... עזרא: לא רוצה אותה. האם: אתה מתחיל להתעקש כבר... עזרא: אני לא מתעקש. האם: תחשוב על זה. עזרא: לא רוצה לחשוב על זה אפילו. האם: אז מה עם הכסא? עזרא: איזה כסא? האם: שאתה יושב עליו. אתה לא רוצה לקחת אותו? תחשוב ותגיד מחר. אם אתם לא רוצים אני אמכור אותו בקלות... עכשיו, כאן יש קופסה של משחות נעלים חדשה... ויש כאן שני מוחים של 'דיבצל'. תיקח אחד, ואחד תיתן לאחיך..."

לא ראיתי את הצגת "חפצים", אך נראה לי כשקראתי את המחזה שרפליקות באנאליות־לעילא כאלה עשויות להפוך בפי שחקנים מוכשרים למטעמי־במה.

המחזה של יהושע הוא ללא ספק תוספת חשובה לאוצר המצומצם של מחזאות עברית מקורית.

פרסי ברנשטיין לביקורת ספרותית

בפרס ברנשטיין לביקורת ספרותית במוספים הספרותיים של העיתונות היומית זכו השנה אריה זקם, א.ב. יפה ורות שנפלד. פרס הוקרה מיוחד יוענק לעלי מוהר. עם חבר השופטים נמנו זיוה שמיר, דוד גלעדי ואלישע פורת.

אריה זקם זכה בפרס בעד מאמריו ב"תרבות וספרות" ב"הארץ" על שירת אורי ברנשטיין ויהודה עמיחי. "ארוס נכבע לטאנאטוס" הוא המאמר על ספרו של אורי ברנשטיין "שירים נבחרים", ו"משורר של התפעלות" הוא המאמר על ספרו של יהודה עמיחי "מאדם באת ואל אדם תשוב".

א.ב. יפה זכה על תרומתו לביקורת הספרותית החדשה בעיתונות היומית ועל מאמרו ב"על המשמר", "אתגר הביקורת התרבותית" על ספרו של נסים קלדרון "פרק קודם".

רות שנפלד זכתה על מאמריה ב"משא" (מוסף הספרות של "דבר"): "שהחיבוק מתוכם" על ספרם של יונת ואלכסנדר סנד "נקרא לו ליאור"; "בריחתו האחרונה של מסמר" על ספרו של מתי מגד "מס (שם שאול)"; "עשים כלוזמה בלשון" על ספרו של דוד גרוסמן "עיין ערך: אהבה".

פרס ההוקרה לעלי מוהר יוענק לו על רשימתו ב"תרבות וספרות" ב"הארץ" "שירה של פרידה", על ספר השירים של אמיר גלבע "הכל הולך, שירים".

הטקס ייערך ביום פתיחת שבוע הספר העברי, יום ד' (18.6) ב־7 בערב בבית עיריית ת"א, כיכר מלכי ישראל, קומה 12.

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מקור

כתם של שקט, קצרצרים
מאת יוסל בירשטיין
"הספרייה", הוצאת הקיבוץ המאוחד, ספרי סימן קריאה והוצאת כתר, 1986, 240 ע'

"רק קורא תמים יראה בכתם של שקט' אוסף של אנקדוטות", פותח מנחם פרי את דברי ההערכה שלו על ספרו של בירשטיין, על גב העטיפה — כאילו אין רוב רובם של קוראי הספרים "קוראים תמימים", שאיתרע מזלם ואינם בעלי דיפלומה בתורת הספרות. לאכזבתו של רבי, לא מצאתי בספר, למרות ניתוחו המעמיק של פרי, יותר מאוסף של אנקדוטות נחמדות, לפעמים מבדיחות ולפעמים נוגות, תמיד עם פואנטה עוקצנית בלשוני — שאיכותן בהיותן כמו שקט, פשר סות ורעננות, כיוצאות הישר מפיו של מספר.

בירשטיין, בימותם של המשוטטים הבוהמיאניים הרבים המבלאים, לכסל, את הספרות הצרפתית בדי שומי הרמזיות והסצינות הפאריסאיות שלהם (ראה אפר לינר), ומן הסתם גם ספרויות אחרות, מהלך להנאתו, בטל ממעש, וצד בעיניו את המוזר והתמהוני היוצא מן הכלל — הנועד בסופו של דבר ללמד על הכלל — מקבצני ירושלים ועד סופרי אידיש נשכחים. הטכניקה של המעשייה הקצרצרה כמעט אחידה: לאחר התרפקות על סצינה או בדמות, בתחנת האוטובוס או תוך שיטוט ברחוב, מעביר בירשטיין את הסיפור אל העבר, באמצעות משפטי־בריח בנוסח "זה הזכיר לי את..." העבר יכול להיות תמונת ילדות מהעיירה הפולנית או מאחד ממסעות נדודיו של בירשטיין בעולם, ומוסר ההשכל, המאחד עבר והווה, בא לבסוף בהערה סרקאסטית או עוקצנית, שעניינה: אין חדש תחת השמש. לישראל, שהכל סבורים שהיא הוויה חדשה, התנקזה העיירה היהודית של הגולה, ואבחנותיה של המסכיות בין השם והכאן מטיל אור של הווה ואופטימיות על כל מעשייה ומעשייה — אור, הנדיר כל כך אצל סופרי אידיש, העסוקים ברובם בקינים והגה והי על חורבן העבר. בירשטיין, תחילה בזכותו את הקורים מהאידיש לעברית, ולאחר מכן בהימנעותו מאוכזר הבואה, ובסגנונו הקליל הקליל, הצליח לחבב את עצמו על ישראלים ולהיות "לילהיט" בארץ, וגם זה הישג לא מבוטל.

שן בינה, רשימותיה של בת שלוש עשרה — רומאן
מאת אפרים סֶבֶלָה
ברוסית: דוידה קרול
ספריית פועלים, 1986, 141 ע'

אפרים סבלה, סופר יהודי־רוסי, מראשוני הפעילים לעלייה מבריה"מ, חי היום בארה"ב, לאחר ניסיון של שש שנים להיקלט בישראל. סבלה מייצג מסלול נדודים שכיח לכדי של אלה מיהודי בריה"מ הקרויים "נושרים", שהתאכזבו בהדרגה מהקפיטליזם, מהציונות ומהמערב בכלל, והמשכשכים ביהוליזם המוריסטי, הכבמא את מצוקתם של בני־אדם שהורגלו לחיות על פי דוקטרינות מוכתבות, והמערב הכריח אותם להתפכח מאשליות ולעמוד לראשונה מול ריקנות מערכים. "שן בינה" הוא רומאן סאטירי הון בתעתועות הגמורה בעריכת, דרך חייה של נערה, אולגה שמה, בת למשפחה "נושרת", שהתפוררה למגע הראשון של המתירנות המערבית. אביה הול להסתיר את נטיותיו ההומוסקסואליות ועבר לגור עם המאהב שלו, גיז והמחזר אותה יום יום מבית־הספר במכוניתו, ואילו אמה חיה עם מאהב קשות, יורדים לשעבר, שאין היא מצליחה לגרור אל החופה.

אולגה, ש"שן בינה" הוא כבינול רצף של הרגשות שלה בגוף ראשון, מילדותה ברוסיה ועד ליום הוסת הראשונה, מספרת את חייה כפיקרסקה אמתית: סבה האחד קצין בק.ג.ב. האחר אנטיקומוניסט; היא נוטה לצד הלאיקונפורמיסטי. מגרשים אותה מבית הספר מפני שציירה קריקאטורה של ברז'נייב, היא אוהבת לדקלם את שירי הזימה העבריים כפי שלמד במחנות הכפייה הסטאליניסטים, מפי שלימד אותה סבה הלא קומוניסט. בהגיעה לבגרות, היא משווה את הכתובים על קירות בית־שימוש ציבוריים, עם אלה שהן במוסקווה, ומוצאת שאוצר הקללות הרוסי עשיר יותר.

אוסף הפרוורסיות שלה מתעצם והולך בזכות באהבה של אבא, שאינו מהסס למזמן את שרי אמה לפניה, ומפני שהוא מצליח לעורר גם את אהבתה שלה. בלילה המיוחל היא מתגנבת למיטתו ומשדלת אותו לשכב אתה. דחייתה רק מחזקת את תשוקתה. כשהוא עוזב את אמה ואותה, כדי לנסוע לישראל, היא רודפת אחריו אל שדה התעופה, מאחרת מכדי להחזירו.

כל זה על גבול הריאליזם הפאנטסטי. כשאולגה משחקת, כמו "קנדיד" של וולטר, בתפקיד התועה בדרך־יהודים, המגלה שוב ושוב, בווריאציות חוזרות, את האבסורדיות של הקיום האנושי.

תרגום

המאהב, רומאן
מאת מרגריט דיראס
בצרפתית: אביטל ענבר
מועדון קוראי מעריב, 1986, 103 ע'

לאחר צעקנותה של הספרות המגויסת הצרפתית, בראשותם של סימון דה בובואר וסארטר, צריכה היתה לבוא ריאקציה בצורת חזרה אל הכתיבה המופנמת, הפסיכולוגית, הנחשבת לסגנון הצרפתי המובהק בקדמת דנא. דיראס בכתיבתה העגונה, היתה ממבשרות הראשונות של הריאקציה נגד הריאליזם הבוטה של הספרות המגויסת, אך גם כנציגת האנטי־ריאליזם של הרומאן החדש לא עברה מעולם את גבולות הסביר והמתקבל על הדעת בתחום המונולוג הפנימי והדיאלוגים שלה קריאים מאוד. אם המושכל הראשון של הספרות המגויסת היה האנטיקולוניאליזם, ולאחריו — הצגת ימי הכיבוש הנאצי כתקופת חרפה לצרפת — בדרכה לעצבה דיראס ברומאן שלפנינו לכפור בשניהם. "המאהב", מעבר לסיפור האהבה שבו, הוא מאניפסט סמוי בזכות יופיו של המפגש בין המזרח למערב באפיפיה המסגרת הקולוניאלית. בקטע מסוים, הוא גם נוגע בסלחנות ובנוסטלגיה ב"משתפי־הפעולה" עם הנאצים, ומציג את הסופרים הימניים של הימים ההם — דריה לה רושל וברזיאק — כאחד היובי, בניגוד ללינץ' הפיסי והתרבותי שנעשה להם בשנים שלאחר הגאולה. חלק גדול מהצלחתו של "המאהב" בצרפת נובע מהצלחתה של דיראס לבטא את הנוסטלגיה הצרפתית הסמויה — והאירופית בכלל — לימי הריקבון המתוק של שלהי התקופה הקולוניאלית.

"המאהב" המסופר בגוף ראשון ובגוף שלישי חליפות וכפי הניכורה, או מפי הכותבת, המדפדפת כאילו באלבום תמונות ישן, מספר את פרשת אהבתה של נערה מתבגרת כבת שש עשרה, בתה של מורה־לצרפתית בהודו־סין, עם גבר סיני מבוגר ממנה, בן עשירים שאביו בוחלים בסופו של דבר להשיאו לאשה שכתר כבכילה. האהבה נבונות מתחילתה גם מפני שהנערה יתומה מאב, נתונה לגחמותיה של אם מסורסת ואח בכור מופרע בנפשו, המדכאים את אישיותה. דיראס מתארת באירוטיות כבושה את מפגשי האהבה בדירת הרווקים של הסיני הצעיר. כל סצינה סגורה על עצמה במעגל של אידיטיכה: אין סיכוי להזות את העבר ולשוב אל העבר ואין סיכוי לצאת ממסגרות הנגוע והתנאים הפוליטיים שיצר הקולוניאליזם. המספרת עוסקת את סיונן תעשית סופרת צרפתיה מאוהב נושא לו את האשה הסינית בעונות לו. בתמונה הפותחת והמסיימת את הרומאן, בטלפון המאהב־משכבר אל הגיבורה ומצהיר לפניה, כי לא חדל לאהבה. אך קולו נטמע או דחוק ולא אמתי.

יהדות

הרא"ש, רבי אשר ב"ר יחיאל, וצאצאיו — חייהם ופועלם
מאת אברהם חיים פריימן
בעברית: מנחם אלדר
הוצאת מוסד הרב קוק, 1986, רכ"ב ע'

אברהם חיים פריימן, מחבר שתי המונוגראפיות המבונסות בספר, נהרג לפני שלושים ושמונה שנים בדרכו לשמירה על הר הצופים לאחר שהיה שופט מחוזי בגרמניה הקדם־היטלראית, מרצה למשפט עברי באוניברסיטה העברית, וכן מניחי היסוד לעקרונות הדין המשפט של מדינת ישראל. את העבודות על רבי אשר בן יחיאל וצאצאיו חיבר עוד בהיותו בן 26, בגרמניה, אך רק עתה הוליטו בני משפחתו לתרגמן לעברית ולהוציאן בספר.

ר' אשר בן יחיאל היה מאחרוני בעלי התוספות, תלמידו ויורשו של ר' מאיר בן ברוך מרוטנבורג. הוא נולד בגרמניה. בשנת 1250 לערך ולהדוך ליטורי עקר לצרפת, אולי לטרואה (טרויש), חזר לגרמניה ועמד בראש המשלחת שנשלחה לפדות את רבו, מאיר מרוטנבורג, מהכלא שאליו הושלך בפקודת הקיסר רודולף לבית הבסבורג. לאחר מותו של ר' מאיר מרוטנבורג ירש הרא"ש את מקומו כסמכות הפוסקת העליונה של יהודי גרמניה. אך מתוך חשש שגורלו יהיה דומה לזה של רבו, החליט לעזוב את גרמניה, ונדד לסאבויה אל פרובאנס, ומשם לברצלונה ולטולדו — שבה נתמנה לרב "בית הכנסת הגדול".

היה זה ב־1305, תקופה סוערת של מחלוקת ושל התרופפות האמונה בקרב יהודי ספרד ודרום צרפת, שבעקבות הפרעות והתעוררות הביטחון נטו — בעיקר הצעירים שבהם — לזלזל במצוות המעשיות ולנסות להבין את התורה והמצוות בדרך הדרשנית־אלגורית. ר' אשר נאלץ לעמוד בפרץ, ועמד בראש המאבק להחזקו של המסגר הרבני־הלכתי ושל מוסדות ההוראה בקהילות ספרד. המוניטין שלו כפוסק יצאו אל מעבר לגבולות ספרד, אף כי תורתו הרבה — שלא היתה מקובלת על רבני ספרד — עלתה לו בחיכוכים עמם.

חלקו השני של הספר מגנה את עשרות צאצאיו של הרא"ש, בניו, בנותיו וצאצאיהם, שירשו ממנו את תורתו ואת המוניטין שלו.

כתב עת

סימן קריאה — רבעון מעורב לספרות (מס' 19)
העורך: מנחם פרי
עורכי החוברת: חנן חבר, משה רון
הוצאת סימן קריאה, מארס 1986, 236 ע'

"סימן קריאה" מס' 19 ערוך בידי שני עורכים־אורחים ועומד בסימן כפול של מיליטאנטיות פוליטית ושל מיליטאנטיות תרגומית. העטיפה ועליה מפת המדינה בגבולות הקו הירוק, נועדת להזכיר ולהזהיר, וכך עושה שורה של מאמרים ומסות על הציונות, הכיבוש ומה שביניהם. אחריהם, שירים מתוך "אי יהני" לוויולסטיי, שבינתיים כבר ראו אור בספר, סיפור של רונית מטלון — מהגילויים החדשים של חבורת "סימן קריאה" בתחום הספרות העדנית, שירים נגודים של דן פגיס וכל יתר "הקבועים" של החבורה — עוזי בהר, מאיה בודגוג, יוסי שרון ויצחק לאור.

אך הצד החזק, כך נדמה, של החוברת הפעם, הוא התרגום. רן דאור תרגם להפליא שתי סאטירות נודעות של ג'ונתן סוויפט ודניאל דפו ומשה רון תרגם מאנגלית כמה סיפורים קצרצרים. שווי לב במיוחד הם סיפוריו של ריימונד קרבר. לשם האיזון מובאות גם יצירות של המשורר הערבי סלמן מצלחה. זה מתבקש, לאור כל כך הרבה מלל על הטמאים וכיבוש השלום.

במה — רבעון לדרמה, מס' 103
העורכות: רות בלומרט, דבורה גילולה
הוצאת הארכיון התיאטרון לתיאטרון, 1986, 88 ע'

חוברת "במה" צנומה הפעם מהרגיל, גם בגודלה וגם בגיוון נושאיה. לבד מדיווח שכתב מיכאל אייר ונשפורט על עונת תיאטרון בוונקובר, קנדה, מוקדשת החוברת כולה לתיאטרון יהודי וישראלי. במרכז — מחקר מעניין של יחזאל פרנקל על הפעילות התיאטרונית בגטו לודז' (1940—1944). המתחקר־לשאלה, שהעלתה גם סביב מחזור של סובול "גטו", מה היו אנשים על סף הייאוש, הדעב והשילוח לעשות תיאטרון ולבקר בתיאטרון וכיצד היה תיאטרון אפשרי בכלל בתנאי החיים האיומים של הגטו. הלפרין נמנע ממסקנות פילוסופיות־מוראליסטיות ודבק בעובדות: הוא מונה את המקורות הכתובים שיש בהם פרטים על חיי התיאטרון בגטו, שמהם קשה לדעת אם התיאטרון שפעל בגטו באופן רשמי, היה תיאטרון "מטעם" שנועד להעלות את קרנו של ראש היודנראט רומקובסקי, ולהסיח את הדעת מהגורל הצפוי, או תיאטרון של התרסה כנגד הגורל.

בסמיכות למחקר על גטו לודז' — ראיון עם יהושע סובול וגדליה בסר, מנהליו האמנותיים של תיאטרון עירוני חיפה, ולאחריו — שחזור של ראיון ישן, שהוקלט ב־1974, עם השחקנית רחל מרקוס, שמתה לפני חודשים אחדים. מרקוס מספרת על השנים שבהן התגבש כישרונה לריק בהצגות מדרגה שנייה מפני ש"הבימה" היתה חסומה בפניה, עד שנגאלה על־ידי התיאטרון הקאמרי. היא מתנה על הבודדים בתיאטרון ועל חייה עם אלתרמן. בעניין קרוב לזה הפרופ' חיים שוהם מביא סיכום של מחקר על יחסי גומלין בין הרפרטואר לבין הקהל, ומוכיח — על פי הרפרטואר של תיאטרון "הבימה" בראשיתו — כי לא התיאטרון מכוון ומחנך את קהלו, אלא להיפך: הקהל מכוון את התיאטרון בבחירת הרפרטואר שלו, או קובע לו מגמות תימאטיות, שהתיאטרון נענה להן.

לילדים

תפילת הילד
בעריכת דבורה הכהן
ציירה: אלונה פרנקל
הוצאת עם עובד, 1986 (אין מספור עמודים)

קצת מוזר למצוא את שמה של אלונה פרנקל, שספריה התייחדו תמיד בנון־קונפורמיזם שובבני, מקשט ספר שהוא סידור־תפילות־וכוא לפעוטות. דתיים והורים־בתשובה מן הסתם ישמחו על כך שבעלת "סיר הסירים" הלוצת סגנון ה"לומר הכל לילד", שבה אל המקורות, ומאיירת ספר שבו מלמדים את הילד כיצד מברכים על גלידה, קוקה קולה ועוגת קצפת.

דבורה כהן, שערכה וקיצרה את נוסחי התפילות, מתחילה ב"מודה אני", הנאמרת כאשר קמים מהשינה, ומונה, לפי סדר היום, את התפילות היומיומיות שיש לאומרן מרגע הקימה ועד שהולכים לישון. ברוח מבודחת, מתוכות, בין השאר, התפילות שיש לומר כשפוגשים את הנשיא, או מלך של מדינה זרה, ברכות לחגים ומועדים ואפילו את הברכה שעליך לומר כשמעך רעם ובראותך ברק. רבות מהברכות יהיו מן הסתם בבחינת חידוש גם להורים מהמגזר החילוני. מכל מקום טוב שיש בבית.

לבני הנעורים

המיתר האחרון
מאת צביה גולן
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 207 עמ'

אין זה סיפור בדיוני, אלא — כפי שמעידה המחברת על גב הספר — סיפור שהיה, וליתר דיוק קורות משפחת אביה בתחילת המאה, דרך מלחמת העולם הראשונה והמהפכה הרוסית ועד לעלייתם לארץ והשתקעותם בפתח־תקווה. הסיפור מסתיים במעשה הטבח הנודע שנערך ביהודי חברון בשנת תרפ"ט, אשר בו קיפח את חייו צעיר הבנים והאהוב שבהם.

המחברת מיטיבה לשחזר את אורחות החיים של משפחות רב יהודי ברוסיה של הימים ההם, את אימי ימי המלחמה והמהפכה, על הפוגרומים שאירעו במהלכה, את הרוחות שנשבו בקרב היהודים, ציונים ומשכילים מחד גיסא ושומרי מסורת מאידך גיסא ואת הקונפליקטים שנתגלעו בין הדורות, אבל מרגש במיוחד הוא הפרק המספר על באה של המשפחה — משפחת הרב הלר — ארצה והשתקעותה בפתח־תקווה של הימים ההם. הספר מומלץ לבני 12 ומעלה.

גבריאלה דותן

מעולם הספרות והאמנות

פלישת הפילוסופיה לעולם המעשה

מאז 423 לפה"ס, כשאריסטופנס שם ללעג את סוקרטס במחזה "העננים", לא הפסיקו הפילוסופים להיות נושא טוב לדברי היתולים. אבל כיום הם משמשים גם לדברים אחרים. מסתבר שהפילוסופים הגיחו אל עולם המעשה. למשל, בתי־חולים בניו־יורק מחזיקים בשירותם פילוסופים שייעצו לרופאים בהחלטות של חיים ומוות. פילוסופים נשכרו לייעץ למחוקק מדינת ניו המפשייר ולשלטונות בתי הסוהר של קונטיקט. הם חוקרים שאלות, כגון השמדת פסולת גרעינית ובעיות של הנדסה גנטית. הקונגרס האמריקאי מעסיק ארבעה פילוסופים, כדי לסייע לסנאטורים בפיתרון בעיות.

קיימים כתבי־עת אקדמיים כמו "פילוסופיה וענייני ציבור" (פרינסטון) או "כתב עת לפילוסופיה שימושית" (אוניברסיטת סארי). למכון הטכנולוגי של אילינוי יש מרכז לחקר האתיקה המקצועית, לאוניברסיטת מרילנד יש מרכז לפילוסופיה ולמדיניות ציבורית.

סביב מרכזים כאלה מתרכזים הקורסים והוועידות. במרוצת שנות ה־70 צמחו באוניברסיטאות אמריקאיות 322 קורסים במוסר עסקים. בבית הספר לעסקים של הארוורד מרצים פילוסופים על זיהום אויר, ביטחון הצרכן, זכויות המעבידים ומוסר של עסקים בין־לאומיים. בעלי תואר דוקטור בפילוסופיה משתמשים כיום יותר מבעלי תואר דוקטור בשאר מדעי הרוח, הם מבוקשים בבתי ספר לניהול ולמנהל עסקים. הסיכויים שיישארו מובטלים קטנים משל כימאים או ביולוגים.

המדע והפילוסופיה הולכים ומתקרבים זה לזה, וספרים שנכתבים על ידי פילוסופים של המדע מוכיחים מעורבות יתר במעשה המדעי מאשר קודם לכן. זרעי התקרבות זו נזרעו עוד בתחילת שנות ה־50 כשהפילוסוף האמריקאי רב ההשפעה ויליארד ואן אורמן קווין מהארוורד פרסם מסה בשם "שתי דוגמות של אמפיריזם", ובה טען כי הידע הוא מארג נטול איחוד וכי אפשר שהמדע עוסק ישירות בהתבוננות. אבל ההבדל בינו לבין הפילוסופיה הוא רק הבדל שבדרגה. ואולם מדע המחשב הוא אשר סיפק את החולייה המקשרת, שכן שפת המחשב נבעה מלוגיקה סימבולית.

הפילוסוף האוסטרלי ג'ון פאסמור סקר, בספרו "פילוסופים מן העבר הקרוב", (הוצאת "דאקוורת") את שני העשורים האחרונים בתולדות הפילוסופיה והתרכז בפילוסופיה של הלשון ובאנרכיה הציניות שבפילוסופיה של המדע. אבל את הפילוסופים הביאה אל שירות הציבור דווקא מלחמת וייטנאם, אשר ממנה לא יכלו ההוגים להתעלם. כך נטש לשעה נועם חומסקי את חקר הלשון והחל לכתוב על פאציפיזם, מלחמה ואמנות למדינה.

ריצ'ארד האר, המלמד כיום באוניברסיטה של קליפורניה, הוא מראשי התומכים ביישום האתיקה ברפואה. עד לשנות השישים היתה אוכספורד אימפריית הפילוסופיה. אבל מאז מותו של ג'י.ל. אוסטין ב־1960 עבר מרכז הכובד לארצות־הברית ורוב הפילוסופים הגדולים, כמו סול קריפקה, רוברט נוזיק, הילארי פוטנאם ודונאלד דיוידסון הם אמריקאים. רק מייקל דאמט הוא בריטי. אבל, יש לציין, שהפילוסופיה האנאליטית, זו הרווחת כיום בעולם הדובר אנגלית, בסקנדינביה, ולפי "אקונומיסט" בישראל ובאמריקה הלטינית, הומצאה באנגליה בשנות ה־30 על ידי ברטרנד ראסל, ג'י.אי. מור ולודוויג ויטגנשטיין.

שלושה ספרים, האחד מהארוורד, השני מניו־יורק והשלישי מאוכספורד, מקנים מושג על הפילוסופיה כיום. האחד "הסברים פילוסופיים" מאת ר. נוזיק, איש הארוורד (הוצאת "אוכספורד"), והוא עוסק בנושאים רבים למן זהות האני, אל החירות המוסרית ועד לדטרמיניזם, עונש ופילוסופיה כצורה של אמנות. בספרו "מראה משום מקום" (הוצאת "אוכספורד") מנסה תומאס נאגל להתמודד עם השאלה כיצד תיתכן תפיסה אוביקטיווית של העולם כל עוד אנו חלק ממנו. הוא יוצא נגד הטענה שהתקדמות הפיסיקה והנוירו־פיסיולוגיה מבטיחות את האפשרות לייצר תמונת עולם אוביקטיווית יותר למען תושביו המודעים של עולם זה. לדעתו, הסבר התהליכים במוח לא יהיה בו כדי לומר למישהו מה פירושו של דבר להרגיש שאני בן־אדם.

ספרו של דאראק פארפיט "סיבות ודמויות" (הוצאת אוכספורד) עוסק באתיקה של העתיד. לבו של הספר הוא תיאוריה בדבר זהות אישית: מה עושה אותי לדמות האדם שהנני ואילו תנאים חייב אני, הגיונית, לזהות את האינטרסים שלי עם אלה של זולתי. כנוזיק כן עוסק גם פארפיט בתרגילים מחשבתיים, כהם מוזרים ביותר. אבל הפילוסופים נודגים לשאול שאלות שיותר בני האדם עוברים במשיכת כתף. שאלות הנראות לעתים מגוחכות. אבל דווקא שאלות מטורפות, כביכול, מולידות נושאים חדשים. כך התייחסו בבואה ה־18 מעטים ברצינות לטענת לייבניץ, שהחלל הוא תכונה יחסית. אבל איינשטיין נהג כך. הפיסיקה נולדה מן הפילוסופיה וזו יכולה לטעון גם לאמהות על מדעים כמו פסיכולוגיה, סוציולוגיה ובלשנות תיאורטית. (אקונומיסט).

Philosophical Explanations
by Robert Nozick
Oxford, 8.95

The View from Nowhere
by Thomas Nagel,
Oxford, 17.50

Reasons and Persons
by Derek parfit,
Oxford, 7.95

אזרח העולם מן המאה ה־16

מי היה ליאון זה מרצ'יו על שאלה זו משיב בפירוט אמין מעלוף בספרו המרתק "ליאון האפריקאי" (הוצאת לאטאס, פאריס) המספר את קורותיו של קוסמופוליט, מוסלמי במקורו, חסן אל ואזאן, יליד העיר גרנדה בספרד, אשר נמלט מעיר מולדתו לפס שבמרוקו עם משפחתו בעקבות הכיבוש הנוצרי, סייר ברחבי אפריקה השחורה, סייע בכיבוש קהיר על ידי העות'מאנים, הגיע לרומא, קיבל עליו את הנצרות וסופו שמת בטוניס והוא בן 60 או 70.

העובדות הידועות על ליאון זה מרצ'י אינן רבות ואמין מעלוף נאלץ לשלב בשחזור תולדות־חייו של אדם יוצא־דופן זה גם דברים שלא יכול היה לבסס באופן היסטורי. אבל התוצאה היא יריעה מרתקת של תקופה, מן המעניינות בהיסטוריה, שכן עיקר עניינו של הספר נעוץ בתרבות הזמן, הנפרשת אגב הסיפור באדם שהכיר מגוון אורחות את כל תרבויות זמנו.

ליאון האפריקאי — הכינוי שזכה בו משנטבל לנצרות על ידי האפיפיור ליאון ה־10 — נודע בהיסטוריה כמי שכתב באיטלקית ספר שראה אור בוונציה ב־1550. שם הספר "תיאור אפריקה" והוא אחד המחקרים המעניינים והמצוינים על היבשת השחורה בתקופת הרנסאנס.

כאמור נולד ליאון האפריקאי בגרנדה למשפחה מוסלמית. כאיש צעיר שלט בספרדית ובערבית ואף ידע את הקוראן על פה. בשנות ה־30 לחייו, לאחר שכבר ייסד ככל הנראה שתי משפחות, האחת בטוניס השנייה בקהיר, ולאחר שהיה לשגרירו של השולטן העות'מאני סולימן, נשבה בידי שודדים סיציליאנים שהביאוהו כשי לאפיפיור ליאון ה־10. האפיפיור נשבה בקסמו של האסיר המיוחד במינו ומינה שלושה בישופים להורות לו את עיקרי הנצרות. הוא התקדם במהירות כזאת בלימודיו עד כי בפחות משלוש שנים למד איטלקית, לטינית ועברית על בוריין והוטבל לנצרות על ידי האפיפיור עצמו בבסיליקה סן־פטרוס ביום האפיפניה של שנת 1520.

לפנינו אפוא איש שדיבר ולימד ערבית ברומא, מוסלמי במקורו ועל פי אמונתו ונוצרי מאונס ואולי מהכרה, מי שהיה שגריר מטעם "השער העליון" שנעשה יועץ אישי של האפיפיור ואחר כך שגרירו של פרנסואה הראשון, מלך צרפת, בקרב בפאוויה בין פרנסואה לבין קארל ה־5, קרב שבו נפל פרנסואה הראשון בן בריתו של האפיפיור, בשבי. מה שאילץ את ליאון האפריקאי, בסופו של דבר, לעזוב כחושאי את איטליה ולחזור לטוניס, שבה החל מחדש את חייו כמוסלמי.

כאמור, מה שמעניין במיוחד בספר, אינה הפיקרסקה, אלא הפגישות בזו אחר זו עם הדמויות הבולטות ביותר של התקופה, לכן הפיראט הטורקי ארוז' ברברוסה, דרך השולטן סולימן ועד לאפיפיור ליאון ה־10 — אדם שניחן בסובלנות יוצאת דופן ובפתיחות רוחנית. לקרוא את הקוראן בערבית, את התנ"ך בעברית, לשוחח בטורקית עם השולטן, איטלקית ולטינית עם האפיפיור, אין פירושו רק להיות פוליגלוט, אלא לאחד בתוכו — ובתקופה שבה תרבויות הפרודו זו מזו — סתירות, פערים וגילויים שונים אחרים של התקופה.

ליאון האפריקאי הוא דמות יחידה במינה בזמנה כבזמנים אחרים, שראתה לעצמה יעוד כפיוס בין בני אדם ובין תרבויות. מעניין לציין, כי בעת שהותו ברומא ביקר אצלו מדפיס סקסוני שעשה ברומא כמה שנים והציע לו לחבר מילון ענק שבו תופיע כל מלה בכמה וכמה לשונות, ביניהן לטינית, ערבית, עברית, יוונית, גרמנית, ספרדית וטורקית. תפקידו של ליאון האפריקאי היה לחבר את החלק הערבי־עברי־לטיני של מילון כזה. המדפיס ביקש לקרוא למפעל אדירים זה "נגד־בבל". ואולם הדבר לא יצא אל הפועל, שכן נאלץ ליאון לנטוש את רומא לאחר שנפלה בידי צבאו של קארל ה־5.

הנה כי כן, זהו סיפורו של אזרח העולם, שלא היה שייך מעולם אלא לארץ אחת ולים אחד שאותם הכיר לפני ולפנים: הים התיכון, זה של הרוח הזלה.

ספרו של ליאון האפריקאי "התיאור של אפריקה" ראה אור בתרגום צרפתי בשני כרכים. ראוי לציין בהקשר זה את ספרו של ז'אן־לואי בלשמי "אנחנו האחים ברברוסה, שודדים ומלכי אלג'יר" שראה אור בצרפת לפני שנתיים, העוסק באותה תקופה עצמה ("לא מונד").

Leon L'Africain d'Amin Maalouf. Lattes.
Nous. Les freres Barberousse. Corsaires et rois d'Alger. de Jean-Louis Belachemi. Fayard.

הבלה"ה: רות אלמוג

תערוכות

מאה יצירות נבחרות

תערוכת עבודות על נייר, אולם סמרטוס, מוזיאון ישראל

מאת ניצה מליניאק

תערוכה חשובה זו מגלה טפח קטן מתוך האוצרות הגנוזים במגירות המחלקה לרישומים והדפסים של מוזיאון ישראל, המונים כיום 45,000 דפים.

לפנינו, מאה עבודות על נייר, בטכניקות שונות ומגוונות, המשקפות את הזרמים המקובלים או החזתות, התהליכים או המהלכים עוגות על פני חלקת הנייר, של שורת אמנים נכבדה המשתרעת על פני טווח של כחמש מאות שנות רישום. מטבע הדברים, אין קבוצת הגראפיקה של מוזיאון ישראל יכולה להשתוות או להתחרות בלשכות עתירות מוניטין ויוקרה שנצברו את נכסיהן באירופה מתוך אוספי מלכים ואצילים, או בארצות־הברית מכוחם של פטרונים רב־ממון, ובכל זאת, לפנינו מבחר נאה מאוד, רובו ככולו מכוח מתנות ותרומות פרי איסוף שקדני ומסור בן עשרות שנים שלמדו בפעולו המבורך של מרדכי נרקיס ז"ל, איש "בצלאל", והמשכו בעבודתן של אלישבע כהן ומאירה פריילהמן.

האוסף כולל מתווים לציורים, פסלים, תלבושות תיאטרון ובאלט, פנקסים לרישומי־זוטי או לשימור רעיונות, וכמובן מה שמכונה "רישומי הצגה" — היינו כאלה שנולדו למטרת רישום, שיצאו מתחת ידם של כמה מגדולי האמנים של כל התקופות. ביניהם, גויא, דלקרואה, פראגונאר, קלוד לורן, ואן־דייק, גוגן, פיסארו, מנה, מודיליאני, פיקאסו, מאטיס, שאגאל, מירו, פסקין, פול קליי, אגון שילה, לארינגג, נתנא־רובה, הנרי מור, ג'קסון פולוק, גאוקמסי — ותקצר היריעה מלמנות את כל השפע המרהיב הזה. ואף אם אפשר לחלוק על בחירתם של דפים מסוימים, הרי אלה מקרים ספורים (לדוגמא, האמריקנים קיטאי, ג'ספר ג'ונס או סוזן רוזנברג), שאין בכוחם ללמד על הכלל. מה גם שכיום מקובל להרחיב את ההגדרה עד לטשטוש קווי הגבול בין ציור לרישום, כשהמכנה המשותף מאפשר להכניס תחת כנפי האדרת הרחבה החדשה — "עבודות על נייר", המבתצבת לעתים לא נדירות את ההגדרות המסורתיות של הרישום — יצירות בטכניקות שונות, מעורבות, גם כאלה המשתרעות על פני משטחי נייר גדולים ואף ענקיים.

האוצרת, מאירה פריילהמן, הטיבה לעשות בהבלילה בין מאה הדפים הנבחרים הללו כמה רשמים ישראליים מובהקים בני דורות ועונות שונים, ובהם אביגדור אריכא, אנה טיכו, ליאופולד קרקאואר, מנחם לימרנובסקי, אורי ליפשיץ, אביבה אורי, משה קופרמן, מיכל יעקב, יצחק דנציגר, מיכל הוד, יוסף הירש ופרנץ ברנהיימר. אמנם ידיעת ההגדרה, נמתחה עד כדי הכללת אקוארל של זריצקי מכאן וציור של שלום מוסקוביץ, המכונה ה"זייגער מאכר מצפת" מכאן, אלא שכאמור המכנה המשותף היחיד בתערוכה זו הוא איכותן הגבוהה של היצירות שלכולן נמצאה ההנמקה המתאימה והמדור ההולם וכולן שוכנות בנחת זו לצדה של זו ברצף שברוב המקרים הוא הגיוני ואסתטי.

התערוכה תוצג במשך כל חודשי הקיץ, ובמהלכה ייצא לאור קטלוג המחזיק מאה תמונות, שכבר כל אחת מהן ניתנה מוקרי מפורט.

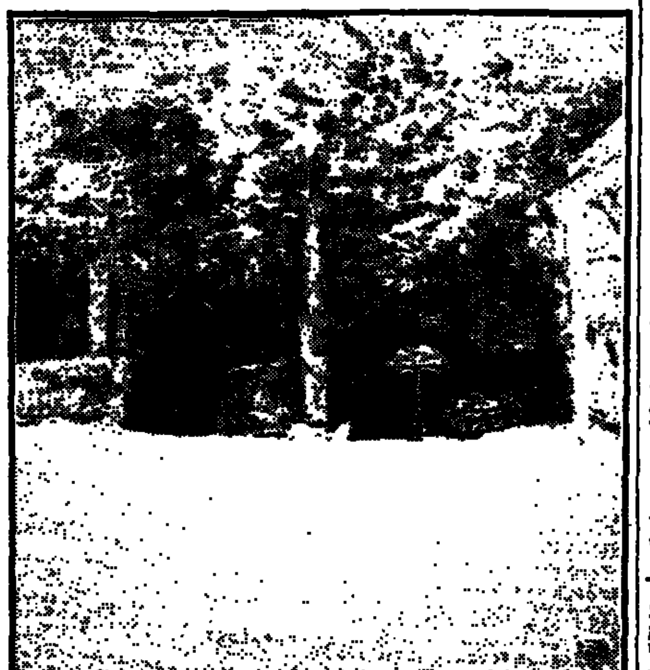
אביגדור אריכא: צהריים בשאמפורין, 1969

החציל כמטאפורה

יואל גילינסקי — ציורים, גלריה אלון, ירושלים

עבודותיו החדשות והמפתיעות של יואל גילינסקי הן ממגג הציורים שאינם נקיים לעתים מוזמנות על דרכו של מבקר תערוכות. לפנינו אמן צעיר המחונן בדימיון וכוח ביטוי עז, המשיג איכויות ציוריות בלתי מצויות הן מבחינת הטיפול בצבע והן מבחינת המערך המיבורי המורכב. גילינסקי נוטל אובייקט שגרתי במחלוקת כמו החציל, שהוא ספק ירק עלי ספק פרי, ומשתמש בו כמטאפורה כשהוא מנצל להפליא את התכונות החושניות — צורה, צבע ומרקמים. אך במקום ליצור "טבע דומם" שגרתי, מפיח הצייר רוח חיים בחצילים ההופכים תחת מכחולו לזהקת יצורים דימיוניים שכמו נמצאת בתנועה מתמדת.

גילינסקי שבתערוכתו הקודמת בלט הקו הגראפי שלו, מוכיח בתערוכה הנוכחית התפתחות משמעותית ביותר. ממש קפיצת דרך. בהצליחו לשלב יסודות גראפיים, נטיות סוריאליסטיות בלשון והשפעות מאטיסיות חזקות לבקשה מוצקה אחת. הישגיו בולטים במיוחד בציור בעל ממדי ענק שהוא מרכז התערוכה, הראוי בהחלט לתשומת לבם של אוצרי האמנות הישראלית.

על מאמציו הרציניים בדרך אל הישגו האמור מעידה גם שורה של עבודות על נייר שהן אטיודים צבעוניים יפים מאוד, המתעדים את דרך הליכתו של החציל בדרך כל בשר, היינו, שלבי רקיבתו מבשלות ועד בליה.

צבעוניות מתפרצת

יעקב פורת, גלריה "הסימטא" סמטת מזל־דגים 8, יפו העתיקה.

מאת נסים מבורך

מריונטות, גוססות או מתות, גודשות את השמנים ואת הדפסי־הליגליאום ההען של יעקב פורת. אלה אמורות להיות דיוקנאות, שלו ושל זולתו, והכופת ידמה כי הוא שאל אותם ממארק שאגאל, מאדוארד מונק, מיעקב פינס, מפרנץ מאזארל ומאחרים. אופן ציורן של הדמויות, שניכר בו המאמץ להעניק להן הבעות־פנים מסוימות, מעורר את השאלה אם מיומנותו של המציג מספקת למטרה זו, וזה בהתחשב בסכמאטיות שלהן. דומה שהוא מנסה להתגבר על מכשול זה באמצעות גודש של צורות ובכללן דמויות נוספות, באחד המקרים הוא אף מרכיב ציורף מתוחכם בנוסח אשר.

דומה שהגורם לכל אלה נעוץ בפגם בקדימויות אצל פורת. הוא חש, מן הסתם, בצורך לתת פורקן לרגשות גאים, וזה על חשבון מתן תשומת־לב מספקת לטיפוח התפתחות כושר הרישום אצלו. הדבר מסודש, בפעם נוספת, עד כמה גדולה חשיבותו של הרישום כבסיס לכל מלאכת־ציור, בסיס שאין לו תחליף.

ברם, יעקב פורת מגלה בעבודותיו יכולת נאה, טבעית ונרכשת, בתחום הצבעוני. הוא מצליח להשתלט על מערכים קולוריסטיים מורכבים, ובמקרים לא מעטים אף לטפל בהרכבים החומריים של הצבע באופן מקצועי ורגיש. דומה, אפוא, כי פורת משול לאותם יהודים ארץ־ישראליים, בסוף תקופת השלטון העות'מאני, אשר בנו את בתיהם בדרך הפשוטה: תחילה היו מציבים בן לילה את הגג על עמודים ארעיים וחלשים, ורק לאחר מכן היו מעמידים את הקירות, וזה כדי לנצל את התקנה הטורקית, שלא התירה להרוס מבנה בלתי־חוקי אם גגו כבר הושלם.

במקרהו של פורת, הגרעול של הקאימאקאם הטורקי המאיים מיוצג על ידי מידת החיפזון שהוא לוקה בה, מוטב היה, אם כן, אילו ריסן את פרצי רגשנותו ובנה את ביתו האמנותי מן היסוד הרישומי, שבו אין הוא שולט עדיין די הצורך, מה שיעניק, ללא ספק, בסיס איתן ליכולתו הצבעונית המתפרצת, שעשויה להעניק קורת־גג נאותה למכלול.

ספר חדש בהוצאת שוקן
קאפקא
ביוגרפיה
מאת רונלד היימן
סיפור חייו המלא של פרנץ קאפקא, אחד מענקי הספרות המודרנית, המבוסס על חומר רב שלא פורסם קודם לכן.
לביוגרפיה של קאפקא נועד מקום חשוב בהבנת יצירתו, שהרי הדחף האוטוביוגרפי היה הכוח המניע ליצירתו הספרותית, ובאמצעות הסיפורים שכתב היטיב להתמודד פנים אל פנים עם מבוכת חייו ותקופתו.
ש
הוצאת שוקן/ירושלים ותל־אביב

מכון לבון
מודיע על
הרצאתו של שגריר ארה"ב בישראל
מר תומאס פיקרינג
על הנושא:
"דיקטטורה ודמוקרטיה: אל סלוואדור כדוגמא מייצגת"
ההרצאה תתקיים ביום ג' 10.6.86
בשעה 16.00 במכון לבון,
רח' נהרדעא 3 תל־אביב
הציבור מוזמן

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה
מילגות להכשרת מורים במקצועות מועדפים
משרד החינוך והתרבות הכריז על מספר מקצועות הוראה מועדפים.
אם את/ה מתאים/ה ומעוניין/ת ללמוד אחד מן המקצועות הבאים:
מדעי הטבע — פיסיקה, כימיה, ביולוגיה. מתמטיקה. ערבית.
אנו מבטיחים לך מילגה בגובה שכר הלימוד לתשמ"ז. ואת/ה תהיי/ה ראוי/ה לכך גם לשנים הבאות, במכללות שקיבלו היתר או הכרה.
בדבר פרטים נא לפנות לאחת המכללות בו תהיי/ה מעוניין/ת ללמוד.

האוניברסיטה הפתוחה
הציבור מוזמן
הרצאה של פרופסור אורח מבריטניה
פרופ' דרק פיו
בנושא:
"גישות חדשניות להדרכה בנושאי מערכות ניהול וטכנולוגיה"
ההרצאה תתקיים בשפה האנגלית
ביום שני, ב' בסיון תשמ"ו, 9 ביוני 1986, בשעה 14.30,
באולם הרב־תכליתי, האוניברסיטה הפתוחה, רחוב קלאוזנר 16, רמת־אביב, תל־אביב. הציבור מוזמן

אוניברסיטת תל־אביב
הפאקולטה למדעי החברה
החוג למדעי המדינה
ערב עיון בנושא:
המלחמה בטרור: מערכת המשפט, המציאות והאחריות הפוליטית
המשתתפים:
מר חיים צדוק
ד"ר אריאל מררי — אוניברסיטת תל־אביב
מר איסר הראל
פרופ' דוד ויטל — אוניברסיטת תל־אביב
הערב יתקיים ביום שלישי, ג' בסיון תשמ"ו, 10.6.86, בשעה 17.00, באולם אפטר, בנין נפתלי, אוניברסיטת תל־אביב.
הציבור מוזמן

הונגריה:
חופשה עם פפריקה

בודפשט או פריז: מי היפה משתיהן? בוא לגלות בעצמך, בחבילת נופש מושלמת במלון 4 כוכבים עם ארוחות בוקר אירופאיות עשירה. בבודפשט (מ־$521 כולל טיסה ל־7 לילות) או באגם בלטון הקסום (מ־$900 כולל טיסה ל־14 לילות) עם מרחצאות מרפא. בנוסף — חבילת מרפא משולמת באתרים נודעים כמו: הביץ, סארבאר, בוק, הארקאני, וזאלאקארוש ועוד.
פרטים בכל משרדי אופיר טורס
אופיר טורס
• תל־אביב: בן יהודה 32 טל' 209777, 280025 • ירושלים - אגף מלון המלך דוד טל' 222777 • חיפה - דרך העצמאות 63 טל' 673011 • אופיר טורס (אסטלנט) המלך 4 בניין כל הגליל טבריה

صكا من الاهل

הטלוויזיה של השבוע / אברהם טל

גם אתה, רבין?

למרות הזמן שעבר, מן הראוי לחזור אל הראיונות עם שר הביטחון יצחק רבין והשר משה ארנס ב"מבט" של ליל השבת שעבר, ובמיוחד אל פיסקה אחת בדברי שר הביטחון, לבל יתקבל הרושם שאפשר לעבור עליה לסדר היום.

מר רבין אמר בקירוב את הדבר הבא: לא ניתנה לראש השב"כ אפשרות להביא את גירסתו בפני היועץ המשפטי לממשלה, בטרם החליט האחרון להעביר את העניין לחקירת המשטרה. במלים אחרות: זמיר הוציא מסקנות, המובן מסיים הרץ דין, על סמך עדותו של צד אחד בלבד.

בשמעי את הדברים הללו יוצאים מפי רבין, קפצתי ממקומי כנשוך נחש, כרבים אחרים (אני בטוח) בציבור הצופים. אמרתי לעצמי: אם זהו, אם כך, פרצופו האמיתי של האיש ההוא, זמיר, הממונה על אגף חשוב במנגנון עשיית הצדק במדינה; רוממות עקרון השוויון בפני החוק בפיו, אך כאשר מגיעים הדברים למבחן המעשה, הוא חורץ גורלות בלי לתת לחשוד את הזכות האלמנטרית — להשמיע את גירסתו. איזה חשבון מפוקפק מנסה היועץ המשפטי לחסל כאן? אכן, הגיע הזמן שיסתלק מן המישרה הרמה, שהוא כנראה אינו ראוי לה.

אחרי כן שקלתי בעניין שוב.

והגעתי למסקנה שאוזני הטעו אותי. לא יתכן ששר הביטחון אמר את הדברים האלה. ראשית — אינני מאמין שזמיר פנה למשטרה על סמך עדויות של עובדי שב"כ המתשידים את ראש השב"כ, בלי להזמין את ראש השב"כ ולשמוע את גירסתו. זה פשוט לא מסתדר עם מה שידוע לי על האיש. ואשר לרבין, המכיר את זמיר טוב ממני, גם הוא לא מסוגל, אני בטוח, לחשוב שזמיר "יכשל" במהלך בלתי־צודק (וגם מטופש) כזה. נכון, לרבין יכולה להיות טינה אינטואיטיבית ליועצים משפטיים מאז שנת 1977, אבל לא יתכן שלא כבש תרעומת ישנה־נושנה נגד המוסד הזה. מסקנה: אוזני הטעו אותי. רבין לא אמר את מה ששמעתי.

אבל כעבור 24 שעות, במהדורת "מבט" של מוצאי השבת, התברר לי ששמיעתי תקינה לגמרי. רבין אכן אמר שהיועץ המשפטי לא שמע את ראש השב"כ בטרם החליט להורות למשטרה לפתוח בחקירה. אלא שהיועץ המשפטי מכחיש האשמה זו מכל וכל; הוא שמע גם שמע את ראש השב"כ, ורק אחרי זה פנה למשטרה.

מה קרה לשר הביטחון? האם הטיח האשמה חמורה ביותר ביועץ המשפטי לממשלה באוזני מיליוני צופים סתם־כך, בלי לבדוק את העניין? ומכאן — האם גם לקביעות בוטות אחרות בנושאים לאומיים, מדרגת החשיבות העליונה, שמשמיע שר הביטחון באוזנינו מרום מעמדו וכבוד מסכותו, יש לייחס אותה מידה של מהימנות כלהצהרתו בעניין היועץ המשפטי לממשלה? ואולי הודרך על־ידי שיקולים "ממלכתיים", שעיקרם רצון ליצור תנאים באותים שיביאו לסילוקו המהיר של זמיר? גם אתה, יצחק רבין?

מדע וריאקציה

בתוך באורים הרווק מדע ותורה גם יחד, כלומר כוד מוסקך, פסל אותי למעשה הפרופסור ירמיהו ברנובר מל־הביע דעה על השאלות העקרוניות שהעלה בשיחתו עם דן עברון ב"זה הזמן". אם הבנתי אותו נכונה, כל אלה שאינם מכירים את מכמני מסורת ישראל, לא יבינו את משמעותה האמיתית של אמונה דתית בי־מינה; ואלה שלא ירדו לעומק הפילוסופיה של המדעים, לא יוכלו לאתר בכוחות עצמם את הטעות המהותית ביסוד תורת האבולוציה (לדוגמא), או להבין מדוע התיאוריות המקובלות הן הסרות ממש. הכל נובע מבורות, קובע הפרופסור. רק עיון ממושך מאוד (במקרה שלו נמשך העיון כ־15 שנה) עשוי להעלות אדם על דרך המלך האמת־היהודית — חזרה בתשובה, לעבר האמונה, שאין סתירה ממשית בינה לבין המדע, המדע ה"נבון", זאת אומרת.

מקוצר הזמן, או אולי נוכח קוצר יכולתנו להבין, נמנע הפרופסור ברנובר מלהמחיש או להוכיח את דבריו (לדוגמא: מה לא בסדר בתורת דארווין?) והסתפק בקביעות מסגרתיות בלבד. לבורים כמותנו, זה צריך להספיק. לכן, גם לוא היו לי הכישורים הדרושים אליבא ד־פרופסור, לא הייתי יכול להתווכח אתו, ואולי אין גם טעם. צריך רק לזכור לאן מובילה ומה נמצא בקצה הדרך שאליה מזמין אותנו ברנובר, ובזה אנחנו מתיימרים להבין קצת יותר: הזול בהתנשאות לאומית יהודית על פני גויי הארצות, שהיא מדאורייתא (ומוצאת ביטוי גם ביחס לשכנינו ולגרים היושבים בתוכנו); וכלה בחוקי הלכה חשוכים בכל תחומי החיים, שאם חלילה ישלטו בארצנו, יצטרך כל שוחר חירות וקידמה לשאת רגליים ולהסתלק מכאן.

לא קל להבין אנשים שנולדו וחיו במשטר של חופש — ומבקשים להשליט על עצמם מרצונם החופשי דיקטטורה של רבנים; נשגב מבינתי, כיצד מיהולים לכך אנשים, שהכירו על בשרם משטרים מדכאי חופש אחרים — ונמלטו מהם כל עוד נפשם בם. ואולי נובעת גם אי הבנתי זאת מבורותי הכללית, הפוסלת אותי לוויכוח בעיני ברנובר ובני סוגו.

סאחבו מן הצ'כונה

אחרי כן הובא ראיון מוקלט עם השר משה ארנס. מאחר שיכולתי, בכל הענווה, לנחש פחות או יותר מראש מה תהיינה תשובותיו של מר ארנס לשאלות בפרשה זו, הוקדשתי במראיין, מר יגאל גורן. מר גורן משך את תשומת־לבי כבר ערב קודם לכן, כאשר ראיין את ראש הממשלה, שמעון פרס.

יש לי רגישות מסויימת למר גורן, שכבר שייך לאותו שקד־יין הטלוויזיה מודיע כי מר גורן עומד להופיע על המסך, אני נמצא כבר בשלב זינוק מתקדם לעבר המקלט, כדי להוריד את הווליום. מר גורן אוהב להשמיע את קולו ברמה — ויש לו קול חודר לחדרי בטן ממש. לא חשוב מה הנושא — מר גורן תמיד מרעים. במלוא. מובן הקולה, וכמצאי הקול כנראה מוקסמים מן הקול, ומכל מקום אינם עושים דבר בנדון. לא נותר לי אלא להתגונן מפני קול הרעם של גורן בכוחות עצמי.

אך לא על כך רציתי להתעכב, אלא על נימת השאלות שמפנה גורן למרואייניו. אל ראש הממשלה פנה גורן כאילו פרס הוא סאחבו מן הצ'כונה. אינני זוכר את השאלות, אבל הן לא נפתחו במלים "אדוני ראש הממשלה" ולא נוסחו בגוף שלישי. הן נפתחו במלים "תגיד", "אמרת", "תה הודעת". בלטה בהן נימה של תוכחה והאשמה. פה ושם הוטמן בהן גם מוקש מגושם — שהודקר מן הסתם גם לעיני ילדי הגן שמסביב (הראיון עם פרס היה מאולתר ונערך בעת סיור תחת כפת השמיים).

בראיון עם השר ארנס היה יגאל גורן קצת יותר מנומס, ובדין. גם אני במקומו הייתי נוהר יותר עם ארנס. לפרס יש המון סבלנות, וקשה להוציא אותו מן הכלים. ארנס, חרף החזות הפרופסורית הבינונית שלו, מסוגל להחזיר במפתיע למראיין חצוף שאלות, סליחה, ימנית מוחצת, שתשכיב את המראיין אל הקרשים. חכיתי, חכיתי וחכיתי שארנס יעשה כן לגורן. אבל תקווה זו נכזבה. מה לעשות. הפרופסור ארנס מאכזב אותי לעתים קרובות בזמן האחרון.

דיוקן

אפשר גם להחריש

מבקר מן המאדים, לו נחת ביום ראשון אחרי הצהריים בארצנו ושרם הספיק להשתלט על השפה העברית, עלול היה לחשוב, שהאיש אשר הוצג במהדורת "מבט" בטלוויזיה הישראלית זכה זה עתה בפרס הגדול בלוטו. הוא הסב בכורסתו מתמוגג מנחת, מנושק ומחובק מכל עבר, משיב בפנים קורנות מאושר לטלפונים של מברכים, ומחלק הצהרות לכלי התקשורת. "אין כל ספק, זאת הזכייה הגדולה", היה המבקר מן המאדים אומר לעצמו. "לא ולא" היה המבאר מבחור הארץ מעדכן אותו. "זהו השופט יוסף חריש, אשר התבשר אך לפני שעה קלה כי יהיה היועץ המשפטי הבא של הממשלה במקום יצחק זמיר".

אבל בינינו לבין עצמנו, היה מקום לפליאה מסוימת נוכח התפרצות הגיל של מר חריש. חריש הובא למשרה על־ידי שר המשפטים, יצחק מודעי, במהירות שיא על־פי מיצוות ראש הממשלה וממלא מקומו, כדי לאפשר את סילוקו המהיר של יצחק זמיר, שרוב חברי הממשלה לא יכלו לשאתו במשרתו אפילו שבוע אחד נוסף. סילוקו של זמיר נעשה בצורה מכוערת. כל אדם הגון וזהיר

חריש: התפרצות גיל

פגייה ידוע, שזמיר מילא את תפקידו בנאמנות, ולעניות דעתי גם ביעילות. טובתם של כמה וכמה עניינים תלויים ועומדים היתה מחייבת להשאיר בידו את עיתוי הפרישה (וכך אפשר היה גם לתת לחריש לסיים כמה עניינים בלשכתו הוא). אבל לא, היה צריך לסלק את זמיר לאלתר, מהר, מיד. זה היה יום עצוב לכל דמוקרט שוחר ממשל תקין, והייתי מצפה מחריש שיתן ביטוי לכך בדרך כלשהי — לפחות, על־ידי כך שהיה מחריש. מכל מקום, את הדיבוקים והנישוקים יכול היה לקבל גם בבית, שלא לעין המצלמות.

אינני מכיר את חריש (אלא מקריאת עיתונים ב־30 השנים האחרונות), אך הדאיגתני מבטייתו היתרה למלל, וגם מההערכות החיוביות שהושמעו לגביו ב"חוגים מקצועיים", אשר צוטטו במהדורת "מבט": 1. נעים־הליכות 2. בקי בדרי השפה העברית 3. שנים רבות על כס המשפט. את נועם הליכותיו ובקיאותו במכמני השפה הפגין מר חריש בשפע כבר ביום הראשון לחשיפתו. עתה לא נותר אלא להמתין שיגלה את שאר תכונותיו הטובות, ובעיקר: היכולת לגבש דעה עצמאית בעניינים ציבוריים רגישים, הנכונות לקבל החלטות בלתי־פופולריות בעיני חוגים אלה או אחרים, עמוד שדרה שאינו ניתן לכיפוף גם בלחץ מגבוה, נחישות ודביקות בביצוע.

מנדלבום הולך הביתה!

נגיד בנק ישראל, הד"ר משה מנדלבום, הולך הביתה על רקע "בום" קולני. התקרית במסיבת העיתונאים האחרונה שלו ביום ראשון, היתה במובן מסוים סמלית לאיש, שבמשך שלוש וחצי שנות כהונתו נקט לעתים קרובות מדי בקו הלא־נכון, התעקש להתמיד בו עד שנגרם הנזק, וחזר בו רק כשהתברר כי כדאי שיחזור בו. עתה בא סיום טרם־זמנו לתקופת כהונה עגומה של עובד ציבור, שלא היה צריך להתמנות למשרה הרמה מלכתחילה; אוהדה למנגים את יורשו.

אין טעם לנסות ולסכם את כהונתו של הד"ר מנדלבום במסגרת ביקורת טלוויזיה. אבל אי־אפשר בלא לציין, כי בתקופתו הידרדר מעמדו של בנק ישראל לשפל המדרגה. מנדלבום מנה, במסגרת מדיניותו של שר האוצר דאז, יורם ארידור, לעקור מצמרת הבנק אישים שלא הודהו עם מדיניותו (הנגיד גפני והמשנים שפר וצבי זוסמן) ובכהונה שהיורשים ילכו בתלם. הנחה זו התממשה בדרך כלל, אם כי לא לשביעות־רצונו הגמורה של ארידור.

אחרי שארידור התפטר, שיתף מנדלבום פעולה במדיניות הד־... של יורשו יגאל ...

אך לא היה מסוגל למלא את הייעוד השאפתני שקבע הנגיד הראשון דוד הורביץ — להיות "המצפן המצפוף" של המשק. בראשית תקופת כהונתה של הממשלה הנוכחית, נטרל בנק ישראל במידה רבה ולא השתתף כלל בהכנת התוכנית הכלכלית; ואילו בביצועה עשה עשיית־יתר בתחום המוניטרי, שגרמה למשק קשיים מיותרים.

מנדלבום לא יזכר, כמובן, בכישלון — אך מה אפשר לצפות מאיש הטוען כי ועדת בייסקי שגתה במסקנותיה לגביו, בין השאר משום שהתעלמה מכך שבתקופתו הושם קץ לוויסות המניות הבנקאיות?

שאלה בעניין התפטרותו של מנדלבום מפי כתב הג'רוסלם פוסט, אבי טמקין, גרמה לפיצוץ מסיבת העיתונאים ביום ראשון. מנדלבום סרב להשיב, משום שלטענתו כתב עליו טמקין דברי שקר. אילו מנדלבום היה חכם יותר (אי־אפשר להגיד "מנוסה יותר", שכן מאחוריו עשרות שנות ניסיון במגע עם העיתונות), היה מבטא את מורת־רוחו בדרך מתוחכמת יותר, שלא היתה מקימה עליו את עדת הזאבים הרעבים שמסביב.

התחלת לא טוב, מנדלבום, ...

מן האמור לעיל, אין להסיק שדעתי נוחה בהכרח ממעשיהם של עמיתי. אינני מרוצה מהאופן הבוטה, הגס, שבו הגיב העורך הכלכלי של הג'רוסלם פוסט, ידידי שלמה מעוז, על המהלך השגוי של מנדלבום. אני תוהה גם בעניין תגובתם של כלל העיתונאים שבאו במקום על מהלכו של הנגיד היוצא: הם הודיעו שלא ישדרו דבר ממסיבת העיתונאים, אלא אם יתנצל מנדלבום; הוא התנצל. נניח שלא היה מתנצל, וסיבותיו עמו — האם אף מלה מדבריו במסיבת העיתונאים לא היתה מגיעה אל הציבור? האם הכתבים היו מחרימים גם ניסיון של מנדלבום להסביר מדוע הורים את טמקין? האם היו מחרימים את מנדלבום בכלל — עד שיתנצל? פירושה של סולידריות תקשורתית מוחלטת, בגלגולה הקיצוני, הוא שאיש ציבור יכול להיעלם כליל מן הבימה, מבלי שאתם, הקוראים והצופים, תדעו מה קרה לו. אותי זה מפחיד. לא כעיתונאי, אלא כאזרח.

אגב, הטלוויזיה דיווחה בהרחבה על התקרית. אך לא הביאה במהדורת "מבט" אף לא מילה אחת מדברי מנדלבום לסיכום שנת 1985 בכלכלה. למה? הרי הוא התנצל!

מסנדלים אותך בטתה

מחלקת גברים:
מכנסי פוליאסטר אלגנט - 20% הנחה.
חולצות דקרון ½ שרוול - רק 29.90 ש"ח.

מחלקת נשים:
טוניקה מודפסת - רק 49 ש"ח.
מכנסי נשים - 20% הנחה
שמלת טריקו מודפסת
במקום 119 ש"ח רק 69 ש"ח

מחלקת ילדים:
שמלה לפעוטות (גילאים 2-4)
20% הנחה.
חליפות לילדות - 20% הנחה.

טכסטיל לבית:
מגבת יפה באיכות "פימתי" (178x90) לחוף הים
במקום 59.80 ש"ח רק
29.90 ש"ח.

שמיכות - 25%-30% הנחה.

על כל קניה מעל 200 ש"ח בכרטיס אשראי, 3 תשלומים שיקליים שווים ללא ריבית. וללא הצמדה.

על כל קניה מעל 100 ש"ח תקבלי זוג סנדלי "דזונית" חינם לבחירתך (גם לגברים).

אתא טתה

VISA ויזה יותר טוב מכסף.

רשת חנויות האופנה הגדולה בישראל

ת"א: * אלנבי 85, * דיזנגוף 136, * הרצל 6 (חנות המפעל). * דיזנגוף סנטר (אלסקה ספורטליין). פרדס־כץ: * אברבנאל 61 (חנות המפעל, לשעבר אלסקה ספורטליין). ר"ג: רח' ביאליק 29. בת־ים: שדי העצמאות 67. פתח תקוה: רח' קציר 6, במדרחוב, (לשעבר אלסקה ספורטליין). ראשל"צ: רח' הרצל 68. רחובות: רח' הרצל 203, (לשעבר אלסקה ספורטליין). הרצליה: רח' סוקולוב 33. כפר־סבא: * מרכז קניות אחרוני. נתניה: רח' הרצל 9. חדרה: רח' הנשיא 63. חיפה: * דרך העצמאות 61. * הדר, הרצל 50. * צ'יק פוסט (חנות המפעל). ק. מוצקין: רח' השופטים 76. ק. אתא: רח' העצמאות 48. עכו: רח' בן עמי 43. נהריה: ככר העיריה. עפולה: רח' ארלוזורוב 8. צפת: רח' ירושלים 40. ק. שמונה: מרכז מסחרי. ירושלים: * רח' לונץ 7, * רח' בן הלל 1 פינת המלך ג'ורג' (חנות המפעל). באר שבע: * רח' קק"ל 139. אילת: מרכז "ככר שלום".
* פתוח במוצ"ש * פתוח רצוף

מכתבים למערכת הארץ

גור וידאל ו"היהודים היקרים"

במאמרו של בני לנדאו על גור וידאל ("הארץ", 29.5), הוא מספר על הומוסקסואל אנטישמי (איזו קומבינציה!) שהוא גם סופר ופוליטיקאי מתוסכל, ובכלל — איש מכוער ועצוב. כל התכונות הנפלאות הללו הביאוהו לכתיבת מאמר נאצה ארסי נגד ישראל ונגד היהודים הטובים התומכים בה בארה"ב. לנדאו מספר שהמאמר הזה, שבו תוקף וידאל את היהודי היקר נורמן פודהורץ ואת אשתו מידג' דקטר, זכה לקיתונות של שופכין בעיתונות האמריקאית. ועיתונאים מבריקים כמו ויליאם ספייר גינו אותו בעת.

האמת היא שוידאל, סופר מפורסם והמות פוליטית מרכזית בחוגים ליברליים, רצה לחשוף סוף סוף את מערכת השיעונים השקרית הפראנואידית ואת הסגנון האלים, שבו משתמשים אותם "יהודים יקרים" (שכולם, אגב, ניאו־שמרנים קיצוניים שיתמכו בישראל גם אם יעמוד בראש ממשלתה מישהו כמו ג'ינג'יס חאן). לשם כך לקח את סגנונם הבוטה והשתמש בו נגדם. בכך אין בכלל ספק. אלה לא נשארו חייבים, ואכן, מערכת התעמולה החזקה של הימין יצאה למלחמה נגד וידאל, והשתמשה בתותחיה הכבדים ביותר.

מפני שוידאל מעז לבקר את ישראל על מדיניותה. אך כל שידוע לנדאו הוא שוידאל אנטישמי, וכי מה שחשוב בעצם הוא העדפותיו המיניות. אחרי הכל, כשאומרים על מישהו שהוא אנטישמי, זה הרי חייב להיות נכון.

תל אביב יוסף גרודזינסקי

מועצה לביטחון לאומי

מאז מלחמת יום הכיפורים מרבים על הצורך בהקמת מועצה לביטחון לאומי, והמועצה לא קמה. בישראל, שהכל בה מלא ודחוס בעיות ביטחון, והכל תלוי ומשולב בביטחון, דווקא עניין מרכזי זה אינו תופס את מקומו היהודי בחשיבה הלאומית.

מורכבותה של בעיית הביטחון והיקפה הרחב ביותר, התלוי ביישומן הנכון של דיסציפלינות רבות, מחייב הקמת מוסד־על לחשיבה, לניתוח, להערכה ולהכוונה. הכוונה, למועצה לביטחון לאומי, שתכלול אנשי אקדמיה במחשבה מדינית, מנהיגים, אסטרטגים, מפקדים, אנשי מודיעין, מקצוענים בתחומים הנוגעים לחילות השונים, אנשי חינוך ותרבות, ובעיקר — שיובטח להם מידע שוטף בכל התחומים.

עיצוב המדיניות של בטחון ישראל, על בעיותיו המסובכות והמשולבות בחיי העם, הנוגעים והמשפיעים על תחומי חיים רבים, מחייב תוספת כוח חשיבה ודיון שקול. האמון של העם במנהיגיו מעורער, והוועדות לחקירה, המוקמות לבקרים, נראות כתיקוני טלאי על גבי טלאי. אולם אינן באות במקום שינוי יסודי ומהותי. ריכוז מיטב הכושר האינטלקטואלי, המצוי בישראל בשפע, כדי לסייע ולעשות סדר בחשיבה הביטחונית הלאומית, יוכל לתקן ולהקל על מצב הרוח.

תל אביב מנחם ברבש

המלחמה בתאונות — בעדיפות נמוכה

מע"ץ תפסיק תאורת דרכים בכבישים שבאחריותה החל מחצות, עקב קיצוצים תקציביים ("הארץ", 29.5).

מקוממת אותי העובדה שמקצצים בהוצאות התורמות להפחתת תאונות דרכים, בשעה שמחירי הדלק הוזלו בשנה האחרונה ביותר מ־20 אחוזים. מן הראוי היה לבצע הוזלה בשיעור נמוך יותר ולהעדיף אחוז מתקבולי המסים ממכירות דלק, למניעת תאונות דרכים.

התעלמותם של חברי הממשלה ואנשי האוצר מהצורך להגדיל את המשאבים למניעת תאונות דרכים, היא בגדר רשלנות פושעת. כבר צויין לא אחת שתאונות הדרכים גובות מאתנו, מדי שנה בשנה, מחיר כבד הרבה יותר, בחיי אדם ובפצועים, מאשר כל פעולות החבלה.

ירושלים יובל לוין

לזכרה של פסיכואנליטיקאית

חבל שהכתבה על יוליה נוימן ז"ל (מוסף "הארץ" 19.5) לא הצליחה לתת תמונה שלמה יותר עליה. כנראה מפני שהכתבת לא זכתה להכירה אישית בחייה.

דומני, שכל מי שהכיר את יוליה נוימן התרשם קודם כל מדמותה הבהירה ומאישיותה הקורנת והמבריקה. אף שכמעט לא דיברה עברית, הצליחה ליצור קשר עם הרבה הרבה צעירים ילידי הארץ, שבאו אליה כדי לבקש הכוונה, ושהושפעו ממנה פעמים רבות בקבלת החלטות חשובות בחייהם.

לא היה אפשר שלא להיות מושפע מהחיוביות והאופטימיות שלה, שתרמו להצלחתה הגדולה בעבודתה כפסיכואנליטיקאית. עבודה שלה הקדישה את רוב זמנה ועניינה ולא לי להעיר על שאר סגולותיה המקצועיות בעבודה, שבה הוסמכה לעסוק עוד על־ידי ק.ג. יונג עצמו. הכירולוגיה שימשה אותה, בדרך כלל, רק כלי עזר בעבודת הפסיכולוגיה.

יוליה נוימן התקרבה לשנתה ה־81. עד יומה האחרון עבדה ללא לאות. לעומת זאת, לא ידעה להתעורר בצעירים במחירים שהם גובים, והתייחסה בשמץ של תרעומת למה שנראה לה כמחירים מופקעים שגובים היום. היא ראתה בעבודתה מידה רבה של שליחות, וחלק ניכר ממנה נעשה בהתנדבות, בתשלום סמלי יותר, כדי שהדבר לא ייחשב כמתנה.

תל אביב אילן מזור

תיקון התשבץ

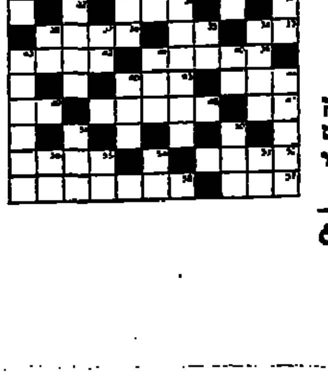

להלן השרטוט הנכון של תשבץ "הארץ" בעמ' 28. השרטוט שהופיע ליד ההגדרות אינו מתאים.

הלוח הארצי

הארץ חדשות

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261
המחיר למודעה 35 ש"ח
המחיר למילה 4.38 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן דרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי העיר צומת השרון תל אביב גוש דן והשרון

2–2.5 חדרים

[illegible]

חולון בת"ים

4 חדרים ויותר

[illegible]

1–1.5 חדרים

[illegible]

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

[illegible]

3–3.5 חדרים

[illegible]

שכ"ם

[illegible]

2–2.5 חדרים

[illegible]

3–3.5 חדרים

[illegible]

אזור השרון

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

3–3.5 חדרים

[illegible]

2–2.5 חדרים

[illegible]

לתשומת לב המפרסמים בלוח "העיר"

בכל פניה לפרסום מודעה חוזרת, להפסקת פרסום מודעה חוזרת או בירור אחר, יש למסור את מספר הקוד כפי שהודפס בטעות בסוף המודעה.

הודעות חידוש וביטול מתקבלות ישירות בטלפון: 03-371261 (רבקה).

הנהלת לוח "העיר"

1–1.5 חדרים

[illegible]

3–3.5 חדרים

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

1–1.5 חדרים

[illegible]

גוש דן

[illegible]

3–3.5 חדרים

[illegible]

תל אביב

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

2–2.5 חדרים

[illegible]

דירות

[illegible]

קבלנים מציעים

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

שיכון ופיתוח קניה בטוחה בחברה אמינה

صكا من الاجل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

صكذا من الأهل

ת"א גוש דן והשרון

המשך

[illegible]

דירות ברמ"ג

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

שותף/שותפה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

מכוניות

אוטוביאנקי

[illegible]

אאודי

[illegible]

אוסטין

[illegible]

אופל

[illegible]

אמריקאיות

[illegible]

ב.מ.וו.

[illegible]

ג'יפים

[illegible]

דייהטסו

[illegible]

וולוו

[illegible]

אינוצ'נטי

[illegible]

אלפא רומאו

[illegible]

טלבוט

[illegible]

לנצ'יה

[illegible]

מוריס

[illegible]

מיני מיינור

[illegible]

מרצדס

[illegible]

נ.ס.או.

[illegible]

סאאב

[illegible]

סובארו

[illegible]

וקסהול

[illegible]

סוזוקי

[illegible]

סימקה/קרייזלר

[illegible]

סוסיתא

[illegible]

פולקסוואגן

[illegible]

סיאט

[illegible]

סיטרואן

[illegible]

פורד

[illegible]

פיאט

[illegible]

לתשומת לב המפרסמים בלוח "העיר"

בכל פניה לפרסום מודעה חוזרת, להפסקת פרסום מודעה חוזרת או בירור אחר, יש למסור את מספר הקוד בני שמונה הספרות בסוף המודעה. הודעות חידוש וביטול מתקבלות ישירות בטלפון: 03-571261 (רב קווי).

הנהלת לוח "העיר"

פיג'ו

[illegible]

ת"א גוש דן והשרון
המשך

רכב
מסחריות
משאיות
אופנועים
טנדרים
ביקוש רכב
בתי-ספר לנהיגה
חלפי רכב
הצעות עבודה
אחיות
גזירה ותפירה
חשמל
טכנאים/הנדסאים
הנהלת חשבונות
יהלומים
מוכרים/ות

יוצא לאכול

דגים ומאכלי ים
● שמורן דולפין. המסעדה המובחרת לדגים ומאכלי ים. האוירה ביתית מיוחדת ונעימה. השרות מכל הלב. דיזנגוף 189 ת"א. טלפון: 232425.

● במסעדת סרנג מבחר דגים ומאכלי-ים ברטבים מיוחדים ממטבח הבית. מקבלים כל כרטיסי האשראי. הפונדק, פרישמן 8 תל-אביב. טלפון 222948.

● מסעדת המסבים באלוף שדה 101 מתמחה במאכלי ים ומפולאים. מוסיקת רקע והשרות מכל הלב. להזמנות צלצלה: 744346.

● מאב אריה שמח להודיע על פתיחת מסעדת דגים. מלון אריה טלפון 352221.

● שלדג. המסעדה הבכורה בעלת המוניטין מציעה מבחר דגים ופירות ים. שלדג, רחוב בן יהודה 256 טלפון 445456.

דרום אמריקאיות
● ביוקה המטבח הברזילאי היהודי היחודי בארץ. יהודה הימית 103 יפו. טלפון 827289.

חלביות צמחוניות
● פלינצ'י המהדש. המסעדה הראשונה בארץ לבלינצ'ס חלבי בלבד. רחוב ירמיהו 17 ת"א. טלפון: 443617.

● בעמודה מבחר מטעמי חלב ודגים כשר למהדרין: מנות דגים, פסטות, בלינצ'ס, סלטים, גבינות ועוגות. פתוח 6⁰⁰—21⁰⁰. עטרה אלנבי 54.

● נטלי בלינצ'ס מסעדה חלבית כשרה בלב דיזנגוף אוירה נעימה ומאכלים מעולים. הכניסה משערים 4 ו־6 פתוח עד חצות.

● בית הגבינות מאכלים חלבים צמחוניים. בתפריט: שיפודי גבינה, ממרחי גבינות. מבחר גדול במיוחד של סלטים. דגים, מרקים ועוד מעדנים רבים. בית הגבינות מעדנים מעולים אתר: בן־יהודה פינת ארלוזורוב 13 טלפון: 230048.

איטלקיות
● ויטוריו המסעדה האיטלקית היוקרתית מבחר מאכלים. ויטוריו הירקון 106 ת"א טלפון: 246837.

● פיצריות רימיני המטבח האיטלקי האמיתי בטעם מעולה כפי שרק איטלקי יודע להכין. פתוח בצהריים ובערב. רימיני רשת המסעדות הגדולה בארץ.

אמריקאיות
● במסעדת רונגרו(?) מבחר דגים ובשרים. הסלטים חינם. תפריט מיוחד ב־8.5 ש"ח. ותנה. כיכר אתרים טלפון 03-287704.

בלקניות
● אקרופוליס מסעדות טובות באמת: דגים ובשר בנוסח הבלקן. ת"א המסגר 46 טלפון 338403. יפו העתיקה בניין כליף טלפון 838397.

בתי קפה
● קפה תיאטרון הבימה מזמין אתכם להגיש סלטים מדי יום בין השעות 16⁰⁰—12⁰⁰. בימי שישי מאכלים מבית אבא ומשעה 13⁰⁰ בצהריים שירי ארץ ישראל עם הזמר "לאור ייני". קפה תיאטרון הבימה טלפון 204113.

● הגלידריה הרוקה. מבחר גלידות, הביתית בלינצ'ס, פיצות ומאכלים קלים. הכל ממטבח ביתי באיכות גבוהה ובמחירים זולים. באו ותהנו מרמה הגבוהה במחיר השווה לכל כיס. הגלידריה הרוקה דיזנגוף 114 טלפון 224059.

גלידריות
● הבלון. רשת מסעדות הגלידה היפות ביותר בארץ. בואו אל הבלון ותהנו מקרנבל של גלידות העשויות מחומרים טבעיים ועכשיו הבלון גם בבן יהודה 163 בהרצליה פיתוח ובמורדוב בנתניה.

יהודיות
● בקיטון. מטבח יהודי ביתי-ובתוכו מגוון. רח' דיזנגוף 145 ת"א. טלפון: 03-233679.

● במטעמי אסתר תקבלו מבחר מטעמים ממטבחה של אמא. ארוחות בוקר צהריים וערב. פתוח מ־6⁰⁰ בבוקר עד 8⁰⁰ בערב. גם בשבת בצהריים. רחוב אבן גבירול 7 ת"א. טלפון: 03-245096.

● בפלעצל כבר הייתם? אוכל יהודי מקורי במבחר עשיר ומגוון. ערב ערב באוירה מזרח אירופאית. פתוח יום יום מ־12 בצהריים עד 12 בלילה. הפלעצל פרישמן 30 טלפון: 238761

ים-תיכוניות
● כפריית. מסעדה ים תיכונית הידועה במסורת הממולאים ובמעדני הבשר והדגים. חויה לאניני הטעם. כפריית, דרך בר צבי 70 ת"א. טלפון: 822979.

● קפה ומסעדה בוגרשוף מציעה אוכל ים תיכוני מעולה במבחר מנות מגוון. בואו ותיהנו מנוף ים מרהיב המשקיף מקומת הקפיטריה תוך כדי בילוי במסעדת בוגרשוף. פתוח רצוף מ־8.30 בבוקר עד 2.00 אחר חצות. בוגרשוף על חוף הטיילת ת"א טלפון: 237822. בוגרשוף כיף של מקום על החוף!

ישראלי מקורי
● ממגשים מסעדה השייכת למגש המשובח. התפריט מורחב וכולל גם ממולאים, סלטים, בשרים על האש ודגים. במפגשים אולם שיפוד לאירועים מכל הסוגים. במפגשים חויה אמיתית. רחוב אהרון קציר תל-השומר. טלפון: 769427.

● ממעדני המטבח הישראלי החדש והכשר בניהולו של השף אורי גוטמן תמצא במסעדת "פנורמה" ברחוב הירקון 105 ת"א. להזמנות צלצלו 238913.

מזרחיות
● מסעדת גמליאל בעלת המוניטין של 30 שנה. שמחה להודיע לכל לקוחותיה על פתיחת מסעדה נוספת יוקרתית עם מיטב המאכלים המזרחיים בעבודה עצמית. מסעדת גמליאל רחוב הכובשים 38 ת"א. טלפונים: 661537 או 658779.

● המרתף של רמי. ארוחות צהריים וערב וארוחות עסקיות במבחר עשיר ומגוון של סלטים ובשרים על האש. כמו כן מבחר עשיר ומאכלים תימניים מקוריים באוירה שקטה ואינטימית. מתקבלות הזמנות לאירועים ביחודיים. בואו להנות במרתף של רמי. רח' פרישמן 41 פינת דיזנגוף 106 ת"א. טלפונים: 222191, 233033. סגור בשבתות.

● חדש במונרק שאול: ארוחות עסקיות לפי הזמנה מראש ובתנאים נוחים. לפרטים נוספים. מונרק שאול טלפונים 653303 או 657619.

● מועדון אפנגרי(?), ברחוב החשמונאים 117 תל-אביב יופיעו ביום שישי הזמרים: אבי, אריס, שיר חן, יגאל נוף, חזי אל ורקדנית בטן. טלפון 03-210731

● מסעדת ציון המסעדה למאכלים תימניים ומזרחיים יוצאת במבצע שיערך עד ה־30.6 בואו ותהנו מארוחה מלאה ועשירה במחיר מפתיע. מסעדת ציון, הפודיים 28 כרם התימנים תל-אביב. טלפונים. 657323 או 658714.

מסעדות - סטקיות
● בפונדק הציידים רחוב סירקין 4 גבעתיים מאכלי ציד וגריל מחמים. צלצלה 03-727820.

● במטבש בשר הירקון מבחר בשרים על האש סלטים וממולאים פתוח מ־12⁰⁰ בצהריים עד 2.00 בלילה. טלפון: 03-233679

● בשובך בשר שיפודים כבר אכלתם? מתקבלות הזמנות קייטרינג במגוון סלטים ושיפודים על האש. הכניסה מדרך השלום 24 טלפון 336509.

סיניות
● במסעדת פקין מטבח סצ'ואני המעניק לאניני הטעם חויה גסטרונומית שניתן להנות ממנה גם בבית. פקין דיזנגוף 265 ת"א טל: 493423. רמת-השרון טל: 498327 או 490737.

פאב־מסעדה
● בפאב ויקטור בירה מהחבית ומבחר סלטים, סיגרים וגבינות. כל יום שלישי קוסקוס אמיתי. פאב ויקטור. בית אל-על תל-אביב. הכניסה משלום עליכם. טלפון 298836.

צרפתיות
● יודפת המסעדה הצרפתית היוקרתית ממעדני המטבח הצרפתי המשובח לאניני הטעם. להזמנות בטלפון 283467.

● קפה פרינץ באוירת שנות השלושים בנוף התל-אביבי. לאניני הטעם מבחר להיטי המטבח הבינלאומי עם קורטוב צרפתי. מתקבלות הזמנות לבריתות, חתונות, בר-מצוות וימי-הולדת. טלפונים 662200, 652778.

● הקרפ — הצרפתי הירוק "מטעמים בטעם שמיימי" לקולות. מבחר גדול של קרפים, מרקים, סלטים, ועוגות. פתוח מ־10 בבוקר עד אחרי חצות. בימי שישי ושבת רק בערב. הקרפ - הצרפתי להרגיש על הבימה - רנה מקורי. מרמורק 12 ת"א טלפון 231418.

● במסעדת להקירון. סבבה צרפתי מעולה ותפריט בנוה. רחוב פינסקר 22. טלפון: 03-299966

● במסעדת פרנזה. 7 סוגי פתוח פשטידות דגים ובשרים. במגנט צרפתי. אבן גבירול 129. טלפון: 46-28-54.

● אמיליו חויה של ארוחה על גג הויה ביפו העתיקה. המסעדה החדשה הכשרה המשקיפה על נוף יפו העתיקה. מזמינה אותך להנות מארוחה אקסקלוסיבית ולפנק מוסיקלי. פתוח יום יום עד חצות מלבד יום שישי. אמיליו.

רומניות
● במטבש ישראל סטקיה וממולאים ברמה אחרת במחיר עממי השווה לכל נפש. לאירועים מיוחדים עד 60 איש. גם בשבת. דרך פתח־תקוה 78 ת"א.

● מון דרדך המסעדה בעלת המסורת הוותיקה של 25 שנים מציעה לך מטבח רומני עשיר מיוחד האותנטי. השרות אדיב ומקצועי. בואו ותהנו. פתוח משעה 12:00 בצהריים עד 12:00 בלילה. מון דרדך בן יהודה 186 תל-אביב. טלפון: 231792.

תאילנדיות
● לא רק במזרח הרחוק סוקי יאקי בדיזנגוף 302. תל-אביב. 3 קומות של מסעדה סינית ותאילנדית באוירה קסומה. בסוקי יאקי הארוחה חויה גסטרונומית. פתוח יום יום רצוף משעה 12⁰⁰ בצהריים עד 12⁰⁰ בלילה. מומלץ להזמין שולחן מראש. סוקי יאקי הכי טוב בעיר. דיזנגוף 302 תל-אביב. טלפונים 443687 או 448273.

● טמיה המסעדה הסינית תאילנדית מפגישה במאכלים תאילנדיים מקוריים מעשה ידיו של השף הבעלים של המסעדה. האוירה נעימה ואינטימית. פתוח בצהרים ובערב גם לארוחות עסקיות. טמיה רחוב ירמיהו 54 ת"א טלפון 447984.

ערוך ע"י מודעפון 03-38 38 38

ת"א גוש דן והשרון

המשך

עובדי מתכת

עובדי סעד

עוזרות ומטפלות

סוכנים/ות

מתסאים

נגרים

נהגים

ספרים/ות

פועלים/ות

פקידים/ות

מנפאואר

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

עסקים

משרדים

בתי מלאכה

חנויות

מגרשים

מבני תעשיה

אולמות

הלוואות

מציעים למכירה

לתשומת לב המפרסמים בלוח "העיר"

בכל פניה לפרסום מודעה חוזרת, להפסקת פרסום מודעה חוזרת או בירור אחר, יש למסור את מספר הקוד כפי שהודפס בעותק בסוף המודעה.

הודעות חידוש וביטול מתקבלות ישירות בטלפון: 03-571261 (רבקה).

הנהלת לוח "העיר"

הלוח הארצי

הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון

המשך

מקרר

מכונות כביסה

תנורי אפיה

קח תן חצי חינם

מזגני אויר

וידאו

שידוכים

מחשב

כלי נגינה

רהיטים

שיפוצים

שירותים

חקלאות

מדחסי אויר

מוצרי חשמל

צילום

בריאות

ניקוי ופוליש

מערכת סטריאו

נופש וקייט

רוצים לקנות

משלוחי מטען בינלאומי

ציפוי אמבטיות

חיות בית

בת זוג

בן זוג

חוגים

הכרזות

הלוח הארצי כאן דרום

אזור הדרום

דירות

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3 – 3.5 חדרים

2 – 2.5 חדרים

שכ"ח

ביקוש דירות

מכוניות

פורד

פיאט

פיג'ו

רנו

מסחריות

טרקטורים

אופנועים

ביקוש רכב

הכרזות

אאודי

אמריקאיות

דייהטסו

וולוו

סובארו

סוסיתא

סיטרואן

פולקסווגן

איזור הדרום

המשך

הצעות עבודה

● קבוצת מטיילים בגבעת אהרון, השכונות הוותיקות וחולות באשקלון, עד 35 לקליטה 03-262521, 03-216815 בימי ב' בין 17.00-19.00

● דרוש בלוה לבנר אחרי הצהרים לשעות הבוקר 051-31864

● אנשים בעלי רצון ויכולת לעבודה עם אנשים

● דרוש עובד כללי לבית מלון

גזירה ותפירה

עוזרות ומטפלות

פקידים

ביקוש עבודה

עסקים

חנויות

מגרשים

מכירות

כלהעיר ירושלים

הלוח הארצי

דירות

דירות למכירה

4 חדרים ויותר

וילות ובתים

קבלנים מציעים

3.5—3 חדרים

2.5—2 חדרים

1.5—1 חדרים

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות בנס"פ

הלוח הארצי

הארץ חדשות

מכוניות

אודי

אופל

אלפא

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולבו

סיטרואן

סלבוס

סובארו

מרצדס

לנציה

סנדרים

סימקה

פולקסוואגן

פורד

פיז'ו

פיאט

סוזוקי

סוסיתא

רנו

קייזר

אמריקאיות

מסחריות

ביקוש רכב

הצעות עבודה

או.אר.אס.

דנאל

חבר

מנפאואר

ביקוש עבודה

עסקים

משרדים

מחשבים

חנויות

מגרשים

בריאות

מציעים למכירה

מחסנים

לימודים

הכרזות

טלוויזיות

כלי נגינה

מערכות קול

שירותים

ברגע האחרון

סובארו

פיאט

פיז'ו

אודי

הצעות עבודה

גרפולוגיה

קייס ונופש

מבני תעשייה

בעלי חיים

אולמות

קורסים

חקלאות

חימום והסקה

שיעורים

אבידות

ביקוש עבודה

4 חדרים ויותר

3.5—3 חדרים

מציעים למכירה

חנויות

קבלנים מציעים

שכ"ח

קבלת מודעות 24 שעות ביממה

מודעות משפחתיות דחופות וכל יתר סוגי המודעות ל"הארץ" הלוח הארצי חדשות הארץ

מתקבלות 24 שעות ביממה ב"הארץ" דיזנגוף רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)

טל. 246363 239952

מבצע לתושבי ת"א, גוש דן והשרון!

ב-35 ש"ח פרסם עד שתמכור!

והמודעה שלך מגיעה גם לקוראי "ידיעות"
גם לקוראי "מעריב"
גם לקוראי "הארץ"
גם לקוראי "חדשות"

עתון "העיר" הוא העתון הנפוץ ביותר בת"א, גוש דן והשרון, והוא נמסר גם לכל מי שקונה את "ידיעות", "מעריב", "הארץ" ו"חדשות".
לכן, כשאתה מפרסם ב"לוח העיר" אתה מגיע לכולם – אבל... בפחות כסף.
ועכשיו במבצע מיוחד אתה יכול תמורת 35 ש"ח בלבד לפרסם את מודעתך שוב ושוב אפילו במשך חודש ימים.
מודעתך תתפרסם בכל יום ו' בעיתונים "העיר", "צומת השרון", ה"הארץ" ו"חדשות" ובנוסף: ביום ג' בתפוצה הארצית של "הארץ" ו"חדשות". קח יותר קוראים, תן פחות שקלים.
פרסם ב"לוח העיר" ב-35 ש"ח עד שתמכרו

לוח העיר

צומת השרון

מתפרסם גם ב: הלוח הארצי הארץ חדשות · לוח

מודעות מתקבלות: במשרד הראשי, רח' הנגב 4 ת"א טל: 03-371261, ובכל משרדי הפרסום. מתקבלות הזמנות באמצעות כרטיסי אשראי.